

COLECȚIA SFINX

RADU NOR

REÎNTOARCEREA „PĂIANJENULUI"

RADU NOR

Reîntoarcerea păianjenului

Roman

Colecţia SFINX Nr. 3

Editura MILITARĂ
1971

Preludiu cu coşmar şi moarte

Noaptea năvălea pe aripi de huhurez, colora obiectele în albastru, în vânăt. Tic-tacul ceasornicului fragmenta tăcerea în porţiuni minuscule, făcând-o stranie, ameninţătoare. Şi zgomotul străzii murea, înăbuşit de beznă.

Fata îndura chinuri de iad. Se zvârcolea, chircindu-se cu genunchii la piept sau destinzându-se ca un arc. Părul lung, castaniu, îi cădea pe chipul răvăşit, biciuia umerii goi. Gemete surde, alternând cu ţipete de sălbăticiune, îi scăpau printre buzele arse.

Mâini nevăzute o gâtuiau, plăsmuiri apocaliptice se perindau prin faţa ochilor ei lărgiţi de spaimă. Măşti hidoase, guri rânjite, colţi ascuţiţi veneau tot mai aproape! O lumină sângerie se revărsa de pretutindeni, ca şi când pereţii, podeaua, tavanul ar fi fost mistuiţi de flăcări; un vuiet asurzitor îi sfredelea timpanele.

Zadarnic se chinuia să ţină închise pleoapele, să-şi astupe urechile; viziunile stăruiau şi se înmulţeau. Reuşi să coboare din pat şi făcu, într-o goană bezmetică, înconjurul odăii. Un scaun se răsturnă. Un vas cu flori veştede căzu şi se făcu ţăndări. Se lovi, se tăie la picior fără să simtă. Nu simţi nici că o părăsesc puterile, până când, vlăguită, se prăbuşi. Trupul răstignit pe covor arăta ca o cruce mare, albă. Faţa devenise o mască de ceară şi doar pieptul, în ridicări şi coborâri spasmodice, trăda pulsul vieţii. Epuizarea aduse somnul, iar acesta, în sfârşit, o destindere.

Ora unsprezece! Ţârâitul strident al telefonului o smulse din somnul letargic. Se trezi şi se înfioră, bănuind o reîntoarcere în lumea coşmarurilor. Apoi un gând se înfiripă timid, dăruindu-i un licăr de speranţă.

Se târî până la aparat, lipi receptorul de obraz.

— Sorin?

Din glasul tern, de robot, de la celălalt capăt al firului răzbea satisfacţia de a putea dezamăgi.

— Nu, nu-i Sorin!

Recunoscu vocea omului căruia îi datora calvarul acestei nopţi şi al celor anterioare. Amuţi, incapabilă să mai rostească o singură silabă. Interlocutorul însă nu aşteptă o replică.

— Cum te simţi, Liza? Eşti liniştită, senină? Poţi dormi adânc,

fără să visezi, sau să visezi numai lucruri plăcute?

Răspunse ironiei crude printr-un hohot de plâns. Bărbatul o întrebă cu falsă compătimire:

— Lacrimi? Vai, copila mea. La ce-s bune lacrimile?

— Nu mai suport…

Renunţă la joc şi deveni brutal.

— Aşa! Aşa te vreau! Nimeni nu poate suporta. Ca să scapi, faci tot ce ţi se cere!

— Nu pot!

— Atunci, cu bine!

— Staţi! Vă rog…

— Îmi pare rău! Cunoşti principiul meu: ajută-mă şi te ajut!

— Ceea ce vreţi, e imposibil!

— Te înşeli! E foarte uşor, copilăreşte de uşor. Iar răsplata… Un simplu „da” şi supărările vor dispare ca prin minune. Iadul se va preface în rai.

— Nu vreau! Nu vreau paradisuri mincinoase! Vreau să se termine… să se termine…

— Se va termina în clipa în care-mi făgăduieşti…

— Asta nu! Orice… Orice, în afară de asta! Cereţi-mi altceva!

Râsul lui ustura ca şfichiul biciului.

— Ce altceva, Liza! Ce poţi tu să-mi oferi? Pe tine? Trupul tău? Nu mi-ar fi displăcut, cândva! Dar nici atunci n-aş fi renunţat la interesele mele în schimbul unei nopţi de dragoste. M-aş fi încăpăţânat să le obţin pe amândouă. Să nu ne pierdem vremea. Te mai întreb o dată: primeşti?

— Nu! Nu! Nu!

— E ultimul tău cuvânt?

Receptorul îi scăpă Lizei din mână. Rămase suspendat, pendulând deasupra parchetului. Mai auzi ca prin vis:

— Ai să te căieşti! Ai să te târăşti în genunchi!

Ceea ce spunea era adevărat. O ştia, şi de aceea se simţea îndemnată să strige că nu se mai opune. Era gata să-şi dea consimţământul dar ceva, o forţă izvorâtă din străfundurile conştiinţei, o împiedica. Îşi înfipse dinţii în buză, adânc. Un declic urmat de sunetul continuu, monoton, anunţă întreruperea convorbirii.

Afară cădea acum o ploaie caldă de vară, şi o boare umedă pătrundea prin geamul deschis. Ridică de pe covor capotul subţire şi se înfăşură în el, înfrigurată. Reclama luminoasă de pe

faţada clădirii de peste drum proiecta pe peretele din fund forme geometrice verzi, albastre, portocalii. Succesiunea ritmică a culorilor avu asupra ei o putere hipnotică. Nu reuşi să-şi desprindă privirile, în ciuda faptului că pâlpâirile prefigurau un nou lanţ de coşmaruri.

Lucrurile din jur începură să-şi piardă iar contururile împrumutând forme bizare, contorsionate. Din ungherele întunecoase îşi făcură apariţia cortegiile de monştri, întovărăşite de şuvoaie purpurii. Arsura din piept, senzaţia de sufocare reveniră şi sirenele sfredeleau din nou urechile, dureros.

Paharul din care încercă să bea îi scăpă din mână şi se sparse. Căută uşurare sub ropotul picăturilor de ploaie, aplecându-se mult peste pervaz. Nălucile cu degetele lor osoase o traseră înapoi, spre mijlocul camerei, ca să încingă în jurul ei o horă îndrăcită. Încercările ei neîndemânatice de a scăpa din încercuire dădură greş. Diavolii, vrăjitoarele o copleşeau, dănţuind, chiuind şi strâmbându-se înspăimântător. Căzu, se ridică, căzu din nou şi izbuti să ajungă la marginea patului. Alaiul, destrămat pentru o clipă, se regrupă fulgerător asaltând-o iar şi iar.

Îngenuncheată, îşi îngropă obrazul în pernă, cu mâinile împreunate la ceafă. Nici aşa viziunile demenţiale nu conteneau. Dimpotrivă, se înmulţeau ca lighioanele ce adulmecă prada.

Adineauri, doborită de oboseală, scăpase pentru un timp de asaltul fantomelor. Să doarmă, să doarmă adânc! Doar după scutul somnului se putea adăposti.

În sertarul noptierei era un tub cu tablete albe. Uitase de ele. Acum îşi aminti şi ezitând, aşteptându-se la împotriviri, începu să scotocească febril printre mărunţişuri. Descoperi tubul, îl strânse în pumn. Decisă să-l păstreze cu orice preţ.

Nu încercară să i-l smulgă. Dimpotrivă! Auzi voci stranii, ademenitoare, îndemnând-o:

— Ia, Liza, nu te sfii! E bine aşa! Vei avea liniştea pe care o cauţi.

Scoase capacul şi lăsă să alunece în palmă o tabletă.

— Ia-o fără teamă! Ia-o!

Simţi gustul neplăcut al medicamentului.

— Încă una, Liza! Încă una şi încă una. Pe toate să le iei! Pe toate!

Docilă, se supuse. Încetul cu încetul tubul se goli. Înghiţi câte

trei-patru tablete deodată. Avu puterea să se ridice şi să-şi umple un alt pahar cu apă, fără ca plăsmuirile s-o stânjenească. Încă trei… încă patru… Tubul se rostogoli pe covor.

Liza netezi pernele răvăşite şi se culcă. Liniştea făgăduită o învălui ca o plapumă de puf bună şi moale. Coşmarurile se risipiră, culorile stridente păliră, vuietul se stinse. Obiectele îşi recăpătară formele fireşti. Bătăile inimii, respiraţia se potoliră. Fata închise ochii. Un val de căldură îi cuprinse trupul, gonind fiorul de gheaţă. De undeva, de departe, veneau gingaşe acorduri de harpă.

În zare, pe culmea unui deal, apăru o grădină fermecătoare cu flori, cu pomi încărcaţi de rod, cu izvoare limpezi. Drumul spre ea era lung, dar drept şi fără obstacole.

Liza porni, cu pas uşor, către poarta de argint a minunatei grădini.

Anchetă la o sinucidere

Coman se culcase târziu. Lucra în orele libere la un studiu despre activitatea agenţilor secreţi în epoca domniei fanarioţilor şi o făcea cu pasiune. Îl începuse în urmă cu zece ani când i se încredinţase conducerea uneia dintre secţiile de documentare ale Securităţii, deoarece umbla mult prin biblioteci şi pe la Arhivele Statului şi se distra descifrând hârţoage îngălbenite.

În după-amiaza aceea se încăpătânase să termine capitolul privitor la perioada celei de a doua domnii a lui Constantin Ipsilanti şi întârziase la masa de scris până în jurul orei unu. Băuse câteva cafele, fumase un pachet de „Carpaţi” fără filtru şi era convins că-l aşteaptă o noapte albă: în ultima vreme dormea puţin şi prost.

La cincizeci de ani locotenent-colonelul arăta mult mai în vârstă fiindcă se îngrăşase şi fiindcă albise la tâmple. Avea faţa rotundă, posacă, sprâncenele groase reunite la rădăcina nasului, şi colţurile gurii trase în jos.

E drept că uneori aparenţele înşală, dar şi cu cea mai mare îngăduinţă. Coman nu putea fi considerat un om agreabil. Cei din anturajul său susţineau că nu ştie să râdă şi că împarte câte un zâmbet din an în paşti. De aceea, dar poate şi din alte motive, nu avea prieteni şi trăia într-o izolare cu care părea să

se împace destul de bine.

Se culcase aşadar în jurul orei unu, cu nervozitatea caracteristică celor ce suferă de insomnie, cu acea teamă de a sta ceasuri întregi cu ochii deschişi, de a-ţi asculte propria respiraţie, de a-ţi număra bătăile inimii. Pe la trei îl furase somnul, un somn agitat, chinuit, cu dese treziri. La şase, soneria îl făcuse să sară din pat, buimac, cu ochii cirpiţi şi cu gura năclăită. Cineva înfipsese, degetul în buton şi apăsa fără întrerupere.

Aşa cum era, în pijama şi în picioarele goale, se grăbi să deschidă.

De partea cealaltă a uşii stătea doamna Pretoreanu, vecina de apartament. Purta un capot galben-portocaliu şi-şi înfăşurase părul negru, proaspăt vopsit şi pus pe moaţe, într-un batic înflorat. Era o persoană scundă, rotunjoară, cu o bărbie triplă; vorbea gâfâit şi umbla legănat, cu paşi mărunţi, nesiguri. Când se enerva, transpira şi-şi pierdea răsuflarea.

Din şuierăturile ce-i ieşeau din gâtlej nu pricepeai mare lucru. O rugă să înceteze să sune şi să încerce să fie mai explicită.

„Domnule Coman”, „îngrozitor” şi „Liza” erau singurele cuvinte pe care le putu desluşi, şi pe acestea cu dificultate. Faptul că-l apucase de mânecă şi că-l trăgea după ea putea însemna că se întâmplase ceva ieşit din comun.

Îi făcu semne repetate să se liniştească – dacă i-ar fi vorbit tot nu l-ar fi înţeles – şi se duse să-şi ia halatul şi papucii. Când se întoarse, doamna Pretoreanu cu obrajii bucălaţi lucind de sudoare. Îl aştepta sughiţând în pragul apartamentului ei.

Înăuntru toate uşile stăteau larg deschise, cea a dormitorului, cea a sufrageriei şi cea a camerei pe care o dădea cu chirie. Intr-acolo arăta insistent degetul ei scurt şi roz.

Coman pătrunse în odaia cu mobilă veche de culoare închisă şi cu covoare olteneşti, scăldată în lumina aurie a dimineţii de august. Îl izbi dezordinea, scaunul răsturnat, cioburile, garoafele veştede risipite pe podea, receptorul atârnând în gol. Apoi privirile i se opriră asupra patului, pe care o tânără zăcea nemişcată. Îi distinse ovalul feţei încadrat de bucle castanii, pielea albă ca laptele. Surâsul buzelor uşor întredeschise, pleoapele cu gene lungi coborâte, te îndemnau s-o crezi dormind profund şi liniştit. Capotul subţire, vaporos, lăsa dezvelit gâtul suplu şi sânii mici, rotunzi, la fel de imobili ca

trăsăturile feţei.

Se apropie cu un sentiment de pudoare şi atinse braţul rece ca marmura. Deşi convins de zădărnicia a ceea ce făcea, cuprinse încheietura mâinii. Nici cea mai slabă zvâcnire. Braţul recăzu greu pe cearşaf. Viaţa părăsise trupul de câteva ceasuri. Dădu să aşterne pătura peste cadavru, dar când să acopere capul, se opri fără să vrea.

Îl izbise asemănarea. Fruntea bombată, pomeţii uşor proeminenţi, gura, bărbia, culoarea părului... erau ale Alinei. Arătase la fel, în dimineaţa aceea... Căută să izgonească amintirile, ducând până la capăt gestul evlavios. Dar chipul, acum ascuns privirii, îl atrăgea cu o forţă irezistibilă, de magnet. Nu se putu abţine să nu-l mai contemple o dată.

Ca în filme, timpul făcu un salt înapoi. Retrăia intens, cu o neaşteptată putere evocatoare, scena de-acum douăzeci şi şapte de ani. Durerea atenuată de scurgerea vremii dar nestinsă încă revenea copleşitoare şi bărbatului cărunt şi posomorit i se umeziră ochii. Bruscheţea cu care acoperi pentru a doua oara chipul era aproape o împietate.

Doamna Pretoreanu stătea pe coridor, aşteptând verdictul. Ţinea mâinile adunate la piept şi tremura. La întrebarea ei mută, răspunse: „nimic de făcut” şi o urmări pornind ca o corabie greu încercată de furtună, spre dormitor.

Reveni în camera moartei. Cu toate că amintirile stăruiau, se dezmetici şi-şi impuse o comportare demnă de un ofiţer în slujba justiţiei. Chemă la telefon Inspectoratul de miliţie, dădu informaţiile cuvenite şi făgădui să aştepte sosirea comisiei.

Îşi aprinse o ţigară pe jumătate scuturată, descoperită buzunarul halatului, apoi examină încăperea cu un ochi de profesionist. Dezordinea se putea datora unei încăierări, dar pentru răsturnarea unui scaun, pentru spargerea unui pahar, a unei vaze cu flori, existau şi alte cauze. De pildă un acces de furie! Victima primeşte o veste care o scoate din sărite. Receptorul îi scapă din mână, nervii o iau razna. Se apucă să lovească în tot ce-i iese în cale. Aici, fireşte, temperamentul îşi spune cuvântul. Altfel se comportă, în aceeaşi situaţie, un coleric, altfel un apatic. Încercă să-şi amintească pasajul respectiv din cursul de psihologie criminalistică, dar trebuie să renunţe. „Memoria”, îşi spuse, „nu mai funcţionează ca în tinereţe”. Se ocupă apoi de tubul de medicamente de pe covor.

Îngenunche şi citi, fără să-l atingă, eticheta. Era un preparat care, într-o doză mare, putea provoca paralizia muşchiului cardiac.

O sinucidere! Ca şi Alina, această fată… Slăbiciune? Incapacitate de a te lua la trântă cu viaţa? Alina nu fusese laşă! Dimpotrivă!

Îşi trecu palma peste obraji. Ceasul arăta şase şi jumătate. Până la sosirea miliţiei mai avea vreme să se bărbierească şi să se îmbrace. Părăsi camera, o încuie, şi se înapoie în propriul său apartament.

Un sfert de oră mai târziu – la poarta blocului tocmai opriseră două maşini – Coman în uniformă şi cu servieta sub braţ intră pentru a doua oară în odaia sinucigaşei. Căpitanul Mărcuş şi ajutoarele sale împreună cu medicul legist îl găsiră lângă fereastră, cu spatele la cadavru.

Mărcuş era ceea ce se cheamă un băiat simpatic, despre care nu se ştia exact dacă-şi făcuse din deviza sa „n-am probleme” un mod de viaţă sau dacă, dimpotrivă, felul său de a trăi generase această deviză. Coman, care colaborase cu el în câteva rânduri, îl considera superficial.

Echipa se puse pe treabă intr-un ritm şi cu o siguranţă care vădeau rutină; blitz-ul fotografului, un locotenent făcu „inventarul”, iar doctorul Şulea, după ce supuse trupul unui examen riguros, se apucă să completeze certificatul de deces.

Căpitanul Mărcuş îşi trase un scaun lângă masă şi declarând că „nu sunt probleme”, se pregăti să întocmească procesul verbal. Lucrurile erau într-adevăr cât se poate de limpezi. Fata se otrăvise şi, ţinând seama de vârsta ei, mai mult ca sigur din pricina unei decepţii sentimentale.

După ce puse în capul filei ziua şi ora, îşi aminti că nu cunoştea încă datele personale ale decedatei. Îl întrebă pe Coman:

— Îi ştiţi cumva numele, tovarăşe locotenent-colonel? Aţi cunoscut-o?

— Nu! Presupun că s-a mutat de curând la noi în bloc. Doamna Pretoreanu – gazda ei – spunea, paremi-se, că o chema Liza. Ea vă poate da amănunte. Dar să n-o aduceţi aici, că-i tare emotivă.

Se mutară în sufragerie.

După vreo zece minute, locotenentul o introduse pe doamna

Pretoreanu, ţinând-o de braţ cu o prudenţă exagerată, ca şi când s-ar fi temut să nu se spargă. Proprietăreasa purta acum o rochie neagră, închisă la gât, împodobită cu un şirag de perle. Se liniştise întrucâtva sau cel puţin aşa părea, datorită stratului gros de pudră. Ţinutei de doliu îi adăugase o minusculă batistă dantelată, având rolul unic de a fi răsucită între degete.

Mărcuş o ajută să se aşeze şi fu răsplătit cu o graţioasă înclinare a capului.

— Doamnă Pretoreanu, v-am invitat deoarece avem nevoie de câteva informaţii. Sunteţi amabilă să ne spuneţi cum se numea chiriaşa dumneavoastră?

— Li… Liza… Vi… Vicol! gâfâi femeia, căreia, cu toată amabilitatea căpitanului şi cu tot zâmbetul lui agreabil, emoţia paralizantă îi revenise. Abia putu s-o înţeleagă.

— Vă rog, fiţi calmă! Relaxaţi-vă! Două-trei răspunsuri şi vă puteţi retrage. Ce vârstă avea Liza Vicol?

— Două… douăzeci şi… şi… şi…

— În sfârşit! Unde lucra? Ştiţi unde lucra?

— La Co… Co… Cooperativa…

Evident, Mărcuş nu era de invidiat şi Coman se întreba dacă n-ar fi fost mai expeditiv să se fi recurs la actele decedatei. I-o sugeră, recomandându-i inversarea procedurii, adică interogarea doamnei Pretoreanu după consultarea documentelor.

Căpitanul nu avu nimic de obiectat; din amabilitate sau poate fiindcă se grăbea, Coman se duse să aducă poşeta. În camera Lizei Vicol rămăsese doar medicul, care-şi punea tocmai iscălitura pe certificatul de deces. Pe măsuţa de sub oglindă, lângă o pereche de ochelari de soare, se afla o geantă albă cu monograma „L.V.” O luă şi, în drum spre sufragerie, îi examină superficial conţinutul: e legătură de chei, o agendă un ruj de buze, o pudrieră… Într-o despărţitură, alături de buletin, găsi o legitimaţie legată în pânză albastră.

O deschise într-o doară, nici măcar din curiozitate, şi avu o surpriză formidabilă. Se opri, chibzui puţin, apoi o lăsă să alunece în buzunarul vestonului.

Mărcuş notase de-acum în procesul verbal, potrivit declaraţiei doamnei Pretoreanu, „dactilografă la cooperativa *Întreţinerea”.* Frunzări buletinul de identitate, extrase datele personale ale decedatei, privi în fugă fotografia şi-l trânti lângă celelalte

obiecte din poşeta răsturnată.

Veni şi doctorul Şulea cu certificatul de deces. Căpitanul îl citi, dădu satisfăcut din cap şi-l anexă cu o agrafă la procesul verbal. Coman se uită la ceas.

— Cred că de mine nu mai aveţi nevoie! Mă duc şi eu la slujbă.

Coborî scările împreună cu medicul legist. La poartă îi spuse:

— Doctore, aş vrea să te rog ceva: după autopsie, dă-mi un telefon şi comunică-mi rezultatul. Mă interesează.

Vechea rană, nevindecată

Tot *ce* s-a petrecut în dimineaţa aceea mi-a rămas întipărit în memorie cu acurateţa unei imagini fotografice. N-am uitat nimic, niciun amănunt, din momentul în care, întors de la Reşiţa, am deschis uşa modestei nostre locuinţe. În antreu, lângă cele două cârlige bătute în zid care ţineau loc de cuier, atârna un calendar. Am privit fila neruptă – purta data de 19 august 1944 – ca să mă conving că nu lipsisem într-adevăr decât patru zile.

Ne căsătorisem în urmă cu trei ani. Încă nu împlinisem douăzeci, iar Alina abia trecuse de optsprezece. Fusese o dragoste fulgerătoare, care însă nu se mistuise ca un foc de paie, ci devenise mai adâncă, mai solidă, în pofida încercărilor la care o supuneau vremurile grele.

Se angajase vânzătoare, ca să avem din ce trăi; modesta sumă pe care o primeam de la mama abia ajungea pentru taxele şi cursurile de la Facultatea de drept.

Prin ea am cunoscut câţiva tineri cu inimi clocotitoare şi cu idealuri măreţe. M-au făcut să le împărtăşesc crezul şi după ce s-au convins că o merit, m-au primit şi pe mine în U.T.C. Ceea ce aveam de făcut era altceva decât îmi imaginasem. Nici pomeneală să particip la acţiuni temerare, să arunc în aer depozite de muniţii sau să provoc deraieri de trenuri, Distribuiam manifeste, lipeam fluturaşi şi uneori eram trimis în provincie cu câte un plic.

Convins că şi Alina îndeplineşte misiuni la fel de nepericuloase, eram destul de liniştit. Evitam, şi unul şi celălalt, să discutăm despre această activitate a noastră, şi din spirit de disciplină dar şi pentru că la o vârstă ca aceea pe care o aveam,

conspiraţia e un joc nemaipomenit de atrăgător şi de romantic.

În cele două luni dinaintea eliberării ne vedeam rar. Vacanţa de vară îmi îngăduia mai multe deplasări în ţară iar ea, atunci când mă aflam în Bucureşti, se întorcea acasă noaptea târziu. De aceea fiece minut, fiece secundă petrecută laolaltă ni se părea un basm fermecător, în care cămăruţa noastră sărăcăcioasă devenea palatul din Verona al legendarilor Romeo şi Julieta...

Am sosit în gară la cinci şi jumătate dimineaţa; până să ajung în mahalaua noastră, cu tramvaiul şi apoi pe jos, mi-a trebuit mai bine de un ceas. Pe drum mă rugam fierbinte Fortunei să mă ajute s-o mai găsesc acasă. Deschizând uşa am răsuflat uşurat: servieta ei veche cu pielea scorojită era agăţată în cui! Am intrat tiptil. În vârful picioarelor. Geamurile erau acoperite cu hârtie de camuflaj, dar din antreu năvălea lumina soarelui.

I-am zărit doar părul pe fondul imaculat ai pernei. Chipul se confunda cu ea. I-am ghicit, sub pânza albă, forma trupului. M-am apropiat ca să-i surprind respiraţia. N-o auzeam, deşi în liniştea odăii ar fi trebuit s-o aud. M-am aplecat şi i-am atins fruntea cu buzele. Era rece. I-am şoptit numele, nădăjduind că se va trezi. Am scuturat-o mereu mai tare, mai deznădăjduit şi i-am strigat numele. Nici atunci nu s-a trezit. Îngrozit, i-am dat drumul. A căzut înapoi pe pernă, nefiresc de rigidă.

Nu ştiu ce s-a întâmplat pe urmă. Când mi-am venit în fire, lângă mine se aflau nişte vecine şi doctorul Zalman, care mă îndemna să miros ceva înţepător dintr-o sticluţă.

Au refuzat să răspundă la întrebările mele. Doctorul repeta într-una: „Da, da, tinere, o grea lovitură. Trebuie să fim tari, mai tari ca piatra”. Vecinele plângeau încet şi mă mângâiau aşa cum mângâi un copil care şi-a zdrelit genunchiul.

Abia dupăînmormântare mi s-a spus adevărul. Alina îşi pusese capăt zilelor cu o substanţă toxică. De ce? Timp de douăzeci şi şapte de ani n-am aflat răspunsul la această întrebare... poate fiindcă mi-a fost teamă să-l aflu.

„Perseverare diabolicum”

Retrăise momentele tragicei morţi a soţiei sale. Încă sub impresia amintirilor, Coman omise să răspundă la salutul

santinelei. În loc să urce la el, la etajul trei, o luă spre biroul colonelului Tomescu.

Acesta sosise mai devreme, înaintea secretarei, şi se cufundase în lectura unor rapoarte. Coman bătu scurt şi intră. Bărbatul înalt şi oacheş din spatele mesei de lucru îl primi destul de mirat.

— Ce-i cu tine, Radule, la ora asta?

Nerăbdător să-şi descarce inima, renunţă la introducere şi intră de-a dreptul în subiect.

— Tovarăşe colonel, permiteţi să raportez. Astănoapte, într-un apartament vecin cu al meu, s-a otrăvit o fată de douăzeci şi ceva de ani…

Tomescu reacţionă destul de blazat.

— Nu mai spune! Copiii ăştia ar trebui bătuţi la poponeaţă, ca să le iasă gărgăunii din cap. Din amor?

— Nu ştiu, tovarăşe colonel.

— Atunci?… Făcu o pauză şi reveni cu tonul schimbat: ia stai niţel… presupun că ai venit să mi-o spui în particular fiindcă te-a impresionat, şi nu ca pe o chestiune de serviciu?

— Am înştiinţat miliţia! Căpitanul Mărcuş era pe terminate când plecam de-acasă.

— Stai, Comane! Stai! Pe de o parte, mă iei cu „permiteţi să raportez”, ca şi când ar fi vorba de o problemă de serviciu. Pe de altă parte, cunoscînd competenţele, ştii că sinuciderile sunt de resortul miliţiei şi procedezi, foarte corect, ca atare. Acum, lămureşte-mă te rog: ce vrei în fond de la mine?

— Permiteţi-mi să vă raportez. Moartea fetei ar putea să ne intereseze şi pe noi. Lucra la Institutul special de cercetări nr. 022.

Scoase legitimaţia cu scoarţe albastre şi o puse pe masă. Tomescu o întoarse pe o parte şi pe alta, privi lung fotografia.

— Liza Vicol!… Chiar aşa arăta?

— Vie n-am văzut-o! Doar… după aceea.

Îngălbeni, se clătină, şi trebui să se sprijine de spătarul unui scaun.

— Ce-i cu tine, Radule? Ţi-e rău?

Îşi căuta batista. Fruntea i se acoperise de o sudoare rece.

— N-am nimic! O ameţeală. Sunt cam nedormit.

I se arătă un fotoliu.

— Aşează-te!… „Liza Vicol”, mai citi o dată colonelul numele

trecut pe carnet, „secretară dactilografă la Institutul 022”. Zici că sinuciderea are legătură cu cercetările secrete pe care cei de-acolo le execută pentru armată?

— N-am afirmat asta! se apără Coman. Mă gândeam doar că n-ar stoica să obţinem câteva informaţii. Mărcuş, mai mult ca sigur, a trecut în procesul verbal.. „motive de ordin sentimental”.

— Oricum, e bine că a scris aşa. De ce ai oprit legitimaţia?

— Am luat-o… am luat-o din poşetă, fiindcă… până la urmă o găseau şi tot nouă ne-o trimiteau. Aşa a ajuns la dumneavoastră mai repede.

Deşi locotenent-colonelul vorbea pe tonul cel mai serios din lume, fără vreo intenţie de a glumi sau poate de aceea, Tomescu începu să râdă.

— Bine, Radule! îţi mulţumesc! O să ne ocupăm de treaba asta. O să verificăm.

Ar fi trebuit să se ridice, să salute reglementar şi să părăsească încăperea, dar nu se clinti.

Colonelul care umbla de-acum din nou la dosarul cu rapoarte, încreţi fruntea.

— Mai doreşti ceva?

— Da… adică… Tovarăşe colonel, nu s-ar putea să-mi încredinţaţi mie acest caz?

— Ţie? Lui Tomescu nu-i venea să creadă. Se comporta ca cineva pe care-l înşală auzul. Ţie? Păi, tu n-ai mai făcut meserie… iartă-mă, vreau să spun, n-ai mai făcut cercetări cam de multă vreme. De când eşti la documentare?

— S-au împlinit zece ani.

— Ei vezi? Zece ani! Câte nu s-au schimbat în zece ani? Metodele, tehnica, fără să mai vorbim de mentalitate. Nu-ţi fac vreo vină… dar n-aveai cum să ţii pasul. Te’nţeleg, te-a impresionat moartea fetei, dar ascultă-mă pe mine şi lasă-te păgubaş.

Nici nu-i trecu prin minte să cedeze.

— V-aş ruga, totuşi, tovarăşe colonel… Până una, alta. Este vorba de o simplă informare.

— De ce te încăpăţânezi? La vârsta noastră nu-ţi mai arde de schimbări. Rămâi unde eşti de folos şi lasă pe seama altora nişte treburi, pe care ai toate şansele să le încurci.

Poate că altul s-ar fi simţit jignit, nu însă şi Coman. Deveni

doar mai insistent.

— Vă rog respectuos să-mi încredinţaţi cazul. După aceea mă întorc la… hârţoagele mele.

— Nu ţine, Radule!

— Vă rog, totuşi, respectuos…

— Comane, noi doi am fost colegi de şcoală, amici. Ascultă-mi sfatul şi renunţă.

— Dacă ai avea puţină bunăvoinţă, Tomescule…

— Catâr ai fost catâr ai rămas! Ia zii, cum scap eu de tine?

— Lăsându-mă să stabilesc cauza sinuciderii Lizei Vicol.

Repetările acestea ca ale unei plăci de patefon stricate, îl făcură pe Tomescu să se ia cu mâinile de cap.

— M-ai făcut praf! Bine a zis cine a zis: *„perseverare diabolicum”.* Fie, Ioane! Ocupă-te de cazul ăsta. Dar te avertizez că n-o să-ţi fie uşor. Altfel se lucrează acum decât erai tu obişnuit. Dacă te împotmoleşti, vii de îndată la mine să te consulţi.

Coman se săltă în fotoliu, dar nu se învrednici încă să se ridice. Ochii de sub sprâncenele sale stufoase păreau să studieze zugrăveala peretelui.

Colonelul se aplecă mult înainte şi întrebă patern:

— Mai ai ceva pe suflet, Radule?

— Nu… adică… vreau să-ţi mulţumesc, Tomescule. Şi după o pauză: permiteţi să mă retrag, tovarăşe colonel?

Tomescu zâmbi şi când îl văzu în sfârşit sculându-se şi făcând un stânga’mprejur anacronic, se lăsă extenuat pe spătarul scaunului şi râse de-a binelea.

Strict secret

Undeva la capătul Bucureştiului părăsiră şoseaua naţională, angajându-se pe o bandă de asfalt îngustă, mărginită de plopi. Şoferul trecu nepăsător pe lângă indicatoarele rutiere care interziceau circulaţia publică pe acest drum, dar rulă foarte încet. Ajunseră la o barieră vopsită în roşu şi alb, păzită de doi ostaşi. Din gheretă ieşi un ofiţer tânăr într-o uniformă nou-nouţă. Cu pistol la şold, care cercetă bănuitor interiorul maşinii.

Coman purta un costum bleumarin la două rânduri, demodat dar bine întreţinut şi călcat cu grijă. Primul nasture al cămăşii,

cel de la gât, stătea deschis fiindcă gulerul devenise prea strimt şi fiindcă zăpuşeala din maşină aproape că-l sufocase. Se chinuia acum să-l încheie şi să-şi potrivească nodul cravatei verzi cu dungi albe. Avea obrajii congestionaţi şi broboane de sudoare pe frunte. Ofiţerul studie îndelung legitimaţia şi ordinul de serviciu înainte de a încuviinţa ridicarea barierei.

Clădirile din beton şi sticlă ale institutului erau răspândite într-o pădurice de tei şi aleile şerpuiau pe sub coroanele foşnitoare. Radu Coman simţi mângâierea unei adieri nespus de plăcută şi jinduia să parcurgă restul drumului pe jos. Când să i-o spună şoferului, acesta tocmai frâna, căci ajunseră la corpul A, cel care adăpostea birourile conducerii.

Din nou i se controlară actele şi fu condus la etajul întâi, la cabinetul directorului.

Verescu, înştiinţat telefonic, îl aştepta şi secretara îl introduse imediat. Găsindu-se faţă în faţă cu celebrul savant, Coman constată dezamăgit că-şi făcuse despre el o imagine fundamental greşită. Avea peste un metru nouăzeci înălţime, toracele impresionant, două braţe muşchiuloase şi părul argintiu, tuns scurt. Simţi o oarecare invidie, recunoseând că deşi număra cu vreo zece ani mai mult, o comparaţie era net în favoarea profesorului.

Fu poftit să şadă şi, spre marea lui bucurie, secretara aduse apă de la gheaţă, dulceaţă şi cafea.

— Serviţi, vă rog, îl îmbie Verescu, afară *e* o căldură care te seacă.

— Aaaa! Acum mi-e mai bine, spuse, după ce dădu paharul pe gât. Ştiţi, eu suport greu temperaturile ridicate şi mă cam feresc de ele. Uneori, însă, n-ai încotro.

— Aşa el îl aprobă Verescu. N-ai încotro. Ei, şi-acum să venim la scopul vizitei dumneavoastră, tovarăşe locotenent-colonel.

Coman cumpăni: să intre de-a dreptul în subiect sau să se familiarizeze în prealabil cu ambianţa institutului? Se decise pentru a doua variantă.

— Ştiu că lucrările de-aici, de la dumneavoastră, au un caracter strict secret, începu el. Mă interesează, aşa, *grosomodo*, cum procedaţi ca să vă feriţi de… indiscreţi.

Naivitatea întrebării îl surprinse pe Verescu şi îi smulse un zâmbet.

— Greu de rezumat, în câteva cuvinte. Există un plan de

măsuri, începând cu controlul riguros al vizitatorilor, de care v-aţi putut convinge, şi până la sisteme de alarmă electronice.

— La altceva mă refer, se corectă Coman. Să presupunem că un salariat al institutului a fost recrutat de agentul unei puteri străine. Are el, teoretic vorbind, posibilitatea să-i furnizeze informaţii de însemnătate majoră?

— Depinde de salariat! În general se lucrează pe subasambluri foarte reduse, atât la proiectare cât şi la execuţie. Cei ce cunosc toate elementele de construcţie, modul de funcţionare şi performanţele unei instalaţii concepute de noi se numără pe degete. Asta nu înseamnă că unul sau altul dintre subasambluri n-ar putea tenta pe un spion.

Coman îşi notă ceva în carnetul său nou-nouţ, mai mult ca să se afle în treabă.

— Fireşte, nu putem vorbi despre o securitate absolută, ţinu să adauge Verescu, atâta timp cât lucrăm cu *oameni* şi nu cu *roboţi.* Securitatea absolută este o himeră! Şi să vă spun încă ceva: mai mult decât pe toate mijloacele tehnice, ne bizuim pe factorul moral, pe cinstea, pe devotamentul, pe patriotismul colaboratorilor noştri. Îi selectăm cu mare grijă, îi verificăm îndelung. Vă asigur că din acest punct de vedere stăm mai bine ca multe instituţii similare din alte părţi. Până acum nu s-a întâmplat nimic.

Argumentul nu-l convinse pe Coman. Îşi reluă ideea:

— Deci, teoretic, eventualitatea rămâne în picioare. Lâsând la o parte cadrele de conducere, a căror probitate n-o pun la îndoială, mai rămân destui care ar putea constitui ţinta unor agenţi informatori.

Discuţia prea generală, lipsită de finalitate şi tendinţa prost disimulată a vizitatorului de a-şi masca intenţiile, sfârşiră prin a-l enerva pe Verescu.

— Tovarăşe locotenent-colonel, spuse el cu o neaşteptată bruscheţe, deoarece sunt extrem de ocupat, aş prefera să-mi comunicaţi *acum* ce vă aduce la mine.

Dar parcă s-ar fi adresat discobolului de bronz de pe birou, câştigat în tinereţe la o întrecere sportivă! Cu calmul său imperturbabil, Coman continua să-şi vadă de-ale lui. Scoase pachetul de „Carpaţi” fără filtru, îşi aprinse una şi întrebă pe acelaşi ton tărăgănat:

— Să luăm cazul unei seeretare-dactilografe. Ea bate la

maşină tot soiul de documente, rapoarte şi aşa mai departe. Vrând-nevrând, intră în posesia unor date secrete, care, pentru o oficină de spionaj…

Savantul, care bătea darabana pe cristalul biroului, acceleră ritmul.

— Ca ofiţer de securitate, cunoaşteţi fără îndoială regimul special al lucrărilor de dactilografiere intr-un institut ca al nostru. Exemplarele şi indigourile numerotate pagină cu pagină, parafate, trecute în registre… Şi apoi… cum vă imaginaţi că cineva care n-are o pregătire de specialitate ar putea reproduce, din memorie, conţinutul unor rapoarte tehnice?

— Există aparate fotografice de dimensiuni minuscule, replică locotenent-colonelul în şoaptă, ca şi când ar fi dezvăluit o taină capitală.

Văzând că n-o scoate la capăt cu musafirul, Verescu se resemnă. După-amiaza era iremediabil pierdută, aşa că nu-i mai păsa de nimic.

Coman îşi epuizase întrebările. Se gândea la suferinţele sale, la efectul înşelător al apei reci, la căldura care îi uscase gâtlejul şi făcea să izbucnească din toţi porii torente de lavă. Ghemuit, cu capul între umeri, îşi trecea batista pe sub gulerul cămăşii peste ceafa udă. Profesorul, în loc să se uite în altă parte, îi urmărea gesturile stângace cu o indiscreţie sadică.

Tăcură amândoi vreo cinci minute; Coman nu îndrăznea să ceară un al doilea pahar cu apă, iar profesorul, ca să se răzbune, nu i-l oferea. Se desfăşura între ei un fel de duel mut, pe care urma să-l piardă cel ce avea să deschidă primul gura. Savantul ieşi biruitor, dar nu-i fu dat să: se bucure de victorie. Cuvintele ofiţerului de securitate căzură ca o lovitură de trăsnet;

— A murit Liza Vicol! S-a sinucis noaptea trecută!

Reacţia directorului îi întrecu aşteptările. Acesta sări în sus, se dezechilibră, ca apoi să se prăbuşească aidoma unui copac doborât de furtună. Pielea bronzată deveni cenuşie şi trăsăturile se crispară, îmbătrânindu-l.

Coman încercă pentru un moment o satisfacţie meschină, dar se debarasă de ea, ruşinat. Verescu întrebă, cu vaga speranţă de a fi înţeles greşit:

— Liza Vicol? Dactilografa?

— Da!

După un timp îşi redobândi într-o oarecare măsură stăpânirea

de sine; tonul său trăda însă o participare mult mai intensă decât ar fi fost firesc.

— Se cunosc... motivele?

Deduse că pentru Verescu, Liza reprezentase mai mult decât o salariată oarecare.

— Nu, nu se cunosc încă. Pentru asta am venit!

Directorul deveni rezervat, făcând mari eforturi să se controleze.

— Dacă vă pot fi de folos... deşi, aflând abia acum despre această nenorocire...

— Unde lucra? întrebă ofiţerul, şi interlocutorul său se învioră.

— În secţia condusă de academicianul Beldeanu. Realizatorul „Cupolei”.

— Realizatorul cui?

— Al noului sistem de apărare antiaeriană. L-a botezat „Cupola”.

— Îmi puteţi da câteva indicaţii generale?

— Desigur! Cercetările teoretice de bază n-au constituit niciodată un secret. Ele au fost date publicităţii acum câţiva ani, când Beldeanu a izbutit mai întâi să pună în evidenţă şi apoi să reproducă în laborator radiaţia ypsilon.

Coman se văzu în situaţia neplăcută de a-şi recunoaşte lacunele în acest domeniu special al fizicii:

— Nu vă supăraţi, radiaţiile ypsilon ce sunt?

— Presupun că vă interesează efectele, spuse Verescu bucuros de această nouă turnură a conversaţiei. Particula ypsilon, sub influenţa unor puternice câmpuri magnetice, are capacitatea de a „concentra” moleculele de aer, de a crea, ca să mă exprim cât mai simplu, aer ultradens, impenetrabil.

Încă nu se dumirise,

— Cum adică? Dacă trimitem aceşti „ypsiloni” în atmosferă, prin ea nu mai pot cădea picăturile de ploaie?

— Cam aşa! recunoscu savantul, deşi nu se gândise niciodată la utilizarea radiaţiilor în chip de umbrelă. Imaginaţi-vă un sistem de generatoare ypsilon amplasate în jurul frontierelor. Radiaţiile dirijate în sus sub un unghi relativ mic se întâlnesc într-un punct central, după ce au ţesut deasupra teritoriului ţării o cupolă protectoare. În orice zonă ar pătrunde, avioanele inamice o pot survola, dar proiectilele – bombele, rachetele – nu sunt capabile să străpungă cuirasa. Ele se izbesc de stratul de

aer supradens şi explodează în atmosferă, fără să provoace pagube.

— Uluitor! exclamă locotenent-colonelul. De-a dreptul genial! Şi care e stadiul cercetărilor?

— Generatorul e aproape pus la punct pentru a intra în producţie de serie. Concomitent se lucrează la definitivarea sistemului de apărare teritorial, cu toate elementele sale componente, de la stâlpii de susţinere şi până la instalaţia automată de declanşare, un creier electronic la care sunt conectate radare.

Se familiarizase, în linii mari, cu partea tehnică şi reflectă la atracţia irezistibilă, pe care o asemenea secţie ar putea-o exercita asupra vânătorilor de secrete militare.

— Tocmai acolo lucra! conchise cu năduf şi vru să ştie dacă în ziua premergătoare morţii, Liza fusese la serviciu.

Verescu răspunse fără să mai stea pe gânduri.

— Nu! Era în concediu! A plecat în urmă cu vreo două săptămâni.

Coman se miră că şeful unei instituţii cu sute de angajaţi cunoaşte atât de precis plecările la odihnă ale dactilografelor.

Simţind că făcuse o gafă, directorul retractă:

— Aşa cred, cel puţin. Dacă doriţi să aflaţi data precisă, putem întreba la Serviciul personal.

Coman era extenuat. Renunţase la tamponarea frunţii şi folosea acum batista în chip de evantai. Spuse „nu-i nevoie” şi adăugă imediat:

— Ce-mi puteţi povesti despre fată?

Verescu, redevenit prudent avu un răspuns evaziv:

— Mare lucru nu ştiu! O dactilografă bună, conştiincioasă, punctuală. Era utecistă. Ce să vă mai spun?

Deşi fără prea mari speranţe, ofiţerul de securitate insistă, deoarece îi stătea în fire:

— Ştiţi cumva, întâmplător, cu cine avea relaţii în cadrul institutului? Sau… cu ce se ocupa şi cu cine ieşea în timpul liber?

Savantul îşi încleştă buzele şi respiră adânc, ca pentru a căpăta forţa de a rezista. Deveni inabordabil.

— Îmi pretindeţi prea mult, tovarăşe locotenent-colonel! Nu-mi stă în caracter să mă ocup de viaţa particulară a subalternilor mei. Pentru alte informaţii, adresaţi-vă Serviciului personal.

Acum iertaţi-mă, dar la şapte am şedinţă de colegiu la minister.

Coman se ridică greoi şi vârî batista jilavă în buzunar.

— Vă mulţumesc, tovarăşe profesor, şi iertaţi-mă pentru deranj. V-aş ruga să nu se afle despre moartea fetei. E mai bine să păstrăm deocamdată tăcerea. Colegii o ştiu în concediu, aşa că...

— Bine, cum doriţi! Cu ce vă mai pot fi de folos?

— Aş veni într-o zi să arunc o privire în secţia aceea, „Cupola”, să schimb două-trei vorbe cu oamenii.

Verescu consimţi, cu toate că nemulţumirea îi stătea scrisă pe frunte. Îi întinse vizitatorului mâna, concedimdu-l. Coman tot nu se decidea să iasă.

— V-aş mai ruga ceva...

Profesorul ridică ochii la cer, implorându-i ajutorul.

— V-aş ruga să spuneţi secretarei dumneavoastră să-mi mai aducă un pahar cu apă.

Bătrânul doctor Zalman

Când am părăsit institutul, trecuse de şapte. Aerul era mai puţin fierbinte, dar asfaltul şi zidurile se încinseseră atât de tare, încât iradiau căldură ca sobele de teracotă. Pe Ştirbey Vodă, în spatele Cişmigiului, i-am spus şoferului să oprească şi, coborând scările, am luat-o pe jos de-a curmezişul parcului.

Îmi adusesem aminte de doctorul Zalman. De când nu mai lucra, îşi petrecea după-amiezile în această grădină, în compania altor singuratici de o vârstă cu el. Mi-o povestise în urmă cu câteva luni, când îl întâlnisem întâmplător pe stradă.

Cu toate că mă grăbeam, încetineam din când în când paşii, prelungind plăcerea mersului sub acoperişul de frunze, de-a lungul peluzelor şi a straturilor de flori. Mă amuzau şi figurile oamenilor, atât de diferite, dar având acum, aici, acelaşi aer destins.

Ca în orice altă zi, în rondo-ul pensionarilor se adunaseră „înţelepţii cetăţii”. Îşi disputau interminabilele lor partide de şah, citeau fără să scape un rând „Informaţia Bucureştiului”, puneau ţara la cale sau pur şi simplu moţăiau. Tabloul avea ceva emoţionant şi înduioşător. Îmi evoca propria mea solitudine şi ziua – din păcate nu prea îndepărtată – când aveam să mă

alătur lor, venind în Cişmigiu la ore fixe, ca la serviciu.

M-a zărit de la distanţă, s-a ridicat de pe banca de piatră şi a fluturat ziarul. Era pirpiriu, cu spinarea încovoiată, cu genunchii îndoiţi şi purta acelaşi costum alb. De modă veche, aceeaşi pălărie de paie, gălbejită. M-am grăbit către el; când am ajuns, şi-a scos pălăria, reverenţios.

— Să trăieşti, doctore i-am răspuns la salut. Bine, sănătos?

A dat din cap, mândru de a fi mai păstrat ceva din aspectul său de odinioară şi a spus în dulcele său grai moldovenesc:

— M-ai recunoscut? Se vede treaba că nu m-am schimbat chiar atât de mult. Ce mai faci, domnule Coman? Cum o mai duci?

— Mulţumesc, doctore! Tocmai chibzuiam că destul de curând voi fi şi eu aici, printre dumneavoastră.

A râs cu un glas surprinzător de tânăr.

— Ce spui? Matale eşti încă în floarea vârstei şi ai cel puţin jumătate de viaţă înainte. Te-ai însurat?

— Nu!

— Ţţţţ! şi-a ţuguiat el buzele. Mare păcat! Omul singur e ca şi ologul: umblă şontâc-şontâc într-un singur picior.

— Dumneavoastră ştiţi cel mai bine de ce n-am făcut-o!

— Aşa-i! Dar să ştii, oricât de mare ar fi o nenorocire, viaţa merge înainte, nu se opreşte în loc.

N-am zis nimic. Stăteam cu gura încleştată şi mă gândeam la Alina. M-a înţeles şi a tăcut şi el.

— Nici până azi nu ştiu de ce ne-a părăsit! am revenit într-un târziu.

— Poate că-i mai bine!

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nimic, nimic! Prostii de-ale mele, de bătrân ramolit.

— Nu-i adevărat! V-aţi gândit la ceva. Ştiţi ceva şi n-aţi vrut…

Mi-a strâns braţul între degetele sale descărnate.

— Astâmpără-te, omule! N-am ce să-ţi spun. Şi-a făcut seama fata, şi, oricum, nicio putere din lume n-ar mai fi putut-o învia.

— Acum vorbiţi-mi deschis, domnule doctor. Incertitudinea…

— Lasă-mă. Te rog lasă-mă! Am uitat. După atâta vreme am şi eu dreptul să uit.

— N-aţi uitat nimic, sunt sigur! Deşi au trecut douăzeci şi şapte de ani. Douăzeci şi şapte de ani în care m-am prefăcut doar că doresc să cunosc adevărul. În realitate mă feream de el,

îl ocoleam. Din laşitate! Acum însă, am suficientă tărie să-l aflu. Avea pe altcineva, nu-i aşa?

Bătrânul m-a privit furios.

— Să-ţi fie ruşine, domnule Coman. *De mortuis nil nisi bene!*

— Lăsaţi dictoanele latineşti! Spuneţi-mi ce s-a petrecut în realitate!

— Ce s-a petrecut? A fost bolnavă, asta s-a petrecut!

— Bolnavă?

— Da! Câte ceva am aflat de la vecina voastră, madam Rădulescu, Dumnezeu s-o ierte. În zilele acelea dinainte de nenorocire, Alina era tare chinuită, avea halucinaţii, ţipa noaptea în somn. Asta mi-a întărit convingerea că…

L-am apucat la rândul meu de umerii firavi.

— Că ce?

— Apoi, cum să-ţi explic matale ca să pricepi şi să nu te enervezi? Când şi-a pus capăt zilelor, Alina se afla sub influenţa unui drog.

— Nu se poate!

— Totuşi aşa e! Lua heroină… cocaină… sau mai ştiu eu ce. Se întâmplă ca cei ce se droghează, când nu mai au substanţa cu care s-au obişnuit, să intre într-o criză care să ducă, în cele din urmă, la sinucidere. E tot ce ştiu!

— Sigur, doctore Zalman? Sunteţi convins?

— Autopsia a…

S-a oprit brusc, cu intenţia de a mă cruţa, de a nu fi prea crud. L-am întrebat precipitat:

— Autopsia a confirmat?

— Da! Iartă-mă, domnule Coman, dar matale ai vrut-o!

I-am luat mâna şi am ţinut-o mult într-a mea, ca să-l conving că nu trebuie să-şi facă mustrări de conştiinţă. Era o mână mică, numai piele şi oase.

După ce ne-am despărţit, am rătăcit pe străzi până aproape de miezul nopţii. Intrând în casă, ştiam că mă aşteaptă ceasuri cumplite de veghe. Nu m-am înşelat.

Unchiul Cristache de la Turnu Măgurele

A doua zi Coman nu se duse la serviciu la ora obişnuită, anunţind telefonic că va întârzia. Ţinea să vorbească neapărat

cu doamna Pretoreanu care se scula târziu, şi ca să scurteze timpul de aşteptare, încercă să lucreze. N-avu spor, nicio frază nu se închega, aşa că renunţă. Îşi prepară o cafea fără zahăr – zahărul i se terminase – şi-şi tăie o felie de cozonac cumpărat de la cofetăria de peste drum.

Când o auzi, prin peretele subţire, trebăluind la bucătărie, se duse să sune.

Doamna Pretoreanu purta capotul ei galben-portocaliu şi avea, ca de obicei, părul pus pe bigudiuri. Coman îşi făcuse degeaba probleme în privinţa unui mod cât mai delicat de a aborda subiectul care-l interesa; trecând peste primele emoţii, vecina reîntrase în cotidian şi-şi recăpătase până şi spiritul practic. Ea fu aceea care-l întrebă:

— Domnule Coman, ce credeţi, o să am neplăceri? O să mai pot închiria camera?

Se bucură că nu gâfâie, că vorbeşte inteligibil.

— N-o să aveţi nicio supărare. Peste câteva săptămâni totul va fi uitat şi-o să, găsiţi clienţi cu duiumul.

Încă nu-l credea, dar îi era recunoscătoare. Spuse, mustrător, referindu-se, la Liza:

— Tocmai mie să-mi facă una ca asta! Tocmai în casa mea! M-am purtat frumos cu ea şi iată răsplata.

Coman ridică din umeri, zise „ce să-i faci”, şi crezu de cuviinţă să înceapă interogatoriul său neoficial.

— De când locuia la dumneavoastră?

— Nici măcar de o lună! Dar mi-a plătit chiria înainte, deşi numai după două săptămâni a plecat la mare.

— Aşadar a fost plecată? se prefăcu locotenent-colonelul mirat. Când s-a întors?

— Răsalaltăieri! Era atât de schimbată, că abia am recunoscut-o. Slăbită, prăpădită, cu nişte cearcăne mari, violete. Şi se purta ca o nebună. Se învârtea prin odaie ca şoarecele în capcană, iar noaptea… noaptea urla. Aşa a ţinut-o două zile, până ieri… când… ştiţi dumnea… dumnea…

Gâfâiala era pe cale să se dezlănţuie, aşa că din spirit de prevedere, ofiţerul o întrerupse:

— S-ar putea să vă găsesc pe cineva pentru cameră, doamnă Pretoreanu. Un prieten, om serios şi bun platnic, care n-are reţineri.

Se însenină şi îi mulţumi cu un surâs galeş.

— V-aş fi foarte îndatorată. Lumea, ştiţi dumneavoastră, e cam ciudată şi nu oricine acceptă să doarmă într-un pat în care…

— Avea pe cineva apropiat? Aş lua asupra mea sarcina să-l anunţ, ca să vă scutesc pe dumneavoastră.

— Sunteţi prea amabil, domnule Coman, dar am impresia că nu. În cele paisprezece zile de când s-a mutat şi până s-a dus în concediu, n-a primit scrisori sau vizite. Ba, ca să nu mint, o dată a venit o colegă de-a ei, Olguţa. O copilă drăguţă dar cam grasă. Şi telefonul suna rar. Doar aseară pe la unsprezece…

— Olguţa şi mai cum? întrebă repede, nedând importantă amănuntului cu apelul nocturn.

— Nu ştiu! Lucra şi ea la cooperativă. Liza avea o fotografie de a ei. Dacă doriţi…

Coman dorea şi o însoţi în camera decedatei. Cadavrul fusese ridicat şi nimic nu mai amintea de tragedia din ajun. Lucrurile Lizei, împachetate în două geamantane, aşteptau în sufragerie pe eventualii moştenitori, pie care Mărcuş promisese să-i depisteze.

Găsi fotografia înfiptă în rama oglinzii; purta pe spate o dedicaţie „Pentru ca timpul să nu aştearnă uitarea”, iscălită „Olga Popescu”.

Mai schimbă cu doamna Pretoreanu câteva amabilităţi după care, scuzându-se de deranj, îşi luă rămas bun.

Pe la nouă sosi la birou. Găsi o notă că-l căutase colonelul Tomescu, dar nu se grăbi să coboare la el. Formă numărul Institutului de cercetări nr. 022 şi o ceru dezinvolt pe tovarăşa Popescu Olga.

Centralista îl repezi, pretinzându-i să-i spună măcar unde lucrează. După lungi parlamentari se lăsă convinsă să consulte o listă şi îi dădu legătura. Răspunse un bărbat:

— Cine o caută?

— Ruda unei prietene. Sunt din provincie.

Mai mult efect avu vocea sa de bătrân decât falsa identitate pe care şi-o dăduse.

— Aşteptaţi! Mă duc s-o chem.

Curând cineva ridică zgomotos receptorul.

— Alo, Olga la telefon! Cine sunteţi?

— Nu mă cunoaşteţi, duduie. Aici e unchiul Lizei Vicol. De la Turnu Măgurele.

— Aoleu, exclamă fata. Tocmai acum v-aţi găsit să veniţi! N-aţi ştiut că e plecată în concediu?

— N-am ştiut, păcatele mele. Altminteri nu băteam drumul până în capitală. Abia de la gazda ei am aflat, Drept să vă spun nu m-am prea înţeles cu dânsa, că vorbea de parcă ar fi avut găluşte în gură. Atunci am rugat-o să-mi indice numele unei prietene de-a Lizei. Îac'aşa am ajuns la dumneavoastră.

— Foarte bine aţi făcut, domnule…

— Cristache mă cheamă!

— Foarte bine aţi făcut, domnule Cristache! Cu ce vă pot fi de folos?

— Păi, aş vrea să stăm niţeluş de vorbă.

Cu dragă inimă! Cât mai rămâneţi în Bucureşti?

— Până mâine! Numai până mâine!

— Pe la cinci v-ar conveni?

— N-am altă treabă! Unde să ne întâlnim?

— Cunoaşteţi cofetăria de pe bulevardul Republicii? Cea de lângă cinematograf?

— Sigur că da!

— Atunci la cinci, la cofetărie. O să mă recunoaşteţi după poşeta mea roşie, asortată cu pantofii. Sunt blondă şi… vru să adauge „şi durdulie”, dar renunţă. La revedere, domnule Cristache.

Coman veni cu un sfert de oră mai devreme. Era proaspăt ras şi purta, sub costumul bleumarin, o cămaşă nou-nouţă cu gulerul pe măsură. Comandă o oranjadă pe care o sorbi lacom, prin sonda de plastic. Scoase pachetul de „Carpaţi” şi chibriturile, dar luând cunoştinţă de interdicţia de a fuma, îl vârî cu regret înapoi în buzunar.

Domnişoara Olguţa sosi la cinci şi zece intr-un taior de şantung gălbui, la care pantofii şi geanta se potriveau destul de bine. Doamna Pretoreanu exagerase categorisind-o drept grasă. Făcea parte dintre acele fete pe care formele pline, bine proporţionale, le avantajează, făcându-le să semene cu nişte fructe coapte.

O ajută galant să se aşeze şi comandă, după ce o întrebă ce preferă, o îngheţată asortată şi o porţie de frişca.

Curioasă, Olguţa îl zori să-i destăinuiască scopul întâlnirii.

— S-a întâmplat ceva, domnule Cristache?

— Nu s-a întâmplat nimic! Uite-aşa, mă gândeam s-o iau pe Liza la Turnu Măgurele, să-şi petreacă concediul în familie. Şi iacă aflu că-i tocmai la… Unde e de fapt?

— La Mamaia, spuse Olguţa dezamăgită, şi adăugă: asta-i totul? Pentru asta m-aţi adus, domnule Cristache?

— Apoi, voiam să-mi povestiţi despre ea. Cum mai arată, cum se descurcă, cum o duce cu sănătatea? N-am văzut-o de un car de ani.

— E bine! Altceva…?

— S-a dus la Mamaia de una singură?

Fetei i se năzări ceva. Începu să chicotească,

— Din ăştia-mi eşti, domnule Cristache? Ai crezut că mă poţi trage de limbă? Ia spune drept: i-aţi găsit un mire, la voi, la Turnu Măgurele! Aveţi de gând să-i puneţi pirostriile?

— Apoi, ar fi unul, Stelică, băiatul lui Arnăutu, dirigintele poştei. S-ar potrivi. N-am vrut decât s-o întreb.

— Atunci chiar că ai aruncat banii de drum, domnule Cristache, spuse Olguţa pufnindu-i în nas. Liza nu e singură la mare!

Coman ciuli urechile.

— Zău? Cu cine, ia zi, domnişoară?

— Cu prietenul ei, un tânăr drăguţ, de familie bună.

— Bat-o norocul s-o bată! Cum îi spune băiatului?

— Sorin Verescu!

Fu cât p-aci să se înece cu oranjada. Tuşi mai mult decât era nevoie, ca să-şi ascundă tulburarea. Pornită pe calea confidenţelor, prietena Lizei nu se mai opri.

— Taică-său e profesor, savant. Îţi dai seama ce şanse poate avea fiul dirigintelui poştal de la Turnu Măgurele!

Dintr-odată, comportarea ciudată a lui Verescu devenea explicabilă: prietena fiului său îşi luase viaţa şi teama de urmări…

Olguţa îi dăduse o informaţie extrem de valoroasă şi alte pretenţii n-aveala ea. Spuse:

— Păi, dacă aşa stau lucrurile, ar cam trebui să-mi iau gândul de la căsătoria nepoată-mi cu Stelică. Eu vă mulţumesc, domnişoară Olguţa, că aţi fost atât de amabilă şi de sinceră cu mine. E mai bine că am stat de vorbă noi doi, căci dacă discutam cu ea, cine ştie ce dandana mai ieşea.

Se despărţiră ca doi buni prieteni. Lui Coman însă îi păru rău

că fusese nevoit s-o mintă. Anticipând momentul când avea să afle despre moartea Lizei, încercă un sentiment neplăcut.

O ipoteză senzaţională

Coman şedea în faţa colonelului şi îi comunica rezultatele investigaţiilor sale.

— În concluzie, Liza Vicol era încurcată cu fiul domnului director şi acesta ştia. De aceea, când i-am pomenit de ea, s-a speriat rău de tot.

Tomescu îşi sprijinea bărbia în palmă şi-l privea ţintă pe fostul său coleg de şcoală.

— În cazul acesta, Radule, chiar că avem de-a face cu o dramă sentimentală. A avut dreptate Mărcuş!

— Tovarăşe colonel, nu zic ba, între ei a existat o legătură. Dar nu e numai asta! Fata lucra la 022, într-o secţie unde…

— Ştiu, mi-ai spus! Ai vreun motiv special să crezi că a fost recrutată? Sau că s-a făcut măcar o încercare în acest sens?

N-avea niciunul. În plus, pentru aşa ceva un om în toată firea nu s-ar fi sinucis. În lucrarea lui Boltz „Strategia şi tactica spionajului internaţional” se dezbătea amplu această chestiune. Autorul ajungea la concluzia că persoanele contactate îşi pun capăt zilelor în proporţie de unu la cincisprezece mii, şi numai atunci când în trecutul lor există ceva care oferă posibilitatea exercitării unor presiuni.

Rămânea comportarea stranie a Lizei, despre care pomenise doamna Pretoreanu, identică în cele mai mici amănunte cu cea a Alinei. Iar Alina, după spusele doctorului Zalman, fusese în preajma morţii sub influenţa stupefiantelor.

Nu-i chiar atât de simplu, se adresă Coman din nou superiorului.

— Ce vezi tu complicat?

— Doamna Pretoreanu susţine că fata, când a venit de la mare, era radical schimbată. O apucase un fel de amoc.

Tomescu râse.

— Radule, ai îmbătrânit! Adu-ţi aminte cum ne perpeleam noi de dorul iubitei, şi cum se făcea că ni se prăbuşeşte cerul în creştet când o ştiam plimbându-se cu altul. Vii mereu cu noi dovezi în favoarea lui Mărcuş.

Coman se decise să lanseze bomba.

— Dar dacă Liza Vicol se droga?

— Ce? Ce spui?

— Există anumite indicii că s-ar fi omorât sub influenţa drogurilor, sau, cum spun doctorii, în urma „simptomelor de abstinenţă”. Aceste simptome apar când drogarea e oprită brusc şi se manifestă prin stări de anxietate, prin coşmaruri, prin suferinţe fizice şi psihice cumplite şi, în cele din urmă, printr-un fel de demenţă.

Colonelul reflectă neobişnuit de mult.

— Presupunând că ai dreptate, ce rezultă de-aici? În niciun caz, ceea ce ţii tu cu tot dinadinsul să demonstrezi, adică spionaj.

Rezultă că într-o asemenea stare, Liza Vicol n-ar mai fi putut reacţiona lucid în faţa eventualelor încercări ale unui agent.

Lui Tomescu raţionamentul i se păru plauzibil, deloc lipsit de simţul realităţii. Mai avu însă destule dubii.

— Dar dacă complici lucrurile, Radule? Dacă dintr-o banală sinucidere încerci să faci un roman de spionaj? La urma urmei, unicul motiv de suspiciune e că lucra la 022. Ca şi când salariaţii institutelor speciale n-ar avea voie să aibă problemele lor personale. De altminteri pun pariu că povestea cu stupefiantele e o născocire de-a ta!

— Nu, tovarăşe colonel! Pe cuvânt de… V-aş ruga respectuos să-i telefonaţi doctorului Şulea. La ora asta – îşi consultă ceasul – trebuie să fie în posesia rezultatelor autopsiei. Mi-a promis să mă sune, dar n-a făcut-o.

Colonelul se învoi. Ceru centralei legătura cu Institutul medico-legal.

Şulea era plecat pe teren, dar un coleg se oferi să caute buletinul şi să i-l citească. Ascultă încordat, punctând comunicarea cu câte o afirmaţie monosilabică. După ce închise, i se adresă lui Coman. Care stătea ca pe ghimpi:

— Radule, ai avut dreptate.

Fruntea locotenent-colonelului de la documentare se descreţi în aşa fel, încât linia neîntreruptă de deasupra ochilor se transformă în două sprâncene normale.

— Ai avut dreptate, repetă colonelul admirativ, fără resentimente şi fără să-şi calce pe inimă. Ei bine, în organismul fetei s-au găsit urmele unei substanţe halucinogene. Nu s-a

reconstituit încă formula, dar Şulea presupune că este vorba de un preparat care dă o obişnuinţă extrem de rapidă şi de persistentă. Drogul a fost ingerat, nu introdus prin injectare. Cantitatea cea mai mare s-a găsit în tractul digestiv. Cam asta!

Coman îl obişnuise pe şef cu reacţii imprevizibile, dar de data asta reuşi să-l facă praf.

— Tovarăşe colonel, permiteţi să plec la Mamaia?

— În concediu? Dacă te-ai programat…

— Nu! În interes de serviciu. Vreau să aflu ce hram poartă băiatul lui Verescu şi de ce s-a întors Liza singură la Bucureşti. Dacă e vorba de stupefiante, nu credeţi că şi el…

— Tot ce se poate! Nu m-ar mira ca pe litoral să se fi aciuat o bandă de traficanţi.

Coman îl aprobă entuziast.

— Atunci sunteţi de acord să…

— A nu, Radule! Contrabanda de stupefiante nu-i treaba noastră, ci a miliţiei. Şi-apoi… de ce te zbaţi atâta? Ce te atrage la acest caz?

— Fiindcă mie mi s-a întâmplat cândva… E ceva personal…

— Orice ar fi, nu ne putem suprapune miliţiei. Ei cu ale lor, noi cu ale noastre. Aşa că te întorci frumuşel la documentare, îţi vezi de studiul tău despre corespondenţa secretă a lui Vodă Caragea…

Nu-l contrazise, dar nici nu se mulţumi cu verdictul.

— Tovarăşe colonel, dar dacă reţeaua de stupefiante e în combinaţie cu una de spionaj? Dacă ne aflăm în faţa unei organizaţii cu diverse ramificaţii, având ca scop…

— E clar că de la romanele poliţiste ţi se trage! Realitatea e din fericire mult mai săracă în senzaţional. Să fim serioşi! Ai obţinut rezultate pentru care te felicit. De-acum încolo nu te mai ocupi de cazul acesta, ci-l predai miliţiei de la Constanţa. Ai înţeles?

Înţelesese perfect, dar încă nu era dispus să accepte.

— Tovarăşe colonel, n-am încă dovezi, dar ceva îmi spune că afacerea ne priveşte şi pe noi. Măcar pentru două zile, daţi-mi voie…

Îneăpăţânarea lui îl puse pe Tomescu în încurcătură. N-ar fi vrut să-i ordone, ci să-l convingă să renunţe, dar n-avu încotro.

— „Ceva” îţi spune? Crezi că asta-i suficient, Radule? Noi suntem puşi să păzim legea şi ca atare avem ca primă datorie

să acţionăm în spiritul legii. Nu ne putem juca de-a Sherlok Holmes! Iată de ce nu-s de acord cu plecarea ta la Constanţa. Tot ce-ţi rămâne de făcut e să-l suni pe Bene şi să-l pui în temă.

Capcana

Tânărul ghemuit pe pat îşi aprinse o ţigară, trase câteva fumuri şi o strivi. Prin jaluzele se strecurau fascicule paralele de lumină, imaginând pe perete nişte zăbrele..

La această oră – trecuse de cinci – hotelul dormea. Vilegiaturiştii veniseră de la plajă, luaseră masa şi se retrăseseră pentru odihnă, Până şi muştele, ostenite de atâta zumzăială, încremeniseră pe tavan.

Bricheta scăpără şi o altă ţigară scoase rotocoale albastre. Lichidul incolor dintr-o sticlă pmtecoasă umplu gâlgâind un pahar. Tânărul bău pe nerăsuflate, fără să simtă tăria alcoolului. Despuiat până la brâu, cu pielea pârjolită, aducea cu pescarii de pe vreo insulă din mările sudului. Părul lung, negru, căzând pe frunte şi peste urechi îi dădea o pronunţată notă feminină, la care contribuiau forma ovală a feţei şi moliciunea bărbiei.

Arunca priviri repetate, nerăbdătoare, ba spre telefonul alb, ba spre cadranul ceasului brăţară. Avea ochii tulburi, inexpresivi, acoperiţi parcă de o ceaţă opacă.

Cinci şi un sfert! Se sculă greoi şi porni să colinde încăperea. O dată i se păru că aude ceva. Împietri şi-şi ţinu răsuflarea. Nimic! Aceeaşi tăcere de mormânt, subliniată de bâzâitul unei gâze singuratice. În ciuda caniculei, dinţii îi clănţăneau ca pe gerul bobotezei. Cumpăni dacă să ia din baie halatul, dar renunţă, temându-se să nu fie prea departe, la cel dintâi apel.

În sfârşit! Telefonul nici nu apucase bine să sune, că se şi repezi la el. Smulse receptorul şi-l ţinu strâns, ca pe un lucru de preţ.

— Alo!

O voce inexpresivă, metalică, de robot, întrebă:

— Domnul Sorin?

— Eu sunt!

— După cum vezi, mă ţin de cuvânt. Ai primit…?

— Da, da, vă mulţumesc. Era… era foarte puţin. Nu mai am!

— Vei căpăta!

— Când?

— Depinde! Dacă eşti înţelegător, chiar mâine. Sper că vei fi mai înţelegător ca prietena dumitale?

Simţi o înţepătură în inimă.

— Aţi făgăduit să-i trimiteţi şi ei! I-aţi trimis?

— Nu, domnule Verescu! N-aveam motive! Am vorbit cu ea şi s-a „arătat la fel de recalcitrantă. M-a refuzat şi am refuzat-o! E limpede ca bună-ziua!

— O să se prăpădească! Şi eu simt că mor, când rămân fără.

Nu trebuie să te îngrijorezi. Vei căpăta cât doreşti, bineînţeles dacă…

— Ce trebuie să fac?

— Să mă ajuţi! De vreme ce n-a vrut ea, mă vei ajuta dumneata.

— Bine, dar nu ştiu… vă jur că nu ştiu cum să procedez:

Necunoscutul păru satisfăcut.

— Las-o pe seama mea! Vei lucra după instrucţiuni precise.

— Ce fel de instrucţiuni?

Vocea scăzu şi se transformă într-o şoaptă. Vorbi câteva minute, neîntrerupt.

— Limpede? Mai ai vreo întrebare?

— Nu… adică… până când trebuie…?

— Asta nu se poate şti dinainte. Deîndată ce nu va mai fi nevoie, ţi se va comunica. Am terminat!

— Staţi! Nu închideţi! strigă Verescu îngrozit. Mi-aţi promis ceva.

— Era să uit! Scuză-mă! Repede-te mâine dimineaţă la Histria. În dreptul ultimei coloane dinspre mare e un şir de lespezi de piatră. Sub a unsprezecea vei găsi un pacheţel, Mulţumit?

— Da, da! Dar până mâine?

— Rabdă! îţi va prinde bine! E foarte important să ştii câtă nevoie ai de mine.

Un individ suspect

Locotenent-colonelul de miliţie Bene primi comunicarea lui Coman şi se miră de tonul arţăgos al fostului său coleg de bancă, pe care-l ştia mofluz, dar nu şi lipsit de politeţe. O puse

pe seama unei foarte proaste dispoziţii ceea ce, la urma urmei, corespundea realităţii.

Bene era un tip mărunt, agil ca un viezure. Mereu grăbit. Mereu aferat şi fără astâmpăr, circula de-a lungul şi de-a latul litoralului, rezolvând problemele cu o iuţeală pentru care subalternii îl porecliseră „Baiazid-fulgerul”.

În timpul convorbirii ţinea receptorul între umăr şi falcă, muşca dintr-un sandviş şi-şi nota datele furnizate de ofiţerul de securitate. Când acesta pomeni de stupefiante, aruncă sandvişul pe masă şi deveni foarte atent, în final, recapitulă esenţialul:

— Liza Vicol… sinucidere… autopsie..; stupefiante… aşa… Sorin Verescu… student… prietenul decedatei… rămas Mamaia. Clar! Concluzia: de supravegheat! Se face!

Maşina analitică a Serviciului de evidenţă ţăcăni vreme de cinci minute, executând trierea a câteva mii de cartoane perforate şi dădu rezultatul: Sorin Verescu locuia la „Perla”, camera 416. Sublocotenentul Miu primi însărcinarea să se instaleze în holul hotelului şi să raporteze orice mişcare a tânărului.

Până seara la opt nu se întâmplă nimic. Sorin nu-şi părăsi odaia, punând răbdarea ofiţerului la grea încercare. Când apăru în sfârşit în hol, Miu îl recunoscu lesne, deoarece avusese timp să se informeze la funcţionarul de la recepţie.

Verescu purta pantaloni gri deschis, haină bleumarin şi bluză albă cu guler rulat. Avea o culoare nesănătoasă, pământie. Cearcăne i se lăţeau sub ochi ca nişte pete de cerneală, accentuându-i aerul bolnav.

Intră la bar, se cocoţă pe un scaun şi ceru un whisky dublu pe care-l bău dintr-o înghiţitură. Mai comandă unul şi încă unul. Aprindea ţigară după ţigară, strivindu-le în duşmănie, după câteva fumuri.

Pe la nouă sosi Bene. După ce schimbă câteva cuvinte cu sublocotenentul şi primi de la acesta o foaie împăturită, se instală la o măsuţă cufundată în semiobscuritatea verzui-roşietică a barului. Surprinse tremurul mâinilor lui Verescu, privirile sale când apatice şi resemnate, când încinse de o văpaie lăuntrică. Îl văzu cerând încă un whisky, aprinzând încă o ţigară lungă, cu filtru alb. Câte un cunoscut se oprea, dădea bună seara şi se alegea, în loc de răspuns, cu un lălăit de beţiv.

Locotenent-colonelul de miliţie scoase lista cu persoanele din anturajul celui supravegheat, primită de la Miu. Nu reuşi să le identifice decât în parte. Pe Monti, după tenul măsliniu, după nasul coroiat şi după favoriţii impresionanţi, pe actorul Tudorel Pană după barbă şi mustăţi. Pe acesta din urmă îl cunoştea deoarece îl văzuse pe scenă.

Părea un joc gratuit ceea ce făcea. Nu se petrecea nimic neobişnuit. Nimeni nu dădea de bănuit, nu avea o comportare suspectă. Niciunul dintre cunoscuţii lui Verescu nu se uita în jur prevăzător, nu încerca să-i strecoare ceva pe-ascuns, nu părea cuprins de euforia drogului. Era o seară ca oricare alta, la un bar dintr-un hotel internaţional. Clienţii intrau, zăboveau mai mult sau mai puţin, se tratau cu cafele, cu câte un Martini sau Campari, fumau ţigări din ambalaje luxoase. Grupurile de bărbaţi conversau despre femeile frumoase întâlnite pe plajă, despre foste, actuale şi viitoare cuceriri; cuplurile – potrivit stadiului atins – îşi şopteau cuvinte tandre, se sărutau fără jenă sau se dojeneau; singuraticii de tipul Sorin Verescu se străduiau să se îmbete criţă cât mai repede cu putinţă.

După un ceas de aşteptare, Bene îşi pierdu răbdarea. Ieşi în hol unde sublocotenentul, rezemat de o coloană, nu râvnea la nimic altceva decât la patul său de-acasă.

— Auzi, Miule, eu mă duc! Nu te mişti de-aici, sub niciun motiv. Mâine dimineaţă trimit pe cineva să te înlocuiască.

— Dar dacă pleacă?

— Te iei după el! Îţi las maşina! La nevoie, mă găseşti la Mangalia.

Miu suspină un „'ţeles” şi făcu o mutră jalnică.

Coman mai era supărat, pe şeful său. Îl acuza de lipsă de solicitudine, dar îi acorda şi circumstanţe atenuante. Avuse probabil dreptate reproşându-i anumite exagerări şi o îndârjire nemotivată în privinţa existenţei unei corelaţii dintre sinuciderea Lizei şi activitatea ei de la institut. Mult mai plauzibilă, mai firească, părea realmente teza lui Mărcuş.

Totuşi, ceva îl îndemna să revină mereu la surprinzătoarea înlănţuire de fapte: Liza şi institutul… Liza şi băiatul lui Verescu… Liza şi drogurile… Apoi moartea Alinei, care, deşi survenită în urmă cu atâţia ani, se îmbina aproape organic în acest angrenaj.

Avu brusc revelaţia că pe Sorin îl pândeşte o mare primejdie. Şi-l imagina hăituit de fantome, torturat de coşmaruri, incapabil să găsească o altă soluţie decât moartea. Viziunea deveni obsedantă. Îşi ţinu capul sub robinetul de la baie. Apa îi răcori tâmplele, îi linişti întrucâtva. Imaginea sumbră rămânea însă la fel de stăruitoare. Trebuia să întreprindă ceva.

Se gândi să sune acasă la Tomescu. Prevăzând reacţia acestuia, renunţă şi formă numărul inspectoratului de la Constanţa. Bene lipsea. Prea agitat ca să-i explice ofiţerului de serviciu temerile sale, îl rugă să-i comunice şefului său că-l căutase, insistând asupra urgenţei. Căpătă nişte promisiuni vagi, care nu-l satisfăcură.

Mai aşteptă totuşi o oră şi jumătate şi îl chemă, palpitând de emoţie, pe colonel.

— Cine? Coman? Ce vrei, Radule?

— Tovarăşe colonel, am reflectat şi… cred că băiatul e în pericol!

— Care băiat?

— Sorin Verescu!

— Iar povestea aia? Parcă ne-am înţeles…

— Dacă se droghează – şi am motive s-o cred – s-ar putea să facă ceea ce a făcut Liza Vicol.

Colonelul tăcea şi faptul că nu-l contrazise îi dădu lui Coman speranţe.

— Dacă nu intervenim, Tomescule, s-ar putea să-l avem pe conştiinţă! lansă el supremul argument.

— La asta nu m-am gândit, recunoscu acesta, Vorbeşte cu Bene. Spune-i să fie cu ochii în patru.

— Am încercat! Bene nu-i de găsit. I-am lăsat ofiţerului de serviciu numărul meu de telefon. Până acum n-a dat niciun semn de viaţă.

Reuşise să-l impresioneze pe colonel. Acesta-l întrebă ce propune.

— Lăsaţi-mă să plec la Constanţa. Pe la nouă şi ceva aş fi acolo. Mă instalez lângă băiat şi, cu ocazia asta, îi pun şi câteva întrebări.

Se aştepta, bineînţeles, la un refuz, şi era gata să se bată. Cu atât mai mult îl surprinse încuviinţarea rapidă.

— Bine, Radule, du-te! Ia o maşină şi întinde-o! Deşi cred că exagerezi… vorba românului: „paza bună trece primejdia rea”.

Totuşi, nu uita: te ocupi numai de treburile noastre! Cercetările în legătură cu stupefiantele le face locotenent-colonelul Bene!

Albă de praf, maşina frână la poarta Inspectoratului de miliţie. Coman urcă scările două câte două şi năvăli în camera ofiţerului de serviciu. Deşi Bene încă nu revenise, i se dădură informaţiile de care avea nevoie.

În jurul orei zece traversă holul scăldat în lumina neonului al hotelului „Perla”, îndreptându-se spre recepţie. În costumul său demodat şi pe deasupra şifonat, făcea notă discordantă cu lumea din jur, mai ales cu bărbaţii în ţinută de seară.

Funcţionarul îl îndreptă la bar. Îl găsi pe Sorin beat turtă, cu capul culcat pe braţe, într-un echilibru precar pe scaunul înalt.

Sublocotenentul Miu îl supuse, la rândul său, pe Coman unui studiu intens şi notă în carnet: *ora 22,25; individ în jur de 60 de ani, înălţimea un metru şaptezeci, circa 80 kg, faţa rotundă, sprâncenele groase, părul cărunt; dubios,* şi-şi propuse să fie cât mai vigilent.

Locotenent-colonelul i se alăturase tânărului şi făcea încercări să-l trezească. Acesta nu-l auzea şi nici scuturăturile, din ce în ce mai violente, n-avură efectul scontat.

Barmanul se apropie binevoitor:

— N-ar strica să-l luaţi de aici. Îi sunteţi rudă?

— Unchiul său! minţi Coman dezinvolt şi adăugă în virtutea inerţiei: de la Turnu Măgurele. Îşi cam face de cap, nu-i aşa?

Omul în jachetă portocalie, care n-avea de gând să înfiereze excesele alcoolice ale clienţilor săi, deoarece trăia de pe urma lor. Nu zise nimic. Ieşi însă de după tejghea şi-l ajută să-l conducă pe Sorin până la lift. Un bărbat înalt şi slab, cu umerii căzuţi, care locuia la acelaşi etaj, se arătă amabil şi săritor. Fără sprijinul lui, Coman n-ar fi fost capabil să-l piloteze pe Verescu de-a lungul coridorului şi să descuie uşa.

La punctul său de observaţie, Miu intră în stare de alarmă şi se decise să cheme Mangalia. În prealabil, nota pentru orice eventualitate: *ora 22,36; individul ajutat de barman îl suie pe V. în ascensor; urcă împreună cu ei dar nu se mai întoarce.*

Coman, după ce aprinse lumina şi se familiariză cu încăperea, procedă sistematic: îi scoase băiatului haina, bluza şi pantofii, îl vârî cu capul sub duş. Îl frecţionă cu un prosop aspru şi sfârşi prin a comanda două cafele amare. Una o merita şi el, după

atâtea eforturi.

Înainte ca băiatul să-şi fi venit în fire, îi supuse unui examen. Trăsăturile regulate, frumoase chiar, erau prea puţin masculine. Bărbia, gura, dovedeau răsfăţare, lipsă de ambiţie, de voinţă. Avea în faţă produsul tipic al unui anumit mediu, al unei anumite educaţii. Cunoscuse în decursul carierei sale câţiva tineri de acest fel, ai căror părinţi, aflând că progeniturile lor o apucaseră pe căi greşite, invocau profesiunea sau poziţia socială.

Sorin Verescu – continua ofiţerul de securitate dialogul cu sine însuşi – era tocmai tipul de adolescent care, într-o situaţie critică, nu se dă în lături de la nimic, ca să-şi salveze propria piele şi care, neîntrezărind nicio scăpare, recurge la un act de supremă laşitate.

Îl aşeză pe pat şi, instalându-se vizavi pe un taburet, îl sili să bea cafeaua fierbinte. Văzându-l cum tremură, îi aruncă pe umeri, haina de la pijama.

— Te simţi mai bine?

Abia acum băiatul începea să-şi dea seama că nu e singur.

— Cine… sunteţi… dumneavoastră?

— Un prieten care-ţi vrea binele.

Sorin compară, instinctiv, vocea străinului cu cea de la telefon. Nu descoperi nicio asemănare; simţi ceva ambiguu, o bucurie amestecată cu regret. Mai întrebă o dată:

— Cine sunteţi?

— Numele n-are importanţă. Ceea ce contează e că am venit să te ajut. Te rog să ai încredere în mine.

Frazele aveau aproximativ acelaşi conţinut ca cele rostite adineauri de enigmaticul interlocutor. Cu toate că-i dădeau o anume siguranţă şi făgăduiau protecţie, avu rezerve.

— Ce vreţi de la mine?

— De ce a plecat Liza la Bucureşti? De ce ai lăsat-o să plece singură? întrebă Coman.

— O cunoaşteţi pe Liza?

— De vreme ce-ţi vorbesc despre ea.

Căută la repezeală o minciună şi recurse la cea dintâi.

— Ne-am certat! I-am spus ceva şi s-a şucărit.

— Aşa n-o să ne înţelegem! Mie să-mi spui adevărul. Altfel, schimb placa.

Reacţionă potrivit caracterului său, obrăznicindu-se.

— Da ce sunteţi dumneavoastră să mă ameninţaţi? Intraţi nepoftit în camera mea, mă luaţi la întrebări… N-aveţi niciun drept! Ştiţi cine e tatăl meu?

— Am stat de vorbă cu profesorul Verescu. E foarte îngrijorat!

Se sperie şi deveni docil. Întrebă cu jumătate de gură:

— Sunteţi de la miliţie?

— Am calitatea să-ţi pun întrebări iar tu, obligaţia să-mi răspunzi. Asta să-ţi intre bine în minte. Deci, motivul plecării Lizei?

— A intrat într-o încurcătură.

— Ce fel de încurcătură? Te referi la chestia cu drogul?

Bronzul pielii deveni alb-cenuşiu.

— De unde…? Nu vă înţeleg! Ce-i aia „drog”?

Coman hotărî să mizeze totul pe o singură carte. Doar printr-un şoc psihic puternic putea să-l determine să mărturisească.

— Sorine, ţineai la Liza, nu-i aşa?

— Mă priveşte!

— Ştiu că o iubeai, în felul tău.

— De ce vorbiţi la trecut? Poate că o iubesc şi acum!

— Fiindcă… fiindcă Liza… nu mai e în viaţă!

Se nărui. Aroganţa, spiritul de frondă dispărură subit. Se transformă într-un biet copil speriat de întuneric.

— A… murit?

— Îmi pare rău că m-ai silit să ţi-o spun aşa, pe şleau. S-a otrăvit!

Plânse cu buzele încleştate. Hohotele nu reuşeau să-şi croiască drum şi se înecau. Cuvintele se închegau anevoie printre lacrimi.

— Trebuia să se întâmple! N-avea nicio scăpare..: Am simţit-o şi eu adineauri… înainte de a mă ameţi. Avea dreptate… când spunea… Lizei şi mie… ori facem ce vrea el… ori vom sfârşi prin a ne dori moartea… Liza… Liza a avut curaj… Curajul să-l refuze… şi curajul să se… să moară. Dar eu… eu ce mă fac? Ajutaţi-mă domnule, vă rog în genunchi!

— Linişteşte-te, i se adresă Coman mai blând decât ar fi dorit. Doar pentru asta am venit! Dacă pe ea n-am putut s-o salvez, măcar pe tine. Trebuie să aflu însă adevărul. Trebuie să ştiu exact ce s-a întâmplat. Eşti capabil să-mi povesteşti totul, până în cele mai mici amănunte?

— Am să vă… povestesc, făgădui Sorin Verescu. Vă jur că n-

am să ascund nimic… fiindcă… fiindcă vreau să… trăiesc!

Depoziţia lui Sorin Verescu

— M-am înţeles cu Liza să plecăm la mare. Am angajat cameră şi ea şi-a făcut formele de concediu, când a aflat tata. M-a chemat şi s-a burzuluit la mine. Mi-a vorbit despre morală şi despre de-alde astea, dar adevăratul motiv era că dânsa lucra la el la institut şi că-i era frică de gura lumii. Eu ţineam la fată. Mi-ar fi părut rău să-mi stric combinaţia, aşa că am folosit vechea metodă: „da, tată, sigur tată, ai dreptate”, ca după aceea să fac tot ce vreau eu.

La urma urmei, ce riscam?

Am ajuns la Mamaia, ne-am instalat şi am avut câteva zile bune. Dimineaţa mergeam la plajă, după-masă ne plimbam cu maşina – când am intrat la facultate, tata mi-a făcut cadou o Dacie – iar seara ne distram ba la un restaurant, ba la un bar. Ne făcusem câţiva prieteni printre turiştii străini şi uneori ieşeam în grup. Cam după o săptămână, pe la două noaptea – ne întorsesem tocmai de la Constanţa unde făcusem chef – a sunat telefonul. Am răspuns eu. Cineva – nu-i cunoşteam glasul – mi-a spus că Liza şi cu mine îi suntem foarte simpatici şi că i-ar face plăcere dacă am accepta un mic cadou. Eram atât de cherchelit, încât complimentele m-au flatat, iar oferta neobişnuită mi s-a părut cât se poate de firească. I-am răspuns…

— Ce limbă vorbea? îl întrerupse Coman.

— Româneşte! Printre cei cu care petrecusem erau şi câţiva actori de la teatrul din Constanţa, băieţi de viaţă, şi mă gândeam că unuia dintre ei i-o fi venit ideea asta trăsnită. Apoi, mi-am zis că ar putea fi o farsă şi l-am luat la mişto: „mulţumim pentru amabilitate şi primim cu plăcere darul, cu condiţia să ne fie inmânat imediat. Vă aşteptăm, stimate Mecena!”

Eram sigur că va da înapoi sau că va răspunde cu o glumă. A continuat însă la fel de serios: „e prea târziu pentru o vizită, domnule Verescu. Dar modesta mea atenţie se găseşte de-acum la dumneavoastră. N-aveţi decât să ieşiţi pe coridor”.

Liza se culcase. Era prea somnoroasă ca să urmărească discuţia. Am pus receptorul jos şi, tot întrebându-mă dacă e sau

nu o păcăleală, am deschis uşa. Pe podea, în faţa ei, stătea o sticlă de coniac Henessy şi o cutie cu bomboane de ciocolată.

Nu-mi venea să-mi cred ochilor. Eram atât de măgulit, încât m-am repezit la aparat, ca să-i mulţumesc şi să-i spun că ţin neapărat să-l cunosc. Nu m-a lăsat să vorbesc: „Bine, bine! Până atunci, vă rog să ciocniţi un pahar în sănătatea prietenului vostru necunoscut”.

Cu aceste cuvinte a încheiat convorbirea.

— Cum era vocea? Avea ceva caracteristic? Ai putea s-o recunoşti?

— Cam ciudată… ştearsă, fără intonaţie. Uneori făcea pauze nejustificate. La un moment dat am avut impresia că vorbeşte aşa ca să nu fie recunoscut.

Deşi avea o memorie excelentă, Coman îşi notă ceva în carnet. Notatul devenise la el un obicei, de când lucra la documentare.

— Şi pe urmă? Ai destupat sticla?

— Da! Am trezit-o pe Liza, căci nu se putea să nu afle şi ea. Am băut fiecare câte două păhărele de coniac. A doua zi… a doua zi…

Sorin se crispă. Partea plăcută a amintirilor se încheiase şi începea cealaltă.

— A doua zi? îl stimulă Coman.

— Ne-am sculat pe la zece, intr-un hal fără de hal. Mult mai rău ca după o beţie ordinară. Mă înţepau mii de ace, tremuram de frig cu toate că trupul mi se mistuia în flăcări. Fără să-mi dau seama, am întins mâna spre sticla de coniac şi Liza a făcut acelaşi gest. Ni s-a părut curios, atâta tot! Altă dată am fi râs, ne-am fi amuzat, acum însă ne pierise pofta. După ce am băut, ne-am simţit mai bine. Ne-am îmbrăcat, am coborât să luăm o gustare şi am plecat la plajă. Pe la prânz am fost cuprinşi de aceeaşi excitaţie mistuitoare. Ne zguduiau frigurile şi aveam halucinaţii. În mare grabă ne-am întors la hotel, ca să găsim uşurare în „elixirul” dăruit de necunoscut.

Chinurile s-au preschimbat de îndată într-o stare de euforie. Ne simţeam uşori, capabili să ne înălţăm în văzduh ca păsările, auzeam acordurile unei muzici divine, ne înconjurau peisaje de o frumuseţe ireală.

N-am mai părăsit camera.

Fericirea asta a durat prea puţin; ne-am prăbuşit iar în

străfundurile infernului. Spre seară… sticla… sticla rămăsese goală… iar noi nu mai aveam nicio… niciun… strop ca să scăpăm de coşmaruri.

Mi-e imposibil… noaptea care a urmat… să descriu noaptea… care… Am coborât la bar… la bar… coniac… dar n-a avut efect… ca cel din… primit în dar. Liza suferea… Liza mai mult decât mine. Ea…

— Spune, spune, nu te opri.

Efectul alcoolului cedase, în schimb se făceau simţite cumplitele simptome ale abstinenţei. Sorin se exprima din ce în ce mai greu, mai incoerent, şi Coman trebui să-l zorească, ştiind că minutele până la inconştienţă totală erau numărate.

— În noaptea aceea… noaptea… am aşteptat în zadar să mă cheme. Abia în următoarea… mi-a spus… a spus Lizei… că ne va mai da… ne va da din băutură… dacă Liza îi va aduce…

— Ce i-a cerut?

— Planuri… documente… de la… documente de la institut… de la tata…

— Ce fel de planuri, Sorin?

— Nu ştiu… ba da… n-am… n-am uitat… Generatorul…

— Generatorul ypsilon?

— Da!

— Liza trebuia să le sustragă?

— Nu!.. Cu broşa… cu o broşă. Nu… nu pot… pot nu mai pot…

— De înţeles, înţelegi? Pricepi ce-ţi spun?

Dădu din cap, afirmativ.

— Răspunde cu., da” sau „nu”: o broşă cu o microcameră fotografică?

— Da!

— Liza a refuzat?

— Da!

— V-a mai dat din coniacul aceia?

— Da!… Nu coniac… praf… La restaurant… sub farfurie…

— Reacţia, după trezire, era tot mai greu de suportat?

— Da… da!

— Şi-atunci Liza a fugit! Iar tu ai rămas, ca să capeţi în continuare drogul?

Tăcu. Expresiei torturate a feţei i se suprapuse una de vinovăţie. Locotenent-colonelul insistă.

— Ce s-a întâmplat după ce ai abandonat-o pe Liza?

— Nu… nu… n-am abandonat-o! Se forţă să nu clacheze înainte de a fi destăinuit totul, vorbind din ce în ce mai repede. I-am promis că-i voi trimite din porţia mea, dar n-am putut, fiindcă-mi dădea prea puţin. Mie îmi dădea, fiindcă ştia că voi fi de acord, până în cele din urmă. Mi-a spus că Liza o să înnebunească şi o să se omoare. Nu l-am crezut, altfel i-aş fi trimis praful, zău că i-aş fi trimis jumătate. Liza s-a sinucis, şi dacă nu-l ascultam, nu-mi dădea nici mie şi păţeam la fel.

Se opri epuizat.

— Ce a vrut de la tine?

— Ochelarii tatei!

— Ochelarii? în ce scop?

— Nu ştiu! Mi i-a cerut cu împrumut. Să-i aduc într-un loc noapte de noapte, şi dimineaţă să-i pun înapoi, în schimb, aveam să primesc un pachet mare cu praful acela… Acum… nu mai… nu mai rezist!

Spunea adevărul. Criza se dezlănţui. Năvalnic. Gemetele se transformară în ţipete ascuţite şi unghiile i se înfigeau în carne.

Cu toată mila pentru acest nenorocit, Coman se văzu obligat să-i mai pună o întrebare.

— Ţi-a dat vreo întâlnire?

— Nu… Mâ… mâine… Histria!

Căzu pe podea şi se zvârcoli ca epilepticii. Coman îl luă în braţe ca pe un copil şi-l culcă pe pat.

— N-ai să te duci nicăieri! Dimineaţă mergem la doctor şi vedem ce-i de făcut.

Sorin nu-l auzea. O mlaştină îl absorbea încetul cu încetul şi cortegiul monştrilor se apropia ameninţător.

Coman îşi scoase haina şi se trânti pe un scaun, decis să vegheze. În pofida bunelor sale intenţii, oboseala îl doborî. Adormi iepureşte, gata să se trezească la cel mai mic zgomot.

Cineva manevră clanţa. Uşa se crăpă de-o palmă şi o dâră gălbuie se aşternu pe covor. Încremeni, cu pleoapele deschise pe jumătate. Muşchii i se încordară, cu toate că nu se simţea în stare să opună rezistenţă unui eventual adversar. Anii petrecuţi la masa de scris, printre rafturile bibliotecilor sau ale arhivelor prăfuite, îşi spuneau acum cuvântul. Se ştia „ieşit din formă” şi o regreta.

Un bărbat se furişă în odaie. Îi distinse silueta şi nu i se păru

un vrăjmaş prea redutabil. Era mai scund decât el, mult mai firav, dar foarte agil şi iute în mişcări. „La o adică, ne vom lupta”, gândi şi-şi ridică de pe scaun trupul masiv. Strigă apoi cu tonul cel mai energic de care era capabil:

— Stai! Nicio mişcare!

Celălalt înainta cu paşi uşori, de felină. În mâna sa dreaptă licărea ceva metalic.

Recunoscu arma şi se lipi instinctiv de perete. Uşa se dădu singură în lături, permiţând pătrunderea luminii de pe coridor. Orbit, Coman îşi feri ochii cu braţul.

Intrusul râse, sensibil uşurat,

— Comane, tu eşti. Bată-te norocul să te bată?

Era Bene.

Nu gustă hazul situaţiei, ci spuse morocănos:

— Cine credeai că e? Al Capone? Umbli cu revolverul de parcă ar fi un făcăleţ. Ia pune-l în buzunar, să nu se întâmple vreo nenorocire.

— Dacă se întâmpla, atunci numai din vina ta! Bene vorbea, ca de obicei, repezit. Mă pui să-l supraveghez, apoi apari la Constanţa şi fără să mă anunţi, te strecori în odaia lui. Ce vrei, omul meu mi-a dat de ştire că un tip suspect a intrat la Verescu.

— Mai dă-o dracului! Nu m-am „strecurat”, ci am intrat în văzul tuturor. Ce era să fac? Mi-a fost frică să nu ne trezim cu încă un cadavru. Golanul ăsta – îl arătă pe Sorin – a ajuns intr-un hal fără de hal. Am procedat foarte corect.

— Dacă zici tu! Spune, ai aflat ceva? Cum e povestea cu stupefiantele? Să ştii că avem câteva indicii despre existenţa unei bande de traficanţi.

— Felicitările mele!

— Hai. Nu fi rău! Ai prins vreun fir? Ţi-a spus cum se aprovizionează, cine îi furnizează marfa? Se duse la Sorin, ca să se convingă că nu-i aude şi se întoarse liniştit. Doarme buştean! Poţi vorbi fără grijă.

Coman îi relată ceea ce aflase, trecând însă sub tăcere şantajul, încercarea necunoscutului de a obţine informaţii secrete. Bene sesiză unele inadvertenţe.

— Nu mi-e prea clar! Ce voia în fond individul.? Cu ce scop i-a obişnuit cu drogul? Şi procedeul cu sticla de coniac şi cu pliculeţul pus sub farfurie e neobişnuit. Traficanţii lucrează mult mai simplu: angajează câţiva distribuitori care vând praful pe

bani: gheaţă.

— Ce ştiu eu? făcu ofiţerul de securitate cu o naivitate prost jucată.

Bene se prinse imediat.

— Las’ că ştii tu! Mare şmecher te-ai făcut, Comane. Te priveşte, fă cum crezi, dar îţi atrag atenţia că *mie* mi-a fost încredinţat cazul.

— Traficul de stupefiante, desigur, e de competenţa ta. Sunt obligat să colaborez cu tine, dar există şi nişte aspecte, pe care nu ţi le pot destăinui. Sper că înţelegi?

— Mda! Spune-mi măcar unde şi când urmează să-şi ia porţia în primire?

— Probabil mâine, la Histria! Mai mult, cu părere de rău…

— Mulţumesc şi pentru atât! Poate va fi şi cineva din bandă, măcar un distribuitor. Şi chiar refuzi să-mi dai alte lămuriri?

Coman admira prin geam marea, neagră ca păcura, presărată cu mii de bănuţi de argint.

— Ţi-am spus ce am putut! Tare pisălog mai eşti, Bene!

— Aşa-i că ţi-ai găsit naşul? Nu ştiu ce gloduri ai tu, dar eu, mâine, îl las să se ducă la Histria şi-l filez.

Se opuse.

— Nu e bine! Băiatul trebuie trimis la spital şi internat.

— După aceea!

— Auzi, Bene? Are nevoie de protecţie! Dacă nu e ferit de atracţia drogului şi supus urgent unui tratament, se duce de râpă. Dacă mai înghite o singură doză din porcăria aia…

— N-o să ajungă! îţi promit! De la Histria îl expediez direct la spital.

Deşi tentat să insiste, Coman renunţă. Bene era mai îndărătnic decât el şi n-avea rost să se certe.

Coborâră în hol braţ la braţ, pricinuindu-i sublocotenentului Miu, care se aştepta să-l vadă pe „tipul suspect” cu cătuşe la încheieturi, un şoc puternic.

Afară orizontul începuse să se lumineze şi deasupra valurilor se înfiripa o pată roşie-portocalie, prevestind zorile. Bene declară că se duce să tragă un pui de somn şi-l invită pe Coman la el acasă.

Acesta refuză. Era decis ca fix la şapte să-l sune pe colonelul Tomescu şi să-i raporteze.

Sub lespede pândeşte moartea

Pe Sorin Verescu îl treziră propriile sale gemete. Coborî anevoie din pat şi rămase în picioare, îndoit de mijloc, presându-şi pântecul sfârtecat de dureri. Îşi aminti vag de o discuţie, de ceva îngrozitor în legătură cu Liza. Îl cuprinse panica. Liza plecase pentru totdeauna şi el avea s-o urmeze. Curând însă, un singur gând deveni precumpănitor, alungând păreri de rău, remuşcări, temeri: gândul la praful salvator.

Cuvintele „Histria, ultima coloană dinspre mare...” se detaşară ca şi când ar fi fost scrise cu slove de foc. Totul în jurul lor se şterse şi doar ele stăruiau, aidoma unei lumini călăuzitoare.

Cu mişcări lente, dezordonate, se îmbrăcă. Când îşi puse cămaşa, o simţi lipindu-i-se de spinarea udă.

Coridorul era pustiu şi tuburile de neon, nestinse încă, dădeau pereţilor tonuri crude, alb-albăstrii. În dosul uşilor închise oamenii mai dormeau. De undeva, de la un capăt îndepărtat al gangului sau dinspre scări se auzea zăngănitul căldărilor de tablă. Femeile veniseră la dereticat.

Se apropie, împleticindu-se, de lift şi deodată i se năzări că cineva vrea să-l împiedice. Identificându-se cu un biet lihnit de foame care nu e lăsat să întindă mâna după o coajă de pâine, deveni extrem de prudent şi de viclean. Renunţă la ascensor, nu coborî nici pe scara principală, ci o căută pe cea de serviciu. Ajunse la parter şi de-acolo la subsol, la crematoriul pentru resturile menajere. Trecu apoi tiptil printre sacii cu cartofi, printre lăzile cu căpăţâni de varză, pe lângă uşa de fier a instalaţiei de încălzire, străbătu nişte ganguri întunecoase şi părăsi clădirea prin uşa furnizorilor.

Ocoli parcajul unde-şi lăsase automobilul şi mergând de-a lungul plajei pustii, ajunse pe căi ocolite la staţia de autobuze. În centrul Constanţei coborî. Abia după ce se convinse că nu fusese urmărit, se urcă în maşina de Histria.

Mizând pe punctualitatea colonelului, Coman formă numărul exact la ora şapte. Acesta nu se arătă surprins. Se aştepta să primească un raport, dar nu şi veşti de o asemenea gravitate. După ce-i ascultă relatarea, în care mărturisirile lui Verescu se împleteau cu considerente personale, cu aprecieri şi supoziţii, îi

mulţumi şi îl anunţă că va sosi la Constanţa în jurul prânzului.

Cu toate că pica de somn, locotenent-colonelul părăsi cabina trăgând satisfăcut din ţigară. Îl întrebă din priviri pe Miu care picotea în aşteptarea schimbului, dacă Sorin coborâse, şi căpătă un răspuns negativ. În acelaşi mod, îi comunică intenţia de a urca la el.

Intră fără să ciocănească în camera 416. Era goală! Soarele strălucitor al dimineţii de august făcea să apară şi mai pregnantă dezordinea, murdăria de pe covor, paharele răsturnate, cearşaful mototolit.

În creierul său prinse să ţârâie o sonerie de alarmă. Se repezi afară şi parcurse coridorul de la un capăt la celălalt. Dintr-un apartament se ivi o fată în halat mov cu emblema hotelului. Târa după ea un aspirator de praf şi fredona foarte încet un şlagăr la modă.

I se adresă repezit:

— Cum se ajunge jos?

— Cu liftul! Răspunse obraznic, deoarece întrebarea i se păruse lipsită de sens.

— Dar scara unde e?

Se aflau la câţiva paşi de scara principală. Coman o observă şi se corectă:

— Întrebam de scara de serviciu!

Îi, arătă direcţia, dar ţinu sa precizeze:

— Pe-acolo nu e voie!

În loc de „mulţumesc” spuse „cu plăcere” şi nu se sfii să încalce regula casei. Parcurse acelaşi drum ca Sorin, dar făcu înconjurul hotelului şi reintră prin portalul monumental. Sublocotenentul, căruia încă nu-i sosise înlocuitorul, se uită la el ca la o nălucă..

— Cum de a-ţi…

Nu-l lăsă se isprăvească.

— A întins-o! Ne-a păcălit pe amândoi! Dar ştiu încotro s-a dus. Ai maşină? A mea s-a întors la Bucureşti.

— Am… dar tovarăşul locotenent-colonel Bene…

— Ascultă tinere, fă cum îţi spun! Se învoi totuşi ca Miu să-i ceară lui Bene telefonic permisiunea.

Sublocotenentul abia apucase să îndruge „alo” şi „să trăiţi”, când Coman îi smulse receptorul din mână.

— Auzi, băiatul şi-a luat tălpăşiţa. Bănuieşti în ce direcţie?

Vreau să mă reped după el, aşa că spune-i lui Miu să mă ducă cu maşina.

Bene promise să vină şi el. Cinci minute mai târziu zburau către oraşul-ruină de pe malul mării. În apropierea porţii se încrucişară cu un Studebaker imens, de culoare gri.

În vecinătatea ultimei coloane dinspre ţărm se adunase un grup de gură-cască. Deasupra lor un norişor de fum cenuşiu era pe cale să se destrame. Coman deschise portiera când anvelopele încă mai muşcau din pietrişul drumului. Se repezi pe urmele lui Bene, sosit cu câteva secunde mai devreme, şi ajunse în acelaşi timp cu el. Acesta striga „la o parte, daţi-vă la o parte” şi-şi făcea loc cu coatele. În uniformă fiind, curioşii se retrăgeau puţin câte puţin, lăsând liberă o cărare.

Pe dalele de piatră zăcea trupul sfirtecat al lui Sorin. Explozia smulsese deopotrivă bucăţi de carne şi de granit, amestecându-le. Mirosea a sânge şi a pucioasă.

Bene se adresă celor din jur.

— Când. S-a întâmplat?

— Adineauri, îl lămuri cineva, să fie vreo zece minute. Am văzut toată scena.

— Povestiţi!

— Era un băiat tânăr, frumuşel. A coborât din autobuz o dată cu noi. După ce am intrat pe poartă, s-a separat luând-o în direcţia opusă. L-am zărit apărând din când în când printre ruine. Ajuns aici, lângă coloană, s-a oprit. Privea în jos ca şi când ar fi căutat ceva. Apoi a mai făcut câţiva paşi şi s-a aplecat deasupra uneia dintre lespezi. Atunci a răsunat o bubuitură. Bucăţi de piatră au zburat în toate direcţiile, s-a înălţat fum. Am alergat cu toţii într-acolo, dar, precum vedeţi, nu mai era nimic de făcut.

Coman avea aerul distrus. Nu-şi ierta că-l lăsase singur, că plecase de lângă el şi mai ales că nu reuşise să-l convingă pe Bene. Acesta se alese cu o privire întunecată de sub sprâncenele împreunate. Cu gândul la făptaş, Coman scrâşni: „bestie!”

Bene se miră de îndirjirea fostului coleg, de participarea sa atât de intensă, care depăşea limitele obişnuitului. Ordonă sublocotenentului Miu să cheme prin radio-telefon o ambulanţă.

Argumente pro şi contra

O dată cu sosirea colonelului se dezlănţui furtuna. Pe lângă autoritatea pe care i-o conferea gradul, mai avea atu-ul înălţimii, depăşindu-i pe Bene şi pe Coman cu un cap; ca atare muştruluiala se abătu de sus, aidoma unui ropot de ploaie.

— Bine, fraţilor, se poate una ca asta? Chiar sub nasul vostru să se întâmple? N-aţi fost în stare să-l protejaţi? Tu. Comane, de ce te-ai mai dus la Constanţa? Păi aşa ne-a fost vorba?

— Crede-mă, Tomescule, interveni Bene, şi el fost coleg cu colonelul, ceea ce s-a petrecut, era sută la sută imprevizibil. Cine şi-ar fi închipuit că va părăsi odaia în halul în care se afla? Dacă l-ai fi văzut… în ceea ce mă priveşte, chiar insistasem să fie lăsat să se ducă la Histria. Îmi făceam socoteala că va fi acolo şi cineva din bandă. Că vor băga explozibil sub piatră, asta, cum să-ţi spun…

Cârligul descris de mâna lui Tomescu îi despică fraza în două.

— Degeaba! N-ai să mă convingi!

Urmă o prelegere lungă despre răspundere în general, pe care Bene o audie studiind tavanul şi eliminând din când în când surplusul de aer din, plămâni. Coman nici măcar nu se prefăcea că ascultă. Cu fruntea încreţită, părea să mediteze sau să rezolve o problemă complicată de matematică, ale cărei date le enunţa mormăind. Tomescu îl surprinse, tăcu, şi începu să clocotească. Întrebă cu un calm prevestitor de furtună:

— Ce tot bodogăneşti?

Nu-l auzi. Se strâmba ca şi când ar fi muşcat dintr-un măr viermănos şi spuse de câteva ori „nu se poate".

— Ce nu se poate?

— E nelogic, complet nelogic!

— Nu te înţeleg! Ce-ţi umblă prin minte? îl apucă de revere şi-l trase spre el, până ce distanţa dintre ei se reduse la un lat de palmă.

— Vă spun mai târziu! mormăi, aruncând spre ofiţerul de miliţie o privire semnificativă. Acesta pricepu şi părăsi încăperea.

— Ei, şi-acum vorbeşte!

— Am ajuns la concluzia că uciderea lui Sorin Verescu e total lipsită de sens.

— De ce, mă rog?

— Deoarece acceptase propunerea spionului, deoarece colaborarea lui era pentru acesta mai preţioasă încă decât a Lizei. Ca fiu al directorului…

Tomescu renunţă la observaţiile despre îndatoririle de serviciu şi se aruncă aprig în luptă, fără însă să se cramponeze de idei preconcepute.

— Crezi că fiul directorului avea acces la documentele secrete ale institutului? Pentru el erau valabile aceleaşi dispoziţii ca pentru un străin oarecare.

— Profesorul Verescu ar fi putut aduce acasă dosare, în pofida regulamentului. Dar nici măcar nu era nevoie de aşa ceva. De vreme ce i-au cerut băiatului ochelarii!

— Ochelarii? Ce fel de ochelari? întrebă colonelul fără să priceapă.

— Ai bătrânului, desigur! I-au pretins să-i sustragă şi să-i pună apoi la loc.

— Ochelari preparaţi, ca cei…

— Sigur că da! Donafto, în lucrarea sa „Cele 1000 de metode ale războiului secret” vorbeşte despre ochelari prevăzuţi cu microemiţătoare, cu înregistratoare magnetice, cu camere de fotografiat sau de filmat… S-au construit până şi exemplare prevăzute cu sisteme combinate, optice şi acustice.

— Bine, dar cei ai lui Verescu…

— … erau ochelari obişnuiţi, fireşte! Pe aceştia Sorin avea să-i sustragă şi să-i aducă agenţilor, ca să primească în schimb o copie fidelă cu aparatura respectivă montată în ramă. Faptul că i-au cerut să repete substituirea de câteva ori, mă îndeamnă să cred că nu intenţionau să intercepteze fonic convorbirile, ci să-l facă pe director să fotografieze actele pe care le citea.

— Ingenioasă metodă! Să fotografieze el însuşi documentele secrete!

— Bineînţeles fără s-o ştie, completă Coman cu totul gratuit. Asemenea aparate sunt declanşate cu ajutorul unor celule fotoelectrice speciale, sensibile la alternanţa de alb şi negru a hirtiei scrise sau tipărite.

— Mda, făcu Tomescu, ce înseamnă să lucrezi la documentare! Dacă înţeleg bine, în prima noapte urma să aibă loc înlocuirea ochelarilor obişnuiţi cu cei preparaţi, apoi, în fiecare din cele următoare, scoaterea peliculei expuse şi introducerea celei noi.

Locotenent-colonelul triumfă.

— Iată de ce uciderea băiatului e absurdă! Să renunţe ei de bună voie la o asemenea plăcintă? N-am dreptate, Tomescule?

— Motivul putea fi teama! reflectă acesta. Au aflat că ai vorbit aseară cu Sorin şi le-a fost frică să nu-i trădeze…

— Ce să trădeze? Nu ştia mai nimic!

— Poate intenţia lor de a ajunge în posesia generatorului? gândi colonelul cu glas tare.

— Poate!

— În orice caz, vor schimba acum tactica!

Coman îl contrazise.

— Nu-i atât de sigur! Sunt unii care se încăpăţânează, convinşi fiind că jucăria lor e cea mai grozavă.

— Da, da, există oameni neînchipuit de încăpăţânaţi, insinuă Tomescu. Dar nu-s toţi aşa! Ar putea să menţină metoda, s-o modifice sau să renunţe la ea. Orice variantă e posibilă. Mai ai ceva, Radule?

Acesta reflectă.

— Nu cine ştie ce! Glasul de la telefon, v-am spus, era prefăcut, dar aparţinea unui bărbat în vârstă. Presupun cu locuieşte la „Perla”, altminteri n-ar fi putut aduce în toiul nopţii sticla de coniac.

Colonelul râse.

— La un hotel se intră şi se iese la orice oră… ca la hotel. Apropo, s-a găsit sticla?

— A trimis-o Bene la analiză. Mai avea câteva picături pe fund.

— Amprente?

— Numai ale lui Verescu, nici măcar ale Lizei.

— Mda! Era de aşteptat. Altceva?

— Nimic! regretă locotenent-colonelul.

Tomescu consultă lista persoanelor din anturajul celor două victime primită de la Bene şi i-o trecu lui Coman. Acesta o răsuci nedecis, ca şi când n-ar fi avut treabă cu ea şi întrebă perfid:

— Mă luaţi cu dumneavoastră la Bucureşti, tovarăşe colonel? Maşina cu care am venit am trimis-o acasă.

Se aştepta să provoace o explozie de uimire şi să fie *rugat* să rămână să-şi continue investigaţiile. Fu profund decepţionat.

— Cum să nu te iau, Radule, doar am loc suficient! Şi ’Tomescu clipi din ochi, ca şi când l-ar fi supărat un fir de praf.

Pe Coman îl cuprinse disperarea şi se strădui s-o dreagă.

— Bineînţeles dacă ar fi după mine… aş mai rămâne la Constanţa. Am câteva idei, care s-ar putea dovedi fructuoase.

Colonelul tăcea.

— Tomescule, în virtutea vechii noastre prietenii, te rog lasă-mă să continui. Acum când e dovedit că avem de-a face cu o acţiune de spionaj, nu se mai pune problema competenţei.

— Te las, dar cu o condiţie: să-mi spui deschis ce se petrece cu tine. De ce exercită această poveste o asemenea atracţie asupra ta, de ce are acelaşi efect ca pânza roşie asupra taurului? Cum se explică această comportare, să-i zicem… bizară? Zilele trecute ai aruncat o vorbă…

— Tomescule, e ceva de ordin personal. Ai cunoscut-o pe Alina…

— În legătură cu ea?

— Da! Între moartea ei şi a Lizei Vicol există o asemănare izbitoare. Acum mă înţelegi?

Coman se întoarse cu spatele şi-şi aprinse stângaci o ţigară „Carpaţi”.

După o pauză, colonelul răspunse:

— Te înţeleg! Continuă! Dar să-mi raportezi zilnic ce se întimplă. Colaborează cu Bene şi… ai grijă să nu te înflăcărezi… mai mult decât e nevoie.

— Am înţeles, tovarăşe colonel.

— Ei, atunci cu bine şi succes.

Dialog în beznă

Termometrul urcase la 33 de grade şi asfaltul se transformase într-o masă cleioasă, în care tălpile se afundau.

Pe una dintre străzile centrale ale Constanţei un bărbat cu părul lucios, ondulat, cu tenul măsliniu şi ochii negri, umezi, îşi manevra anevoie trupul prin mulţime. În pofida volumului său respectabil şi al vârstei – număra pe puţin şaizeci de ani – se purta adolescentin, cu pantaloni bătuţi în ţinte şi cămaşă extravagantă, în culori ţipătoare. Aparatul de filmat cu teleobiectiv nu lăsa vreun dubiu asupra calităţii sale de turist. Imun la arşiţă, trecea nepăsător pe lângă chioşcurile cu răcoritoare, dar la fel de puţin îl interesau vitrinele magazinelor,

restaurantele, barurile de zi sau picioarele de ciocolată ale fetelor.

Ţinea cu tot dinadinsul să fie luat drept un plimbăreţ fără ţintă, deşi avea una foarte precisă: blocul de peste drum de teatrul de vară. Nu se opri la poartă să verifice numărul, ci urcă dezinvolt la primul etaj. Sună de patru ori, o dată scurt, de două ori lung şi iar scurt, ca să apese de îndată pe clanţă. Potrivit aşteptărilor, uşa era neîncuiată. Nimeni nu-i veni în întâmpinare. Traversă holul şi pătrunse într-o odaie cu jaluzelele date jos, cu geamurile acoperite de hârtie albastră şi cu nişte perdele groase de catifea.

Bezna era atât de compactă, încât nu îndrăzni să facă o mişcare, de teamă să nu se izbească de ceva.

Scârţâitul abia perceptibil al parchetului trădă prezenţa celui care-i dăduse întâlnirea. Spuse în mod inutil „am sosit" şi continuă să aştepte.

I se porunci:

— Fă trei paşi la dreapta şi aşază-te pe scaun!

Se conformă. Glasul venea de la celălalt capăt al încăperii, era straniu prin monotonia, prin lipsa sa de personalitate.

— De ce m-ai adus aici? întrebă. E contrar obiceiului tău! Şi apoi, locul...

— E un loc excelent! Într-o clădire cu mulţi chiriaşi, treci mai uşor neobservat.

— Suntem singuri?

— Da! Am „împrumutat" apartamentul. Proprietarul cu familia sunt plecaţi din oraş şi cu deschiderea broaştelor ştii că n-am probleme. Acum te-ai liniştit?

Nu spuse nici da nici nu.

— Te-am chemat, fiindcă am nevoie de decont. Mi l-ai adus? întrebă omul care avea atâta grijă să-şi păstreze anonimatul. Trebuie să lichidezi imediat afacerea!

Vestea, deşi neaşteptată, nu provocă turistului nicio reacţie. Stăpânirea de sine, dobândită în ani lungi de antrenamente, îi intrase în sânge.

— Pot cunoaşte motivele?

— Nu!

— Bine, făcu resemnat bărbatul cel masiv, răsucindu-se pe scaunul care scârţâi. Numai... să nu se supere şefii. Îl auzi pe interlocutorul său parcurgând câţiva metri de podea. Se

obişnuise într-atât cu întunericul, încât desluşi silueta înaltă, slabă, cu umerii căzuţi.

— Ascultă-mă atent! Tonul celuilalt deveni tăios. În faţa şefului răspund eu! Sunt în măsură să apreciez cum trebuie procedat şi am calitatea să-ţi dau ordine în consecinţă.

— Nu te supăra! Afacerea începuse să meargă ca pe roate şi mi-a părut rău. Dar dacă trebuie, trebuie! Ce am de făcut?

— Recepţionezi transportul, îl transferi ca de obicei şi treci graniţa. Paşaportul ţi-e în regulă?

— Da!… Cu băiatul şi cu fata cum rămâne? O să-i supravegheze altcineva?

— Nu mai e nevoie! A da, înainte de pleci îmi mai laşi vreo cincizeci de grame; am să-ţi comunic unde şi când. În caz că se întâmplă ceva, mă chemi la telefon, fix la 21,30. Îi spuse numărul. Iar dacă dai de bucluc, să te ferească Dumnezeu să trăncăneşti, orice ţi-ar face. Altminteri…

— Ştiu! spuse apatic omul cu chipul smead, de levantin. Decontul îl las pe scaun. Şi după o pauză, cu o undă de duioşie: de când ne cunoaştem noi doi?

— Ce are aface? De vreo zece ani.

De zece ani! De zece ani te aud, fără să te văd. Nu ştiu cum arăţi, nici cum te cheamă. Pun pariu că trăieşti singur, că n-ai nevastă, copii, prieteni... Te-ai obişnuit să-ţi petreci viaţa ca o nălucă, să bagi spaimă în alţii, când colo, tu eşti cel mai înspăimântat. Nici fiarele din pădure…

— Taci!

— … nici fiarele din pădure n-o duc ca tine! Zău că nu te invidiez.

Din liniştea sumbră se desprinse o respiraţie răguşită, ca un horcăit.

— Ia mai du-te dracului!

Vizitatorul se ridică leneş, depuse pe scaun o hîrtie împăturită şi-şi aruncă peste umăr aparatul de filmat. Părăsi apartamentul de parcă ar fi avut plumb în picioare.

Monti, Rocas, Hardley şi alţii

Coman şi Bene întocmiseră un plan care prevedea verificarea şi eventual completarea listei cunoscuţilor lui Sorin, şi urmărirea

cât mai discretă a acestora. În primul rând urmau să stabilească cine luase parte la petrecerea premergătoare primului contact cu spionul. Ofiţerul de miliţie îşi luă obligaţia să-i depisteze şi reuşi destul de repede, cu ajutorul personalului restaurantului. În afară de actorii pomeniţi de Verescu, printre care şi Pană, mai fuseseră acolo trei turişti străini, Monti, Rocas şi Hardley.

Coman hotărî să stea de vorbă cu Tudorel Pană şi îi dădu întâlnire la statuia lui Ovidiu. Ţinea să cunoască atmosfera din seara aceea, comportarea comesenilor şi aşa mai departe. Întârzie însă dintr-un motiv pe cât de neprevăzut, pe-atât de puţin agreabil. Se pomenise cu profesorul Verescu, care venise la Constanţa pentru rămăşiţele pământeşti ale fiului său.

Arăta îngrozitor de rău, de îmbătrânit, şi Coman nu prea se simţea în apele lui.

— Sunt dezolat, tovarăşe Verescu! spuse. Cine ar fi putut să prevadă…?

Savantul spuse ostenit:

— N-am dreptul să acuz pe nimeni! Vinovatul, unicul vinovat sunt eu! Dacă m-aş fi ocupat de el, dacă l-aş fi supravegheat şi sfătuit, poate creştea om şi nu un netrebnic. Se despărţiră, după ce Coman îl asigură din nou de întreaga sa compasiune.

În piaţă lângă statuie, actorul Tudorel Pană stătea ca pe jăratec. Locotenent-colonelul îl luă de braţ.

— Iartă-mă, a intervenit ceva neprevăzut. Îţi promit să nu te reţin. Spune, îl cunoşti pe Sorin Verescu? Povesteşte-mi despre el.

Se îndreptară spre faleză.

— Sorin? Ne-am întâlnit de câteva ori. După părerea mea e o mică puşlama. Ce vreţi? Fecior de bani gata, obraznic, lăudăros. Fata, prietena lui, e făcută din alt aluat. Ea…

Coman îl întrerupse, ca să menţină discuţia pe un anumit făgaş.

— Ultima dată când aţi fost împreună la local, cum se comportau, şi ea, şi el?

— Sorin se cherchelise şi era pus pe scandal. A avut o altercaţie cu unul Monti, deoarece i se părea că o curtează pe Liza. Ea a încercat să-l potolească şi să-l convingă să se întoarcă la hotel.

— Era adevărată chestia cu Monti?

— Ştiu şi eu? Cam muieratic, individul! în orice caz nu se

poate spune c-a fost măgar. Îi făcea complimente.

— Pe ceilalţi de la masă îi cunoşteai bine?

— Erau colegii mei de la teatru.

— Cine anume?

— Hâncu, Stela Rancea, Pietreanu, Cernat.

Coman cită din memorie lista lui Bene.

— Deci patru, cu dumneata cinci, Sorin şi Liza – şapte şi trei străini: Monti, Rocas şi… Hardley. Aţi fost zece. Cu totul.

— La un moment dat, chiar unsprezece! Mai venise unul slab ca un ţâr, cu braţele lungi, de maimuţă, tot un turist. Cred că pentru Hardley. Au stat de vorbă câteva minute, după care individul a plecat cu maşina lui, un Studebaker gri. L-am văzut pe geam.

— Cam amestecată societate!

— Să vă fac o mărturisire, tovarăşe loootenent-colonel. Colegii mei, şi de ce n-aş recunoaşte-o, eu însumi, îl ştiam pe Verescu de fraier. Mâncam, beam, iar el plătea, că avea parale berechet.

— Dar străinii? Şi ei îl tapau?

— Monti poate că totuşi pusese ochii pe Liza. Rocas, mai în vârstă, spunea că se simte bine în mijlocul tineretului. Hardley, drept să vă spun, nu ştiu! Poate că nu-i place să bea de unul singur. S-a distrat toată seara cu o sticlă de gin, şi de vorbit n-a vorbit decât cu slăbănogul.

— Despre ce s-a discutat, aşa, în general?

— Fel de fel de lucruri, cum se obişnuieşte. Despre vreme, despre femei, despre fotbal… S-au spus şi bancuri, la care Hâncu e meşter.

— S-a pomenit cumva de stupefiante?

— Nu, nu cred! Mi-aş aduce aminte.

— Când aţi părăsit restaurantul?

— Pe la unu şi jumătate. Noi care stăm în Constanţa, am luat-o pe jos. Sorin s-a instalat – aşa beat cum era – la volan, cu toată împotrivirea Lizei care-l implora să ia un taxi. Monti, fără să ceară voie, s-a urcat în spate. De Rocas şi de Hardley nu ştiu. Probabil că-şi parcaseră maşinile prin apropiere.

— Mda, făcu grav locotenent-colonelul, ca şi când ar fi ajuns la nişte concluzii revelatoare. În realitate nu aflase mai nimic.

Îi mulţumi totuşi, deşi abătut şi cu gândul aiurea. Se despărţiră în faţa cazinoului. Rămas singur, Coman scoase lista din buzunar şi se apucă să deseneze în dreptul numelor

suspecţilor, romburi, triunghiuri şi pătrate. Lângă numele lui Hardley puse, fără ezitare, o cruce mare.

Din nou despre Alina

Ei da, viaţa îţi rezervă nenumărate surprize! Azi, într-o staţie de autobuz, la primele ceasuri ale dimineţii, cineva m-a strigat. Omul care îmi pronunţase numele era mai tânăr ca mine sau cel puţin aşa arăta. Nu ştiu de ce, dar în ultimul timp toţi cei de vârsta mea mi se par mai tineri şi asta mă indispune. Purta un costum de comandă gri-fer, cravată de mătase argintie, pantofi cu botul pătrat şi o servietă neagră, rigidă şi paralelipipedică.

— Nu mă recunoşti?

Îl văzusem undeva, de mult. Dar nu reuşeam să-mi duc aminte.

— Scarlat! mă ajută el. Virgil Scarlat.

Încercam să mi-l imaginez de 20–25 de ani, să fac abstracţie de cutele din colţul gurii, de părul rărit.

— Nu ştiu!

— ’944! Câteva luni înainte de insurecţie, atunci ne-am cunoscut. La tiparniţa de pe Apolodor. Ai venit să iei pachetele cu manifeste.

În sfârşit îmi aminteam. Fusese un băiat plăpând, cu ochii cufundaţi în orbite, cu braţele subţiri, numai piele şi oase, mânjite până la cot cu cerneală de tipografie. Într-un fel, îmi făcea plăcere să-l revăd, dar nu prea îmi ardea de conversaţii. Am răspuns de aceea destul de rezervat:

— Ce mai faci, tovarăşe Scarlat? Locuieşti la Constanţa?

— Sunt inginer şef la întreprinderea poligrafică.

O spunea cu mândria omului care a ajuns ceea ce a ajuns prin propriile sale puteri, cu preţul unor mari eforturi. M-a întrebat apoi:

— Şi dumneata?

Ara dat un răspuns evaziv.

— Lucrez ca documentarist! La Constanţa mă aflu! în trecere.

Laconismul meu nu l-a deranjat. M-a luat de braţ şi m-a dus până la un părculeţ din apropiere. Ne-am aşezat pe o bancă, am vorbit despre cunoştinţe comune până când, la un moment dat, şi-a ales ca subiect viaţa mea particulară.

— Nu te supăra că te întreb: te-ai recăsătorit?

Am negat, fără să-mi ascund indispoziţia. De ce, se băga în treburi care nu-l priveau? Considera oare că după un număr de ani îţi este permis să umbli în trecutul altuia ca în rafturile unei biblioteci publice?

— Moartea Alinei ne-a zguduit şi ne-a îndurerat, a continuat el. A fost o grea pierdere, tovarăşe Coman, nu numai pentru dumneata.

Am dat din cap, afirmativ. Căutam un pretext să mă descotorosesc de el, dar nu găseam niciunul. Îi făcea mare plăcere să-şi depene amintirile.

— Aveam o muncă de răspundere. În cadrul mişcării ilegale. Ştii că... după aceea am fost chemat? Tovarăşii erau îngrijoraţi.

— Cine era îngrijorat?

A pronunţat numele unei personalităţi marcante.

Cuvântul „îngrijorat" a avut asupra mea un efect neaşteptat. Moartea unui activist putea fi dureroasă, putea să constituie – aşa cum se exprimase iniţial – o grea pierdere, dar nu avea de ce să *îngrijoreze!* Decât dacă...

Cu toate că în mine se cuibărise teama, l-am întrebat deschis:

— Au existat cumva suspiciuni? S-a îndoit cineva de devotamentul Alinei?

— De unde! A ridicat ambele mâini către cer, făcându-şi-l martor, dar nu era sincer. Faptul că şi-a luat viata, ne-a... intrigat, a adăugat evitându-mi privirea.

— De ce?

Nu-i venea să creadă că cineva poate fi atât de naiv.

— Din pricina muncii ei, desigur! Din pricina secretelor pe care le deţinea.

— Ce fel de secrete? Făcea ceea ce făceam şi eu, şi atâţia alţii: distribuia manifeste, lipea fluturaşi...

— Tovarăşe Coman, dumneata nu ştii cu ce se ocupa soţia dumitale?

Am recunoscut ruşinat că dintr-un sentiment, pe care, dacă vrea, îl poate numi laşitate, ocolisem în toţi aceşti ani ceea ce era în legătură cu Alina.

A fost indignat.

— Nemaipomenit! Adică dumneata, bărbatul ei, habar n-aveai că prin ea se ţinea legătura cu câteva dintre comitetele pentru pregătirea insurecţiei armate? O activitate care impunea cele

mai drastice măsuri de precauţie, recunosc; totuşi ca soţ…

Eram ca picat din cer. La orice m-aş fi aşteptat, nu şi la o ademenea revelaţie. Alina într-o muncă de răspundere, la vârsta ei, cu lipsa ei de experienţă? Era de domeniul fantasticului, şi totuşi, Scarlat spunea adevărul. Mi-am simţit inima accelerându-şi ritmul.

— S-a crezut că a trădat şi că, sub povara remuşcărilor…

— Nu s-a crezut nimic, tovarăşe Coman! S-au luat doar măsurile care se impuneau. S-au suspendat pentru un timp unele întruniri, au fost schimbate câteva case conspirative şi aşa mai departe. S-a văzut foarte curând că fusese o alarmă falsă. Nu s-au făcut descinderi, nu s-au operat arestări, niciunul dintre membrii comitetelor n-a căzut. S-a dovedit astfel că moartea Alinei Coman…

— …nu era în legătură cu activitatea ei politică! Aşadar, suspiciuni au existat ceea ce, cinstit vorbind, nu mă surprinde. La un lucru însă nu v-aţi gândit: poate că s-au exercitat presiuni asupra ei? Poate că a preferat să moară, ca să nu trădeze?

N-a zis nimic, iar mie mi-a apărut subit chipul de marmură al Alinei. Îi ghiceam trăsăturile printr-o ceaţă, pentru ca deodată, într-un bizar joc al imaginaţiei, ele să se transforme în trăsăturile Lizei. Alina şi Liza! Amândouă deţinuseră informaţii importante, amândouă căzuseră pradă drogului, amândouă îşi luaseră viaţa. M-a străfulgerat o idee năstruşnică şi am bolborosit:

— Nu, nu, e absurd!

— Ce e absurd? a întrebat.

— Nimic, nimic! Să ne luăm rămas bun, tovarăşe Scarlat! Îţi sunt foarte recunoscător! După discuţia asta voi fi, dintr-un anumit punct de vedere, mai liniştit.

S-a înseninat şi mi-a surâs.

— Nu eşti supărat, nu-i aşa? Dacă mai rămâi în oraş, vino negreşit pe la mine. Mi-ar face plăcere!

Am notat numărul lui de telefon, deşi n-aveam de gând nici să-l chem, nici să-l reîntâlnesc.

În exerciţiul funcţiunii

Şoseaua şi aleile dintre hoteluri şi complexe comerciale erau

pustii. Întreaga populaţie estivală a Mamaiei pornise în exod spre plaja scăldată de undele albastre.

Soarele dogorea fără îndurare, pârjolind epidermele şi străpungând, cu suliţele sale de foc, până şi pânza umbrelelor şi a corturilor. Îl înfruntau doar cei cu un stagiu mai îndelungat pe litoral, al căror pigment devenise capabil să-i reziste.

Cu sacoul pe braţ, cu cămaşa bună de stors, Coman făcea slalom printre trupuri. Picioarele i se înfundau până la gleznă, în pantofi intra nisip din belşug iar ochii, nerăbdători să-l descopere pe Hardley, îl dureau de prea multă lumină.

Se oprea la toate tonetele şi turna în el cu nemiluita sucuri şi siropuri, fără ca setea să i se stingă. Perimetrul rezervat clienţilor hotelului „Perla” era de altfel suficient de întins pentru ca găsirea cuiva să se transforme într-o pură loterie.

După un ceas de peregrinări infructuoase, îl zări pe Monti. Îl recunoscu după fotografia făcută de oamenii lui Bene pe care o avea în buzunar, alături de cele ale lui Hardley şi Rocas. Era un tip mărunt, brunet, cu nasul în formă de cioc şi cu favoriţi lungi, până la bărbie. Când cineva îl strigă pe nume căpătă certitudine şi se repezi în direcţia lui, aidoma şoimului care-şi urmăreşte prada. Prin preajmă era un locşor de câţiva centimetri pătraţi, îndeajuns de mare pentru a aşterne un ziar şi a sta cu genunchii strânşi la piept.

Poziţia îl incomoda mai puţin decât canicula, împotriva căreia dispunea de un singur mijloc de apărare: batista înnodată la colţuri şi petrecută peste craniu în chip de tichie.

În jurul lui Monti roiau câteva reprezentante ale sexului frumos. O roşcovană cu forme rubensiene culcată de-a curmezişul îi strivea picioarele, o blondă de o paloare aristocratică – sosise la mare abia de două zile – îl răcorea cu un evantai reclamă pentru Nivea, alta, un bibelou cu ochii rimelaţi languros, dar cu pronunţate instincte materne, îl hrănea cu biscuiţi. Mai erau două-trei care, neavând norocul să fie în imediata lui apropiere, se mulţumeau cu poziţii periferice, de perspectivă.

„Cocoşelul”, cum îl alinta roşcovana, era în al şaptelea cer. Împărţea drăgălăşenii într-o limbă originală, de el inventată; un amalgam de cuvinte italiene, franţuzeşti şi. Spaniole, pigmentate cu câte un „O.K.” transoceanic.

După o prelungită şi atentă supraveghere, Coman ajunse la

concluzia că individul suferea de narcisism, că memoria lui cam lăsa de dorit – îşi dădea câte două-trei intâlniri la aceeaşi oră – şi că era prost ca noaptea, trăsături incompatibile cu ale unui agent informator.

S-ar fi putut însă să joace teatru, ceea ce se cerea verificat. Se adresă de aceea uneia dintre însoţitoarele lui Monti, cea mai bronzată, deci cu cele mai lungi state de serviciu.

— Nu te supăra, domnişoară! O vorbuliţă doar!

Aerul său de unchi sfătos îi inspiră încredere.

— Ce vrei, nene?

— Îl cunoşti bine pe dumnealui?

— De vreo două săptămâni. Ce ai cu el?

Coborî glasul până la şoaptă.

— N-o fi având ceva de vânzare? Vreun tranzistor, fîşuri, ţigări? Ţi-ar ieşi şi dumitale un comision.

Fata se strâmbă dispreţuitoare.

— Ăsta? E comis-voiajor de articole cosmetice. A venit cu o valiză plină de rujuri şi de rimeluri, ca să ademenească gâsculiţele. Le arătă din vârful bărbiei.

— Rujurile nu mă interesează, spuse locotenent-colonelul dezamăgit. N-am clientelă pentru rujuri. Altminteri e băiat simpatic?

— Hm, cam lichea! Dar petreci bine cu el, dacă nu eşti pretenţioasă.

— Văd că are succes!

— Ei şi dumneata! La cine are succes? Asta din dreapta e de la Aprozar, aia roşcovană…

— Matale cu ce te ocupi?

— Sunt funcţionară la O.C.L. Confecţia! Mă cheamă Mimi. Am nimerit în gaşca lor ca musca-n lapte, dar m-am lămurit cu cine am de-a face şi m-am… distanţat. Apropo, nene, eşti cu nevasta?

Ca să nu se complice, Coman se pregăti s-o ia din loc. Se scutură de nisip, împături ziarul şi se înclină ceremonios.

— La revedere, domnişoară Mimi!

— La revedere, nene! Îi dărui surâsul ei cel mai fermecător şi adăugă: stau în gazdă la responsabilul Alimentarei de la Eforie şi-s tare singură. Dacă într-o seară n-ai ce face…

Roşi ca liceenii şi nu ştiu cum să se îndepărteze mai repede.

Hardley lipsise de la hotel până la amiază. Sosise pe la două, vlăguit, cu sandalele pline de praf, şi după ce se întremă bar cu un gin, urcă de-a dreptul în cameră.

Cu perseverenţa sa proverbială, Coman rămase de veghe, decis să nu cedeze teren. Trimise după o gustare pe care o consumă repede în picioare. După aceea se înapoie la punctul său strategic din hol. Avu timp să citească din filă în filă toate prospectele turistice, să bea două cafele, să admire peisajul marin şi să reflecteze îndelung la „cazul său”.

Îl revăzu pe Monti cu o brunetă apetisantă, pe actorul Pană la braţ cu o nordică slută şi ciolănoasă; Hardley coborî abia seara, după asfinţit. Îl recunoscu şi pe el după fotografia lui Bene; pentru mai multă siguranţă ceru lui Max Dumitrescu, funcţionarul de la recepţie, o confirmare.

Hardley era înalt şi bine clădit, cu un păr atât de blond, încât bătea în alb şi cu nişte ochi albaştri ca cerul. Mica valiză de piele pe care o purta îl intrigă pe locotenent-colonel, deoarece era nepotrivită cu ora şi cu locul. Îşi înfrână impulsul de a alerga după el şi aşteptă puţin până să-l urmeze. Îl văzu urcându-se într-un Morris de culoarea laptelui şi demarând ca din puşcă. Maşina pusă la dispoziţie de Bene porni şi ea şi o urmă pe cealaltă la o distanţă convenabilă.

Străbătură astfel Constanţa de la un capăt la celălalt, lăsară în urmă portul şi se angajară pe şoseaua spre Mangalia. Lămpile de stop ale Morrisului păstrau necontenit aceeaşi dimensiune, graţie iscusinţei subofiţerului de la volan. Pe Coman îl intriga faptul că Hardley nu-şi lua nici cele mai elementare măsuri de precauţie. Nu frâna brusc, ca să se lase depăşit, nu se oprea ca să-şi facă – chipurile – de lucru la motor sau la cauciucuri sau să ceară vreo informaţie unui automobilist. Rula uniform, cu peste o sută de kilometri pe oră şi abia în apropiere de Costineşti încetini şi parcă maşina la marginea şoselei. Şoferul, versat în asemenea treburi, îl întrecu, coti şi intră vreo cincizeci de metri pe un drum auxiliar. Totul se desfăşură în virtutea unei experienţe îndelungate, fără întrebări sau sugestii inutile.

Coman făcu, pe jos, cale-ntoarsă şi ajunse la şosea, când Hardley tocmai dispărea printre nişte tufişuri sfrijite. Era acolo o cărare înspre ţărmul mării. Tiptil, ferindu-se să facă zgomot, se ţinu scai de omul cu valiza. Vizibilitatea era destul de bună în pofida pilcurilor de nori care, din când în când, se perindau în

faţa lunii.

Tot mai tare se auzea mugetul valurilor şi vântul dinspre larg aducea iz de sare şi de putregai marin. Drumeagul dădea într-o mică plajă cu nisip puţin şi cu pietre multe, pe care, ziua, o frecventa doar câte un melancolic sau câte un pescar amator.

Coman rămase printre arbuşti, numai ochi şi urechi. Era convins că individul stabilise aici o întâlnire conspirativă, că cineva îl aştepta sau urma să sosească pentru a lua în primire conţinutul geamantanului. Se înşela. Ciudatului personaj nici nu-i trecu prin cap să zăbovească. Deschise valiza şi scoase un costum de scafandru autonom cu accesorii: mască, tub de oxigen şi labe de gâscă. După ce se echipă, puse hainele în ea şi o ascunse cu grijă în nisip.

Probabil că încă nu sosise momentul pentru ceea ce intenţiona să întreprindă. În costumul său strâns pe corp ca o piele de şarpe, se piti după un colţ de stâncă şi privi încordat undele de păcură.

Trecuse de nouă. Se mai scurse încă un sfert de oră liniştit. Dar dacă Hardley, începu să se întrebe Coman, într-o dispoziţie lirică fiind, venise aici să contemple solitar spectacolul măreţ al naturii? Nu, categoric nu! Pentru asta ar fi putut rămâne în pantaloni şi cămaşă. Căutând o explicaţie plauzibilă, făcu alte presupuneri, care de care mai fanteziste.

Curând lucrurile se lămuriră de la sine. În larg – distanţa era greu de apreciat – se ivi o steluţă gălbuie. Se stinse, se aprinse din nou, pâlpâind exact cincisprezece secunde. Semnalul aşteptat de Hardley fusese dat.

Acesta străbătu în goană cei câţiva metri de uscat, se aruncă în valuri şi demonstrând un admirabil stil crawl, se avântă către sursa de lumină.

Suprafaţa mării era întunecată, uleioasă, cu rare sclipiri argintii. Coman părăsi ascunzătoarea atras de valiza de sub moviliţa de nisip. O scoase, o deschise, pipăi repede hainele şi descoperi în buzunarul de la spate al pantalonului un revolver. Făcu să sară încărcătorul, îl goli de gloanţe şi puse arma la loc. După aceea îngropă din nou micul geamantan.

Încă nu-i venea să creadă! Era prea frumos ca să fie adevărat! Oare nu-i mai rămânea, într-adevăr, nimic de făcut decât să se întoarcă la maşină şi să cheme, prin radio, câţiva oameni? Aşa se părea! Capturarea infractorului devenise o simplă

formalitate.

Făcu doar câţiva paşi în direcţia şoselei şi se pomeni cu poteca barată de doi indivizi, şi ei în costume de scafandru, lucioase. Mai mult nu-i fu dat să vadă. Avu senzaţia că asupra capului său se abate un mai, o sonetă, dacă nu un ciocan pneumatic, deşi în realitate, craniul îi luase contact cu o banală măciucă.

Trezindu-se, crezu că-l furase somnul, că visase. Nici urmă de oamenii-broască sau de Hardley. Peisajul arăta nespus de paşnic şi valurile îşi vedeau liniştite de clipocitul lor. Dacă n-ar fi fost cucuiul cât o pară, ar fi putut jura că fantezia îi jucase o festă.

Se ridică şi făcu câţiva paşi şovăitori. Picioarele îl ascultau, deşi în urechi mai ţiuiau nişte sirene. Privi încă o dată marea. Ceva de formă prelungă, ca un fus, plutea. Lângă mal, apropiindu-se şi îndepărtându-se în ritmul valurilor.

Ameţit, cu braţele bălăbănindu-se de-a lungul trupului, se duse într-acolo. Intră în apă până la genunchi, până la şolduri. Se poticni, căzu şi se ridică anevoie, scuipând dezgustat lichidul amar. Baia neprevăzută îl dezmorţi. Mai înaintă puţin şi când îl avu la îndemână, apucă zdravăn corpul inert şi-l trase pe uscat.

Dintr-o rană de pe fruntea lui Hardley picura sânge.

O tamponă cu batista, dar îşi aminti că în asemenea ocazii, mai importantă şi mai urgentă era respiraţia artificială. Se apucă de aceea să-i mişte braţele, încrucişându-i-le pe piept şi desfăcându-le. Muncea de zor, gâfâind şi năduşind.

În sfârşit Hardley deschise ploapele. Clipi şi-şi însoţi eforturile de a ocupa o poziţie verticală cu fraze din care Coman, deşi se pretindea cunoscător al limbii lui Shakespeare, nu desluşi decât expresiile *hell* şi *devil,* adică „iad” şi „diavol”. Era gata să pronunţe formula pasionantă „în numele legii eşti arestat”, când în spatele său se frânseră crăci, bocăniră paşi şi răsunară voci. Fasciculul unei lanterne electrice i se înfipse în ochi. Apucă prizonierul, ca să-l împiedice s-o şteargă şi regretă din suflet că n-avea o armă de foc.

Oamenii-broască

— Felicitări, Comane! auzi vocea binecunoscută a locotenent-colonelului Bene.

I se luase o piatră de pe inimă, dar se feri s-o arate.

— A, iar tu?

Bene era însoţit de doi miliţieni în uniformă. Unul ţinea de lesă un câine lup.

— Cel puţin ai prins o pasăre rară? întrebă ofiţerul de miliţie jucându-se cu o pereche de cătuşe.

Pe măsură ce i se relatau faptele, deveni din ce în ce mai îngândurat.

— Te-au pocnit, bine, înţeleg! Dar de ce şi pe el? Te pomeneşti că avem de-a face cu *două* bande, care se concurează! Se adresă prizonierului care până atunci nu deschisese gura:

— N-ai vrea să ne explici, stimabile?

Cu toate că nu pricepea o iotă, acesta dădu drumul unui torent verbal în care revenea cu asiduitate cuvântul *Interpol.*

— Ce zice? întrebă Bene dând coate lui Coman.

Acesta trebui să-şi recunoască făţiş carenţele în domeniul lingvisticii şi-l rugă pe Hardley să vorbească mai încet.

— Please, speak slowly!

După repetarea cuvenită, Coman fu atât de uluit, încât uită să traducă. Bene îl zori:

— Haide, dă-i drumul. Ce naiba…

— Auzi dom’le! Să vezi şi să nu crezi. Susţine că face parte din brigada de stupefiante a Interpolului şi că se află în misiune. Urmăreşte o bandă de traficanţi, care, de un timp încoace, acţionează pe teritoriul nostru.

— Despre banda asta de traficanţi ştiam şi noi câte ceva. Dar să faci parte din ea şi să te dai drept agentul Interpolului, asta-i curată neobrăzare.

— Cari you prove it? întrebă Coman dacă o poate dovedi.

— Sure! îl asigură celălalt, adăugând că are actele în maşină.

Ofiţerul de miliţie continuă să fie sceptic.

— Om trăi şi om vedea! Deocamdată nu cred o boabă. Şi chiar dacă, prin absurd, e aşa cum spune, de ce n-a venit să se prezinte cum se cuvine? Ce-şi închipuia? Că e în ţara lui Papură-Vodă? Că la noi fiecare poate face pe poliţistul după cum îl taie capul?

Coman ţinu să-l potolească.

— Pentru noi e un cetăţean străin oarecare, fără nicio calitate oficială, venit să-şi petreacă vacanţa. Profesiunea lui nu ne

priveşte, fie el artist de circ, director de bancă sau detectiv. Ca atare, n-avea obligaţia să-şi decline calitatea de funcţionar al Interpolului. S-ar fi cuvenit, fireşte, să ne informeze, să ne ceară sprijin, dar dacă n-a făcut-o… În orice caz n-a comis nici o ilegalitate.

Bene bombăni:

— Aşa-s ăştia, gomosi şi secretoşi. Se tem să nu le ia altul caimacul. Dar ce ai, Comane?

Acesta clănţănea din dinţi, strănuta în salve şi-şi storcea, fără succes, câte o porţiune din îmbrăcămintea sa murată.

Bene îi pofti la maşini. În drum spre şosea, ordonă unuia dintre oamenii lui s-o ia înainte şi să aducă din portbagaj nişte pături. Detectivul scosese de sub nisip valiza şi se îndreptă în pas alergător spre Morris-ul său, urmat îndeaproape de grupul de miliţieni. Bene nu-l scăpa din ochi până nu avu în mână paşaportul şi legitimaţia de la Interpol, pe care le supuse unui examen minuţios. Actele erau, spre marele lui regret, în perfectă regulă.

Se despărţiră. Coman se urcă împreună cu Hardley în automobilul acestuia, sperând să obţină de la el informaţii, căci o legătură dintre banda de traficanţi şi vânătorii de secrete militare i se părea foarte probabilă.

Maşina lui Bene le-o luă înainte, deoarece acesta avea o ţintă precisă şi deoarece ţinea, ca întotdeauna, să ajungă primul. La câţiva kilometri trecu pe lângă un Volvo galben ca lămâia, oprit la marginea şoselei. Conducătorul stătea întors cu spatele, aplecat peste motor, părând să cerceteze cauzele defecţiunii. Era un individ lung şi deşirat, cu umerii căzuţi. Bene nu-i acordă o atenţie deosebită, dar înregistră faptele şi se decise să le menţioneze în raport.

Pe Coman muţenia detectivului începu să-l calce pe nervi. Şedeau alăturea, pe pernele vişinii ale Morrisului şi se uitau din când în când unul la altul. Hardley schimbase costumul de scafandru cu hainele din valiză şi-şi pipăia din când în când pansamentul. Tăcerea se prelungea. Locotenent-colonelul se răsucea de pe o parte pe alta, ca un copil neastâmpărat şi formula în gând întrebări peste întrebări. Căută prin buzunare şi scoase pachetul de „Carpaţi”, al cărui conţinut se transformase într-o pastă cafenie. Hardley observă. Deschise cutia tabloului de bord şi-i oferi o ţigară. După ce-i întinse şi bricheta, îl

surprinse cu o frază cel puţin stranie:

— Există prin apropiere o fermă avicolă?

— O ce?

— O fermă cu păsări, ouă… Nu ştiţi?

Coman nu se preocupase de întreprinderile industriale din judeţul Constanţa şi cu atât mai puţin de combinatele avicole.

— De ce vă interesează?

— E foarte important. Dacă nu ştiţi, întrebaţi pe cineva. O fermă avicolă, care lucrează pentru export.

Faptul că nu i se dădeau explicaţii, dar mai ales tonul poruncitor îl făcură să devină agresiv.

— Ascultă, mister Hardley, se răţoi, de comandat să comanzi la dumneata acasă. Dacă ai nevoie de ceva, comportă-te civilizat. Fă-mă să-ţi înţeleg intenţiile, pe urmă vom vedea.

Celălalt îşi recunoscu lipsa de tact.

— Până acum m-am gândit. Am ajuns la concluzia că n-avem timp de pierdut! Riscăm să ne scape. Vă rog foarte mult, aflaţi de la cineva unde e o fermă avicolă care-şi exportă produsele. După aceea, am să vă spun totul.

Coman se supuse în silă. La primul post de control se legitimă şi obţinu informaţia. Cea mai apropiată întreprindere de acest fel se găsea pe şoseaua spre Topraisar, la vreo cincisprezece kilometri.

— Mulţumit, mister Hardley? Acum ţine-te de cuvânt!

Detectivul vorbi repede, în fraze abrupte, ca şi când ar fi vrut să se adapteze vitezei cu care rulau.

— De trei ani îi filăm. Capturăm, ici-colo, câte un transport. Totuşi, Europa continuă să fie invadată de stupefiante. O asociaţie foarte bine pusă la punct, cu ample ramificaţii. Şi cu scopuri variate. Contrabandă de droguri, de obiecte de artă…

— Spionaj? întrebă Coman precipitat.

— Nu ştiu! Poate! Dispun de mai multe canale. Le schimbă mereu. Cum dăm de urma unuia, îl abandonează. De câteva luni, cam din iunie, marfa venea prin România. Informaţie sigură, primită de la reprezentantul nostru vienez. Am sosit şi eu, la mijlocul lui iunie. Ca turist. M-am instalat la Mamaia.

— Bănuiai că drogul e adus pe mare, cu vaporul?

— Exact! Aerodromurile sunt supuse unui control foarte drastic. Cantităţi prea mari nu pot fi trimise pe calea aerului. Rămâne marea! Ţărm întins, locuri pustii…

— Cum ai depistat plaja?

— M-a ajutat norocul. Într-o zi întâlnesc un tip pe care-l mai văzusem undeva. Memoria vizuală nu mă inşeală niciodată. Mă reped la hotel şi scot „albumul”. Am adus cu mine cartoteca noastră, reprodusă pe microfilm. Pozele contrabandiştilor mai vechi şi mai noi, ale celor suspecţi, cu date personale, etcetera. Mutra lui de levantin printre ele, conform aşteptărilor. Numele nu contează. Numele se schimbă, ca o cravată. Aici se chema Rocas, Frederico Rocas! Vă spune ceva?

Coman avu o uşoară tresărire, dar nu răspunse la întrebare.

— M-am ţinut după el ca o umbră, continuă Hardley. Ca să-l pot supraveghea mai uşor, m-am ataşat unui grup de tineri cu care îi plăcea să iasă uneori. Într-o zi -am surprins stând de vorbă cu doi indivizi jerpeliţi, la un bufet de mâna a doua. I-am fotografiat. S-au mai întâlnit, după câteva zile. De data asta golanii purtau costume elegante, ceasuri de aur, aveau magnetofon.

— Le dăduse bani? Pentru ce?

— Asta voiam să aflu. I-am urmărit pas cu pas. Într-o seară; Rocas i-a suit într-o maşină. I-a, plimbat mult. Oprea, cobora, ba ca să cumpere ceva, ba ca să bea Pepsi-Cola. Procedeul arhicunoscut. Au ajuns pe plaja aceea singuratică. N-am avut altceva de făcut decât s-o supraveghez. De atunci, în fiecare seară m-am dus acolo.

— Au mai venit şi ei?

— Nu! La început, stăteam ascuns printre arbuşti. După aceea, chiar pe plajă. Bănuiam că vor folosi o barcă.

— Aşa a fost?

— Prima şi a doua oară! De pe un vas s-au emis semnale luminoase. Apoi, o barcă s-a desprins de mal. Nu s-a îndepărtat prea mult.

— Era şi greu să parcurgă drumul până la vapor, fără să fie interceptată.

— Nu trebuiau să se ducă la vapor după marfă. Marfa venea la ei.

— Cum asta?

— Cu ajutorul unui conteiner autopropulsat, de forma unei ţigări de foi. L-am văzut deplasându-se pe suprafaţa apei, deoarece era prevăzut cu un beculeţ. Cei doi din barcă au pescuit conteinerul. După aceea au acostat. L-au cărat până la

şosea, unde îi aştepta o maşină.

— Cum de nu te-au zărit?

— Mă aflam bine ascuns între tufişuri. Nu venise încă momentul să intervin. Trebuia să mă conving mai întâi că transportă droguri. Apoi, pe ce cale le scot din ţara voastră.

— Organele noastre nu erau în necunoştinţă de cauză, domnule Hardley. Se aştepta doar momentul potrivit. Iar dumneata, cu intervenţia dumitale… solitară, ai compromis acţiunea.

— Îmi pare rău, sincer! Mă ambiţionasem. Voiam să vin la voi, să vă spun: „sunt Hardley de la Interpol. Un anume Rocas face contrabandă de stupefiante. Uite, aşa le primeşte, aşa le transportă, aşa le trece peste graniţă. Iată probele. Arestaţi-l!” Rămâneaţi cu gura căscată, parol!

— Din păcate, nu intenţiile contează, ci rezultatele. Spune mai departe.

— După ce i-am văzut prima dată la lucru, am continuat să vin pe plajă. Mi-am procurat echipament de scafandru, hotărât să pun mâna pe următorul transport. Am făcut bătături la şezut, aşteptând. Mă întrebam dacă n-a fost o expediţie izolată. După trei săptămâni, la începutul lui iulie, operaţia s-a repetat. Din păcate, n-am putut interveni nici atunci. Cei din barcă mi-au luat-o înainte. Alte trei săptămâni de aşteptare. În sfârşit, în seara asta, am zărit din nou semnalele şi luminiţa mişcătoare. Am înotat spre ea. M-a intrigat absenţa bărcii, bănuiam că a întârziat. M-am întors cu conteinerul în braţe. Înainte de a ieşi din apă, l-am deschis. Atunci m-au doborât. Dacă nu erai dumneata, mă înecam. *Thank you!*

— O.K.! Nu merită discuţia, se apără Coman modest. Ei, da! De data asta au venit pe uscat, în costume de vânătoare submarină. Probabil pentru că un înotător e mai dificil de depistat decât o barcă. Şi-au perfecţionat metoda. Totul e clar acum, mister Hardley, în afară de un lucru: ce vrei cu combinatul avicol?

— Conteinerul era plin de ouă. Cu ştampila „România”.

— Fii serios! Cu… cu ouă?

— Bineînţeles umplute cu drog.

— Aha! făcu locotenent-colonelul şi scotoci prin sertăraşele creierului său de documentarist. Îşi aduse aminte de lucrarea lui Schiemayer şi Klingelmann „Contrabandă de-a lungul istoriei,

din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre”, în care se pomenea despre utilizarea cojilor de ouă golite de conţinut de către traficanţii de diamante de la Kimberley.

Văzându-l cât este de absent, Hardley se crezu dator să-i dea explicaţii mai ample:

— Ouă golite de albuş, de gălbenuş, umplute cu stupefiante! Sosesc cu vaporul. Ce se poate deduce? Că sunt trimise la un combinat avicol care lucrează pentru export. Ouăle cu drog înlocuiesc un număr egal de ouă obişnuite. Autocamioanele pornesc la drum, pe traseul normal. Trec graniţa. Nici unui vameş nu-i vine în minte să controleze marfa… pe dinăuntru. Ajung la destinaţie şi gata!

Coman aprobă.

— Ai dreptate, domnule Hardley. Probabil că aşa procedează. Adăugă pe româneşte, fără să fie înţeles de trimisul Interpolului… oprindu-şi câte o porţie pentru… „nevoile interne”.

Good bye, mister Hardley!

Şoseaua cotea ba spre dreapta, ba spre stânga. Copacii cu trunchiul -scurt şi cu coroana scufie ca nişte ciuperci, gardurile de piatră, cumpenele fântânilor aidoma unor braţe descărnate, apăreau la lumina farurilor şi piereau în noapte, fantomatic.

La 500 de metri de combinat, de construcţiile lungi, albe, scăldate în argintul Lunii, opriră. Merseră pe jos, la adăpostul caişilor şi piersicilor plantaţi pe marginea panglicii de asfalt. Aerul încins în timpul zilei mai păstra suficientă căldură pentru a usca hainele ude ale lui Coman.

Lăsară în urmă un Ford antediluvian, cu luminile stinse şi ajunseră la împrejmuirea combinatului, o simplă reţea de sârmă prinsă în bulumaci. Lângă poartă era o gheretă prin a cărei fereastră se distingeau umerii şi şapca paznicului. Nu se apropiară, ci o luară prin câmp, de-a lungul gardului. În fundul curţii, două autocamioane de mare tonaj aşteptau să fie încărcate. Marfa, câteva stive înalte de mulaje de mucava pline cu ouă, stăteau în imediata lor vecinătate.

— Aici trebuie să fie! Şi locotenent-colonelul îndreptă degetul gros în jos, cum făceau pe vremuri spectatorii de la luptele de gladiatori, când voiau să-l trimită la moarte pe cel învins. În fond

nu intenţiona decât să-l invite pe Hardley să se culce la pământ.

Se trântiră în iarba uscată şi plină de praf. Plasa era tăiată şi Coman se pregăti să se strecoare prin deschizătură.

— Stai! îl împiedică Hardley. Mai aşteaptă!

Oamenii-broască se distingeau greu, mai mult după reflexele costumelor. Doar pe fondul alb al peretelui deveneau vizibili. Potrivit aşteptărilor înlocuiau ouăle din stive cu cele din conteiner,

— Golanii! Complicii lui Rocas! El nu e! remarcă detectivul.

Dinspre şosea se apropie un autoturism. Frânele acţionate brusc făcură roţile să patineze. Rocas se dădu jos şi traversă în fugă terenul viran.

Coman şi Hardley se adăpostiră repede în spatele unui dâmb. Îl văzură pătrunzând prin spărtura gardului. Schimbă câteva cuvinte cu oamenii-broască şi aceştia se apucară să execute operaţia inversă. Ouăle cu stupefiante îşi reluară rapid locul în conteiner.

— A mirosit ceva şi a ordonat „la loc comanda”. Intervenim? întrebă Coman cu nările fremătânde.

Intervenţia se vădi inutilă. Din beznă se iviră câteva siluete de miliţieni, se aprinseră lanterne electrice. Lângă ghereta portarului se aflau Bene şi sublocotenentul Miu. Coman i-l arătă detectivului şi nu se putu abţine să nu-i şoptească la ureche cu o satisfacţie puţin răutăcioasă:

— Vezi, tot ţi-am luat-o înainte!

În curtea combinatului se petrecu însă ceva neaşteptat. Rocas se aruncase la pământ şi dispăruse din câmpul vizual al reprezentanţilor ordinei publice. Prin văzduh se încrucişară suliţe de lumină şi fâşii alb-gălbui măturară trepidant terenul. Nu-l descoperiră. Complicii lui încremeniseră sub ameninţarea armelor, cu braţele înălţate. Traficantul de stupefiante însă se făcuse nevăzut.

Se porni o vânzoleală, căreia Bene, prin câteva ordine precise, îi puse capăt.

Din punctul în care se găseau, Coman şi Hardley nu observară mare lucru. Întunericul şi poziţia nefavorabilă făceau imposibilă o apreciere corectă a situaţiei. Se ridicară de aceea şi goniră spre poarta luminată *a giorno,* ca să se alăture miliţienilor.

Abia când tăcerea fu sfâşiată de un vuiet prelung de motor, pricepură că făcuseră o greşeală. Rocas se târâse neobservat

până la despicătura din plasa de sârmă şi de acolo la automobilul său. Conteinerul reuşise să-l ia cu el.

Focurile de revolver pocniră de-a valma. Una dintre maşinile miliţiei ţâşni din adăpostul ei de după un pâlc de arbuşti şi se lansă pe urmele fugarului. Fără să spună un cuvânt, Hardley luă startul într-o veritabilă cursă de sprint, ajunse la Morris-ul alb, plonjă în cabină şi porni ca un bezmetic.

Oamenii-broască primiseră în dar câte o brăţară nichelată şi aşteptau să fie suiţi în maşină. Bene fierbea.

— S-a dus, mama lui de pezevenghi! Cu corpul delict cu tot. Chiar dacă Miu pune mâna pe el, a avut timp suficient să se descotorosească de stupefiante. Fără dovezi ce dracu fac?

Coman ceru o ţigară, o aprinse şi spuse fără convingere:

— Rămân depoziţiile complicilor.

— O dată ce n-a fost prins în flagrant, Rocas va nega până în pânzele albe. Îmi vine să-mi dau palme.

— Dacă-ţi foloseşte la ceva… De ce te enervezi… anticipat, Bene? Poate că stupefiantele sunt încă în portbagaj? Poate că n-a vrut sau n-a putut să le facă dispărute?

Şoferul veni să-şi cheme superiorul.

— Tovarăşe locotenent-colonel, vă caută sublocotenentul Miu.

Se grăbi spre automobil şi luă microfonul radioemiţătorului; degetele celeilalte mâini băteau toba pe sita de metal a difuzorului.

— Ce-i, Miule?

— Mi-a scăpat! Sublocotenentul, furios, vorbea răguşit. Da, mi-a scăpat, mai spuse o dată.

— Cum se poate?

— Mai întâi ne-a depăşit idiotul de la Interpol. Apoi s-a ivit din urmă o limuzină de culoare gri. Stătuse undeva la adăpostul copacilor. Şi ea ne-a luat-o înainte. Avea luminile stinse, încât n-am putut desluşi nici marca, nici numărul de circulaţie.

— Maşina lui Rocas! V-a tras pe sfoară?

— Nu ştiu!

— Voi ce aţi făcut? Aţi stat şi aţi căscat gura?

— Am accelerat de era să ia foc motorul. Atunci individul din limuzină a vărsat ceva pe geam, un lichid vâscos, care s-a lăţit pe asfalt. Cauciucurile noastre au prins să patineze şi doar printr-o minune nu ne-am dat peste cap. Acum presărăm nisip

peste porcăria aia, ca să ne putem continua drumul.

Bene închise aparatul şi se adresă lui Coman:

— Ca să vezi ce „minuni” se pot întâmpla!

Se înţeleseră fără cuvinte. Complicii lui Rocas rămaseră sub pază la combinat, iar şoferul primi ordin să pornească. Curând radiotelefonul prinse din nou glas:

— Zi, Miule, se precipită locotenent-colonelul de miliţie.

— După ce am vorbit cu dumneavoastră şi am reuşit să trecem peste porţiunea aceea de şosea, din direcţia opusă a apărut un autoturism. Conducătorul ne-a făcut semn să oprim.

— Şi?

— Ne-a comunicat că s-a produs un accident, că s-a răsturnat un Morris alb. Pe el îl anunţase un camionagiu de la „Fructe şi legume”, care a rămas la faţa locului şi ne aşteaptă.

— Unde asta?

— Lângă Pecineaga!

— Duceţi-vă acolo! Vin şi eu!

Maşina se prefăcu într-o nălucă; roţile ei sfârâiau pe asfaltul cenuşiu ca pe jăratec.

Camionul trăsese pe dreapta şi şoferul le veni în întâmpinare, gata să dea explicaţii.

La lumina înceţoşată a dimineţii, Coman recunoscu automobilul lui Hardley. Răsturnat cu roţile în sus, zăcea printre cioburi şi bucăţi de tablă. Detectivul stătea întins pe iarbă, cu haina şoferului sub cap. Cămaşa sfâşiată era îmbibată cu sânge.

Bene veni lângă el.

— „Interpolul”! I-a intrat volanul în piept!

— Uită-te mai bine! îl corectă Coman care îngenunchease lângă victimă. Nu volanul i-a intrat în piept, ci două gloanţe explozive.

Hardley nu mai avea mult de trăit. Suferea şi părea să implore cerul să se sfârşească mai repede.

Coman vru să-l încurajeze.

— Ai răbdare, Hardley! Acuşi vine ambulanţa.

Un zâmbet trist urmat de o imperceptibilă clătinare a capului. Detectivul cunoştea adevărul şi nu-şi făcea iluzii. Îl chemă pe Coman din priviri.

— Vrei să-mi comunici ceva?

Pleoapele coborâră şi se ridicară.

— Cine a fost? Rocas?

Se încordă, vinele i se îngroşară, buzele se mişcară în gol până reuşiră să articuleze:

— Rocas… patru… B… şase… nouă… trei… opt… trei. Dar nu…

Un gâlgâit şi torentul stacojiu se revărsă peste bărbie.

Bene era consternat.

— Un număr de Bucureşti?

Aşteptă zadarnic confirmarea. Hardley nu mai putea răspunde. Coman îi luă mâna într-ale lui, o mână neînchipuit de grea. I-o strânse şi spuse neauzit de nimeni: *Good bye, mister Hardley!*

Doi băieţi isteţi

Nu mai purtau combinezoanele de cauciuc, ci redingotele lor lungi, lucrate pe talie, copiate după costumele de scenă ale cântăreţilor de la revistă. Erau nebărbieriţi, cu ochii roşii şi profund resemnaţi.

Bene le luă interogatoriul în prezenţa lui Coman care se lăfăia pe un scaun, ţinându-şi picioarele întinse. Răsucea între degete un pachet de „Carpaţi” fără filtru.

— Numele? întrebă locotenent-colonelul de miliţie.

— Sile Drăguţ, spuse primul.

— Gaby Ciocârlan, declară celălalt.

— Profesiunea?

N-aveau niciuna. Trăiau din expediente, după expresia lor, „din ce pica”.

— Cum de v-aţi vârât în ciorba asta?

— Apoi, don’şef, începu Drăguţ, dacă eşti pe drojdie… Fraieri de cumpără stilouri şi de-alde astea nu prea erau şi nici cu ţigările nu mai faci mare brânză. Doi lei la pachet, păi spuneţi şi dumneavoastră dacă rentează? Umblam toată ziulica să adunăm ceva lovele, dar nu ieşea nici măcar de o ţuică. Într-o seară am intrat la bufet, la „Balena afumată” – aşa-i spunem noi unde nea Fotakis, responsabilul, mai dă din când în când o cinzeacă pe veresie. Gaby şi cu mine stăm cam întunecaţi, cam cu nasu’n podea, când intră tipul şi se uită şi se tot uită la noi şi apoi se aşază la masa noastră.

— Care tip?

— Străin, don’şef! Dar o rupea binişor pe româneşte. N-a zis cum îl cheamă.
— Cum arăta?
— Normal, don’şef! Cam ca… dumnealui! Şi-l arăta pe Coman cu degetul.
Ciocârlan vădi un spirit de observaţie mai dezvoltat.
— Bătrâior, tuciuriu, cu părul negru, creţ. Ţoale a-ntâia, blujine, cămaşă ca a lui Alaine Delon, aparat de filmat grubă.
Sile se declară de acord cu caracterizarea:
— Aşa, aşa! Va să zică se aşază, dă un rând de Bacardi, mai dă un rând şi vrăjeşte. Mamă-mamă ce le mai vrăjea! Mie şi lui Gaby ni se muiaseră picioarele de la atâta Bacardi – ştiţi, noi mai mult cu ţuiculiţa şi cu drojdioara – când ne fixează aşa… ca dumneavoastră acum şi ciripeşte: „dacă sunteţi băieţi înţelegători, puteţi câştiga bani frumoşi”. Noi, când e vorba de biştari…
Bene se uită la ceas.
— Mai pe scurt! Cât v-a oferit?
— Trei miare arvună, bani peşin, şi încă şapte, după.
— Başca Fordul! preciză Sile. Pentru ca să pescuim o dată la trei săptămâni o cutie de tinichea!
Coman interveni.
— N-aţi fost curioşi ce rost avea să scoateţi din apă ouă de găină şi să le duceţi la combinat? Nu v-aţi întrebat?
Gaby ridică din umeri.
— Nu, don’şef! Noi la atâtea piţule, nu suntem curioşi
— De câte ori aţi repetat figura?
— De trei ori! Numa’ de trei ori! Pe cuvânt de onoare!… E şucăr mare?
— Mare! îl asigură Bene. Cinci ani pârnaie, cum mă vezi şi cum te văd.
— Auleu!
Un subofiţer aduse o hârtie. Bene o citi şi ordonă scoaterea prestaţilor. După ce părăsiră biroul, Coman îşi aprinse în sfârşit ţigara.
— Ce s-a întâmplat?
— Un telex de la Bucureşti. Maşina aparţine ONTului. E din acelea care se închiriază turiştilor.
— Cui au închiriat-o?
— Lui Ferdinand Baltha, reprezentant al unei firme străine de

import-export.

Coman luă fila.

— Baltha? Cine o mai fi şi ăsta?

— Nu ştiu, nu mă interesează! Cu Bucureştiul, slava domnului, n-am treabă. Să se descurce cei de-acolo! Eu am destule pe cap. Uite, adineauri m-au anunţat că la „Neptun” s-a şterpelit o broşă cu diamante. Mă duc! Tu ce faci, Comane? Te’ntorci? Peste o oră şi ceva, pleacă un accelerat.

În numele legii

De la gară Coman se repezi la Tomescu să-i dea raportul şi să ceară un mandat de arestare. Pentru a preîntâmpina un eventual refuz pe motiv că prinderea unui traficant cade în sarcina miliţiei, îşi pregătise un argument greu: individul nu se ocupa numai de stupefiante, ci şi de spionaj! Spre consternarea lui, căpătă mandatul atât de repede, încât îl bătu gândul că fusese întocmit în prealabil. Însoţit de doi oameni, plecă la adresa indicată în telex.

Baltha subînchiriase două încăperi într-o casă veche cu scări de piatră şi marchiză din spatele operetei; pe una o folosea ca dormitor, pe cealaltă ca birou.

După ce-şi postă ajutoarele în puncte bine alese, sună. Îi deschise proprietăreasa, o doamnă distinsă cu părul argintiu.

— Pe cine căutaţi?

— Pe domnul Baltha!

— Domnul Baltha a plecat!

Locotenent-colonelul văzuse Mercedes-ul cu numărul B-69383 parcat lângă trotuar.

— Unde? în oraş?

— Nu! A plecat din ţară, definitiv.

— Cred că vă înşelaţi! Maşina e afară!

— Are două, domnule. Cea cu care a sosit din străinătate şi astălaltă. A închiriat-o ca s-o cruţe pe a lui.

— Când v-a părăsit? De mult?

— Acum o oră! Adineauri s-a întors de la mare şi şi-a făcut bagajele. Mi-a spus că a primit o veste proastă, că i s-a îmbolnăvit cineva din familie.

— Permiteţi să intru?

— Să intraţi? Cine sunteţi dumneavoastră?

— Sunt ofiţer de securitate, doamnă. Fostul dumneavoastră locatar e un infractor, un individ periculos. Am venit să-l arestăm. Vă rog foarte mult să ne ajutaţi.

Bătrâna îl pofti în casă; intră însoţit de unul dintre oamenii lui.

Din biroul lui Baltha, locotenent-colonelul solicită telefonic avertizarea posturilor fixe de pe şosele şi a punctelor de frontieră. Abia după aceea se dedică celor două odăi ocupate până de curând. Arătau ca după bătălia de la Waterloo. Obiecte aruncate pe covor, uitate sau abandonate, sertare şi dulapuri deschise, cenuşarul sobei de teracotă plin de scrumul hârtiilor arse. De sub pat ieşea un vârf ascuţit, metalic, ca de torpilă… Era conteinerul! Alăturea, o movilă formată din coji de ouă! Aşadar Baltha şi Rocas erau una şi aceeaşi persoană! Traficant de stupefiante, spion şi triplu ucigaş!

Corpurile delicte fură ridicate şi încărcate în maşină. Neaşteptat de repede, radiotelefonul prinse glas:

— Atenţiune 24! Aici 01! Omul vostru conduce un Opel albastru deschis, decapotabil, cu numărul HX-3-217!

— Unde e acum?

— A intrat în Ploieşti!

Coman mulţumi şi-l rugă pe dispecer:

— Nu se poate aranja să piardă ceva timp? Ia vezi, tovarăşe!

Abia ieşit din Ploieşti, fugarul avu ghinioane peste ghinioane. Un camion circula neregulamentar în zig-zag, împiedicându-l vreme îndelungată să-l depăşească. Câţiva kilometri mai departe, şoseaua era în reparaţie şi banda de circulaţie intactă blocată, deoarece dintr-o remorcă de tractor se descărca bitum. Când ajunse la bariera de cale ferată, aceasta tocmai cobora. După vreun sfert de oră se ridică, fără ca vreun tren să fi trecut.

La intrare în Breaza, altă barieră! „Turistul” cu pielea măslinie se repezi la cantonier să-l convingă să se grăbească; acesta dădea din umeri repetând stereotip: „trebuie să vină *douămiiunu!”*

Pe porţiunea îngustă dintre şanţ şi şirul de maşini în aşteptare, o Dacie vişinie avansa impertinent, sfidând legea circulaţiei. Şoferul nici nu întorcea capul la aprecierile puţin măgulitoare ale colegilor de breaslă şi-şi vedea nepăsător de-ale lui, până fu la câţiva paşi de cel urmărit. Coman şi ajutoarele sale coborâră. Locotenent-colonelul scoase pachetul de

„Carpaţi” şi-l acostă pe conducătorul Opelului, care trăgea exasperat dintr-o havană.

— Fiţi amabil…

În timp ce i se întindea vârful de jăratec, întrebă:

— Ce mai faceţi, domnule Rocas sau Baltha? Cum merg afacerile?

— Ce… Cine…? Era atât de uluit, încât nu putu să închege o frază.

— Prea mult popor aici, ca să vă dau explicaţii! în altă parte, cu plăcere! Poftiţi cu mine!

Începu să zbiere:

— Cum vă permiteţi! Sunt cetăţean străin, sunt un comerciant onorabil, cu firmă înregistrată. O să mă plâng ambasadei, domnule.

— E dreptul dumneavoastră! Acum însă, s-o scurtăm, că a început lumea să se uite la noi. În numele legii, eşti arestat! Iată mandatul!

— Ce am făcut? Nu înţeleg…?

Îi plăcuse grozav formula şi de aceea o repetă:

— În numele legii eşti arestat! Urmează-mă!

Baltha făcea pe victima, se revolta, ameninţa, până i se arătară probele: conteinerul, cojile de ouă şi pachetele cu praf halucinogen găsite într-un compartiment secret al maşinii. Atunci schimbă tactica, se umili şi încercă să înduioşeze.

— Aveţi dreptate! Sunt un ticălos care-şi merită soarta. Dar, vă rog să mă credeţi, nu făceam decât să primesc şi să expediez marfa. Am să vă spun tot ce ştiu! Dacă mărturisesc, nu-i aşa că mi se vor acorda circumstanţe atenuante?

Debită o poveste lacrimogenă despre o mamă bolnavă pe care vruse s-o salveze de la moarte şi cum, negăsind banii necesari, căzuse în plasa comercianţilor de stupefiante. Descrise apoi diversele metode ale acestora, modul de organizare a reţelei, sfârşind prin a numi pe câţiva dintre cei cu care lucrase într-o ţară sau alta, agenţi mărunţi ca şi dânsul. Pe conducătorii organizaţiei, îl asigură el pe Coman, nu-i cunoştea, nu-i văzuse niciodată, deoarece erau persoane sus-puse, din lumea marii finanţe.

Locotenent-colonelul îl ascultă răbdător, urmărind rotirea lentă a benzii înregistratoare.

— Mai ai ceva de adăugat, Baltha?

— Nu! Am spus totul!

— L-ai uitat pe Hardley de la Interpol!

— Hardley? Nu cunosc!

— Omul pe care l-ai ucis!

Negă cu îndârjire, jurându-se pe viaţa mamei sale muribunde că nu omorâse pe nimeni, că nu ştia să mânuiască o armă, că avea o fire blândă.

Coman îl lăsă să se lamenteze, aşteptând calm fraza de încheiere.

— Să admitem că nu l-ai împuşcat dumneata! Eşti însă de acord că moartea detectivului a intervenit exact când trebuia, când era gata să te înhaţe?

— N-am făcut-o eu! Vă jur că n-am niciun amestec.

— E o afirmaţie, nu un argument!

— De la combinat am plecat direct la Bucureşti!

— Oare?

— Pe cuvânt de onoare! Să vă spun cum s-a întâmplat. Când băieţii s-au dus la plaja aceea, ca să ia transportul în primire, eu mă ţineam prin apropiere şi-i supravegheam. Am observat imediat că ceva nu-i în regulă. O maşină… altă maşină… Cum au plecat Ciocârlan şi Drăguţ spre combinat, am pornit şi eu după ei, decis să contramandez operaţia, s-o amân pe altă dată. Descărcaseră de-acum conteinerul. Tocmai luasem marfa înapoi, când au intervenit poliţiştii dumneavoastră. M-a ajutat norocul să mă strecor printre degetele lor şi să dispar. Pe urmă, norocul m-a părăsit. Asta e!

— Nu te-a urmărit un Morris alb?

— Ba da! Dar…

— Ei vezi? Văzându-te în primejdie ai oprit, ai scos pistolul şi, când s-a apropiat, ai descărcat două gloanţe în pieptul lui Hardley. A pierdut controlul volanului şi s-a răsturnat.

Ochii negri şi sticloşi ai lui Baltha se umeziră.

— Nu eu! Credeţi-mă! A mai fost cineva! O altă maşină. Venea din urmă şi m-a depăşit.

Coman îşi aminti de limuzina care-l împiedicase pe Miu să-şi continue urmărirea, dar nu se trădă nici măcar cu o clintire a muşchilor feţei.

— Basme! făcu el plictisit. Înainte de a muri, Hardley ne-a indicat numărul Mercedesului închiriat de dumneata. Urmărea,

răutăcios, broboanele de sudoare care se prelingeau pe obrajii infractorului.

Acesta stătea ghemuit, cu capul vârât între umeri.

— O fi indicat numărul maşinii mele, fiindcă pe mine mă urmărea. Dar nu l-am ucis eu! Vă jur pe viaţa mea…

— Isprăveşte, Baltha! Eşti om bătrân, cu experienţă! Cum îţi închipui că am să cred asemenea bazaconii? La momentul oportun apare un necunoscut, anume ca să te, scoată din bucluc! Doar dacă era îngerul dumitale păzitor! Poate nu lucrai de unul singur, ci aveai un înger păzitor?

Traficantul înghiţi în sec, de câteva ori.

— Bine! Dacă despre asta nu vrei să vorbeşti… Spune-mi măcar în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Sorin Verescu şi pe Liza Vicol?

Se făcu galben şi întinse palmele, într-un gest de apărare.

— Habar n-am! Să mor dacă am auzit despre ei.

— Nu minţi! Ai fost văzut în societatea lor. Într-o seară, aţi petrecut la un restaurant din Constanţa.

— Posibil! Nu-mi amintesc! Am făcut atâtea cunoştinte…

— În aceeaşi seară, le-ai oferit un cadou: le-ai pus în faţa uşii coniac cu stupefiante.

— Nu-i adevărat. Habar n-am despre ce vorbiţi!

— În următoarele zile, i-ai şantajat. Le cereai informaţii secrete în schimbul drogului.

Cu Baltha se produse o transformare spectaculoasă. Spatele i se îndreptă, freamătul degetelor conteni şi privirile deveniră dârze, ca ale omului obişnuit să înfrunte un adversar.

— Ascultaţi-mă bine, domnule. Eu înţeleg să răspund pentru ceea ce am făcut. Trafic de stupefiante, recunosc, dar în rest, scuzaţi-mă. Căutaţi-vă pe altul!

— Substanţa găsită în stomacul lui Verescu şi al Lizei Vicol este una şi aceeaşi cu cea din pachetele dumitale.

— Nu ştiu nimic! în toată lumea se folosesc cam aceleaşi droguri.

— Prea multe coincidenţe, Baltha! Te sfătuiesc să mai chibzuieşti. La urma urmei, nu ştiu de ce te cramponezi. Ce contează o crimă în plus sau în minus?

— Contează! Contează enorm! Există o lege a firii, ca fiecare să-şi plătească poliţa. Eu mi-o voi plăti pe a mea, să şi-o plătească el pe a lui!

— Care el?

Făcuse o greşeală de neiertat.

— Care el? insistă Coman.

— I se spune… „Păianjenul”!

— Cine e? Cum arată? Unde se află? Vorbeşte, omule! îţi uşurezi situaţia şi, dacă ai noroc…

— Faceţi ce vreţi cu mine, tăiaţi-mă în bucăţi, dar mai mult nu spun. Nici un singur cuvânt.

„Păianjenul”

— Tovarăşe colonel, îngăduiţi-mi să vă mai raportez..:

Tomescu îl ascultase pe Coman cu o răbdare îngerească. Acesta îi relatase cu lux de amănunte peripeţiile sale de la Constanţa şi de la Bucureşti, şi de fiecare dată când i se părea că isprăvise, mai găsea ceva de adăugat.

— Destul, Radule! Am şi altceva de făcut! Te felicit pentru felul cum ai lucrat, pentru arestarea lui Baltha. Ce mai vrei? Afacerea e ca şi încheiată. Acum te poţi întoarce liniştit la fişele tale de documentare şi la studiul tău despre intrigile de la Curtea lui Vodă-Caragea.

— Despre activitatea agenţilor secreţi în epoca fanarioţilor, îl corectă Coman. Tovarăşe colonel, afacerea nu e de loc încheiată. După mine, ea abia începe!

Tomescu îşi umflă obrajii şi suflă aerul printre buzele răsfrânte.

— Fantezii, Radule, nimic decât fantezii! Te-ai antrenat, şi-ţi pare rău că s-a terminat. Fii sincer şi recunoaşte!

— Vă înşelaţi, tovarăşe colonel! Aşa cum v-am raportat, s-ar putea ca traficantul şi spionul să nu fie una şi aceeaşi persoană. S-ar putea să fie doi, dacă nu chiar o bandă întreagă. În orice caz există individul din limuzină. De altminteri Baltha a declarat că vinovatul principal…

— Naiv mai eşti, Comane! Toţi, dar absolut toţi procedează la fel. Recunosc o parte din acuzaţii, pe cele uşoare bineînţeles, şi inventează un personaj enigmatic căruia îi aruncă în spinare pe cele grave. Totdeauna eî sunt nişte simpli executanţi. Nu, dragul meu! Ai să te convingi că Rocas-Baltha poartă întreaga răspundere. Cel care a vărsat pe şosea substanţa vâscoasă e un

complice…

— Când a pomenit de „Păianjen”, părea sincer.

— Prefăcătorie!

— Permiteţi să „fiu de altă părere, tovarăşe colonel. Lui Baltha i-a sc*ăpat p*orecla aceea stranie. A pronunţat-o involuntar.

— E dreptul tău să ai păreri! Asta nu înseamnă că le poţi impune altora. Nu mai insista! Afacerea e lichidată, dosarul gata întocmit pentru a fi înaintat justiţiei. Mai rămâne complicele, pe care punem noi mâna.

Locotenent-colonelul se ridică şi-şi propti palmele în tăblia biroului.

— Tomescule, ştiu, tu eşti şeful! Dar te implor, ascultă-mă şi pe mine. Desfăcu braţele şi continuă cu o solemnitate profetică: „Păianjenul” va face *alte* încercări de a obţine planurile generatorului ypsilon, şi vor fi *alte* victime.

— Radule, prietene, pisălogule, şi eu te implor: scuteşte-mă! Dacă există un „Păianjen”, el se află acum la arest.

Deveni şi mai posac. Era unica lui reacţie în faţa refuzului dârz al colonelului. Dar nu se clinti şi continuă să-şi susţină ideile, profesoral:

— „Păianjenul” va lăsa să treacă timp înainte de a-şi relua activitatea. Cât, e greu de spus! în orice caz, va sta la pândă prin preajma „Cupolei”. De aceea, să fim cu ochii în patru, Tomescule. Fiindcă nu-s decât două alternative: ori găseşte pe cineva care să-i procure planurile, ori face noi victime. Cineva trebuie să se ocupe în continuare de el.

Tomescu se lăsă pe spate şi-şi legănă braţele înainte şi înapoi.

— Cineva… tu fiind persoana cea mai indicată?

— Nu v-am cerut nimic, tovarăşe colonel. Mi-am permis să va atrag atenţia că secretul generatorului ypsilon e încă în pericol.

— De câte ori să-ţi repet, omul lui Dumnezeu! „Păianjenul”… nu există! Nu există, înţelegi! L-a născocit Baltha. El e „Păianjenul”!

Pe Coman, scenele de orice fel îl lăsau rece, mai ales când le provoca el. Preocupat exlusiv de raţionamentele sale, se îndeletnicea cu îndepărtarea unor picături de sudoare de loc imaginare de pe bărbie. Colonelul îl auzi murmurând:

— S-ar cuveni să fie supravegheat cu atenţie!

i – Cine dracu să fie supravegheat? Dacă mai pomeneşti de „Păianjen”…

— Institutul 022!
Tomescu se însenină iar.
— Foarte bine! Supraveghează-l!
Era o excelentă cale de a scăpa pentru o bucată de timp de pisălogeala vechiului său subaltern şi prieten.

Evocarea unei adunări de doliu

Seara asta am vrut să lucrez. Mi-a fost imposibil! Imposibil să-mi adun gândurile, să mă concentrez. Căldura mă seca. Suport din ce în ce mai greu căldura. O fi ceva organic, legat de vârstă. În tinereţe umblam ceasuri întregi prin soare, fără să-mi pese. Ce puternic ardea soarele, în dimineaţa aceea de august…

Curios cum îşi aminteşte omul tot soiul de nimicuri, amănunte banale, pe când întâmplări care au însemnat ceva pentru el, se şterg.

Femeile veniseră la cimitir în rochii de vară, bărbaţii în cămăşi. Am reţinut asta, probabil fiindcă mă indignaseră culorile vii; până şi albastrul cerului îl găsisem nelalocul lui, dorindu-mi-l cernit, acoperit cu nori cenuşii. Aş fi vrut ca durerea mea să fie a tuturor, chiar şi a naturii, a ierbii, a florilor şi păsărilor. Mă enervau trandafirii roşii şi trilurile din rămuriş.

În stânga mea stătea tata, în dreapta, o vecină. Tata venise de la Braşov, în costumul său negru de la cununie, îmi strângea braţul între degetele sale noduroase, dureros de puternic şi totodată drăgăstos. Mustaţa lui de focă – o vedeam din profil – tremura. Din când în când îi scăpa printre dinţi un „uf, băiete, băiete” plin de ciudă şi de revoltă neputincioasă. Vecina mă mângâia cu aceeaşi blândeţe maternă ca la căpătâiul Alinei.

Nu eram în stare să plâng. Suferinţele care împietresc, seacă izvorul lacrimilor. Priveam groapa cu dâmburile de ambele părţi. Priveam semicercul alcătuit din chipuri, unele palide, altele rumene, dar niciunul de o albeaţă nefirească ca cel al Alinei. Oamenii aceştia erau vii, respirau, iar o dată plecaţi, aveau să şi râdă. Îi uram! îi uram, ca şi când mi-ar fi fost duşmani înverşunaţi, nu prieteni.

M-am surprins încercând să le repet numele, aşa cum făceam la şcoală, când profesorul citea catalogul. Puteam oare să mi-i amintesc pe cei ce luaseră parte la ceremonie? Pe prietenii, pe

tovarăşii ei şi ai mei, care riscaseră enorm venind la cimitir?

Greu, foarte greu, fiind vorba de imagini pe care, în mod deliberat, mă străduisem să le elimin din memorie. Scarlat, desigur, Scarlat fusese acolo. Lângă el stătuse o fată, Marta… sau Marga… Şi Teodoriu… şi Toma Petrescu, pe care l-am întâlnit la Iaşi, acum doi-trei ani, şi prietena lui… Tina parcă se numea, apoi Muşeţeanu, cel care cânta la acordeon. Şi ceilalţi? Degeaba scormoneam! Feţele se prefăcuseră cu timpul în pete estompate. Totuşi mai fusese acolo cineva, o fetişcană zurlie cu o poreclă plină de haz.

Mă şocase glasul ei strident. La un moment dat, cu o flagrantă lipsă de tact, rupsese liniştea solemnă. Întrebase ceva. Dar ce? Ce? O indignase absenţa cuiva. Care fuseseră cuvintele ei? Deşi nu avea nicio importanţă, chestiunea a început să mă obsedeze.

M-am înverşunat prosteşte. Am înşirat literele alfabetului şi am recurs la alte metode de stimulare a memoriei, una mai ineficientă decât cealaltă. Supărat pe propria-mi încăpăţânare, mi-am impus să mă opresc. N-am fost în stare. Creierul continua să funcţioneze pe aceleaşi coordonate, împotriva voinţei. Mi-am căutat alte preocupări, un disc, un album, o carte; am deschis apoi carnetul cu însemnări şi l-am străbătut filă cu filă. La notiţele făcute în timpul interogatoriului lui Baltha, la pagina pe care mâzgălisem de câteva ori cuvântul „Păianjenul” mi-am adus în sfârşit aminte. Întrebase: „Ce-o fi cu Păianjenul? De ce n-a venit?”

Toată noaptea am stat treaz. N-am fost capabil să mă dezbrac, nici să-mi prepar cafeaua după care jinduiam. Nici de gândit nu mă gândeam. În capul meu domnea vidul ca în emisferele de Magdeburg. Dimineaţa la opt, după ce m-am dezmeticit sub duşul căldicel, am căutat numărul de telefon al lui Scarlat. L-am sunat.

— Iartă-mă că te deranjez! Ai vreun program pentru azi?

Era duminică. M-a informat, căscând, că intenţionează să plece cu familia la Tulcea, la nişte rude.

— Mi-ai face un mare serviciu dacă ai amâna vizita. Aş vrea să mă reped până la dumneata.

— Prin telefon nu se poate? a întrebat morocănos.

— Exclus! Altfel, îţi închipui… Nu ştiu la ce oră am tren, dar până în prânz cred că ajung. Mai spune-mi o dată adresa!

Se trezise şi bănuindu-mă într-o încurcătură, mi-a făgăduit să

mă aştepte pe peron.
La opt şi douăzeci şi opt de minute mă urcam în personalul de Constanţa, iar la unu şi un sfert strângeam mâna lui Scarlat.

— Mă adresez memoriei dumitale, tovarăşe Scarlat!
Şedeam în sufragerie şi savuram aroma căpşunilor din farfurioara cu dulceaţă. Transperantele din pânză în dungi colorate creau un semiîntuneric difuz, reconfortant după lumina înţepătoare de pe stradă, iar temperatura era suportabilă. Beam apa cu zgârcenie, păstrând-o în gură până se încălzea.
Introducerea îl surprinse.
— Cum adică, memoriei?
— Vreau să mă ajuţi să reconstitui un anumit eveniment de acum 27 de ani.
— În legătură cu moartea Alinei?
— Da! Mai bine-zis, cu ceremonia funerară, la care ai asistat şi dumneata.
Fără să-i las timp de gândire, am urmat: îi mai ţii minte pe cei care au fost acolo?
Şi-a mângâiat tâmplele şi a stat puţin cu ochii închişi.
— Pe unii da… pe alţii nu! Să-ţi întocmesc o listă completă, să ştii, n-aş reuşi. Câteva nume însă, cred că… Sau te referi la o anumită persoană?
— Da, da, la o anumită persoană. Nu ştiu cum o chema. O fată gălăgioasă, cam îndrăzneaţă. Bunul simţ nu se număra printre calităţile ei. E tot ce ştiu. Speranţa îmi este în dumneata, tovarăşe Scarlat.
A râs.
— Te referi probabil la „Sonatina”. Precis la ea! Se numea… stai puţin… se numea Sonia Chelaru sau Celaru, dar fusese poreclită „Sonatina”, pentru că era… sonată.
— Se poate! Ai mai auzit de ea?
— Nu! S-o fi măritat, o fi plecat acasă. Era din provincie.
I-am mărturisit că mi-ar fi de mare folos s-o regăsesc.
— De ce?
— Pentru a-i cere o lămurire. Am impresia că atunci, la înmormântare, s-a referit la cineva… a pronunţat un nume, mai bine-zis porecla cuiva, care, deşi ar fi trebuit să fie prezent, nu venise.
După felul cum mă privea am înţeles că se îndoieşte de

integritatea sistemului meu nervos.

— Te urmăresc mai greu, tovarăşe Coman. Nu realizez încă ce te-a îndemnat să vii cu atâta grabă la Constanţa. Doar ca să afli ce a spus Sonia Chelaru acum 27 de ani?

Comportarea mea – o ştiam şi singur – n-avea justificare logică şi friza absurdul. S-ar fi cuvenit să-l pun în temă, dar asta ar fi însemnat divulgarea unei chestiuni delicate, de serviciu. Preferam să-l las să mă creadă niţel… sărit.

— Ştii, tovarăşe Scarlat, fiecare avem câte o ciudăţenie. Eu, care-s cu nervii la pământ, o am pe aceea că mă perpelesc când nu-mi aduc aminte de ceva. De pildă un nume de persoană sau de oraş, sau o dată istorică. Când îmi stă – Cum se zice – pe limbă, mă apucă năbădăile. Mă dau cu capul de pereţi, n-am somn, umblu prin odăi ca stafiile. Ziua nu pot lucra, mă cert cu toată lumea, urlu, fac scandal… Mă înţelegi, nu-i aşa că mă înţelegi?

I-am urmărit pe furiş reacţia. Se uita la mine cu un amestec de compătimire şi de teamă. S-a lăsat apoi pe spate, ca să mărească distanţa dintre noi.

— Astă-noapte, am continuat, încântat de şiretlicul meu, m-a apucat povestea cu înmormântarea, de bună seamă ca urmare a discuţiei noastre de săptămâna trecută, îmi sunau în urechi cuvintele Sonatinei, rostite intr-un mod cu totul şi cu totul deplasat. Te rog, încearcă să retrăieşti scena.

S-a conformat, subliniindu-şi efortul psihic prin cutarea frunţii şi printr-o bătaie ritmică în masă. Asta a durat aproape cinci minute. După aceea, m-a implorat:

— Dă-mi ceva… un punct de reper. Un cuvânt, un cuvânt măcar…

— „Păianjenul”! îţi sugerează ceva?

S-a luminat ca de un soare lăuntric.

— Da! Da! Da! Acum ştiu! Era linişte, se păstra un moment de reculegere, când Soniei i-a venit să zbiere: „De ce n-a venit Păianjenul?” Zăpăcita!

M-am prefăcut uşurat, scăpat de o povară, i-am surâs; recunoscător şi am dat să-l îmbrăţişez.

— M-ai salvat, scumpe tovarăşe Scarlat. Fără dumneata eram un candidat la cămaşa de forţă. O, ce uşurare, ce dulce uşurare!

A devenit iar circumspect, convins că efluviile de gratitudine fac parte dintre simptomele aceleiaşi maladii. S-a eliberat

binişor din braţele mele şi s-a retras în direcţia uşii.

— Mă duc… mă duc să văd dacă-i gata masa. Trebuie să-ţi fie foame.

— O clipă, prietene! Lămureşte-mă mai întâi la cine se referea fata?

— Ai uitat? Venea des la Alina.

— Nu ştiu! „Păianjenul” era numele conspirativ?

— Nu, o poreclă primită în copilărie! Slab şi deşirat, cu braţele subţiri atârnând până la genunchi, avea realmente ceva de păianjen.

De încordare îmi înţepeniseră maxilarele. A fost nevoie de un efort ca să-l pot întreba:

— Adevăratul său nume… îl cunoşti?

— Desigur! Stoleru! Pavel Stoleru. Lucra la restaurant, la Athenee Palace, unde îi servea pe ofiţerii hitlerişti. Ştia bine limba germană, aşa că putea să tragă cu urechea la discuţiile lor. Ne aducea uneori informaţii utile.

Pavel Stolerul! Nu auzisem despre el şi nici descrierea nu-mi sugera pe vreunul dintre vechii tovarăşi.

— Nu, nu l-am cunoscut! Eram ferm convins de ceea ce spuneam.

S-a arătat foarte mirat, dar punând lapsusul pe seama stării mele psihice, m-a tratat cu duhul blândeţii.

— Probabil ai uitat! Nu face nimic, se întâmplă! Venea pe la voi, în lunile premergătoare eliberării.

Am găsit necesar să mă scuz.

— Umblam pe atunci mult prin ţară. Posibil s-o fi vizitat pe Alina în absenţa mea. Te-ai mai întâlnit cu el?

— Mi se întâmplă uneori să zăresc o mutră care mi se pare cunoscută. O privesc şi nu ştiu de unde s-o iau! Dar nu mă consum pentru atâta lucru, cum faci dumneata. Chiar dacă l-aş fi întâlnit… Cine ştie cum arată astăzi?!

I-am dat dreptate. În douăzeci şi şapte de ani, oamenii se schimbă. Eu însumi am devenit altul. Nu mai sunt suplu ca odinioară, nici sprinten, şi trăsăturile mele aparţin parcă unui străin, când le compar cu vechi fotografii. Cât despre culoarea părului, ce să mai discutăm…

Insistenţele lui de a mă opri la masă erau acum pur formale. Cunoscând motivele, nu m-am simţit jignit. Dimpotrivă, voiam să ajung cât mai devreme acasă, sperând că-mi va fi hărăzită o

noapte de somn. Acesta era unul dintre motive. Nevoia de a rămâne singur era celălalt, cel hotărâtor.

Să admitem că…

În sfârşit, o zi răcoroasă! Locotenent-colonelul respira lacom aerul umed, saturat de vapori, care năvălea prin fereastra deschisă. Îl aştepta pe profesorul Verescu de aproape un ceas. Acesta avea şedinţă în sala de alături şi prin uşile capitonate răzbeau, atunci când cineva ridica vocea, frânturi de fraze.

În locul costumului bleumarin pe care-l dăduse la curăţat, purta pantaloni gri şi o haină din buret, alb-gălbuie. Trecuse pe la frizer şi arăta mult mai prezentabil, mai tânăr chiar.

Cu toate că se întâlnise cu Verescu la Constanţa, nu prea se simţea în apele lui. În cursul întrevederii era inevitabil să nu se pomenească de Sorin, şi Coman avea remuşcări. Remuşcări era un fel de a spune. Regreta că plecase în noaptea aceea, de lângă el.

Nu, Tomescu n-avea dreptate! „Păianjenul” era o realitate şi, mai mult ca sigur, pregătea noi crime. I-o spunea nu numai un al şaselea simţ, nu numai intuiţia, ci şi experienţa dobândită prin lectura a sute de tomuri de specialitate. Discuţia cu Scarlat îl întărise în această convingere şi-l făcuse să reflecteze, pentru a nu ştiu câta oară, la izbitoarea asemănare dintre cele două cazuri, cel petrecut în urmă cu 27 de ani şi cel actual.

Nu era, nu putea fi o coincidenţă! Metodele erau aceleaşi, izvorau din acelaşi creier diabolic! În plus, atunci ca şi acum, se pomenise numele de „Păianjen”!

Pavel Stoleru! Dacă se dovedea că fusese amestecat în tragedia Alinei, persoana răspunzătoare de moartea Lizei şi a lui Sorin era ca şi descoperită.

Se înflăcără, căută argumente, le combătu spre a le proba soliditatea şi se bucura copilăreşte când rezistau. Adevărat, trecuseră 27 de ani! Dar câte situaţii asemănătoare nu găsise el în dosarele Serviciului de documentare! De câte ori nu fusese reactivat un agent secret după două-trei decenii! Oficinele de spionaj posedau liste ale foştilor lor informatori şi, la nevoie, li se adresau, solicitându-le colaborarea. Nu era nimic extraordinar în asta!

Şi-l imagină pe Tomescu ascultându-i teoriile. Foc şi pară s-ar fi făcut! Ei da, erau deocamdată simple ipoteze, chiar dacă aveau o logică. Pentru a întreprinde ceva, se cereau însă dovezi palpabile, solide, de beton armat. Apoi, judecase oare cu deplină obiectivitate? Nu erau deducţiile sale mai puţin rezistente, mai şubrede ca la prima vedere? Poate că acţiona inconştient, sub impulsul de a o răzbuna pe Alina? Îşi aminti de o regulă de fier a profesiunii: obiectivitatea desăvârşită şi incompatibilitatea serviciului cu mobiluri personale. Într-o asemenea situaţie ar fi fost dator să se ducă la şef, să-i ceară să încredinţeze altcuiva cazul! Aşa ar fi fost corect! Asta însă nu putea fi decis în pripă, sub imperiul primului îndemn. Trebuia chibzuit în tihnă şi cu răbdare.

Oftă. Hărţuiala ultimelor zile, efortul fizic şi insomnia îşi spuneau cuvântul. Era dărâmat. O săptămână de odihnă, undeva la munte, ce bine i-ar fi prins! Goni tentaţia ca pe o muscă sâcâitoare. Nu, nu acum, ci după aceea, după ce fiara va fi pusă cu botul pe labe. Trebuia, cu orice risc, împiedicată să-şi înfigă iar colţii.

Alăturea, în camera de consiliu, discuţiile se preschimbaseră într-o rumoare diluată, dovadă că şedinţa se sfârşise. Coman se îndepărtă de la geam şi se pregăti să-l întâmpine pe Verescu.

Uşa capitonată se dădu în lături şi directorul intră. Avea cusută pe rever o panglică neagră, de doliu. Examinându-l, Coman se sperie. Abia recunoscu în bătrânul gârbovit, cu faţa numai riduri şi cu ochii stinşi, pe bărbatul a cărui ţinută o admirase şi o invidiase în urmă cu câteva zile.

— Luaţi loc! Verescu vorbea încet, cu dese poticneli. Staţi aici, lângă mine. Nu se aşeză în spatele biroului, ci pe unul dintre fotoliile rezervate vizitatorilor.

Coman se simţi îndemnat să-l încurajeze sau măcar să-şi manifeste compasiunea.

— Tovarăşe profesor, cunosc şi eu sentimentele pe care le încercaţi. Şi mie mi s-a întâmplat cândva o nenorocire. Au trecut ani de-atunci, mulţi ani… Totuşi vă pot înţelege. Îi veniră în minte cuvintele doctorului Zalman şi le reproduse: „Trebuie să fim tari, tari ca piatra”.

Savantul avu un surâs amar.

— Piatra se macină, se preface în praf şi praful îl ia vântul.

Lui Coman, încă sub impresia durerii celuilalt, îi fu greu să-şi

recapete luciditatea profesională. Recurse la o soluţie de compromis.

— Tovarăşe Verescu, doresc ca ceea ce s-a întâmplat să nu se mai întâmple. Pentru asta sunt aici.

— Mai există o primejdie? Din câte am aflat, vinovatul a fost arestat şi îşi va ispăşi pedeapsa.

— În privinţa asta părerile sunt împărţite, înflori Coman realitatea. Oricum, se impune să fim vigilenţi. Ceea ce spunea suna banal şi de aceea se corectă: adică sectorului „Cupola” va trebui să i se acorde şi mai, multă atenţie ca până acum.

— În ce constă pericolul, tovarăşe locotenent-colonel? întrebă Verescu.

— Nici eu nu ştiu precis! Dar dacă admitem că cel care se zbate să ajungă în posesia planurilor generatorului se mai află în libertate, lucrurile apar evidente: se va apropia iar de cineva din institut.

— Înţeleg, spuse directorul. Cum trebuie să procedez?

— Cât se poate de normal! Să vegheaţi! Şi… să-mi permiteţi să vizitez din când în când sectorul cu pricina. Va trebui să găsim un pretext.

Făcu o propunere, care, în alte împrejurări, l-ar fi amuzat pe savant. Acum însă o primi cu indiferenţă. După ce discutară detaliile, Verescu zise:

— Cum doriţi! Dacă această soluţie vă satisface, n-am nimic contra. Totuşi, care vă este scopul? Ce vă propuneţi, la urma urmei?

— Să fac cunoştinţă cu cei din secţia „Cupola”. Să depistez persoanele… vulnerabile, şi să le protejez.

Înlocuitorul bufetierei

Fix la zece, în secţia „Cupola”, îşi făcu apariţia noul bufetier. Împingea un cărucior care se deplasa fără zgomot pe rotile de cauciuc. De pe poliţele lui îţi făceau cu ochiul cârnăciori trandafirii, chifteluţe rumene, sandvişuri cu şuncă şi cu caşcaval, prăjituri multicolore şi ceşti cu cafea aburindă. Omul, deşi abia angajat, se descurca destul de bine, servindu-şi clientela cu îndemânarea burlacului versat în îndeletniciri gospodăreşti; doar preţurile nu le prea ţinea minte, motiv pentru care consulta

mereu o listă.

Personalul era mult prea obişnuit cu titulara, cu robusta şi volubila coana Lina, ca să nu sesizeze schimbarea şi să nu pună întrebări. Explicaţia – un bilet de băi acordat suplimentar şi atribuit ei şi reumatismelor de care suferea – fu considerată satisfăcătoare. Mai mult, se auziră cuvinte de laudă la adresa sindicatului, care nu numai că o trimisese la tratament, dar se îngrijise şi de un înlocuitor. Câţiva salariaţi mai tineri făcură haz, strigându-l, ca din greşeală, „mătuşico”, dar gluma n-avu efectul scontat, deoarece omul în bluză albă se vădi impasibil.

Secţia „Cupola” cuprindea o sală spaţioasă cu plafon de sticlă, destinată operaţiunilor de asamblare, şi două coridoare de-a lungul cărora se înşirau birourile. Hala semăna cu decorul dintr-un film ştiinţifico-fantastic. Instalaţiile impresionante, nichelajul lor sclipitor, trepidaţia acelor indicatoare, pâlpâirea becurilor colorate, Vânzoleala linilor frânte pe ecranele oscilascoapelor aveau darul, să-l transpună pe profan în lumea mirifică a anului 2500.

Personalul purta halate bej cu insigne speciale şi cu semnalizatoare de radiaţii prinse de buzunarul de la piept, Altminteri era greu să-l deosebeşti de cel al unei instituţii oarecare deoarece, indiferent de profesiune, oamenii arată pretutindeni la fel.

Aşa şi prin birouri. Bărbaţi şi femei, tineri şi vârstnici, graşi şi slabi, înalţi şi scunzi, veseli şi trişti, preocupaţi şi plictisiţi… Bufetierul care-i examina cu un ochi de psihiatru, devenea din ce în ce mai posac. Îşi continua rondul împingând alene căruciorul, cu aerul unui părinţel care, în loc să se ducă duminica la fotbal, e nevoit să-şi plimbe plodul prin Cişmigiu.

Deodată – ieşise tocmai dintr-un birou şi se pregătea să între în cel de-alături – auzi pe cineva adresându-i-se cu „domnule Cristache”. Nu se opri. Uitase de pseudonimul pe care şi-l dăduse înainte cu câteva zile. Dar vocea părându-i-se cunoscută, întoarse capul.

O recunoscu pe domnişoara Olguţa şi, din privirile ei pline de suspiciune, înţelese amploarea încurcăturii. Fata ezită între a se apropia şi a rămâne pe loc, la câţiva metri depărtare.

— Te-am zărit şi adineauri, în hală! Ce cauţi aici, domnule Cristache? întrebă uitându-se în jur, după eventuale ajutoare.

Coman deghizat în bufetier ştiu să-şi păstreze calmul. Prima

lor întâlnire îi crease complexe, pentru că-şi dăduse altă identitate, pentru că o minţise. Cea de a doua se anunţa de aceea cam… penibilă. Trebuia să găsească o explicaţie demnă de crezare şi se gândi să îndruge ceva despre plecarea sa din Turnu Măgurele şi despre schimbarea serviciului. Renunţă, convins că avea să sune fals, ca o monedă contrafăcută.

— Ce cauţi aici? repetă Olguţa ameninţătoare. Pieptul se ridica şi cobora sub halatul subţire ca talazurile mării pe furtună.

Ca să-i poată vorbi cât mai discret, abandonă căruciorul şi se pregăti să se ducă la ea. Se retrase înfricoşată.

— Stai, nu te mişca! încă un pas, şi ţip!

Scandalul plutea în aer. Ca să-l evite, trebuia să acţioneze prompt şi decis. O nouă minciună ar fi complicat lucrurile, aşa că unica soluţie rămânea darea în vileag a numelui său şi mai ales a funcţiei. Se recomandă cât putu de liniştit:

— Sunt locotenent-colonelul de securitate Radu Coman.

Nu-l crezu. Cu spinarea lipită de zid făcea paşi mărunţi, laterali, către o uşă.

— Nu vă speriaţi! o rugă. Pe cuvânt de onoare că spun adevărul.

Îşi vâră mâna în buzunarul de la spate. Olguţa, care dădu gestului o altă interpretare, se făcu albă ca varul şi reuşi să îngâne, slab „ajutor”.

— De câteva zile! M-au repartizat la cerere.

Îi întinse legitimaţia, încurajând-o s-o citească.

— Locotenet-colonel… Coman… Radu!

— Aţi văzut? Acum gata, veniţi-vă în fire! Unde putem vorbi nestingheriţi? Deoarece încă nu era capabilă să răspundă, îi propuse: sala de conferinţe a tovarăşului Verescu vă convine? Cred că e liberă la ora asta!

Fata încuviinţă, sporindu-şi eforturile de a-i surâde. Cinci minute mai târziu se prezentă la cabinet, cu părul i proaspăt periat şi purtând în locul halatului o rochiţă vaporoasă de aceeaşi nuanţă cu ochii ei albaştri.

Ultimele dubii i se risipiseră încă la fixarea întâlnirii. Cineva care-şi îngăduia să se folosească, fără a cere permisiunea, de sala de conferinţe a directorului era mai presus de orice bănuială. Nu-i ierta însă falsului bufetier şi unchi de la Turnu Măgurele că abuzase de buna ei credinţă. I-o reproşă făţiş:

— V-aţi purtat tare urât, tovarăşe Coman. Săraca Liza abia

murise – ochii i se împânziră – şi dumneavoastră, ca să mă trageţi de limbă, n-aţi ezitat să scorniţi bazaconia cu mirele! Doar ştiaţi cine sunt şi unde lucrez! Nu era o garanţie suficientă?

Coman invocă regulamentul, condiţiile obiective, caracterul secret al anchetei şi încă altele, ca să recurgă, în cele din urmă, la un argument de ordin sentimental.

— Ştiam cât de bune prietene sunteţi şi mi-a fost nu ştiu cum…

— Lăsaţi, tovarăşe, că nu ţine! Atunci, la cofetărie, păreaţi un om cumsecade şi v-am crezut. Vă închipuiţi ce dezamăgită am fost, când am aflat de nenorocire. Eram atât de aiurită încât uitasem complet de unchiul Cristache Mai târziu mi-am adus aminte de el şi mi-am dat seama că mă minţise. Ce credeţi că am făcut? M-am dus direct la şeful Serviciului de pază şi l-am anunţat că un individ dubios a încercat să mă descoase! E bine?

— Aţi procedat foarte corect, o lăudă Coman cu noduri. Să trecem cu buretele peste ceea ce a fost. Şi să vedem ce rămâne de făcut. De când lucraţi la „Cupola”?

— Pe postul Lizei?

— Da!

— Ce v-a determinat?

— Cum să vă explic… Am făcut-o dintr-un îndemn… n-aş vrea să folosesc cuvinte mari, dar Liza era pentru mine ca o soră.

— Înţeleg! Ştiţi de ce s-a sinucis?

— Probabil din cauza lui Sorin. Era în stare să ducă o fată la disperare. Recunosc, nu se cade să vorbesc aşa despre el…

— Să lăsăm asta! Duduie Olguţa, nu v-aţi gândit niciodată că Liza ar fi putut avea alte motive să-şi pună capăt zilelor decât cele sentimentale? Bunăoară, pentru că lucra unde lucra?

— Ce vreţi să insinuaţi?

— Cu părere de rău nu vă pot destăinui mai mult. Am să vă relatez în schimb o întâmplare de demult. Am cunoscut cândva o fată, cam de vârsta dumneavoastră, care era ilegalistă şi care, prin natura muncii ei, deţinea secrete importante. I-au dat de urmă şi au găsit un mijloc s-o şantajeze. În loc să trădeze, fata a preferat moartea. S-a otrăvit!

— Vreţi să spuneţi…?

— Nu vreau să spun decât că trebuie să fim foarte prudenţi.

Olguţa se încruntă.

— Personal, sunt! În rest…?

Îşi apropie faţa de a ei şi coborî glasul:

— Ascultaţi-mă bine! Dacă într-una din zilele următoare sunteţi chemată la telefon de o persoană necunoscută, dacă cineva vă acostează sub un pretext oarecare sau vi se întâmplă ceva neobişnuit, anunţaţi-mă! Vă las numărul meu de la birou şi de acasă.

I-l notă...

— Să n-aveţi nicio grijă, tovarăşe locotenent-colonel, îl asigură Olguţa. Aş vrea să ştiu doar... dacă sunt mai expusă ca ceilalţi?

— N-am niciun motiv s-o cred. De aceea, vă mai adresez o rugăminte: dacă nu dumneavoastră ci altcuiva, vreunei colege, i se întâmplă aşa ceva, avertizaţi-mă de asemenea. Îmi promiteţi?

— Desigur, numai...!

— N-o să fie greu! La serviciu, asemenea lucruri nu se trec sub tăcere. Se povestesc pentru... pitorescul lor, şi de ce să n-o spunem deschis, din orgoliu.

— Poate că aveţi dreptate! Şi săraca Liza se lăuda cu Sorin ai ei. Dar nu-s toate fetele la fel. Eu...

O întrerupse brusc:

— Deci, ne-am înţeles. În caz că se întâmplă ceva, mă chemaţi imediat.

I-o făgădui.

Coman mai purta jacheta de chelner. Îşi aminti cu neplăcere că-i revenea obligaţia să restituie gustările neconsumate şi să facă decontul.

— O să mai veniţi pe aici?

— Cred că da, îi răspunse fetei, dar precis în altă postură.

Olguţa se întoarse în biroul dactilografelor şi Coman, împingând cu nădejde căruciorul, o luă înspre bufet.

Un „da” neconvingător

De data asta, Tomescu nu i se mai adresă lui Coman familiar cu „Radule”, ci cu „tovarăşe locotenent-colonel” şi îl ţinu în picioare.

— Tovarăşe locotenent-colonel, sunt foarte, foarte supărat!

Coman rămase tablou.

— Dar ce-am făcut?

— Mă mai întrebaţi ce-aţi făcut? Chestiunea e că *n-aţi* făcut! Şeful serviciului de pază de la 022 ne-a informat că un individ suspect, dându-se drept unchiul Lizei Vicol, a iscodit zilele trecute o salariată. Azi mi se telefonează că probabil acelaşi individ a apărut în secţia în care se realizează generatorul ypsilon, în chip de bufetier. Sunt întrebat dacă să fie arestat sau, până una-alta, ţinut sub observaţie. Iar dumneavoastră, tovarăşe locotenent-colonel, habar n-aveţi. La insistenţele dumneavoastră vi s-a încredinţat supravegherea institutului şi dumneavoastră nu ştiţi nimic!

Nu prea se putea lăuda cineva să-l fi auzit pe Coman râzând. De aceea, hohotele care-l zguduiră ca o criză de malarie nu-l indignară pe colonel, ci mai mult îl îngrijorară. Se sculă precipitat şi veni lângă el. Îl depăşea considerabil în înălţime şi ca să-l poată privi ochi în ochi, trebui să se lase niţel pe vine.

— Ce-i cu tine, Radule? Ce ai?

Îi mai trebui un minut să-şi recapete răsuflarea.

— Tomescule… nu fii supărat… dar nu pot… e prea caraghios. Individul suspect… unchiul Cristache de la Turnu-Măgurele… Şi bufetierul… eu eram!

— Tu?

— Da, eu! Mi-am dat întâlnire cu o colegă de a Lizei ca să aflu cine o însoţise la Mamaia. Ieri, cu aprobarea lui Verescu, am colindat secţia vânzând crenvurşti şi savarine.

Colonelul rămase la fel de întunecat.

— Astea-s metode? Aşa procedează un ofiţer de securitate de vârsta şi cu gradul tău? Întâlniri la cofetărie, sub identitate falsă, deghizări caraghioase, ca în romanele de proastă calitate? Nu zic, uneori, când situaţia o cere, se recurge şi la asemenea mijloace. Dar aici nici măcar nu se punea problema. Fetei puteai să-i spui foarte clar cine eşti şi ce vrei de la ea, iar la institut… ce rost avea mascarada?

— Vă rog să mă scuzaţi, tovarăşe colonel, mă antrenasem şi…

— Stai jos! Reveni la scaunul său şi se apucă să potrivească marginile unor dosare, trăgând vizibil de timp.

Coman stătea resemnat, cu mâinile între genunchi, presimţind că după acest prolog, într-un fel comic, avea să urmeze o tragedie. Nu greşi.

— Radule, mai am să-ţi comunic ceva ce nu-i legat direct de prostiile făcute de tine.

Cu toate că la această oră matinală temperatura era departe de a o motiva, picăturile de sudoare începură să se prelingă pe frunte, lucru cu atât mai regretabil cu cât locotenent-colonelul îşi uitase batista acasă.

— Ieri s-a ţinut o şedinţă de consiliu, continuă Tomescu din ce în ce mai stingherit. S-a decis întreruperea cercetărilor în cazul Vicol-Verescu-Hardley. Baltha va răspunde în faţa tribunalului pentru contrabandă de stupefiante şi pentru crimă. Pe complice continuă să-l caute miliţia. Ca atare, detaşarea ta încetează.

Văzu camera ca prin ceaţă. Dezamăgirea i se exterioriză prin adâncirea cutelor, prin subţierea buzelor şi printr-o bruscă proptire a bărbiei în piept. Întrebă răguşit:

— E o hotărâre… definitivă?

— Îmi pare rău, dar n-am ce-ţi face! Povestea pe care ne-a servit-o, trebuie s-o recunoşti şi tu, e prea copilăroasă pentru a fi crezut şi a motiva continuarea investigaţiilor. Ţi-o spun din experienţă, Radule, ticăloşii ăştia încearcă să dea vina pe alţii. Toţi fac aşa! Aminteşte-ţi de Mertens, care pretindea că a acţionat sub impulsul hipnozei.

Se comporta ca şi când n-ar fi sesizat sensul cuvintelor.

— Mi se ordonă să mă întorc la documentare? Trebuie să fie o confuzie, tovarăşe colonel. Eu… cum să vă spun… pentru mine…

— Te înţeleg! Te înţeleg foarte bine. Ai o fire păcătoasă, Radule. Predomină o trăsătură: încăpăţânarea! Te-a impresionat moartea fetei din vecini, ţi-a adus aminte de… – ezită o fracţiune de secundă – …de ceva asemănător, şi te-ai ambalat. Acum ţi-e greu să dai înapoi.

— Ţi-am spus într-o zi că Alina… că soţia mea…

Răspunse printr-o aproape insesizabilă înclinare a capului.

Coman o înregistră fără să se uite şi izbucni năvalnic, dând în vileag tot ce-l frământa, tot ce avea pe suflet.

— Ca şi Liza Vicol, Alina a fost împinsă la moarte. Ca şi dânsa, a fost obişnuită cu stupefiante şi apoi şantajată. Şi ea şi-a pus capăt zilelor, refuzând să trădeze. Situaţiile sunt identice, Tomescule. Nu mă bizui pe presupuneri când afirm asta, ci pe fapte concrete. Medicul care a constatat decesul soţiei mele trăieşte. El mi-a spus că ea s-a sinucis, datorită simptomelor de abstinenţă. Un tovarăş din ilegalitate, inginerul Scarlat de la Constanţa, mi-a comunicat că Alina deţinea unele informaţii, a

căror divulgare ar fi putut crea dificultăţi în înfăptuirea, la termenul stabilit, a insurecţiei armate.

Tomescu ciuli urechile.

— Despre asta nu ştiam nimic! Susţii cumva că atunci, ca şi acum, a acţionat aceeaşi persoană?

— Cred că „Păianjenul” s-a întors! După douăzeci şi şapte de ani!

— De ce tocmai el? De ce te îndărătniceşti? Admiţând că nu-s unul şi acelaşi, de ce nu Baltha? Poate că a fost la noi şi pe vremea aceea!

— Nu cred! Celălalt, „Păianjenul”, s-a născut şi a copilărit pe meleagurile noastre.

— Asta de unde ai mai scos-o?

— De la inginerul Scarlat! Ştie că din grupul Alinei făcea parte un tânăr, Pavel Stoleru, poreclit „Păianjenul”. Era chelner la Athenee Palace.

Tomescu se ridică pe jumătate şi se apleca peste birou.

— Unde-i acum acest Stoleru?

— Nu ştiu! în ceea ce priveşte reactivarea agenţilor, Tekaturo, în „Reţeaua invizibilă”, citează sute de exemple.

— Hm! Un vechi colaborator al Gestapoului, chemat sub arme după aproape trei decenii! Nu neg! E posibil! Dar chiar şi aceleaşi metode?

— Fiindcă acestea convin caracterului său şi fiindcă organizaţia din care face parte se ocupă, în egală măsură, cu contrabanda de stupefiante.

— Straşnice dovezi, Radule! Ce să-ţi spun!?

— Traficul de droguri poate fi un excelent paravan pentru o reţea de spionaj!

— În ce sens?

— Care poliţist, descoperind o afacere cu opium, cocaină sau haşiş, se mai gândeşte să caute *altceva* în spatele ei?

— O fi! recunoscu Tomescu. Ai un talent să mă întorci cu 180 de grade, clasa întâi! Ce propui, în concluzie?

— Păi, ce să mai propun? Zarurile au fost aruncate. Mă întorc la documentare.

— Stai niţel! N-o lua chiar aşa!

— N-aţi spus chiar dumneavoastră…

— Da, dar au apărut elemente noi! Se poate convoca o nouă şedinţă.

— Înseamnă că sunteţi de acord ca eu să…?
Poticnelile sale timide erau străbătute de un licăr de optimism.
— Da, Radule! Continuă, pe răspunderea mea, până obţin aprobarea… dacă socoteşti că ai destulă forţă să acţionezi lucid, imparţial… şi nu din răzbunare. Ce ai de gând?
Manifestă un entuziasm pe care Tomescu nu-l cunoştea, de care nici în ruptul capului nu l-ar fi crezut capabil.
— Să găsesc persoane care l-au cunoscut pe Stoleru, tovarăşe colonel.
— Pentru un portret-robot?
— Da, tovarăşe colonel!
— Au trecut douăzeci şi şapte de ani, Radule! S-ar putea să se fi schimbat să nu-l recunoască nici mă-sa.
— La mine, la documentare, există o lucrare care tratează această problemă. S-a descoperit o metodă pentru „actualizarea” portretelor robot. Mă oblig să-i dau specialistului toate indicaţiile.
— Fă cum crezi că-i mai bine. Ei, şi-acum…
— Mai am ceva, tovarăşe colonel!
— Da?
— La institut lucrează o fată, Olguţa Popescu. Am instruit-o să mă anunţe în caz că cineva îi dă târcoale ei, sau colegelor.
— În ordine! E capabilă? Ştie să păstreze un secret?
— Sper! V-aş ruga totuşi…
— Las’ că am eu grijă! De securitatea secţiei „Cupola”! am să mă ocup personal. Şi eu îţi repet rugămintea mea: o să-ţi fie greu, dar promite-mi să-ţi păstrezi obiectivitatea! Dacă ai pornit cu idei preconcepute, rişti să greşeşti! îmi promiţi?
„Da”-ul lui Coman sună neconvingător.

Studabaker-ul gri

Ora patru fără câteva minute. Pe şoseaua naţională, la câteva sute de metri de drumul de acces spre Institutul de cercetări speciale nr. 022 oprise un Studebaker gri închis. Conducătorul ridicase capota şi stătea aplecat peste motorul fierbinte, părând să reflecteze asupra cauzei defecţiunii.
Zeci de turisme şi de camioane treceau vâjâind, iscând

curenţi de aer şi vârtejuri de praf. O Dacie nou-nouţă încetini şi şoferul îşi oferi, prin semne, serviciile. Posesorul Studebaker-ului, un bărbat înalt şi uscăţiv cu ochelari negri, îl făcu să înţeleagă că se descurcă şi singur.

La patru şi cinci schimba o cheie franceză cu alta mai mare, fără să se atingă de vreo piesă. Pana de motor era un pretext. În realitate, se uita nerăbdător în direcţia drumului auxiliar, al cărui capăt sclipea alb printre frunzele copacilor. Curând apărură, unul după altul, trei autobuze. Erau ale institutului şi asigurau salariaţilor transportul către centru.

Defecţiunea se remedie în mod miraculos. Bărbatul deşirat, cu părul ca o cască de oţel cenuşie, închise capota, aruncă trusa pe perna din fund şi răsuci cheia de contact. Maşina se lansă ca un bolid în urma celor trei autocare. Le depăşi, dar la intrarea în Bucureşti opri în dreptul unui chioşc de răcoritoare. Aşteptă şi când se iviră, se luă din nou după ele. Străzile din ce în ce mai aglomerate, stopurile care îmbucătăţeau şarpele bălţat al vehiculelor, nu-i creau probleme.

Autobuzele intrară într-o străduţă liniştită din preajma Universităţii. Pasagerii coborâră. Prin parbrizul limuzinei doi ochi ascunşi după lentile negre examinau chipurile bărbaţilor şi ale femeilor; o făceau metodic, cu un profesionalism autentic, ca al detectivilor sau al medicilor psihiatri. Anumite figuri i se întipăreau în minte ca pe o placă fotografică. Le-ar fi putut reproduce oricând, cu toate detaliile, dar mai ales cu ceea ce considera el a fi indiciul unei anumite trăsături de caracter. Nu mai puţin îl interesau îmbrăcămintea, ţinuta, mersul. După ce autocarele se deşertară şi cei care călătoriseră cu ele se imprăştiară care încotro, bizarul personaj mai zăbovi ca să-şi catalogheze impresiile. Nu era, sau cel puţin încă nu era mulţumit. Hotărî să revină a doua zi, la nevoie a treia, a patra şi a cincea…

Printre atu-urile omului cu părul cărunt şi cu ochelarii întunecaţi se număra o excepţională răbdare.

Olguţa Popescu era dezamăgită. Se aşteptase să primească telefoane misterioase sau să fie acostată de indivizi fioroşi. Nu se întâmplă nimic din toate acestea. La institut, viaţa îşi urma cursul; oamenii lucrau, glumeau, se certau, îşi spuneau păsurile, consumau cafele… Singura care se comporta altfel ca mai

înainte era ea. Umbla aferată, pica acolo unde era aşteptată mai puţin, asculta înfrigurată conversaţiile dintre colegi.

O asemenea atitudine nu putea trece neobservată. Deveni eurând subiectul preferat al bârfelilor; se făceau în privinţa ei presupuneri puţin măgulitoare şi oamenii sfârşiră prin a se feri de ea. Când intra undeva, se lăsa tăcerea. Când întreba ceva, i se dădeau răspunsuri echivoce, dacă nu ostile. Se simţea tot mai stingherită, mai izolată şi de aceea se agăţă de Gina Botez ca de un colac de salvare. Gina, o fată de douăzeci de ani, cu părul vopsit castaniu-roşcat, cam ostentativ îmbrăcată şi machiată şi cu o mutrişoară de înger fusese angajată recent ca dactilografă. Se împrieteniseră foarte repede, deoarece Gina încă nu cunoştea pe nimeni, iar Olguţa se socotea ostracizată şi suferea.

Camera în care lucrau împreună cu alte două colege avea un aer intim, mulţumită ghivecelor cu muşcate, a celor două reproduceri – o ţărancă de Grigorescu şi nişte anemone de Luchian – ca şi a perdeluţelor încreţite, din tul.

Stăteau una lângă alta, la măsuţele lor joase şi în clipele de răgaz îşi făceau, şuşotind, confesiuni. Olguţa află astfel, picătură cu picătură, „complicata” biografie a Ginei Botez. Se născuse la Bucureşti, locuia pe Mircea Vodă, mama îi murise de zece ani şi tata era tehnician pe un şantier de construcţie; avea un frate elev şi o soră mai mare la Slobozia, măritată cu un stomatolog. Absolvise şcoala de stenodactilografie şi lucrase un an la o centrală industrială. Acolo o descoperise tovarăşul Constantinescu, şeful personalului de la Institutul 022. Referinţele ei fiind excelente, atât din punct de vedere profesional, cât şi al activităţii din cadrul U.T.C.ului, îi făcuse propunerea să se transfere.

Acesta era, în linii mari, trecutul Ginei. Ce se mai putea spune despre ea? Cel mult că-i plăceau la nebunie puloverele şocante, parfumurile franţuzeşti, vermutul Martini şi maşinile rasate şi că era în aşteptarea celui care ar fi putut să i le ofere.

Chiar din prima zi luaseră gustarea de la zece împreună şi tot împreună se urcaseră în autobuz. În cele următoare îşi dăduseră întâlniri în oraş ca să colinde marile magazine şi să ia după aceea o cafea la barul hotelului Ambasador.

Din pricina urmărilor neplăcute ale misiunii încredinţate de Coman, nu numai că o acapară pe noua prietenă, dar uită şi de

promisiunile făcute acestuia. Ajunse să treacă nepăsătoare pe lângă doi care vorbeau în şoaptă sau să iasă dintr-o cameră tocmai în momentul când începea să zbârnâie telefonul.

Mai rămăseseră câteva minute până la patru şi dactilografele aşterneau husele de plastic peste maşini. Registrele de evidenţă îşi ocupaseră locul în dulapul metalic, filele scrise fuseseră predate şi acum venise rândul oglinjoarelor şi rujurilor.

Gina, într-o rochiţă de mătase în dungi verticale albe şi verzi, îşi învârtea geanta de lac ţinând-o de curea şi o îmboldea pe Olguţa:

— Haide! Tot n-ai terminat?

Olguţa Popescu se dichisea sistematic. După ce trecuse cu puful peste obrajii bucălaţi şi-şi sublimase arcurile buzelor, răsucea şuviţe de păr în jurul mânerului pieptenului, modelând buclişoare de forma rulourilor cu frişcă.

— Încă puţin! Acuşi sunt gata!

Celelalte două dactilografe părăsiră biroul cu un „pa, fetelor” neglijent.

— Ce au? întrebă Gina. Totdeauna-s aşa scorţoase?

— Nu le băga în seamă!

Se mulţumi cu răspunsul şi continuă să se joace de-a elicea. Rochia ei scurtă lăsa să se vadă genunchii de o splendidă nuanţă cafeniu-aurie.

— Unde ţi-ai făcut concediul? întrebă Olguţa invidioasă.

— La Predeal! Două săptămâni am stat, în iunie! Hai, că pierdem autobuzul.

Olguţa terminase şi-şi aranja meticulos „laboratorul cosmetic” în compartimentele poşetei. Gina încetă s-o rotească pe a ei, aruncându-şi-o pe umăr. Ieşiră grăbite şi abia prinseră ultima maşină, care se pusese de-acum în mişcare.

— Am o propunere, spuse Gina. Luăm câte o îngheţată şi intrăm apoi la „Eva”.

— Îţi cumperi ceva?

— Doar aşa, ca să ne uităm! Vrei? Pe urmă mergem la mine acasă şi ascultăm muzică.

Discutară despre şlagărele la modă, despre ultima ediţie a „Cerbului de aur”, despre filmul de la „Patria” şi făcură praf rochiile maxi, după părerea lor create anume pentru femeile cu picioare urâte. Coborând din autobuz, trecură pe lângă o limuzină superbă în care nu se afla nimeni. Mergeau braţ la braţ,

atât de adâncite în conversaţie, încât chiar dacă s-ar fi uitat îndărăt, tot nu l-ar fi remarcat pe domnul în vârstă distins, care se luase după ele.

Bărbatul păstra o anumită distanţă, folosindu-se de pietoni ca de un paravan. Când fetele se opreau la vitrine, se oprea şi el. Îşi aprindea câte o ţigară, consulta un ghid turistic, desfăcându-l şi împăturindu-l la loc.

Olguţa şi Gina intrară la cofetărie; urmăritorul rămase afară, în dreptul unui stand de cărţi. La „Eva” veni după ele şi comandă o cafea la micuţul bufet. Îşi alese o masă de la care putea supraveghea ambele intrări. Avu mult de aşteptat, aproape o jumătate de oră; prietenele studiară îndelung noile modele de pantofi, costumele de baie supraelastice şi lenjeria spumoasă; abia după ce admirară colierele cu strasuri seânteietoare, brăţările, cerceii, părăsiră magazinul şi se amestecară în mulţimea pietonilor.

Pe trotuarul supraaglomerat, posesorul Studebaker-ului se descurca cu aceeaşi iscusinţă. Când fetele se apropiau de câte o staţie de troleibuz, se grăbea şi reuşea să ajungă o dată cu ele.

Bulevardul Bălcescu… Piaţa Unirii… Calea Călăraşi… Pe măsură ce trecătorii se răreau, sarcina lui devenea mai dificilă. Sfânta Vineri… apoi Mircea Vodă, o stradă liniştită fără magazine, fără chioşcuri de ziare sau de dulciuri. Bărbatul cu tâmplele argintii şi ochelari de soare păşea acum agale, ca cineva care a ieşit să ia o gură de aer.

Clădirile erau vechi, dar proaspăt văruite, cu grădiniţe minuscule, cu viţă de vie cocoţată până sub acoperiş, cu garduri îmbrăcate în zorele. Câte un atelier de cizmărie etala în vitrina sa prăfuită calapoade, tocuri şi catarame, câte o croitorie – baloturi de stofă, costume în devenire şi jurnale de modă din vara trecută.

Olguţa şi Gina se opriră la o poartă de fier. În spatele ei, în fundul unei curţi, era o casă modestă fără etaj, cu ochiuri de sticlă colorată, cu lemnăria sculptată rudimentar şi cu lădiţe cu ciclame la ferestre. Casa aparţinea familiei Botez de mulţi ani, de pe timpul când bunicul o luase pe bunica. N-avea alţi locatari, ceea ce rezulta din cartonaşul cu un singur nume de sub soneria de la poartă.-

Bărbatul distins, de-o eleganţă sobră, îl citi din mers. Nicio tresărire nu-i trădă satisfacţia.

În căutare de martori oculari

Am plecat cu avionul la Iaşi şi de la aeroport am alergat la miliţie. Locotenentul de la „evidenţa populaţiei” a fost foarte amabil şi săritor. Dar în oraş locuiau opt persoane cu numele de Toma Petrescu, ceea ce complica întrucâtva identificarea fostului participant la mişcarea antifascistă. Am procedat prin eliminare, oprindu-mă asupra celor între patruzeci şi cincizeci de ani. Apoi mi-am amintit că ultima dată când îl întâlnisem, îmi povestise că e contabil. În cartotecă figurau doi Toma Petrescu cu această profesiune. Mi-am notat adresele lor şi pe la cinci, când socoteam că am cele mai mari şanse să-i găsesc acasă, m-am urcat într-un taxi. L-am descoperit la prima adresă, într-un bloc recent construit, în care ocupa împreună cu soţia şi cu băiatul un apartament de trei camere.

Toma avea capul chel, obrazul ca o Lună plină, braţele de boxer şi privirea şugubeaţă. Purta pantaloni scurţi şi maieu, şi avea degetele pătate cu albastru şi cu roşu. Pe masa din sufragerie stăteau deschise două registre groase, legate în pânză, alături de sticluţele cu cerneală.

S-a bucurat enorm văzându-mă şi a ţinut să mi-o dovedească prin repetate strângeri la piept care-mi tăiau răsuflarea.

— Bine ai venit, Radule! Nici nu ştii ce plăcere mi-ai făcut!

S-a scuzat apoi pentru ţinută, pentru deranjul din casă, pentru absenţa soţiei (se dusese la cinematograf cu o prietenă), pentru cea a fiului (avea cursuri la universitate) şi pentru multe altele.

— Până bem cafeluţa, o să se întoarcă. Ce bine-mi pare! Sper că nu ţi-ai luat cameră la hotel? Nu, nicio obiecţie! O dată ce te-am prins, nu scapi tu aşa de uşor. Zi, rămâi două-trei zile?

Încercam să-i explic că sunt doar în trecere, că nu pot sta decât două-trei ore. Mi-a pufnit în nas.

— Asta s-o crezi tu! Te sechestrez! Hai, lasă-te de aiureli şi rămâi măcar până mâine. Diseară îi tragem un chef pe cinste! Am un vin cum n-ai băut de când te-a făcut maică-ta, iar cucoana mea prepară nişte sărmăluţe şi nişte plăcinte poale-n brâu, de li s-a dus vestea.

— Dacă-ţi spun pentru ce am venit, n-ai să mai insişti! Vezi, Toma…

— Nu acum! Ai răbdare până aduc dulceaţa şi apa de la frigider. Sau preferi un şpriţ? O să bem câte o cafea şi ai să-mi povesteşti pe'ndelete. Bine?

Nu l-am putut opri. A dispărut în bucătărie unde l-am auzit trebăluind. S-a reîntors balansând o tavă cu pahare, farfurioare, ceşti şi linguriţe.

Abia după ce m-am servit şi i-am lăudat cafeaua, m-a lăsat să vorbesc.

— Uite, Toma, care-i baiul. Mă ocup de un caz, care are, pare-se, implicaţii în trecut, mai precis în perioada imediat premergătoare eliberării. Ţii minte când s-a întâmplat nenorocirea cu Alina?

Şi-a pierdut subit volubilitatea.

— La înmormântare, am urmat eu, s-a pomenit despre un anume Stoleru, poreclit „Păianjenul". Îţi aduci aminte de el? L-ai cunoscut?

— Sigur că da! Pavel Stoleru, chelnerul.

— Ai putea să mi-l descrii?

— Cred că da! Un băiat înalt, firav de-l bătea vântul, cu…

— Nu acum, Toma! Intenţionăm să-i facem portretul-robot.

— Portretul… ce?

— Portretul-robot! Reconstituirea fizionomiei cuiva prin îmbinarea unor desene-tip reprezentând porţiuni de obraz.'

— Nu prea pricep!

— Ai să vezi! Pentru asta, va trebui însă să vii la Bucureşti.

— Am să vin! Când?

— Sâmbătă! Până atunci sper să mai găsesc pe câţiva care să-l fi cunoscut. Apropo, poate îmi dai tu o mână de ajutor. Am scos carnetul şi i-am citit: Teodoriu Muşeţeanu, o fată Magdasau Marga, Sonia Chelaru sau Celaru căreia i se spunea „Sonatina" – de ea am neapărată nevoie –, încă o fată, Tina…

A chicotit şi apoi, neputându-se stăpâni, s-a apucat să râdă cu lacrimi. Sub maieu pântecele său rotunjor sălta.

— Pe… pe Tina asta… o cunosc puţin.

— Perfect! Ce te amuză?

— Stă aici, la Iaşi.

— Splendid! Ii ştii adresa?

— În acest bloc.

— Etajul? Apartamentul?

— Acelaşi etaj, acelaşi apartament! Tina e de douăzeci şi doi

de ani soţia mea legitimă.
I-am ţinut isonul. După ce ne-a trecut, l-am rugat s-o aducă şi pe ea în Capitală.
— Să veniţi negreşit! Vă aştept pe amândoi, sâmbătă. Poate-ţi mai aminteşti de cineva, Toma?
— Să mă gândesc! Anul trecut eram plecat în revizie... unde naiba... la Tecuci parcă... da, da, la Tecuci. Aveam treabă la o întreprindere şi acolo am dat de Teodoriu. Sigur! Locuieşte la Tecuci şi lucrează... ori la Trustul de construcţii şi montaj, ori la întreprinderea de instalaţii sanitare. La una din ele!
Căpătasem o informaţie utilă. Dacă-l găseam pe Teodoriu, dispuneam, cu soţii Petrescu şi cu Scarlat, de patru persoane apte să colaboreze la întocmirea portretului-robot.
I-am spus, scuzându-mă din nou, că trebuie să plec. Nu s-a mai opus. Deşi nu-i dădusem prea multe detalii, mi-a înţeles graba. La despărţire, m-a strâns în braţe de mi-a ieşit sufletul.
De Teodoriu am dat uşor. Îşi amintea doar vag de „Păianjen”, aşa că am renunţat să-l mai aduc la Bucureşti. Nu ştia nici unde puteau fi găsiţi ceilalţi de pe lista mea, în schimb mi-a indicat alte două persoane din grupul Alinei, pe pictorul Garcea şi pe un anume Dragotă. Garcea locuia la Focşani, aşa că m-am repezit într-acolo.
Dotat cu o excelentă memorie vizuală, afirma că reţinuse atât de bine trăsăturile lui Pavel Stoleru, încât se simţea capabil să le reproducă pe pânză. M-a asigurat că va fi sâmbătă la Bucureşti. L-am întrebat, fără prea mari speranţe, despre ceilalţi pe care îi aveam notaţi. Pe Marta sau Magda n-o cunoştea, pe Muşeţeanu nu-l văzuse în toţi aceşti ani, dar despre Sonia Chelaru auzise că e soră medicală la Tâlmaciu.
Dormeam în picioare şi visam doar la paturi şi la perne cu puf. N-am cedat tentaţiei de a mă duce la hotel. Călătorind toată noaptea şi schimbând trei trenuri, am ajuns la zece la Sibiu şi la unsprezece la Tâlmaciu. Sonia lucra la spitalul din oraş, la secţia de chirurgie.
O jumătate de oră mai târziu stăteam faţă în faţă într-un cabinet cu pereţii de faianţă şi cu mobilier metalic. N-aş fi recunoscut-o. Era o femeie planturoasă, cu umerii pătraţi şi cu picioarele masive ca nişte stâlpi de beton. Halatul alb plesnea sub presiunea pieptului şi dacă mai rămăsese ceva din fetişcana zvăpăiată de odinioară, aceştia erau ochii maron-roşcaţi de

veveriţă, neastâmpăraţi ca argintul viu.

M-a întâmpinat cu un aer preocupat, pregătind fişa de carton şi deşurubând stiloul.

— Numele?

— Coman Radu.

A început să scrie apăsat, cu litere mari.

— Vârsta?

— Cincizeci de ani. Cincizeci bătuţi pe muche, dragă Sonatina.

A sărit în sus şi stiloul i-a scăpat din mână, rostogolindu-se pe duşumea. S-a întins apoi peste birou şi mi-a dat una peste umăr de m-a îndoit.

— Coman! Cum dracu nu te-am recunoscut, că doar ai rămas la fel de urât ca în tinereţe. Pe vremea aceea erai un maimuţoi în floarea vârstei, acum eşti un urangutan bătrân şi amărât. Asta-i toată deosebirea.

Reuşise, de la primele cuvinte, să mă indispună ca atunci, la cimitir. M-am străduit să-i accept mojiciile ca pe o calamitate a naturii şi am întrebat-o direct despre Stoleru.

— Ce ai cu el?

Căutam un pretext şi am recurs la primul care mi-a venit la îndemână: ceva despre o lucrare de istorie în curs de întocmire, la care era solicitat să colaboreze.

Nu s-a lăsat păcălită.

— Vinzi gogoşi, Comane! M-ai găsit pe mine fraieră? Mai bine ai spune cinstit că-i o chestiune de-a voastră, secretă!

Am ocolit răspunsul.

— L-ai mai întâlnit?

— Nici pomeneală! L-a ferit Dumnezeu să-mi iasă în cale. Altfel…

— De ce, Sonia?

— Fiindcă a fost măgar! S-a purtat ca un ticălos.

— În ce sens?

— În toate sensurile! La început era drăguţ, atent, amabil, o bomboană de băiat şi, de ce n-aş recunoaşte-o, mă amorezasem de el. Am locuit împreună vreo şase luni, când, într-o zi, ia-l de unde nu-i. M-a părăsit aşa, pe nepusă masă, fără o explicaţie. Pur şi simplu n-a mai venit. Am răbdat cât am răbdat şi m-am dus la restaurantul unde lucra, să-i zic vreo două vorbe. S-a făcut că nu mă cunoaşte! Află că nu i-a mers cu mine. Am aşteptat până la închidere şi l-am pândit după colţ, pe Calea

Victoriei. Când am zbierat o dată la el, garda de la palat era să scape puşca din mână.

— A spus ceva? O scuză?

— Nimic! Mi-a întors spatele, ca unei oarecare. Dar şi eu! I-am tras două perechi de palme, ca să mă răcoresc!

— N-ai fost curioasă? N-ai căutat să afli ce a determinat această subită schimbare?

— Ba da…

A tăcut şi a devenit rezervată. Se uita la mine într-un anumit fel.

— Mai bine să nu discutăm despre asta. E o chestie… delicată.

Am insistat.

— Sonia dragă, trebuie să cunosc absolut toate amănuntele. Te asigur că nu din curiozitate.

N-a vrut să cedeze.

— Ţi-ar face rău! Deşi s-au scurs atâţia ani de-atunci, ai suferi.

— E ceva… în legătură cu Alina?

— Ştiai?

Tăcerea mea a luat-o, pe drept, ca aprobare.

— Aşadar, ştiai? Bine, atunci ascultă: după scena din Piaţa Palatului, m-am dus acasă. Îţi imaginezi că n-am putut dormi. Fierbeam, clocoteam. Simţeam că dacă nu aflu adevărul, crăp. A doua zi, m-am decis să-l urmăresc.

S-a întâlnit cu Alina. A treia zi iar s-au văzut. După o săptămână eram convinsă că între ei e ceva. Cum plecai tu din Bucureşti, se ducea la ea cu flori şi cu pachete.

Sângele mi s-a urcat la creier. Alina avusese totuşi o legătură! Vechile îndoieli care mă roseseră ca viermii, pe dinăuntru, care-mi înveninaseră sufletul, se adevereau. Teoria mea despre revenirea „Păianjenului”, în care crezusem cu atâta tărie, se clătină, gata să se năruie ca un biet castel din cărţi de joc. Pavel Stoleru fusese amantul Alinei! Era o realitate, singura din noianul de presupuneri mai mult sau mai puţin veridice. Pe ce mă bizuiam, de fapt, decretând o similitudine perfectă între împrejurările morţii Lizei Vicol şi cele ale soţiei mele? Pe câteva impresii subiective, pe sporovăielile unui doctor bătrân şi ramolit şi pe identitatea poreclelor. Ca şi când pe lume n-ar fi putut exista doi, cărora să li se fi spus „Păianjenul”.

Sonia regretă. S-a uitat la mine speriată.

— Ce ai? Ţi-e rău?

— N-am nimic!

Eram zdruncinat. Îmi venea să las totul baltă, să mă întorc la Bucureşti şi să-i declar lui Tomescu că fusesem obsedat. Că fugisem după o himeră. Că Baltha era vinovat de moartea Lizei şi a lui Sorin, fără să aibă vreo legătură cu Alina.

— Ce fel de om era Stoleru? am întrebat-o.pe Sonia într-o doară.

— Până la despărţire, pâinea lui Dumnezeu. Blând ca un mieluşel, onest şi plin de sensibilitate. Cu atât mai rău m-a durut. Pricepi, Comane? Stai cu un bărbat o jumătate de an, pretinzi că-l cunoşti şi deodată îţi arată o altă faţă, cum să-ţi explic, nu numai neaşteptată…

A continuat, în timp ce eu mă întrebam dacă mai puteam da înapoi. Chemasem oamenii, îi pusesem pe drumuri… aşa că am poftit-o şi pe Sonia pentru sâmbătă la Bucureşti. Am întrebat-o dacă posedă vreo fotografie a lui Stoleru. A zis că nu. Am întrebat-o dacă ştie pe cineva care să mă ajute să-l identific şi eventual să dau de el.

— Habar n-am! Poate vreun consătean de-al lui. Te pomeneşti că s-a întors la Pojorâta şi că-i responsabilul bufetului de acolo, a adăugat răutăcioasă.

— Pojorâta de lângă Suceava? am întrebat-o indiferent, din ce în ce mai abătut de lipsa de perspectivă a ceea ce întreprinsesem.

— Da! Odată era să plecăm la taică-său. N-am mai plecat.

M-am despărţit de Sonia sătul până-n gât, sleit de puteri, cu nervii măcinaţi, dorindu-mi doar să mă pot ascunde într-o văgăună, ca sălbăticiunile lovite de moarte. Am ajuns în Bucureşti vineri la amiază. I-am telefonat imediat lui Scarlat, chemându-l şi pe el pentru sâmbătă şi m-am dus la specialistul în portrete-robot.

Mrejele se întind şi ziua

În biroul dactilografelor, maşinile ţăcăneau ca mitralierele. Dimineaţa fusese însorită, dar pe neaşteptate, cerul se acoperise de nori şi rafalele de vânt ameninţau să spargă geamurile. Gina se duse să le închidă. Din cauza întunericului,

una dintre colege, Teodora, o rugă să aprindă tubul fluorescent.

Fără să ridice degetele de pe clape, Olguţa Popescu admiră trupul svelt, bine proporţionat al prietenei, umerii ei catifelaţi, talia subţire, picioarele ca cele ale reclamelor pentru ciorapi.

Soneria telefonului ţârâi, întrerupând activitatea. Tovarăşa Profira, şefa colectivului, ridică receptorul şi îi făcu semn Ginei.

— Pe tine te caută!

Fata veni la aparat legănându-şi şoldurile.

— Aici Gina Botez! Cine…?

Olguţa, fie că urma instrucţiunile locotenent-colonelului de securitate, fie din pură curiozitate, deveni atentă. Colegele aşteptau, în virturea unei înţelegeri tacite, urmărind apatic căderea primelor picături de ploaie. Se auzea doar glasul Ginei, nu şi cel de la celălalt capăt al firului, cum se întâmplă uneori.

— Cine sunteţi?

— Nu vă cunosc. Ce doriţi de la mine?

Olguţa duse discret la ureche mâna făcută pâlnie.

— Pe mama mea? Când asta?

— Serios? După atâţia ani? Ce să vă zic? Dacă ţineţi neapărat, poftiţi într-o zi la noi.

— Pricep, deşi nu cred. Tata e un om înţelegător. Mai ales după atâţia ani.

— Fie şi aşa. Când şi unde?

— Azi nu pot. Mâine! Mâine la şase!

— Bine! Voi fi punctuală.

Puse receptorul în furcă. Când îşi reluă locul, buzele ei prea roşii zâmbeau.

— Cine a fost? întrebă Olguţa cu acea candoare indiscretă care o izolase de colectiv.

Gina stătea cu pleoapele întredeschise şi reflecta. Răspunse cu întârziere:

— Nimic important! O cunoştinţă!

N-o crezu. Se simţea rănită în amorul ei propriu. O considerase pe Gina prietenă, singura ei prietenă, şi acum… Dar nu asta conta, ci faptul că scurta convorbire decursese exact ca într-una din variantele lui Coman.

Decisă să-şi ţină făgăduiala, se duse la telefonul public din hol.

— Cu tovarăşul locotenent-colonel Coman!

— Cine-l caută?

— O… cunoştinţă! Şi după o ezitare: Olga Popescu.

— Tovarăşul Coman lipseşte din Bucureşti. Reveniţi sau spuneţi-mi mie despre ce este vorba.

Dezamăgită, toate îi mergeau azi pe dos, nici nu-i răspunse şi închise.

Se înapoie în birou, mofluză. După terminarea programului, se grăbi să prindă primul autobuz, ca să fie sigură că nu va călători împreună cu fosta ei prietenă. După masă sună la Coman acasă. Nu-i răspunse. Îl chemă şi a doua zi, vineri, şi află că-l va putea găsi la birou abia sâmbătă dimineaţa.

După ce îi mai trecu arţagul, începu să aibă faţă de Gina sentimente de grijă protectoare. Nu atât avertismentul ofiţerului de securitate cât subconştientul făcu să răsune un clopot de alarmă. Hotărî, din proprie iniţiativă şi indiferentă la ce avea să spună Coman, să fie prezentă la misterioasa mtâlnire.

Vineri, după lucru, Olguţa plecă de la institut tot singură. Se învârti puţin prin oraş ca la cinci fix să-şi ocupe postul de observaţie într-o poartă vizavi de casa familiei Botez. La şase fără douăzeci, Gina apăru şi o luă grăbită spre Piaţa Unirii. Purta o rochie albă, mulată pe corp, cu un rând de nasturi argintii în faţă. Bărbaţii de toate vârstele se întorceau şi se uitau după ea insistent, fără stânjeneală, deoarece întreaga ei apariţie îi invită s-o facă.

Mergea cu paşi elastici şi atât de repede, încât crea rubicondei sale urmăritoare serioase dificultăţi. Când ajunse în piaţă, în dreptul florăriei, bluza i se lipise Olguţăi de piele şi abia mai putea respira. Nu i se dădu răgaz să-şi tragă sufletul, deoarece unicul reper, rochia albă, ameninţa să dispară în mulţime.

În faţa cofetăriei de lângă operetă, Gina se opri în sfârşit şi începu să privească nerăbdătoare în stânga şi în dreapta. Olguţa traversă strada ca să se pitească după unul dintre piloanele de beton ale blocului de la capătul Căii Victoriei.

La şase, Studebaker-ul gri închis se lipi de marginea trotuarului. Bărbatul care descinse – Olguţa nu-l văzu decât de la spate – era înalt, cu umerii lăsaţi, cu părul argintiu şi purta un costum de vară elegant. Se apropie de Gina cu o siguranţă care dovedea că o identificase încă din maşină. Schimbară câteva cuvinte, după care o invită să urce!

Când limuzina, ocolind havuzul, pieri în direcţia Podului Izvor,

Olguţa Popescu îşi muşcă buzele de ciudă, fiindcă omisese un lucru esenţial: să-i reţină numărul.

O dragoste veche

Gina şedea lângă omul cu ochelari negri şi îi studia profilul, la care te izbea mai ales dantura proeminentă. Trăsăturile dure, cu şanţuri săpate adânc în colţul buzelor, aveau ceva fascinant care te atrăgea şi te respingea totodată.

Când începu să vorbească, rămase surprinsă de vocea sa ştearsă, fără personalitate.

— La telefon nu ţi-am putut spune prea multe, domnişoară, aşa că, dă-mi voie s-o fac acum. Invitaţia mea ţi s-a părut neobişnuită?

— Era neobişnuită!

— Recunosc! N-aveam de ales. Ştii că de dragul dumitale m-am întors în ţară, după... douăzeci şi şapte de ani?

— Pentru mine?

— Mai precis pentru mama dumitale. Ţineam s-o revăd.

— Mama a murit!

— Ştiu! Am aflat! De aceea te-am chemat pe dumneata. Semeni foarte mult cu mama.

— Adevărat că aţi cunscut-o? Când? în ce împrejurări?

— Ne-am întâlnit la o serbare. Eram tineri amândoi. Ea frumoasă, cea mai frumoasă dintre toate fetele, iar eu urât, sfrijit şi îmbrăcat sărăcăcios. Am stat mult în cumpănă, până am îndrăznit s-o invit la dans. Nu m-a refuzat. A fost drăguţă cu mine, mai drăguţă decât cu ceilalţi băieţi. Drept să-ţi spun nu ştiu de ce. Ne-am mai întâlnit, după aceea, şi peste o săptămână eram îndrăgostit până la urechi. Cred că şi ea ţinea puţin la mine. Idila noastră a durat câteva luni, până la plecarea mea pe front. Împrejurările – nu e cazul să le amintesc – m-au împiedicat să mai revin. M-am stabilit în străinătate, am muncit din greu, am făcut avere. Pe mama dumitale n-am uitat-o însă niciodată, şi amintirile m-au împiedicat să-mi înjghebez o familie. Fotografia ei, îngălbenită, o priveam în fiecare seară, cu regretul unei vieţi irosite, cu nostalgia unei fericiri pierdute.

Gina era mişcată până la lacrimi, dar se abţinu ca să-şi protejeze rimelul.

— N-aţi încercat s-o revedeţi? Nu i-aţi scris?

— Auzisem că s-a măritat, că are copii. N-am vrut s-o tulbur. Când povara anilor devine apăsătoare, când simţi că se apropie sfârşitul, te cuprinde dorinţa întoarcerii în trecut. De aceea am venit. M-am înapoiat, zicându-mi că după aproape treizeci de ani, asemenea lucruri se privesc altfel, cu sânge rece şi cu condescendenţă. Se privesc, cum s-ar spune, din perspectiva istoriei.

Aici am aflat că nu mai trăieşte. Vestea m-a zguduit. Călătorisem mii de kilometri ca s-o pot revedea. Şi-atunci, te-am chemat pe dumneata.

Pădurea Băneasa. Mihai Gavrilescu – aşa se prezentase la telefon – opri la capătul unei alei ce părea o punte peste o mare de gladiole roşii.

— Să ne aşezăm!

Cerul era nepătat şi aerul străveziu ca o sticlă fină. De-a curmezişul razelor arămii, filtrate prin frunzişul copacilor. Zumzăiau insecte cu aripi de sidef.

Bărbatul o privea cu nesaţ, dar chipul nu i se lumina de un zâmbet duios, cum ar fi fost firesc.

— Eşti leit maică-ta!

— Da, mi se spune că-i semăn.

— Şi felul de a vorbi… şi tot! încă o dată, iartă-mă. S-ar fi cuvenit să mă prezint tatălui dumitale. N-am fost în stare! Nu i-aş fi putut motiva prezenţa mea, căci ceea ce ţi-am povestit… Ştiam că la o fată cam de vârsta pe care a avut-o ea când ne-am cunoscut, voi găsi înţelegere. Ei, şi acum, că am reîntâlnit-o prin dumneata, scumpă Gina, sunt fericit. Pot să mă întorc şi să mă pregătesc de celălalt drum, cel din urmă.

Suna cam bombastic, dar ea nu părea s-o observe. Îl mustră blând:

— Nu vorbiţi aşa! Sunteţi încă tânăr, vă puteţi reface viaţa.

— Niciodată! strigă Gavrilescu ducând mâna la inimă. Am jurat! Îi voi rămâne credincios până la moarte.

Era o replică melodramatică, rostită de un cabotin, dar fata căzuse deja în cursă.

— Vai, domnule, atât de mult aţi iubit-o? Îi luă mâna, vrând s-o mângâie. Era o mână urâtă, cu degetele prea lungi şi prea subţiri.

— Cum n-a iubit nimeni, niciodată! O dragoste, pe care nici

lespedea mormântului n-o poate înăbuşi. De aceea… de aceea… vreau să fac ceva pentru dumneata.

— Nu vă înţeleg…?

— Mai întâi spune-mi cum o duci?

— Cum s-o duc? Bine! Lucrez la maşina de scris, am un salariu…

— Taci! Te rog să taci! O doamne, cum e posibil? Fata mea… dactilografă! Nu, nu, despre asta vom mai discuta. Am să te ajut! Am, slavă domnului, mijloace să te ajut. Azi e vineri, mâine sâmbătă… Uite ce, mâine dimineaţă plecăm la mare, până luni. Acolo vom stabili împreună ce e de făcut.

— Nu pot, domnule Gavrilescu, am serviciu.

— Vei lipsi o zi! Pagubă-n ciuperci!

— Sunt nouă acolo, şi n-aş vrea…

— E vorba de viitorul dumitale! Nu uita, de viitorul dumitale!

Gina acceptă neaşteptat de repede.

— Bine! O să mă descurc eu cu cei de la birou. Trebuie să fie grozav să călătoreşti cu o maşină ca a dumneavoastră.

— O să stai la cel mai elegant hotel, continuă el s-o ademenească, o să luăm masa la cel mai bun restaurant, şi o să-ţi cumpăr tot ce-ţi vor vedea ochişorii şi-ţi va pofti inimioara. Dar mai important e că-ţi voi aduce viaţa pe un nou făgaş.

Alertă pe litoral

Olguţa se repezi la telefonul public de lângă magazinul de mobilă. Coman tot nu venise. Chemă din sfert în sfert de oră, de fiecare dată de la alt aparat, ascultând înfrigurată semnalul de apel care se irosea în van.

Pornise de-a lungul cheiului către Podul Izvor, dintr-un îndemn pueril, fără sens şi logică, de a regăsi maşina cu care plecase Gina. Cutreieră străzile din jurul Pieţii Kogălniceanu şi nimeri, fără să ştie cum şi de ce, prin preajma Operei.

Trecuse de opt. Seara coborâse pe nesimţite, schimbând culorile caselor, pomilor şi peluzelor. Lumina, din roşie-arămie, devenise violetă şi strecurată prin aerul încă încins, părea ceţoasă.

La poarta unei case de peste drum zări firma rotundă, cu receptorul albastru. Traversă, introduse fisa şi ascultă zbâmâitul

devenit de-acum familiar. O dată, de două ori… apoi, în sfârşit, un declic.

— Alo! Tovarăşul Coman?

— Eu!

— Aici Olga Popescu! Trecu, conspirativ, la şoaptă. S-a întâmplat ceva… ştiţi dumneavoastră!

— Dumitale?

— Nu, unei prietene… unei colege, Gina Botez, se corectă ea. Ieri dimineaţă…

— De unde vorbeşti?

— De la Operă… adică de vizavi…

— Bine! Stai acolo şi aşteaptă-mă. Sosesc în zece minute.

Fix peste zece minute, locotenent-colonelul se dădu jos dintr-un taxi, Era în cămaşa sa veche, cadrilată, pe care o purta în casă, sub halat, şi-şi tampona ca de obicei fruntea.

— Trebuie să beau ceva. Mor de sete!

La câţiva paşi era un bufet cu patru mese şi şaisprezece scaune pe trotuar. Se prăbuşi pe unul din cele puţine neocupate gata să-l dărâme şi-şi învârti batista ca pe o morişcă. Olguţa, pe care o dureau câineşte picioarele, nu, se sfii să-şi scoată sub masă pantofii, ceea ce îi aduse o sublimă uşurare. Fericită, îşi muie buzele în berea rece.

Coman dădu pe gât un pahar şi-şi turnă imediat al doilea ţinând sticla foarte sus, ca să facă spumă.

— Acum, dă-i drumul! Observându-i obrajii stacojii, îmbrobonaţi, i se făcu milă ca de el însuşi: bea-ţi mai întâi berea, să te răcoreşti…

Se supuse. Goli paharul până la fund şi îi povesti, în pripă, despre convorbirea Ginei cu necunoscutul şi despre întâlnirea lor.

O urmărea cu atâta interes încât uită şi de cealaltă sticlă aburită, încă nedesfăcută.

— Aşadar, l-ai văzut?

— De la spate. E înalt, subţire, foarte elegant, cu părul cărunt.

— Ce marcă avea maşina?

— Nu mă pricep. Era mare, de culoare gri.

— O limuzină? Ai reţinut măcar numărul?

— Când mi-am adus aminte, era prea târziu. Plecase, îmi pare tare rău.

— Nu-i nimic! Principalul e că m-ai înştiinţat!

— Să ştiţi că v-am căutat şi ieri, după ce Gina a primit telefonul. Şi după masă v-am căutat. Şi azi dimineaţă…

— Am fost plecat din Bucureşti. M-am întors pe la amiază şi am avut o grămadă de treburi.

Văzându-i cearcănele, îl compătimi:

— Trebuie să fiţi tare obosit!

— Am aţipit puţin în tren. Nu prea dorm eu, în general. Dar de obosit, ce-i drept, sunt obosit.

— Învăţaţi-mă ce să fac şi duceţi-vă să vă culcaţi. Aveţi mare nevoie de somn, tovarăşe locotenent-colonel.

— St! Când sunt îmbrăcat civil, să nu-mi spui niciodată „tovarăşe locotenent-colonel”, o admonestă el blând. Nu se cade. Iar de făcut, să nu faci nimic! Să stai liniştită, că avem noi grijă. Zi, l-ai recunoaşte pe omul acela?

— Ţţţ!

— Adică nu?

— I-am văzut numai spatele. Îmi pare grozav de rău.

— Nu te necăji! Mă poţi ajuta, şi încă foarte mult, supraveghind-o pe Gina. Vezi dacă-i mai telefonează, dacă-şi mai dau întâlniri. Ţine-mă la curent. În rest, las-o pe seama noastră. Îi ştii adresa?

Olguţa i-o spuse.

— Mâine e sâmbătă, nu? Mă găseşti abia pe la prânz. Până atunci sunt într-o… — vru să spună „şedinţă”, dar se răzgândi din motive de banalitate – … la o vizionare.

Dacă ai ceva urgent, comunică-i subalternului meu, locotenentul major Pricop. N-ai să uiţi?

O ofensase.

— Atâta ţinere de minte am!

Coman mai bău, pe nerăsuflate, un pahar. Berea se încălzise şi avea un gust sălciu.

— Credeţi că Gina e în pericol?

Răspunse pe negândite:

— Nu, nu! Deocamdată nu e! Totuşi se recomandă să fim prudenţi. Făcu şi o glumă: „prudenţa este mama magazinului de porţelanuri”, dar gluma nu se bucură de succes.

— E prietena mea! Şi Liza a fost prietena mea!

Suna ca o mustrare.

Ofiţerul de securitate redeveni posomorât.

— Atunci nu ştiam nimic. Acum suntem avertizaţi. Ei tovarăşă

Olguţa, s-a făcut târziu. Să mergem la casele noastre.

— Să mergem!

Achită nota şi o porni încet şi grav spre staţia de troleibuz. Olguţa l-ar fi putut însoţi până la Universitate, dar, preferă, nici ea nu ştia de ce, să aştepte vehiculul următor.

Sosiră în jurul orei nouă: Scarlat, Tina şi Toma Petrescu, Garcea, Sonia Chelaru. Coman îi întâmpină în holul de la parter şi îi conduse într-o încăpere cu vreo douăzeci de scaune aranjate în rânduri paralele în faţa aparatului cu ecran ca de televizor. Draperii groase din doc bleumarin acopereau ferestrele.

Specialistul pregătise un maldăr de bobine cu peliculă purtând fiecare diferite desene cu secţiuni transversale dintr-un chip bărbătesc: cranii acoperite cu păr bogat, cu păr mai rar sau pleşuve, frunţi înalte şi înguste, ochii de diverse forme, nasuri, guri, bărbii…

Introduse bobinele şi invita asistenţa să privească imaginea de pe dreptunghiul de sticlă şi să se pronunţe.

— Nasul îl avea mai lung! afirma de pildă cineva, ca imediat altul să exprime o părere contrară.

Se iscară discuţii în contradictoriu în privinţa părului, a gurii, a bărbiei. Sonia, considerându-se cea mai autorizată, reuşea de cele mai multe ori să-şi impună punctul de vedere. Doar pictorului îi dădu în câteva rânduri dreptate, dar călcându-şi pe suflet şi făcând concesii.

Şedinţa se prelungea. Coman şedea pe scaunul său mut, fără să se amestece. Avea figura răvăşită şi un aer deznădăjduit. Asista la acestă experienţă ca la un joc de societate stupid, din care nu te alegi decât cu timpul pierdut.

Ca prin vis îl ajunse un cor de voci.

— Da, da! Ăsta el Exact aşa!

Sonia Chelaru îşi dădu ultima girul, în stilul ei personal:

— Aşa arăta mizerabilul, bată-l Dumnezeu să-l bată!

Se făcuse aproape unu. Locotenent-colonelul se ridică anevoie şi le întinse tuturor o mână umedă şi moale. Se adresă apoi tehnicianului:

— Aşa arăta acum douăzeci şi şapte de ani! încearcă să mi-l îmbătrâneşti, în câteva variante.

Sâmbătă, Gina Botez lipsi de la institut. Neavând telefon acasă, nu putea fi întrebată asupra motivelor, aşa că Olguţa avea tot dreptul să se neliniştească. Pe la nouă sună la Coman la birou. De emoţie se bâlbâi şi de ruşine că se bâlbâie, se bâlbâi şi mai rău.

— Cu to… to… varăşul loco… locotenent-colonel Pricop!

— Locotenent-major Pricop! Până la locotenent-colonel, ehei… Cine sunteţi dumneavoastră?

— Eu… adică… nu eu… Ci Gina! Despre ea este vorba!

— Iertaţi-mă, dar nu vă înţeleg decât în parte.

— Tovarăşul Coman… a spus… mi-a spus… să-l chem, dar că nu va fi acolo… şi-atunci… să vorbesc cu dumneavoastră.

— Aveţi o comunicare pentru tovarăşul locotenent-colonel Coman? O clipă, să notez.

— Da, da! Spuneţi-i… să-i spuneţi că… Gina… Gina Botez n-a venit azi la serviciu!

— Atâta tot?

— Da! Ştie el!

— Bine, tovarăşă. Numele dumneavoastră?

— Olguţa!

Locotenentul-major Pricop notă conştiincios mesajul, dar faptul că o oarecare Olguţa înştiinţează că o colegă de-a ei, o oarecare Gina, trăsese chiulul de la lucru, nu i se păru atât de important încât să justifice deranjarea şefului.

Coman sosi pe la unu.

— Ceva nou? M-a căutat cineva?

Pricop îi întinse nota. O parcurse şi simţi o înţepătură în inimă. Uitase dimineaţa să-l pună în temă.

— La ce oră?

— La nouă şi cinci minute, tovarăşe locotenent-colonel.

— Dumnezeii şi anafura…

Locotenentul-major rămase trăsnit. Prima dată de când lucrau împreună, şeful înjura.

Sub tensiune fiind, Coman nu găsi imediat carnetul cu adresa Ginei. Îşi răsturnă buzunarele, răscoli hârtiile de pe masă şi-l descoperi într-un târziu sub scrumiera de aramă. Până vorbi la garaj pentru o maşină, până ajunse în strada Mircea Vodă, pierdu o jumătate de oră.

Numai Dorel, fratele Ginei, era acasă. Îşi pregătea tocmai cărţile, deoarece avea şcoală după-amiază. Virgil P. Botez, tatăl

lor, încă nu venise de la şantier.

— Unde-i soră-ta? întrebă Coman cam prea direct.

Băiatului nu-i plăcu.

— Ce vă priveşte? Cine sunteţi?

— De la ea de la serviciu.

— A zis că pleacă la mare cu nişte prieteni. Pe două zile! Luni se întoarce!

— Ce fel de prieteni?

— Nu ştiu!

— Unde la mare?

— Nu ştiu, domnule! Ce-s eu, paznicul ei?

— Nimic nu ştii! Ţine cinci lei de o ciocolată, măi Petrică. Roti ochii împrejur, căutând o fotografie a Ginei, dar nu zări niciuna.

— Pe mine mă cheamă Dorel, îl corectă băiatul. Când vine tata, ce să-i spun? Cine…

— Nimic! Vezi-ţi de şcoală şi de lecţiile tale! Auzi, Dorele, să nu faci ca soră-ta. Să nu pleci niciodată de-acasă, fără să spui încotro. Ai să ţii minte?

Şarpele ispitei

Luaseră masa la „Continental”, o masă copioasă, stropită din belşug cu şampanie. Acuma se plimbau pe faleză. Gavrilescu o ţinea pe Gina de braţ şi îi vorbea. Era puţin ameţită. Se sprijinea de el ca fetele îndrăgostite, şi tot ca ele îşi încrucişa degetele cu ale lui,

— Eşti ca şi copilul meu, Gina! N-ai vrea să devii copilul meu cu adevărat?

Avu un surâs nostalgic, pe care bărbatul îl înregistra mulţumit. Începu să-i zugrăvească în culorile cele mai atrăgătoare viaţa pe care avea s-o ducă.

— Toaletele ţi le-ai comanda la Paris. O lună-două am petrece împreună la Cannes, la San Remo, la Acapulco sau în Bermude. Restul anului ai călători singură, ca să cunoşti lumea: comorile de artă ale Italiei şi frumuseţile naturale ale fiordurilor norvegiene; palatele granzilor spanioli şi castelele medievale din Scoţia; zgârie-norii new-yorkezi şi piramidele din Valea Nilului… Şi câte şi mai câte! Fata mea trebuie să cunoască lumea, să se cultive, să capete gusturi rafinate.

— De ce-mi daţi iluzii, când ştiţi prea bine că aşa ceva nu se poate?

— Orice se poate, scumpa mea, dacă o doreşti mult, mult de tot, dacă ştii să învingi obstacolele. Altminteri crezi că aş fi reuşit să devin ceea ce sunt? Ce perspective ai aici, dumneata, o mică dactilografă? Să te măriţi cu vreun conţopist, să faci copii şi să te speteşti, în continuare, la maşina de scris. Dacă ai veni cu mine…

— Ce v-aţi face dacă aş spune „da”?

— Aş fi omul cel mai fericit de pe pământ! O, doamne să te pot avea alăturea, imagine vie a celei pe care am iubit-o, pe care am păstrat-o în mine ca pe o comoară. Gina, îmi dai speranţe?

Pe chipul ei apărură semnele unei adânci frământări*.

— Am familie, domnule Gavrilescu, am un frăţior, căruia îi ţin loc de mamă.

— Va creşte şi nu va mai avea nevoie de dumneata. Ăsta-i motiv să-ţi ratezi viitorul?

Se ghemui la pieptul lui, neajutorată.

— Nu ştiu ce să zic! Totul a venit atât de neaşteptat, încât am impresia că visez. Daţi-mi timp, domnule Gavrilescu.

— Cine te grăbeşte, fetiţă mică? Gândeşte-te, sigur că da, gândeşte-te! Şi azi, şi mâine… Mâine seară să-mi dai răspunsul. Sunt însă sigur că-l voi căpăta mai devreme. Şi acum, să facem o plimbare frumoasă cu maşina.

Studebaker-ul rămăsese pe o străduţă din spatele. Muzeului de arheologie. Omul cu dantura proeminentă şi ochelari negri se instală la volan. Gina îşi lăsă capul pe spate şi mângâie în neştire pielea pernei, moale ca o catifea, prefigurare a luxului, a fericirii făgăduite.

Ieşiră din Constanţa şi farul zvelt, cu geometria sa originală, rămase în urmă. Undeva după Eforie, Gavrilescu propuse:

— Să mergem puţin pe jos, să ne dezmorţim.

Prin apropiere era o pădurice cu frunzele încreţite de arşiţă. Printre trunchiurile pirpirii şerpuia o potecă de-a lungul căreia se plimbară agale. Bărbatul o cuprinse protector şi din când în când îi atingea părul cu obrazul. Gina era palidă, frământată de o nelinişte pe care se ferea s-o arate.

— Încotro ne ducem?

— Nicăieri! Mi-a fost prea cald în maşină.

— Nu-mi place. E urât aici!
— Ce contează? Omul sfinţeşte locul. Povesteşte-mi despre dumneata, Gina. Ştiu atât de puţin…
— Ce să vă spun?
— Orice! Cum îţi petreci timpul, dacă ai prieteni, ce lucrezi…
— Stau cu încă trei colege în birou. După masă mă duc în oraş după târguieli, la cinema, sau rămân acasă şi citesc, ascult muzică…
— E măcar interesant ceea ce baţi la maşină?
— Aş! Nişte rapoarte tehnice, din care nu pricep nimic!
— E departe până la serviciu? Ai mult de umblat?
— Destul de departe, la marginea oraşului. Dar autobuzele noastre ne aşteaptă în centru, lângă Universitate.
— Asta-i bine!
Gina se eliberă brusc.
— Haideţi să plecăm!
— Cum doreşti! Ne întoarcem la hotel! Ţi-am rezervat un apartament frumos, cu terasă spre mare. O să-ţi placă!
— La ce hotel?
— La „Perla”! Ai să te odihneşti, şi seara mergem la un bar! De acord?
Fata prindea din nou culori.
— Grozav! Mă prăpădesc după baruri!

Coman se deprinde să înjure

În maşină, înapoindu-se de la locuinţa familiei Botez, Coman avu în sfârşit răgaz să chibzuiască. Fitilul băgat de Sonia Chelaru îl determinase să revină la versiunea stupidă a infidelităţii Alinei. Stupidă, da, acesta era cuvântul! Reîntors de la Tâlmaciu, se lăsase pe tânjală, decretase portretul-robot o formalitate gratuită şi nu reacţionase îndeajuns de prompt la avertismentul Olguţei. Îşi condamna atitudinea cu asprime şi îi dădea dreptate lui Tomescu, care nu o dată încercase să-l convingă să *se* lase păgubaş. Dacă vineri seara, după întâlnirea cu Olguţa s-ar fi repezit la fata aceea, la Gina Botez ca s-o prevină, alta ar fi fost situaţia! Aşa, ea căzuse în plasa spionului aidoma Alinei, a Lizei şi a băiatului lui Verescu. „Păianjenul” adulmecase noua pradă şi o înhăţase.

Căldura era sufocantă, gâtlejul îl ardea ca fierul roşu, iar sudoarea se scurgea printre perii sprâncenelor şi pătrundea usturătoare în ochi.

Vru să-l roage pe şofer să oprească undeva, ca să bea un pahar de sifon. N-o făcu. Se stăpâni până la birou, unde se repezi pe scări în sus, la primul lavabou. Dădu drumul robinetului, bău, apoi lăsă apa să-i curgă pe creştet. Îşi potolise setea, se înviorase, dar senzaţia de istovire rămase.

Tomescu plecase în oraş. Îi lăsă câteva rânduri, motivându-şi deplasarea la Constanţa şi îl sună pe tehnician, întrebându-l de portretele-robot. Acestea încă nu erau gata în versiunea „îmbătrânită”, dar primi asigurări că-i vor fi expediate prin avion.

Neavând cum să-l recunoască pe Stoleru, singurul reper rămânea însoţitoarea acestuia, pe care doar Olguţa o putea identifica. Avu norocul s-o găsească acasă. Chiar ea îi deschise, după ce ridicase în picioare întregul palier printr-un sunat mai mult decât insistent şi prin bătăi cu pumnul în uşă.

Purta un capot albastru de o croială îndrăzneaţă şi pantofi de casă cu pompon asortat. Păru bucuroasă, ca şi când l-ar fi aşteptat.

— Dumneavoastră sunteţi? încrucişă pudic mâinile în faţa decolteului.

Lui Coman gestul nevinovat, tipic feminin, i se păru frivol.

— Nu eu, ci Moş Crăciun! Ai o fotografie a Ginei? Nu? Atunci îmbracă-te! în cinci minute să fii gata să mă urmezi. Procedă, fără să-şi dea seama, întocmai ca la o arestare.

Rămase nedumerită, se închistă şi ripostă cu o vehemenţă, de care locotenent-colonelul n-ar fi crezut-o capabilă.

— De comandat să comandaţi subalternilor dumneavoastră. Cu mine să vorbiţi frumos. De ce să vă urmez? Ce-am făcut?

Îşi recunoscu greşeala, dar n-avu timp s-o repare.

— Grăbeşte-te, auzi, grăbeşte-te! Zici că ţi-e prietenă!

— Sigur că da!

Inteligentă, cu multă prezenţă de spirit, Olga Popescu nu mai puse alte întrebări ci dispăru în dormitor. Reveni foarte repede, îmbrăcată de voiaj, cu fâşul pe braţ şi cu o valijoară.

— Unde mergem?

— Nu ţi-am spus? La mare!

Îşi aduse aminte de Liza şi bujorii îi dispărură din obraji.

Repetă cu buzele abia mişcate „la mare” şi se puse în mişcare ca o păpuşă mecanică.

Coman era prea prins de-ale lui ca să-l mai preocupe starea ei sufletească. Când părăsiră liftul, o luă de braţ, o conduse la maşină şi o ajută să se urce.

În după masa aceea şoferul bătu toate recordurile datorită locotenent-colonelului, care aplecat înainte, îl mâna ca pe un cal de curse. Se potoli abia când după o curbă a şoselei apăru oglinda albastră a mării. Atunci căzu înapoi pe pernă şi rămase neclintit.

Olguţa tăcuse mâlc. O singură dată îl întrebase, ca şi în ajun:

— Ce voi avea de făcut, tovarăşe Coman?

De data asta se arătă mai vorbăreţ.

— Să-i recunoşti! Dacă nu pe bărbat, măcar pe această Gina! Atâta-ţi cer.

Se mai linişti şi prinse curaj. Gândul că se ducea s-o ferească pe Gina de soarta Lizei, o însufleţea şi o flata.

Bene nu prea era amator de vizite inopinate. Cea a lui Coman de acuma îl făcu să întrezărească noi încurcături, ca cele de care abia scăpase.

— Zi, ce doreşti de la mine? întrebă indispus.

— Să mă ajuţi într-o chestiune.

— Adică?

— Trebuie să dau de urma unui bărbat şi a unei fete aflaţi aici pe litoral.

— Cum se numesc?

— Pe bărbat nu-l cunoaştem; pe însoţitoarea lui, Gina Bozez.

Bene chicoti ironic.

— Un fleac! Continuă pe un ton plictisit: numai dacă e timpit, a luat camera pe numele ei.

— Pe el îl cheamă... adică îl chema cândva Pavel Stoleru. Dar asta nu-ţi poate fi de niciun folos.

— Are o maşină foarte mare, de culoare gri! veni Olguţa în ajutorul lui Coman.

Ofiţerul de miliţie ridică mâinile, dezarmat de atâta naivitate.

— Ai idee, câte maşini mari şi gri se perindă pe şoselele litoralului? Câteva -sute! Pun rămăşag că nu-i ştii marca, darmite numărul de circulaţie.

— Tovarăşa Popescu e prietena Ginei Botez, încercă Coman

să facă faţă situaţiei. Iar azi-mâine vom fi în posesia unui portret-robot al individului,

— Cred în portretele astea ca în minunile sfântului Pafnutie, declară Bene. Luându-te după ele, ai toate şansele să arestezi, în locul unui tâlhar, propria ta soacră.

— Nu-i chiar aşa! Uneori dau rezultate. Dar dacă vrei, facem abstracţie de portretul-robot; ţi-am spus şi îţi repet că dumneaei o cunoaşte pe Gina, că o poate identifica.

— Atunci să răsturnăm cu dosu'n sus toate hotelurile, motelurile, campingurile, vilele şi casele particulare de la un capăt la celălalt al coastei. Asta-mi ceri?

Coman se stăpânise cât se stăpânise.

— Ce vrei, la urma urmei? Nu-ţi ajung patru cadavre?

— Patru? A mai murit cineva?

Ca să nu fie obligat să-i dea lămuriri, locotenent-colonelul supralicită:

— Vrei să ai pe conştiinţă un biet copil?

Îl atinse la coarda simţitoare pe Bene. Era tată a doi băieţi şi a două fete.

— Bine, să încercăm. Dar dacă m-ai asculta…

Sprâncenele stufoase ale ofiţerului de securitate se ridicară şi ochii avură o licărire ciudată.

— Haide, fii înţelegător şi recunoaşte că nu e imposibil. Un individ ca cel pe care-l căutăm nu trage la camping sau la motel. E clientul marilor hoteluri, al restaurantelor de lux, al barurilor. Are un anume stil de viaţă, la care nu renunţă. Cu atât mai mult cu cât a venit cu fata pe care vrea s-o îmbrobodească. Pentru asta, are nevoie de un decor corespunzător.

— Să zicem! Concret… ce-mi ceri?

— Mobilizează-ţi oamenii disponibili. Trimite-i la hotelurile de prim rang să ceară relaţii despre un bărbat mai în vârstă, însoţit de o femeie foarte tânără, veniţi în cursul dimineţii. Un bărbat înalt, slab, cu părul argintiu, care conduce un automobil de culoare gri, neobişnuit de mare. Femeia este… spune-i dumneta, Olguţa…

Fata dădu o descriere cât mai exactă a Ginei şi Bene o notă cuvânt cu cuvânt. În minutele următoare, biroul deveni neîncăpător. Vreo cincisprezece ofiţeri şi subofiţeri de miliţie se prezentară ca să primească dispoziţiile comandantului.

Acesta le explică misiunea, dădu semnalmentele persoanelor

căutate şi încheie:

— Nu întreprindeţi nimic! Ţineţi-mă doar la curent. Asta-i tot! Executarea!

Maşinile părăsiră curtea inspectoratului, îndreptându-se către principalele staţiuni de pe malul mării.

Coman, Bene şi Olguţa rămaseră în aşteptare. Locotenent-colonelul de securitate luase de pe birou un dosar şi-l agita cu frenezie. El şi colegul său de la miliţie aprindeau ţigară după ţigară, doar că Bene, trăgea câteva fumuri şi le strivea pe ale lui în scrumieră. Olguţa se instalase la fereastra dinspre stradă şi privea forfota.

Pe la zece, cineva îi aduse lui Coman de la aeroport un plic mare, cu menţiunea „f. f. urgent”. Îl desfăcu şi scoase câteva portrete-robot. Prezentau toate un bărbat de şaizeci de ani, cu trăsături aspre, cu nasul coroiat, cu buzele subţiri ca două linii paralele. Specialistul îl imaginase chel, cu părul rar şi cu părul bogat, apoi uscăţiv, rotofei şi obez. Asemănarea dintre variante era destul de aproximativă şi ele puteau aparţine foarte uşor unor persoane diferite.

— Ce ţi-am spus, Comane? observă Bene privindu-i peste umăr. Nu te alegi cu nimic.

— Cu puţin noroc… încercă acesta să-l contrazică. Sper totuşi să nu avem nevoie de portretele-robot.

— Om trăi şi-om vedea!

Telefonul sună. Se ridicară şi mâna lui Bene se întâlni cu cea a lui Coman.

— Ştefănică, tu eşti? întrebă ofiţerul de miliţie.

— Eu, tovarăşe locotenent-colonel! Permiteţi să vă raportez: la Venus, Neptun, Jupiter şi Saturn, nu sunt. Toate locurile-s ocupate de grupuri organizate.

— Bine! Continuaţi!

Curând veni comunicarea plutonierului care controlase patru hoteluri la Eforie Nord. Urmară alte telefoane la intervale scurte. De la Mangalia, Miu comunică prezenţa unei perechi ale căror semnalmente păreau să corespundă.

— Întreabă-l ce limbă vorbesc? ceru Coman şi sublocotenentul răspunse „suedeza”.

— Spune-i să-i lase în pace. «

Urmă un apel de la Mamaia.

— Raportează locotenentul Băluţă! Vorbea calm dar în şoaptă.

I-am găsit! Sunt la barul hotelului „Perla”.

— La „Perla”? Ce limbă vorbesc? întrebă Bene, acum din proprie iniţiativă.

— Româneşte, tovarăşe locotenent-colonel.

— Româneşte? Perfect! Alo, Băluţă, fii cu ochii pe ei! O să vină locotenent-colonelul Coman de la securitate împreună cu o tovarăşă, să-i identifice, îi aştepţi. Asta-i tot!

Lui Coman gulerul îi deveni dintr-o dată prea strâmt. Numele acestui hotel începuse să-i dea stări alergice. Bătu cu călcâiul în podea şi scrâşni „dumnezeii şi anafura...”. Era pe cale să se deprindă să înjure.

„Păianjenul” muşcă iar

Studebaker-ul nu trase la poarta hotelului, ci opri la vreo sută de metri, pe o alee.

— Cere să-ţi dea cheia de la 412, spuse Gavrilescu. Odihneşte-te bine, fata mea. Ne vedem diseară la bar. Eu mai am niţică treabă.

— Dumneavoastră unde staţi?

— La Constanţa, particular.

Gina îi era recunoscătoare.

— Pe la nouă e bine, domnule Gavrilescu?

Se uită lung după ea cum urcă sprintenă scările.

Fata îşi luă apartamentul în primire. Era un apartament luxos, cu salon, dormitor şi baie. Salonul avea fotolii şi draperii maron, contrastând rafinat cu mobila dintr-un lemn de nuanţă deschisă. O combină muzicală – radio, pic-up, magnetofon şi televizor – şi un bar-frigider cu băuturi scumpe, delicatese şi dulciuri, satisfăceau orice exigenţă în materie de confort. Dormitorul era combinat în tonuri mai calde, mai luminoase, iar baia era un vis din faianţă roz.

Gina umbla sfioasă pe mochetele pufoase în care piciorul se afunda ca în nisip. După ce se familiariză cu ambianţa şi îi descoperi micile secrete, lăsă să alunece rochia pe podea. Soarele de după-amiază, blând, isca pe pielea ei reflexe aurii ca pe o statuie de bronz.

În baie se înfioră de plăcere sub ropotul apei reci. Prosopul aspru îi puse sângele în circulaţie. Dacă se simţise puţin

moleşită după această zi atât de plină, îşi recăpăta acum vioiciunea celor douăzeci de ani. Ezită între a coborî – o tenta furnicarul cosmopolit din hol – şi a se trânti pe pat. Înainte de a lua o hotărâre, se aşeză pe braţul fotoliului de lângă telefon şi formă un număr. Avu o foarte scurtă şi banală convorbire. Descoperind pe o etajeră câteva reviste, se apucă să le răsfoiască. Pe la şase o fură somnul. La opt şi jumătate se trezi proaspătă, puţin speriată de a nu fi întârziat. Dintre cele trei rochii pe care le adusese cu ea, alese pe cea mai decoltată, din mătase verde ca iarba abia încolţită. Îşi perie îndelung părul brun-roşcat, îşi aplică un strat gros de fond de ten, îşi rimelă ochii şi-şi rujă buzele, destupă sticluţa cu colonie Chanel. Imaginea din oglindă o mulţumi şi se autorăsplăti cu un suris.

Gavrilescu o aştepta. Purta un costum de culoare închisă, cămaşă albă şi papion. Nici aici, în penumbra intimă a barului, nu renunţase la ochelarii de soare. O ajută, galant, să se aşeze pe scaunul înalt. Îi admiră îndelung linia gâtului, sinii mici şi pietroşi, rotunjimea genunchilor.

— Eşti frumoasă, Gina! Sunt mândru că fata mea e atât de frumoasă.

Dinţii săi mari, galbeni şi proeminenţi se iveaţi dizgraţios printre buzele întredeschise.

Barmanul se apropie, salută familiar şi rămase în aşteptare.

Gina ceru o oranjadă, Gavrilescu o cafea.

— Te-ai gândit? o întrebă la ureche.

— Da, dar nu-i prea simplu să te hotărăşti.

— Cine spune că-i simplu? Să-ţi părăseşti familia, prietenii… Ce să-i faci! Asta-i preţul! Nu obţii nimic fără să plăteşti. Dar pentru ceea ce ţi se oferă, Gina, merită sacrificiul.

— Poate că aveţi dreptate! Totuşi…

— Ştiu ce te frământă! Că e riscantsă te dai pe mâna unui om, pe care abia l-ai cunoscut. Aşa e, nu mă contrazice!

— Vai, domnule Gavrilescu…

— Normal! Te-aş putea lua cu mine, ca apoi să te abandonez într-o lume străină, ostilă, plină de primejdii.

— Nici nu mi-a trecut prin minte!

— Ba da! Nu te condamn pentru asta! Ţi-ar trebui o garanţie, ceva care să-ţi asigure existenţa, în cazul în care m-aş dovedi un impostor. Ei bine, Gina, dumneata dispui de o asemenea garanţie.

— Nu vă înţeleg!

— Uneori oamenii posedă o comoară, fără să ştie de ea.

Fata se înveseli.

— Eu îmi cunosc „comoara”. Am la CEC 15 000 de lei!

— Enorm! Cu banii ăştia poţi trăi în belşug până la adânci bătrâneţe. Să lăsăm gluma, Gina. La voi, la institut…

— Ştiţi unde lucrez? Nu v-am spus.

— O păsărică mi-a ciripit-o la ureche. Acolo e ceva care valorează milioane.

— Vai de mine, domnule Gavrilescu? Ce-s eu, o… hoaţă?

— Nu fi copil! A pomenit cineva de furt? Se vorbeşte că aţi construit un aparat, nu prea mă pricep, parcă igrec sau ypsilon se numeşte. Tot ce-i în legătură cu el, face o avere.

— Nu mai stau, domnule Gavrilescu, lăsaţi-mă să plec.

— Cât de greşit mă înţelegi, fetiţa mea. Mă doare, zău că mă doare. Dă-mi voie să-ţi explic…

Pocni din degete, chemându-l pe barman.

— Ce să fie, domnule?

— Din cel obişnuit! Dar… tare!

Omul în jachetă portocalie, cu epoleţi şi fireturi îşi făcu de lucru sub tejghea şi scoase o sticlă de coniac Henessy începută.

— Pahare! Ceru Gavrilescu nervos.

Barmanul le aduse şi se aplecă să le lustruiască neîndemânatic.

— Să-ţi explic, îşi reluă fraza omul cu ochelarii negri, coborând vocea până la limita înţelegerii. Nu e mare lucru să copiezi sau să fotografiezi câteva din hârtiile care-ţi trec prin mână.

— Vă rog să încetaţi! Şi Gina vorbea încet. Asta… asta se cheamă spionaj şi se pedepseşte. Cum mă puteţi îndemna la aşa ceva, dacă spuneţi că ţineţi la mine ca la propriul copil?

Sticla se înclina şi un pahar se umplu de trei degete. Nu şi-l luă şi nici fetei: nu-l întinse. Îl acoperi cu palma, ca şi când ar fi vrut să împiedice evaporarea băuturii.

— Spionaj!? Poate după legile voastre. În restul lumii niciun tribunal nu le condamnă pentru aşa ceva. Există sute de firme care se ocupă cu furnizarea de informaţii tehnice, ştiinţifice, economice. Cei ce lucrează în acest sector sunt persoane la fel de respectabile ca fabricanţii de bere sau ca negustorii de automobile. Aşadar, draga mea, e o chestiune de optică.

— Sunt cetăţean al acestei ţări şi respect legile ei!

— Bine te-au mai îmbrobodit, fetiţo! Nu uita că *deocamdată* eşti cetăţean al acestei ţări. Dar mâine? De ce nu te-ai ghida după etica patriei tale de mâine?

— Ajunge, domnule Gavrilescu! în amintirea mamei mele, despre care spuneţi că aţi iubit-o, am să tac. Dar să accept aşa ceva… imposibil!

Împinse energic spre ea paharul cu coniac, fără să-l umple pe celălalt.

— ’Ne stricăm gura de pomană! Adu-ţi aminte cum a pornit discuţia noastră. Mă refeream la o *garanţie.* Nu ţi-am pretins nimic. Dacă-mi acorzi încredere, n-ai nevoie de planurile generatorului. Doar în cazul contrar, pentru liniştea ta sufletească. Asta nu înseamnă că vei fi pusă vreodată în situaţia să le înstrăinezi. Le vei păstra aşa cum se păstrează bijuteriile de familie, de care nu te desparţi decât când eşti la ananghie. Repet, eu n-am nicio pretenţie.

În faţa unor astfel de argumente, Gina deveni mai maleabilă. După o „matură” chibzuinţă întrebă, evitându-i privirea:

— Sunt chiar atât de valoroase hârtiile alea?

— Aur e un termen de comparaţie palid.

— Şi n-ar trebui să le arăt nimănui?

— Fireşte că nu! Vor fi ca nişte poliţe de asigurare, pe care le ţii într-un loc numai de tine ştiut.

Fata întinse mâna spre pahar. Gavrilescu prinse de veste şi, ca din greşeală, îl răsturnă.

— Iartă-mă, te rog! Deşi… poate că-i mai bine aşa. E cam… tare, coniacul ăsta!

Barmanul ieşi prin uşiţa din fund, făcând semn ajutorului să-i ţină locul. Gavrilescu era de o veselie exuberantă.

— Te-ai decis, Gina? Bravo! Atunci, să sărbătorim evenimentul! Să ciocnim un pahar de şampanie şi dacă-mi dai voie, am să te sărut pe frunte.

Îl privi pe sub genele lungi, ca pentru a se mai asigura o dată că se poate bizui pe el.

— Am multă, multă încredere în dumneavoastră, domnule Gavrilescu. Ştiu că o să vă ţineţi de cuvânt. Totuşi… dacă planurile generatorului fac atâtea parale, ar fi păcat. Dar… cum să procedez? Eu… ştiţi, eu nu mă prea pricep.

— O să te ajut, scumpa mea. Ai făcut din mine omul cel mai fericit din lume. Băiete, o sticlă de Cordon Rouge!

Olguţa şi Coman stăteau în hol, lângă intrarea barului şi priveau. După un timp, locotenent-colonelul se întoarse cu spatele, ca şi când ar mai fi aşteptat pe cineva şi întrebă:

— Ea e?

— Da! Şi pe el îl recunosc!

— Bine! Aşteaptă-mă aici.

Intră şi privi împrejur, ca şi când ar fi căutat un loc liber. Gavrilescu îi întorcea spatele, conversând aprins cu Gina Botez. Trebuia să-i vadă faţa, trăsăturile, să le compare cu cele din portretele-robot. Se apropie încet de tejghea alegându-şi un unghi favorabil.

În clipa aceea, însoţitorul fetei înălţă capul. Privirile lor se încrucişară. Locotenent-colonelul remarcă o tresărire aproape imperceptibilă. După aceea, totul reintră în normal.

Gavrilescu scoase un portţigaret mare, placat cu aur şi-l răsucea pregătindu-se să-l deschidă. Ochii ascunşi de lentilele negre se opriră asupra Ginei. Fără să ştie de ce, Coman intui o primejdie pentru ea şi instinctul îl îndemnă să se ducă s-o protejeze. Făcu câţiva paşi…

Gavrilescu îl recunoscuse pe ofiţerul îmbrăcat în haine civile, venit într-o seară să-l interogheze pe Sorin Verescu. Felul în care se uitase la el, vădea că-l demasca. Se şi prevedea iminenta arestare. Faptul că acum se apropia, îi confirma temerile. Se gândi la fugă şi recapitulă, din memorie, topografia localului. Dar înainte de a-şi pune pielea în siguranţă, fata trebuia împiedicată să trăncănească.

Portţigaretul se ridică la înălţimea umărului gol al Ginei. O apăsare pe buton şi capacul se deschise. Totodată, nevăzută şi neauzită, o săgeată minusculă ţâşni şi i se înfipse în carne.

Ca din neatenţie, scăpă portţigaretul care căzu pe podea. Prefăcându-se că vrea să-l ridice, spionul coborî de pe scaun şi îşi făcu vânt peste tejghea, măturând sticle şi pahare. Înainte ca locotenent-colonelul să poată schiţa un gest, dispăru prin uşa din fund.

Se năpusti pe urmele lui, străbătând în goană un coridor strâmt, slab luminat.

Locotenentul şi Olguţa, atraşi de rumoarea din bar, îşi făcură apariţia. Băluţă se repezi după Coman, să-l ajute. Clienţii se ridicaseră, dar erau încă prea năuciţi că să înceapă comentariile.

Magnetofonul cânta în surdină „Dece-ai plecat de lângă mine”.

Locotenentul de miliţie reveni, împingându-l din spate pe barman. Acesta avea o mutră inocentă şi întreba într-una:

— Ce aveţi cu mine? Ce am făcut?

— Pe unde a fugit individul?

— Habar n-am! Veneam de la bucătărie, când a trecut val-vârtej pe lângă mine.

— Ce-i la capătul coridorului?

— Scara de serviciu! Dar…

Îi dădu drumul şi se adresă lui Coman, care se întorsese şi el fără nici un rezultat.

— A coborât probabil pe scara de serviciu. Mă duc să văd.

Deşi ştia că n-aveau şanse să-l mai găsească, încuviinţă.

Olguţa era îngrijorată de starea prietenei. O ajutase să se dea jos de pe scaun şi căuta un pahar cu apă. Gina avea pupilele mărite şi o paloare îngrozitoare i se aşternuse pe chip, vizibilă chiar şi prin machiaj. Olguţa o sprijinea, deşi ea însăşi ar fi avut nevoie de sprijin. Apelă la Coman.

— Nu ştiu ce are! Uitaţi-vă la ea…

— N-are nici pe dracu! S-a speriat!

— Mi-e rău, murmură stins Gina. Apoi, cu mari eforturi, întrebă: măcar… l-aţi prins… tovarăşe… locotenent-colonel?

Era prea enervat ca să se întrebe de unde-i cunoştea gradul, iar starea ei nu-l impresiona. O categorisea printre fetişcanele uşuratice, oricând gata de o aventură în schimbul unor cadouri mărunte sau a unui week-end la mare. De aceea se răţoi la ea:

— O să mai stăm noi de vorbă, duduie!

— Vă rog… să raportaţi… tovarăşului colonel… Tomescu.

Faptul că-l pomenea pe şef, îl băgă la idei.

— Cine eşti dumneata?

— Sublocotenentul de securitate… Botez… Pe spion… îl cheamă… Mihai Gavrilescu. Are… un Studebaker gri… reuşi să mai îngâne înainte de a cădea fără cunoştinţă în braţele Olguţei.

Gina fu transportată cu ambulanţa la spital şi Băluţă reveni aşa cum prevăzuse Coman, fără să fi dat de urma fugarului.

Ieşiră din hotel şi găsiră maşina la parcaj, cu luminile stinse, cu uşile încuiate.

— E şi normal să nu se mai folosească de „cuirasatul” ăsta, observă locotenentul. Prea e bătător la ochi.

La rugămintea locotenent-colonelului, notă numărul, ca să

stabilească cine trecuse cu ea punctul de frontieră,

Coman se duse la directorul „Perlei” şi acesta îi oferi biroul său pentru un interogatoriu preliminar. Se perindară vreo zece persoane, fără ca cineva să poată furniza o singură informaţie utilă. Spionul nu locuise la hotel nici sub numele de Gavrilescu, nici sub alt nume.

— La deverul nostru, preciză directorul, e ca şi imposibil să remarci un client ocazional. Vin şi pleacă sute de oameni. Holul, restaurantul, barul, gem de lume. Mai uşor descoperi pe cineva în mulţimea străzii decât la o întreprindere ca a noastră.

Locotenent-colonelul de securitate se gândi că barmanul ar fi în stare să dea unele detalii. Rugă pe director să i-l trimită.

— Îl cunoşti? L-ai mai văzut pe omul acela? îl întrebă.

— L-am servit de trei-patru ori. Mi-l amintesc după ochelarii de soare.

— Venea singur?

— Da! Numai de astă dată a fost cu domnişoara.

— Cum se comporta de obicei? Ai observat ceva ieşit din comun?

— N-aş putea spune! Normal, ca toţi clienţii!

— Cu sticla de coniac cum a fost? Coman o luă de pe masă.

— Nu vă înţeleg…

— Cum a ajuns praful în sticla de Henessy?

— De unde să ştiu, tovarăşe? Probabil că l-a vârât când eram ocupat cu alt client. Îşi turna singur.

— L-ai zărit stând de vorbă cu cineva? Măcar aşa, în treacăt?

— Nu!

— Când v-aţi întâlnit pe coridor, nu te-ai întrebat ce căuta acolo?

— Ba da, dar fugea ca nebunul. M-a şi îmbrâncit.

— De unde cunoştea drumul până la scara de serviciu?

Barmanul dădu din umeri.

Coman mai ridică o dată sticla cu coniac, o agită, şi privi conţinutul la lumina becului. Era uşor tulbure.

— Aşadar… n-ai observat când a introdus drogul?

— N-am observat nimic, tovarăşe. Aveam probabil alţi clienţi.

Locotenent-colonelul apăsă pe butonul picsului.

— Cum te cheamă?

— Ştefan Croitoru.

Îşi notă numele.

— Bine! Poţi pleca!

Barmanul ieşi, ştergându-şi palmele transpirate de pantalonii săi cu lampas.

Coman îşi aduse aminte de portretele-robot pe care le lăsase în maşină. Trimise după ele şi-l pofti din nou pe director.

— Nu prea seamănă cu Gavrilescu, spuse după ce le studie îndelung şi amănunţit. Apoi, pe jumătate în glumă: mai degrabă cu barmanul!

— Cu Fane? se miră directorul. Să ştiţi că aveţi dreptate. Dar… pun pariu că vă aduc, cât ai zice peşte, zece indivizi cu o mutră ca asta din poză.

— N-ar strica să verificăm unde se afla Ştefan Croitoru… într-o anumită zi şi la o anumită oră! spuse locotenent-colonelul, gândindu-se la uciderea lui Verescu şi la cea a lui Hardley.

Directorul se oferi să-i procure informaţiile dorite şi-l invită pe şeful personalului cu condica de prezenţă. Din consultarea acesteia rezulta că Fane fusese de serviciu în ambele zile.

— Poate s-a învoit sau a plecat de la sine putere î presupuse Coman.

Fu chemat ajutorul de barman, un băiat de 17 ani, frumuşel şi dezgheţat.

— Ia spune, Viorele, îl interogă directorul, cum te’mpaci cu nea Fane?

— Aşa şi aşa! De un timp încoace e cam scorţos.

— Dacă-ţi cere vreodată să-i ţii locul, accepţi?

— Ei asta! Sigur că da!

— Atunci de ce te-a reclamat la mine că dacă se întâmplă să aibă un drum în oraş, îl refuzi şi te obrăzniceşti?

— A zis el asta? Minte, tovarăşe director. O singură dată s-a întâmplat. În seara de… Numi data morţii lui Hardley. Dar nu l-am refuzat. I-am spus să se ducă liniştit că am eu grijă.

Coman interveni:

— Cum a fost, povesteşte!

— Pe la nouă şi jumătate a ieşit în hol. Când s-a întors m-a chemat: „Viorele, am să lipsesc vreun ceas. Să fie totul în regulă”. „Se face, nea Fane”, i-am răspuns. M-am purtat foarte frumos.

— La ce oră a venit înapoi?

— La zece şi un sfert! Tocmai închisesem mag-ul şi dădusem drumul la radio, că începea programul de muzică de dans.

— Sigur? întrebă directorul.
— Absolut!
— S-a întâmplat şi altă dată?
— Nu, tovarăşe director.
— Poate într-o dimineaţă, pe la şase-şapte? insistă ofiţerul de securitate.
— Noi începem serviciul la nouă!
Coman se indispuse şi strivi ţigara abia aprinsă.
— Tu mă cunoşti, Viorele? Ştii cine sunt?
— Nu, tovarăşe!
— N-are aface! Dacă te-aş ruga ceva, m-ai refuza?
— Nu, tovarăşe.
— Promite-mi că n-ai să sufli o vorbă din ceea ce am discutat noi aici. Nici lui Fane, nici altcuiva! Ne-am înţeles?
— Puteţi avea toată încrederea! Mormânt!
— Aşa te vreau, Viorele! Poţi pleca!
Ajutorul de barman se retrase.
— Are un alibi de beton armat! suspină Coman în gând. Hardley fusese împuşcat la 11,30.
Intră locotenentul Băluţă care plecase să verifice numărul Studebaker-ului.
— Zi, tovarăşe Băluţă, ce-ai aflat?
— Am fost la grăniceri. S-au adresat imediat punctelor de frontieră. Răspunsul a venit adineauri prin telex. Îi întinse foaia de hârtie.
Coman citi:
— NX4… mda, numărul corespunde! A trecut frontiera la 22 iunie… Formidabil!
— Ce-i formidabil, tovarăşe locotenent-colonel?
— Nimic, nimic!
Era totuşi formidabil că cel ce intrase în ţară la volanul Studebaker-ului se numea… Ferdinand Baltha.

Baltha se decide

Cu toate că era abia opt dimineaţa, cu toate că ventilatorul îşi făcea cu prisosinţă datoria, Coman se simţea ca la baia de aburi, de data asta mai mult din pricina nervilor şi fiindcă ştia ce-l aşteaptă. Până şi acel „ei bine, Radule” cu care avea să înceapă

beşteleala, îl prevedea.

Tomescu sosise de la Bucureşti şi intrase în biroul căpitanului Vasiliu de la Inspectoratul de securitate, mai îmbufnat şi mai ameninţător ca oricând. În picioare în mijlocul odăii, îl măsură din creştet până în tălpi mai întii pe Vasiliu care luase poziţie, apoi pe subalternul său. Acesta stătea aplecat, cu ochii în pământ, făcându-şi din bombeurile pantofilor un pasionant obiect de studiu.

Căpitanul, înţelegând că prezenţa sa e de prisos, se retrase.

— Ei bine, Radule! începu Tomescu când rămaseră singuri, recunoşti că ai dat-o în bară?

— Tovarăşe colonel, eu…

— Explică-mi ce căutai la Constanţa? Cine ţi-a permis să te duci la Constanţa?

— Să vedeţi…

— Te-am însărcinat să supraveghezi institutul şi să dibui persoanele care l-au cunoscut pe Stoleru. Atât! Despre Constanţa nu ne-a fost vorba! Cine naiba te-a pus să te duci acolo şi să te bagi peste sublocotenentul Gina Botez? îl avea ca şi în buzunar. Conform planului, trebuia să se declare de acord şi chiar să-i aducă spionului nişte fotocopii. L-am fi prins asupra faptei. Ai stricat totul, Radule.

— Ce să fac, dacă n-am cunoscut-o pe tovarăşa Botez! De unde să ştiu că aparţine brigăzii speciale! se tângui Coman. O credeam ca toată lumea, noua dactilografă a secţiei „Cupola”. Când am aflat despre întâlnirea ei cu un necunoscut şi apoi despre plecarea lor la mare, crezând-o ameninţată, am socotit de datoria mea să intervin. Dar şi tu, Tomescule ar fi trebuit să mă previi.

— Cum să te previn, dacă după întoarcerea ta din „turneu” nu te-ai prezentat la mine?

— Am fost, pe cuvânt de onoare că am fost! Ţi-am lăsat şi un bilet!

— Ce era să fac cu biletul? Plecaseşi! În particular, te înţeleg, Radule, oficial însă sunt obligat să constat că ţi-ai încălcat atribuţiile, că ai comis un act de indisciplină, că ai înlesnit fuga unui infractor. Astea-s fapte grave, pentru care va trebui să răspunzi. Îmi pare rău, dar ţi-am atras atenţia, şi nu numai o dată, că modul tău de a proceda îţi va aduce neplăceri.

O bătaie în uşă puse capăt discuţiei. Un plutonier cu epoleţi

albaştri intră şi i se adresă lui Tomescu:
— Să trăiţi, tovarăşe colonel. L-am adus pe arestat!
— Introdu-l!
— Am înţeles!
Cu toate că era proaspăt bărbierit, Baltha arăta mizerabil. Avea obrajii buhăiţi, cearcăne, spinarea încovoiată. Costumul extravagant dintr-o stofă roşcată cu carouri verzi i se potrivea lui, dar mai ales împrejurărilor, ca nuca în perete.
La un semn al colonelului care se instalase la biroul lui Vasiliu, se aşeză. Coman înţepenise lângă cuier, neîndurându-se să iasă.
Tomescu se îndeletnicea cu potrivirea meticuloasă a marginilor unor dosare, ocupaţia sa preferată când gândea intens. După ce isprăvi şi-şi admiră opera, i se adresă lui Baltha.
— Te-am adus la Constanţa ca să ne dai o mână de ajutor la prinderea „Păianjenului”. Ce zici?
Traficantul ronţăia unghia degetului său gros.
— De ce te încăpăţânezi!? În situaţia dumitale, cu zicala aia „tăcerea e de aur” nu faci nimic.
— V-am repetat-o de atâtea ori, domnule colonel: nu l-am văzut în viaţa mea! Cum să vă fiu de folos dacă nu l-am văzut?
— Îţi spun deschis, Baltha: până acum credeam că enigmaticul om din umbră e invenţia dumitale. M-am convins că există, aşa că, fii măcar acum deştept! De ce să te osândească tribunalul pentru ceea ce n-ai pe conştiinţă?
— Traficul de stupefiante l-am recunoscut imediat. Cu altceva n-am nicio legătură. Nu-mi puteţi dovedi nimic!
— Nu *puteam,* Baltha! Acum însă, dispunem de o probă certă că erai în cârdăşie cu spionul. Din combinaţia voastră au rezultat două crime şi o sinucidere.
— Nu-i adevărat! De câte ori să vă spun că nu-i adevărat? Apucă scaunul de sub el, ca şi când s-ar fi temut să nu-şi piardă echilibrul.
— Aşa? Atunci fă bine şi uită-te puţin afară.
Se sculă încet şi se apropie de geam. Văzu în curte Studebaker-ul gri.
— Recunoşti maşina? întrebă Tomescu repede. E a dumitale! Una din maşinile dumitale!
Îşi reluă locul şi-şi strânse palmele împreunate între genunchi.
— O recunoşti?
— Am venit cu ea acum două luni. Plecasem cu avionul şi m-

am întors cu Studebaker-ul. Primisem ordin!

— Cui l-ai predat?

— Nimănui! Conform dispoziţiilor, l-am lăsat la Constanţa pe o străduţă din spatele moscheii. Asta ştiu, asta spun!

— Cine e „Păianjenul”? Cum arată? Sub ce nume se ascunde?

— Nu ştiu!

— Ei bine, Baltha, văd că nu vrei să ne ajuţi! Te temi mai mult de el decât de pedeapsa care te aşteaptă?

Traficantul îşi eliberă mâinile şi-şi cuprinse cu ele tâmplele. Strigă:

— Ce vreţi de la mine? Lăsaţi-mă în pace!

— Vorbeşte-mi despre „Păianjen”, Baltha. Spune tot ce ştii! Admiţând că nu l-ai zărit niciodată, ceva tot trebuie să ştii.

— Mi-e frică! Carnea flască de sub fălci tremura ca o piftie.

— Fii tare D! Meseria dumitale implică o doză de curaj. La urma urmei suntem şi noi pe aici, să te protejăm.

— Ce ştiţi dumneavoastră, domnule colonel! Ei te scot şi din gaură de şarpe, când vor să-ţi facă de petrecanie.

— De când îl cunoşti pe „Păianjen?

Îi dădu colonelului dreptate. N-avea, într-adevăr ce pierde, aşa că se decise:

— De vreo zece ani, de când am intrat în organizaţie, ştiu că există. Comunicam indirect, adică prin terţe persoane sau telefonic. În câteva rânduri, prin forţa împrejurărilor, a trebuit să ne întâlnim. Avea întotdeauna grijă să nu-l pot vedea.

— Adică?

— Mă primea într-o încăpere întunecoasă sau stătea după un paravan. O dată, într-un parc, se înfăşurase până sub ochi cu un fular.

— Ei bine, nu l-ai văzut la faţă! Dar de auzit l-ai auzit? După vocea cum e? Tânăr? Bătrân?

— Mai în vârstă, cred.

Coman participa cu însufleţire la acest dialog, dar temându-se să nu fie invitat să plece, tăcea mâlc. Ajunse la concluzia că Baltha începea să spună adevărul şi ultima lui replică i-o confirmă.

— V-aţi întâlnit şi ziua! Descrie-mi-l cum ştii! Ce statură are?

— E înalt şi slab, cu umerii căzuţi.

— Ei vezi că ne putem înţelege? De când eşti în România?

— Din aprilie.

— Când a dat primul semn de viaţă?

— În iunie! După ce am adus Studebaker-ul. Mi-a telefonat la birou şi m-a întrebat dacă totul e în ordine. Mi-a cerut o cantitate de drog. După recepţionarea transportului, i-am dat-o.

— Cum?

— Am depus pacheţelul sub o anumită bancă, la Grădina botanică. Pe urmă, mi-a ordonat să plec la Mamaia şi să ţin sub observaţie doi tineri, Liza Vicol şi Sorin Verescu. Mă chema noaptea la telefon ca să-i raportez.

— De întâlnit v-aţi mai întâlnit?

— Da! O zi înainte de a sosi ultima dată vaporul. M-a convocat la Constanţa, într-un apartament vizavi de teatrul de vară.

— Adresa exactă!

I-o dădu, şi Tomescu o notă.

— Locatarii erau plecaţi din oraş şi intrase cu chei false. Făcuse ca de obicei întuneric. Trăsese jaluzelele iar geamurile erau astupate cu hârtie albastră.

— Ce-a vrut?

— Să-i dau decontul, să lichidez imediat afacerile şi să părăsesc ţara.

— De ce toate astea?

— N-are obiceiul să dea explicaţii!… A da, încă ceva! Mi-a mai cerut o cantitate de stupefiante.

— I-ai dat-o?

— Bineînţeles că n-o aveam la mine! A rămas să i-o înmânez într-un loc şi la o oră care urmau să-mi fie comunicate.

— Şi?

— N-am primit niciun mesaj. Pe şosea, după ce l-a omorât pe cel care mă urmărea, mi-a cerut praful.

— Aşadar, el l-a ucis pe Hardley! Povesteşte amănunţit ce s-a întâmplat după fuga dumitale de la combinatul avicol.

— Cum v-am mai spus, înainte de a ajunge acolo, urmărisem desfăşurarea operaţiunii. Când am zărit maşinile şi apoi doi oameni furişându-se spre plajă, l-am chemat imediat pe „Păianjen” la numărul pe care mi-l dăduse.

— Ce număr? îl întrerupse Tomescu.

Îl spuse. Colonelul ceru imediat relaţii şi află că era cel al telefonului public din holul hotelului „Perla”. După aceea îl invită pe Baltha să continue.

— Mi-a ordonat să alerg la combinat, să recuperez marfa şi s-

o şterg cu ea cât mai repede. Ceea ce am şi făcut. Eram destul de liniştit. Băieţii ştiau prea puţin ca să devină incomozi. La un moment dat, am zărit prin oglinda retrovizoare un Morris alb care se ţinea scai de mine. Apoi, în spatele lui s-a ivit Studebaker-ul. L-a depăşit pe urmăritorul meu şi s-a aşezat de-a curmezişul şoselei ca să-l oblige să frâneze. Am oprit şi eu, la o distanţă oarecare, să văd ce se întâmplă. Cel de la volanul Studebakerului a lăsat Morris-ul să se apropie şi a descărcat două gloanţe dintr-un pistol cu amortizor. Morris-ul a început să meargă în zig-zag şi s-a răsturnat.

Când am vrut să mă dau jos, a îndreptat arma asupra mea şi a strigat:

— Rămâi unde eşti!

M-a surprins timbrul vocii. Nu semăna cu cel cu care mă obişnuisem, deşi după siluetă, el era! Ţin minte că m-am întrebat ce interes putea să aibă să-şi prefacă glasul. A continuat:

— Te-am scăpat dintr-o mare belea, Baltha. Ştii cine-i tipul? Hardley de la Interpol! Te fila de o lună şi tu habar n-aveai.

Mă apucase o spaimă nebună, deoarece presimţeam că va trage acum în mine. N-aveam motive, dar în meseria mea dacă nu te iei şi după inspiraţie, eşti un om mort. Căutam disperat o portiţă de scăpare, în timp ce el se apropia agale. Am zbierat:

— Ce vrei?

A râs lugubru.

— Drogul!

Conteinerul fiind în portbagaj, i-am cerut permisiunea să cobor. Mi-a dat-o, dar m-a ţinut mai departe în şah.

Lac de sudoare şi abia ţinându-mă pe picioare, l-am scos şi l-am aşezat pe asfalt. Mi-a strigat:

— Nu-mi trebuie totul! Cincizeci de grame ajung!

Am deşurubat capacul, am luat două ouă – un ou conţine douăzeci şi cinci de grame – şi le-am pus jos. Cu Luna în spate eram o ţintă la fel de bună ca cele de la poligoanele de tir. Acum nu-i mai rămânea decât să apese pe trăgaci. Mi-a poruncit însă să pun cutia la loc.

După ce am închis-o şi am azvârlit-o înapoi în portbagaj, m-am întors. Ţinea arma lipită de şold, în poziţia pe care o adoptă gangsterii la schimburile de focuri prin localuri.

Totuşi n-a tras! Probabil că nici nu intenţionase să mă

lichideze. Nervii mei însă au cedat. M-am târât până la portieră, m-am urcat şi am demarat. Tocmai apăruse un convoi de autocamioane. Vârâse într-un asemenea hal groaza în mine, încât m-am intercalat între două şi am mers la adăpostul lor până la Constanţa. N-am oprit în oraş, ci mi-am continuat drumul până la Bucureşti. Mi-am făcut bagajele, am ascuns marfa în compartimentul secret al maşinii mele – pe cealaltă, închiriată, am abandonat-o lângă casă – şi… direcţia frontieră. Restul îl ştiţi!

Interogatoriul se terminase. Fu chemat subofiţerul de pază care-l conduse pe arestat.

— Mare scofală! monologa Tomescu plictisit. Păcat că Gina încă nu-i în stare să vorbească. A stat lângă omul nostru o zi întreagă. Ea ne-ar fi putut da semnalmentele.

— Ce spun doctorii? întrebă Coman pentru prima oară.

Tomescu se încruntă.

— Mai eşti aici?

— Unde să fiu? Pusese întrebarea cu o candoare dezarmantă.

— În drum spre Bucureşti! Du-te acasă şi aşteaptă până vei fi chemat.

— Am înţeles, tovarăşe colonel! Totuşi…

— Niciun totuşi! Din clipa asta nu te mai ocupi, sub nicio formă, de cazul Vicol-Verescu. Bună ziua!

Coman părăsi biroul călcând apăsat, ca la defilare. Ţigara pe care o morfolea în gură de un ceas, rămase în continuare neaprinsă.

Un anume Van Holm

Colonelul începu prin a trece în revistă rezultatele obţinute până atunci, citind cu luare aminte rapoartele, procesele verbale, depoziţiile martorilor. Nu găsi nimic concludent, nimic care să-i fi fost necunoscut până atunci. Fixă o întâlnire cu Bene şi-l rugă să-l aducă pe locotenentul Băluţă. Îl întrebă de Gavrilescu, precizând:

— N-avem decât o descriere aproximativă. Îmi puteţi spune ceva în plus?

— I-am zărit mutra doar câteva secunde, în semiîntunericul barului, explică Băluţă. Am putut reţine că purta ochelari de

soare şi că dantura…

— Ce-i cu dantura?

— Avea dinţii neobişnuit de proeminenţi! Ce face tovarăşa Botez?

— Din păcate nu şi-a revenit încă. E tot în stare de inconştienţă. Doctorii se străduiesc, dar…

— O să scape?

— Să sperăm! Depinde de rezistenţa organismului. Săgeata lansată de un dispozitiv al portţigaretului i-a introdus în sânge o otravă violentă, cu efect aproape instantaneu. Pentru moment, trebuie să ne descurcăm fără ea. A mai rămas cineva de pe vechea listă a suspecţilor, neverificat?

— Nimeni, tovarăşe colonel, spuse Bene, Monti era mărunţel – îmi ajungea abia până la umăr – şi în plus a plecat săptămâna trecută. Tudorel Pană…

— Actorul?

— Da! Tudorel Pană e tânăr, poartă barbă şi seamănă cu Gavrilescu cum semăn eu cu Florin Piersic. Hardley săracu…

După plecarea ofiţerilor de miliţie, Tomescu îl chemă pe căpitanul Vasiliu care era în temă. Discutară în jurul cazului. Colonelul spuse:

— Să admitem că locotenent-colonelul Coman avea dreptate, că Pavel Stoleru – „Păianjenul” de acum 27 de ani – e identic cu Gavrilescu, „Păianjenul” de azi! În favoarea acestei ipoteze, vorbesc aspectul fizic, vârsta şi similitudinea metodelor utilizate. Să admitem deci că a revenit în ţară, în vederea îndeplinirii unei noi misiuni. Cum ar fi fost normal să procedeze? Cu ce ar fi trebuit să înceapă, Vasiliule?

— Cu depistarea unor posibile ajutoare!

— Desigur! Dar pentru a-i recruta, trebuia să-i verifice în prealabil, să cumpănească posibilităţile lor de a procura informaţii, să le studieze caracterul, să caute să descopere slăbiciuni, breşe. Ca să cunoască în profunzime toate aceste detalii despre un „candidat”, ce avea de făcut? Zi, căpitane!

— Să fie în preajma lui?

— Exact! De aceea, după opinia mea, „Păianjenul” a locuit sub acelaşi acoperiş cu victimele sale. Nu m-ar mira să se numere şi acum printre clienţii hotelului „Perla”.

— Înseamnă că a sosit cu planul gata ticluit? Că ştia de existenţa lui Sorin Verescu şi a Lizei? întrebă căpitanul de

securitate.

— Nu neapărat! Ar însemna să-l supraapreciem. Cunoştea fără îndoială preocupările institutului, numele directorului. Venind în ţară şi căutând breşa de care am pomenit, a dat de fiul profesorului Verescu şi în plus de prietena acestuia care – ce împrejurare fericită – lucra ca dactilografă în secţia „Cupola”. Sunt sigur că uşuraticul şi răsfăţatul moştenitor al savantului se lăuda pe toate drumurile cu maşina cumpărată de tăticu, cu banii storşi de la tăticu, cu amanta, salariată a lui tăticu.

— Aşadar, recapitulă Vasiliu, vine în România, se interesează de conducătorul institutului, află de băiatul acestuia şi de prietena lui, îi ţine sub supraveghere şi constată că a găsit oamenii de care are nevoie.

— Întocmai! Ca să-i poată avea la îndemână, se instalează la acelaşi hotel. Ai întocmit lista celor ce ocupau camerele în perioada respectivă?

— Da, tovarăşe colonel! La posesorii de autoturisme am trecut şi marca şi culoarea vehiculului. Îi întinse hârtia.

Tomescu luă un creion roşu din vasul de ceramică de pe birou şi începu să bifeze nume după nume, privindu-l de fiecare dată pe căpitan întrebător.

— Moreira – Fiat roşu… Antony… Gantry… Felicien – Peugeot albastru… Vitocka… Bonini… Unzinger – Volkswagen bej…

Încercă să-i explice că ceea ce făcea era de prisos, deoarece nu şi-i putea aminti pe toţi. Colonelul însă, pe care rostirea numelor străine îl amuza, continua neabătut:

— … Wrighley – Austin negru… Humpersdorfer… Swenson… Van Holm – Volvo galben… Frendlef… Palmers…

Vasiliu se lovi peste frunte.

— Opriţi vă rog!

— Frendlef?… Palmers?…

— Nu, nu! Van Holm, tovarăşe colonel! Într-un raport, tovarăşul Bene pomeneşte despre un Volvo galben. Dar unde, când, cu ce ocazie… nu-mi amintesc!

— Caută raportul!

Căpitanul răsfoi dosarul, descoperi fila cu pricina şi citi pasajul cu glas tare. „Mă îndreptam spre combinatul avicol când am zărit un Volvo de culoare galbenă. Maşina era oprită lângă şosea şi părea să fie în pană. Peste capota deschisă stătea aplecat un individ mai în vârstă. Uscăţiv”.

— Bravo! îl lăudă Tomescu pe Bene. Ce înseamnă să nu neglijezi amănuntele. Aşadar, domnul Van Holm este posesorul unui Volvo galben. Ar fi cazul să-l privim mai de-aproape.

O jumătate de oră mai târziu, Tomescu descinse la hotel. Abia instalat în biroul directorului, îl bombardă pe acesta cu întrebări.

— Cine-i Van Holm? Când a sosit? Mai locuieşte şi acum la dumneata?

— Desigur! Reprezintă societatea de turism „Hermes”. A venit la începutul sezonului şi de atunci stă la etajul patru, camera 411.

— Vârsta?

— În jur de şaizeci!

— Tovarăşul Coman v-a arătat portretele-robot? Aduce cumva cu persoana din ele?

— Nu cred! Are părul alb, nasul mic, rotund şi bărbia scurtă.

Socotelile pe care şi le făcuse Tomescu ieşiseră anapoda.

— Absolut insuficient pentru a întreprinde ceva, mormăi cu ciudă. Totuşi nu strică să mă uit puţin la acest Van Holm. Dacă ar fi aici Gina… Se adresă directorului: aveţi o cameră liberă? M-aş instala la „Perla” pentru vreo 2-3 zile.

O vizită reconfortantă

După câteva săptămâni toride, temperatura scăzuse brusc şi nori vineţii întunecaseră cerul. Aversa însoţită de fulgere şi de tunete se transformase într-o ploaie constantă, cu o durată imprevizibilă.

Coman urmărea picăturile mari care se prelingeau pe geam ca lacrimile pe un obraz. Se simţea rău şi hotărâse să-şi petreacă duminica între patru pereţi.

Încercările de a lucra, ’de a aşterne pe hârtie măcar o singură frază, eşuaseră. Se resemnase şi se trântise pe pat, punându-şi alăturea, pe duşumea, un teanc de reviste. După ce răsfoi două-trei, îşi pierdu cheful şi începu să mediteze. Din când în când se întrerupea, îndeletnicindu-se cu studiul tavanului, al petecului de cer înfipt într-o antenă de televiziune sau al pulberii aşa-zise de mătase de pe pereţi. Mai şi adormea, dar chinuit şi cu coşmaruri.

Ploaia o acceptă ca pe un decor potrivit stării sale sufleteşti şi

de aici îi veni ideea că până şi natura e de partea lui. Sub impresia controversei cu Tomescu intenţionase să se supere pe el, să-l acuze de comiterea unei nedreptăţi strigătoare la cer. Nu reuşise nici să se supere, nici să-i poarte sâmbetele. Totul îi era acum indiferent, îl lăsa rece. Totul, în afara faptului că ticălosul izbutise să dispară! Gândul la fuga lui continua, să-l obsedeze şi nu se lăsa extras ca o măsea stricată. De aceea, contemplând plafonul sau pulberea de mătase, se gândea la „Păianjen”, privind bucăţica de boltă albastră se gândea la „Păianjen” şi ascultând ropotul ploii tot la el se gândea.

Aşa îl găsi Sonia Chelaru: lungit pe pat, într-o pijama în dungi albastre şi cafenii, neras, holbându-şi ochii la ea ca la o arătare.

— Ce-ai păţit, Radule? Nu ţi-e bine?

— Foaaarte bine!

— De ce nu răspunzi la telefon? Te-am sunat de câteva ori.

Spuse „n-am telefon”, în loc să-i explice că pusese opritorul.

— Nu eşti în toate minţile! Am avut treabă în Capitală şi mi-am zis să trec şi pe la tine. Mare bucurie pe capul tău, aşa-i?

Răspunse printr-un oftat pe care ea îl confundă cu hârâiala caracteristică laringitei.

— Tot bolnav eşti! Se aude de parcă ai avea şmirghel în gât. Ia să vedem!

Îi puse palma pe frunte, o palmă răcoroasă care mirosea a săpun „Palmier”.

— N-ai nici pe dracu! Te prefaci!

Coman mai oftă o dată.

— De ce, mă rog, nu-mi vorbeşti? Ţi s-a lipit limba de cerul gurii? Hai, dă-te jos!

Se întoarse cu spatele.

— Scoală, îţi spun.

Apucă cearşaful şi trase cu atâta putere, încât Coman, în faţa perspectivei de a se rostogoli pe parchet, coborî singur.

— Sunt supărat!

— Supărat? Asta-i boală de domnişoară de pension, îmbracă-te şi ieşi la aer. Până vii înapoi, am să dau cu mătura.

Nu se clinti. Privea prin Sonia peretele suflat cu pulbere de mătase.

— Nu te mai zgâi la ziduri! Când te întorci, am să-ţi dau o veste. De fapt, pentru asta sunt aici!

Nu-i păsa de Sonatina şi nici de noutăţile ei. Baia i se păru

unicul refugiu. Se pregăti să se retragă pe această nouă poziţie după părerea lui inexpugnabilă.

— Foarte bine! Du-te de te spală. Ai să rămâi cu gura căscată, când ţi-oi povesti ce am aflat despre Stoleru.

— Despre cine? Coman rămase într-o postură de cariatidă.

— Despre Pavel! Despre… „Păianjen”!

Se scutură şi se apropie de Sonia. Nu se mai uita prin ea. Ci drept în ochii ei.

— Ce ştii? Vorbeşte!

— Să fac oleacă de curăţenie şi să deschid ferestrele. În cameră pătrunse o adiere proaspătă şi pe parchetul stropit de ploaie apărură pete mari, roşcate.

— Te rog, Sonia, nu mă mai chinui şi tu! Pe urmă faci ce vrei cu mine! Mă sui şi pe acoperiş!

— Dacă-mi promiţi că te sui pe acoperiş, accept! Cu cine crezi că mă întâlnesc zilele trecute?

— Cu el! Cu Pavel!

— L-a ferit sfântul! Nu, Radule, cu tuşa Aneta!

— Cine e tuşa Aneta?

— Mătuşa lui! Sora mamei lui Pavel. Venise la Tălmaciu, la nişte rude. E bătrână şi suferindă, săraca. Am adus-o la Bucureşti s-o vadă un specialist.

— Ce-ai aflat de la ea?

Se aşeză pe marginea patului şi, ţinându-l în picioare, îi istorisi vreme de cincisprezece minute. N-o întrerupse decât cu câte o exclamaţie de „extraordinar” şi „nemaipomenit”. După ce termină, o întrebă, tropăind de nerăbdare ca fotbaliştii în aşteptarea fluierului arbitrului:

— La ce spital e?

— La Brâncovenesc!

— Mă duc la ea!

Sonia fu martora unei transformări spectaculoase. Îşi lepădă atitudinea de „lasă-mă să te las”, precum şopârlele coada şi întineri. Se mişca la fel de iute ca personajele din filmele mute, deschizând şi închizând într-un ritm ameţitor uşi, dulapuri şi sertare. Încântată, nu găsi cu cale să-l tempereze. În cinci minute era îmbrăcat, încălţat şi încurcat în mânecile fâşului. Sonia care mai trăgea cu mătura, îl supuse unui examen sever.

— Şi barba, Radule? Vrei s-o sperii pe tuşa Aneta?

Ascultător ca un şcolar premiant se debarasă de fâş, scoase

haina şi dispăru în baie.

Reveni cu o tăietură în colţul gurii, dar proaspăt, mirosind a spirt medicinal.

Braţ la braţ ieşiră în stradă. Locotenent-colonelul opri un taxi, ceea ce o făcu pe buna samariteană să bombăne:

— Pe lângă toate păcatele tale. Radule, mai eşti şi risipitor!

Nasturii faraonilor

Tomescu şedea cu picioarele întinse. Erau atât de lungi, încât aproape că atingeau peretele de care sprijinise portretele-robot. Le contempla amuzat, ca pe nişte caricaturi din „Urzica”.

În cursul zilei avusese prilejul să-l zărească de câteva ori pe Van Holm. Era aşa cum îi fusese descris: înalt, în vârstă de vreo 60 de ani, puţin adus de spate, cu umerii căzuţi. În privinţa trăsăturilor, directorul avusese dreptate: nu exista nicio asemănare! Bărbatul din portret avea fruntea înaltă, nasul acvilin, bărbia mare şi pătrată. Van Holm, dimpotrivă, arăta ca un câine mops.

De fapt, întreaga încurcătură se datora zăpăcitului de Coman. El îl îmbrobodise cu teoria lui despre identitatea spionului de acuma cu cel din 1944. La urma urmei, nici nu i se putea pretinde cuiva care-şi pierduse soţia în împrejurări atât de tragice, să fie obiectiv. Ei da, făcuse o greşeală încredinţându-i această misiune. Încercase s-o dreagă, desărcinându-l, dar se punea întrebarea dacă măsura nu fusese luată tardiv.

Adună cartoanele şi le aruncă neglijent pe o etajeră. Se întrebă dacă merita să se ocupe de reprezentantul firmei „Hermes”, pentru simplul motiv că fusese văzut pe şosea, în apropierea combinatului avicol.

Se auzi o bătaie discretă în uşă.

— Intră! strigă colonelul, încheindu-se la piept. Purta pantaloni de vară gri deschis şi o cămaşă albă cu mâneci scurte. Avea braţe vânjoase, cu pielea negricioasă, neobişnuit de păroase.

O fată drăguţă într-o rochie-uniformă mov, cu şorţuleţ. Salută şi rămase în prag.

— M-a trimis tovarăşul director.

— Intră şi stai jos! Cum te cheamă?

— Maria Partenie. Mi se spune Mirela.
— Dumneata te ocupi cu curăţenia la etajul patru?
— Am camerele de mijloc, de la 400 la 420.
— Deci şi cea a domnului Van Holm?
— Da, domnul de la 411. E client vechi.
— Ce-mi poţi spune despre el, Mirela?
— Păi… ştiu eu ce vă interesează?
— Totul!
— „Totul” e ori mult prea mult, ori mult prea puţin, filosofă ea. Vă interesează să zicem… numărul de la pantofi?
Tomescu aprecie isteţimea fetei şi se corectă.
— M-am exprimat greşit. Prin „totul” înţeleg modul de comportare, relaţiile… De pildă, dacă primea vizite.
— N-am găsit niciodată două pahare întrebuinţate şi nici chiştoace cu urme de ruj, dacă la asta vă referiţi.
— Nu neapărat la asta, avându-i în vedere vârsta. Poate veneau la el… clienţi, oameni de afaceri, sau… se ducea el prin apartamente vecine?
Camerista negă.
— N-am văzut! Poate când nu eram eu de serviciu. Am avut şi zile libere.
— Înţeleg! Dar în compania tinerilor de la 416 l-ai zărit vreodată?
— Cei doi care s-au sinucis din dragoste? Se salutau! Nu i-am văzut stând de vorbă.
— Domnului Van Holm îi plăcea o anumită băutură?
— Sunt multe sticle în cameră.
— Ce fel de sticle?
— De apă minerală!
Îşi muşcă buzele, ca să nu zâmbească. Prea avea limba ascuţită.
— Poartă ochelari de soare foarte închişi la culoare?
— Asta nu ştiu! în casă umblă fără ochelari, dar e posibil să-i ţină în buzunar.
— A încercat vreodată să te tragă de limbă? Să obţină de la dumneata informaţii despre alţi locatari ai hotelului?
— Nici gând! Discuta cu mine despre nasturi. O dată mi-a spus că semăn cu Cibele, fiindcă descoperise pe o fotografie a costumului ei nişte nasturi ca ai mei.
— Nasturi?… Cibele?… Nu înţeleg nimic!

— Cibele este o zeiţă de origină frigiană, considerată drept „Mama tuturor zeilor” şi protectoare a vegetaţiei. Aşa scrie în dicţionarul mitologic în care m-am uitat.

— Un tip cam ciudat, acest Van Holm?

— Sucit de-a binelea! Şi pe deasupra… murdar.

— S-a legat de dumneata? Nu te sfii, Mirela!

Pe obrajii fetei apărură pete de culoarea tomatelor. Ochii îi sclipiră mânioşi.

— Numai la lucruri de-astea vă gândiţi, voi bărbaţii! Aflaţi, tovarăşe, că domnul Van Holm e murdar… la propriu, nu la figurat.

— Cum adică… nu se spală?

— Ba da, dar chiuveta e uneori atât de neagră, de parcă ar fi cărat cărbuni. Cămăşile arată ca tăvălite prin noroi, pantalonii aşişderea.

— Nu mai spune! Unde o fi umblând?

Ridică din umeri.

— Pleacă noaptea? Se întâmplă să nu doarmă la hotel?

— De dormit, doarme! Aşternutul e totdeauna mototolit şi plin de nisip…

Nu mai avea ce afla de la ea. O concedie.

— Bine, Mirela, îţi mulţumesc!

E un om periculos? întrebă camerista cu ochii ca două monede noi-nouţe.

Îi stârnise curiozitatea şi pofta de senzaţional.

— Depinde! glumi el. Pentru fete ca dumneata, nu cred!

— S-au mai văzut cocoşi şi la şaizeci de ani! spuse ea mucalit, examinându-l pe colonel ca şi când ar fi vrut să-i aprecieze vârsta.

Tomescu împlinise cincizeci şi se simţea prost, dar trebui să dea Cezarului ce i se cuvenea: Mirela avea indiscutabil simţul umorului.

După plecarea ei, părăsi şi el camera. La recepţie dădu de Max Dumitrescu, un tânăr, miop, cu lentile cât degetul de gros, care vorbea curent şase limbi. Îl cunoştea mai de mult.

— Dumitrescule, ce-mi poţi spune despre Van Holm?

— Un bătrân cam aiurit, dar foarte priceput în meserie. Are în fundul holului un mic birou. Firma se vede de aici… „Hermes”.

— În ce sens priceput!? Cu ce se ocupă?

— Păi, primeşte grupurile de turişti, colaborează cu noi la

repartizarea acestora pe camere, organizează excursii, vizionări de spectacole… Când n-are treabă, vorbeşte despre nasturi. Nasturii antici sunt pasiunea lui.

— Ciudat! Îi place societatea? E prietenos? Frecventează barul?

— De unde! V-am spus: îşi vede de treburile lui.

— Pleacă uneori seara şi se întoarce târziu?

— Abia acum îmi dau seama! Se întâmplă să se întoarcă după miezul nopţii.

— Asta nu te-a surprins?

— Sincer să fiu, de loc! Se plimbă omul după o zi de muncă. Are un Volvo mic, galben-citron. Pe zăpuşeala asta, cine n-ar face seara un tur? De-aş avea maşină…

— Ai proceda la fel, ştiu! Dar nu te-ai întoarce cu hainele pline de noroi. N-ai observat în ce hal e, când revine din expediţiile sale?

— Doar că are unghiile negre, ca salahorii. Pe la douăsprezece stingem o parte din lumini şi cum am vederea slabă…

— Bine, Dumitrescule! Uite ce rugăminte am eu la tine: dacă observi că se pregăteşte să iasă, sună-mă.

La zece şi un sfert, Tomescu primi telefonul aşteptat.

Van Holm luase masa la restaurant („două ouă moi şi un pahar cu iaurt” ţinu să precizeze Dumitrescu) şi era pe cale să părăsească hotelul.

Colonelul ajunse la timp ca să-l vadă urcându-se în Volvo-ul galben. Se instală şi el în Renault-ul său, care, după opinia sa la fel de subiectivă ca a tuturor posesorilor de autovehicule indiferent de marcă, întrunea un maximum de calităţi şi un minimum de defecte.

Noaptea era senină şi plăcută. În partea stângă a şoselei lucea marea, împodobită cu şiraguri de nestemate. Cerul aureolat de luminile portului avea o culoare neobişnuit de deschisă, cenuşiu-sidefie, ca a perlelor.

Volvo-ul înainta cu o încetineală de melc, părând să dea dreptate lui Dumitrescu, anume că Van Holm se plimba fără ţintă şi fără alt scop decât acela de a respira aerul proaspăt, saturat de sare.

Tomescu îl imita, mergând şi el cu patruzeci pe oră. Trecură prin Constanţa. Reprezentantul firmei „Hermes” continua să conducă lejer, atât în centrul aglomerat cât şi pe străduţele

puţin circulate din vecinătatea digului.

Pe şoseaua spre Mangalia, după trecerea punctului de control, şi unul, şi celălalt, accelerară treptat. Cincizeci… şaizeci… optzeci… o sută…

Când colonelul de securitate se aştepta mai puţin, Van Holm încetini şi opri. Acţionă şi el frinele, stinse farurile, rămânând în expectativă.

Ciudatul personaj coborî. Purta pe umăr un târnăcop şi târa după el o lopată care zdrăngănea în contact cu asfaltul. Părăsi şoseaua, luând-o spre dreapta, de-a curmezişul unui teren uşor accidentat, plin de bălării.

Tomescu îşi pipăi revolverul, desfăcu piedica şi se furişă după el printre buruienile colbuite. Îl vedea clar la lumina lunii, înalt, uscăţiv aidoma „cavalerului tristei figuri”. Ce căuta aici? Venise să dezgroape o comoară? Ascunsese ceva, vreun obiect pe care intenţiona să-l scoată la iveală?

Van Holm se opri lângă o groapă încojurată de nişte pietroaie risipite fără noimă. Îşi suflecă mânecile, scuipă în palme ca muncitorii cu ziua şi înfipse sapa în ţărână.

Colonelul înaintă atât cât îi permise prudenţa. Călcând pe iarba veştedă, stârnea praful care-i gâdila nările.

Căutătorul de comori încă nu se apucase de lucru. Încerca o lanternă electrică, aprinzând-o şi stingând-o succesiv.

Dădu apoi drumul uneltelor în adâncitură şi, cu lampa în mână, îşi făcu vânt după ele. Curând bulgări de pământ zburară prin aer, mărunţindu-se.

Ofiţerul merse mai departe. Cu palma pe oţelul încălzit al armei, veni până la marginea gropii. Van Holm nu-l simţi. Săpa fără grabă, într-un ritm uniform, preocupat să-şi economisească forţele. Din când în când se oprea, îşi ştergea năduşeala sau schimba lopata cu târnăcopul, pentru a slăbi vreun bolovan. Lanterna o aşezase lângă el, pe un bloc de calcar, pe suprafaţa căruia se distingeau motive ornamentale.

— *Guten Abend!* salută colonelul într-o germană corectă.

Van Holm se arătă surprins, fără să se alarmeze. Răspunse degajat:

— Bună seara! Cu cine am onoarea?

— Tomescu e numele meu!

— Îmi pare bine! V-a intrigat activitatea mea? Era curios să aflaţi cu ce mă ocup?

— Mărturisesc că da!

— Ei bine, sap, domnule!

— Asta se poate vedea! De ce săpaţi, dacă nu vă e cu supărare?

— Cum „de ce”? De plăcere, bineînţeles! Fiecare are câte un *hobby.* Unii colecţionează cutii de chibrit alţii împăiază păsări, iar alţii se dau în vânt după cact

Eu sap gropi, fiindcă-mi face plăcere. E sănătos, întăreşte muşchii braţelor şi ai toracelui, regenerează sistemul nervos.

Colonelul râse neîncrezător.

— În toiul nopţii, domnule Van Holm? Practicaţi acest sport în toiul nopţii?

— Dacă ziua n-am timp! Dar văd că-mi ştiţi numele! De ce nu recunoaşteţi că sunteţi de la poliţie?

— Fiindcă n-are nicio legătură cu conversaţia noastră. N-am venit să vă arestez.

— Şi eu care auzeam de-acum zăngănitul cătuşelor.

— Admiteţi că nu săpaţi doar de dragul mişcării în aer liber?

— Admit! Mă pasionează arheologia. Fac săpături arheologice. Dar negăsind niciodată ceea ce caut, mă amăgesc cu ideea practicării unui exerciţiu fizic util.

— Să vă cred, domnule Van Holm?

— Cum vă place! Coborâţi lângă mine, ca să vă convingeţi că nu există nasturi.

Colonelul coborî în groapă şi o inspectă cu un aer de specialist. În afara plăcii groase de piatră, nu observă nimic.

— Un sarcofag?

— O stelă funerară!

— Înseamnă că tot aţi găsit ceva!

— Da, dar pe mine, stelele nu mă preocupă! Nici sarcofagele! Nici ceramica! Nici uneltele sau armele…

— Atunci ce?

— Nasturii, domnule Tomescu, nasturii vechilor egipteni, ai elenilor, dacilor, romanilor… Ei sunt pasiunea vieţii mele.

— Nu vă supăraţi, dar asemenea accesorii vestimentare existau oare în antichitate? Pe câte ştiu, toga n-avea nevoie de nasturi.

— Iată eroarea! se aprinse Van Holm. Istoricii greşesc negând existenţa nasturilor la îmbrăcămintea faraonilor din Valea Nilului şi la acea a împăraţilor Romei. Până acum n-am putut încă s-o

dovedesc, cu toate că am săpat la Giseh, la Pompei şi pe Acropole. Dar în cele din urmă voi izbuti!

— V-o doresc din suflet! Subiectul mă pasionează şi l-aş continua cu plăcere, dar nu în asemenea condiţii.

N-aţi vrea să ieşim?

Van Holm acceptă. Se înapoiară la maşinile lor.

— De fapt, iar am fost tras pe sfoară! mărturisi cu amărăciune arheologul amator. Pentru a nu ştiu câta oară.

— În ce sens?

— Prima dată mi-a spus că vecinul meu, tânărul de la camera 416, e student la arheologie! Era o minciună! Într-o seară m-a trimis la Constanţa, la un restaurant unde urma să mă întâlnesc cu un anume profesor Hardley, istoric de renume. O fi fost el profesor, dar de înot, căci nu ştia măcar deosebirea dintre *toga candida, toga sordida* şi *toga praetexta.* Iar despre *trabea* m-a întrebat dacă e o ţigară de foi. Am plecat indignat.

În altă seară mi-a sugerat că aş putea găsi nasturi antici în apropierea unui anumit punct de pe şoseaua asta. Ei bine, am nimerit într-o situaţie foarte neplăcută.

A fost o ambuscadă ca-n filmele poliţiste, cu gangsteri care se urmăreau cu automobilele şi se împuşcau cu pistoalele.

Tomescu îi bară drumul.

— Despre cine vorbiţi? Cine v-a jucat toate aceste farse?

— Naiba ştie! Cineva care mă chema la telefon şi se dădea drept prieten anonim.

— Domnule Van Holm, în noaptea aceea cu împuşcăturile, unde vă aflaţi?

— Pe şoseaua asta, v-am mai spus!

— În ce loc?

— Circulam! încercam să identific amplasamentul pe care mi-l indicase măgarul. Dar m-am rătăcit. Când mi s-a părut c-am dat de el, am luat-o de-a curmezişul câmpiei. Mă îndepărtasem vreo cincizeci de metri de şosea, când a izbucnit scandalul. Bâz… bâz… bâz… bum… bum… o maşină Morris răsturnată. Apoi, doi oameni au vorbit cu glas tare… Pe unul, pe cel care a tras cu pistolul, l-am recunoscut. Mă miram ce caută la volanul unui Studebaker ultimul model. O să-mi reproşaţi că n-am înştiinţat autorităţile. Aflaţi că eu nu mă bag! N-am nevoie de încurcături cu poliţia!

— Cine era?

— Maimuţoiul în livrea portocalie! Cel cu coniacul!

— Nu vă înţeleg. Cine?

— Obrăznicătura aceea de barman, care într-o noapte trecea pe coridor cu o sticlă de Henessy. Mă durea stomacul, aşa că i-am cerut să-mi toarne şi mie un păhărel.

Ce credeţi că mi-a răspuns? Că la vârsta mea, coniacul face rău la o oră atât de înaintată!

Tomescu îl luă de braţ, zorindu-l.

— Haideţi, domnule Van Holm! Să ne întoarcem la hotel. Luaţi-mă cu dumneavoastră.

— Cu maşina dumitale ce se va întâmplă?

— O să trimit după ea mai târziu.

— Din partea mea! Aşeză grijuliu sapa şi târnăcopul în portbagaj, bombănind:

— O lume nebună! Cineva, habar n-am cine, a spus cândva, habar n-am când, „dau un regat pentru un cal”. Eu sunt dispus să dau toţi nasturii antici din lume pentru un singur om cu mintea teafără!

Demascarea

Pe drum, colonelul îl rugă să oprească la un telefon public şi vorbi cu procuratura. Îl căută apoi pe Vasiliu la Inspectoratul de securitate şi află că acesta îl aşteaptă la „Perla”. Sună recepţia.

— Alo, Dumitrescule, Tomescu la aparat. Căpitanul Vasiliu e acolo?

— Vi-l dau imediat!

Vasiliu se prezentă:

— Să trăiţi, tovarăşe colonel!

— Zi, căpitane, c-am uitat: cum se numeşte barmanul?

— Care dintre ei? Fane… adică Ştefan Croitoru?

— Da! Cheamă procurorul de serviciu şi comunică-i numele. Ştie el despre ce este vorba. L-am informat. După aceea, trimite după mandatul de arestare.

— Am înţeles! Iau legătura cu procurorul de serviciu şi trimit după mandatul de arestare. Totuşi…

— Ce mai vrei?

— Trebuie să fie o neînţelegere! Barmanul şi Gavrilescu nu pot fi una şi aceeaşi persoană. Când Gavrilescu venise cu Gina,

Fane îi servea.

— I-a văzut cineva împreună, faţă în faţă?

— Nu ştiu! Abia după fuga infractorului…

— Atunci?

— Cum primesc mandatul îl arestez?

— Nu! Aşteaptă-mă până vin!

Tomescu îşi reluă locul în Volvo-ul galben. Merseră până la Mamaia în tăcere, deoarece colonelul era mult prea preocupat ca să se lase antrenat într-o conversaţie despre nasturii togilor romane.

Vasiliu şi Dumitrescu discutau în surdină, urmărindu-l cu coada ochiului pe barmanul în jachetă portocalie, care strângea ceştile de cafea şi paharele goale de pe mesele din hol.

Van Holm rămase proţăpit în uşă şi-l ţinti cu degetul.

— Iată-l! Asta-i dobitocul cu coniacul! întrebaţi-l dumneavoastră, care sunteţi de la poliţie, dacă n-a fost în noaptea aceea cu Studebaker-ul pe şosea şi dacă nu el a tras în omul de la volanul Morrisului?

Vorbise suficient de tare ca să fie auzit de Croitoru. Cu acesta nu se produse, aparent, nicio schimbare. Nici măcar o clipire fugară a pleoapelor! Continua să stea aplecat şi să lustruiască o placă de cristal.

Deodată se îndreptă. Ţinea mâna cu şervetul ridicată.

O flăcăruie arse pânza, ţâşni prin ea. Glontele trecu razant lângă capul lui Van Holm, îi şuieră colonelului pe la ureche ca să se înfigă în cele din urmă în perete.

În tinereţe, Tomescu jucase rugby la Dinamo. Plonjă la picioarele arheologului amator, placându-l după toate regulile artei. Se lungiră amândoi pe podea, făcându-şi dintr-un fotoliu meterez. Căpitanul de securitate reacţionă prompt, azvârlind un vas de ceramică în direcţia barmanului; deoarece nu-l nimeri şi Croitoru continua să tragă, sări peste tejgheaua recepţiei, adăpostindu-se. Îi strigă lui Dumitrescu „jos”, dar acesta era ca paralizat. Un glonţ i se înfipse în umăr. Căzu. Cei din hol se împrăştiară ca potârnichile, ascunzându-se în dosul coloanelor.

Mergând de-a îndăratelea, Fane îşi acoperea retragerea golind încărcătorul. Voia să ajungă la uşiţa din fund.

Colonelul scoase revolverul său şi ripostă, la fel Vasiliu.

Cele trei arme bubuiră, răspândind fum şi miros de praf de

puşcă. De peste tot cădeau bucăţi de tencuială şi o lustră se făcu ţăndări.

Când se năpustiră după barman, acesta dispăruse prin uşiţă.

— S-a dus! scrâşni colonelul.

Căpitanul îl contrazise plin de sine:

— De data asta *nu,* tovarăşe colonel! Ieşirile sunt păzite cu străşnicie şi oamenii mei au primit consemn să tragă. De data asta nu ne mai scapă!

Coridorul avea pereţii din ciment aspru, nefinisat, cu dâre paralele rămase de la cofraj. Îl lumina un bec amplasat undeva la mijloc. Câteva uşi se înşirau pe o singură latură, la distanţe egale. Aparţineau unor debarale, unor mici magazii şi atelierelor de întreţinere.

Una stătea larg deschisă. Se apropiară prevăzători, cu degetul pe trăgaci. Liniştea era ameninţătoare, îţi dădea fiori. Se postară în dreapta şi în stânga uşii, şi Vasiliu strigă:

— Aruncă arma şi ieşi afară!

Niciun răspuns! Repetă somaţia, fără ca din încăpere să răzbească vreun zgomot.

Se înţeleseră din priviri şi căpitanul împinse încet capul înspre canat. Ceea ce văzu, îl determină să renunţe la adăpost.

Tomescu pătrunse după el într-o odăiţă mică plină cu lăzi, pături vechi, sticle şi cutii de conserve goale. Pe podea zăcea încolăcit, cu faţa în jos, barmanul Ştefan Croitoru. Pistolul cu ţeavă lungă şi amortizor îi căzuse din mână. Colonelul îngenunche ca să-i pipăie pulsul şi să-i examineze pupilele. Când îl întoarse, înţelese că nu mai era nevoie de asemenea probe: gaura rotundă din mijlocul frunţii, din care sângele picura, era o dovadă concludentă că omul decedase.

Aşteptară sosirea medicului legist şi a fotografului. Căpitanul scotoci prin hainele mortului – jacheta se afla pe jos, lângă el – şi scoase pe rând un portofel burduşit cu bancnote străine, un paşaport pe numele de Thomas Frey prevăzut cu o fotografie autentică, un breloc în formă de potcoavă cu o cheie de contact – probabil a Studebaker-ului. Mai găsi o pereche de ochelari de soare cu sticle negre şi un obiect ciudat din plastic roz, asemănător unei proteze dentare.

Colonelul îl urmărea.

— Ce-o fi asta?

Vasiliu răsucea proteza pe o parte şi pe alta. Deodată

Tomescu se lumină:

— Dantura proeminentă a lui Gavrilescu! Ia să vedem…

Îngenunche, introduse cadavrului piesa de plastic între gingie şi buza superioară şi îi puse ochelarii pe nas.

— Iată-l! După toate descrierile, Gavrilescu în persoană! Dacă ar fi aici tovarăşa Botez, ar confirma-o. Proteza schimbă complet fizionomia şi dacă mai pui la socoteală ochelarii… Aşadar, Ştefan Croitoru şi Mihai Gavrilescu sunt una şi aceeaşi persoană. În seara aceea când a venit Coman la bar, s-a săltat peste tejghea şi s-a ascuns în magazia asta. S-a întors apoi fără proteză şi ochelari negri, după ce a schimbat sacoul cu jacheta portocalie.

Se aşeză pe o ladă înaltă şi tălpile îi ajunseră până la podea.

— Nici nu-mi vine să cred, spuse, că afacerea s-a încheiat. „Păianjenul”… Ştefan Croitoru… Mihai Gavrilescu… Thomas Frey! Patru personaje întruchipate de unul singur.

— Aproape că-ţi inspiră respect! observă Vasiliu readucând trupul în poziţia iniţială. Se ridică şi se scutură de praf.

Un locotenent-major de miliţie îşi făcu apariţia.

— Să trăiţi, tovarăşe colonel! Permiteţi să începem? Tomescu încuviinţă. După ce schimbă câteva cuvinte cu medicul legist, i se adresă lui Vasiliu.

— Să mergem la inspectorat, căpitane, să punem concluziile pe hârtie.

Speranţe neîmplinite… şi totuşi

În anticamera lui Tomescu, Coman aştepta de mult să fie primit. Secretara scria la maşină, fără să-l învrednicească măcar cu o privire. Şedea aplecat, cu coatele pe genunchi, fumând ţigară după ţigară. Avusese răgaz să lase frâu liber fanteziei, închipuindu-şi întrevederea ce avea să urmeze.

Secretara, îşi imaginase el, mai intrase o dată la şef, ca să-i aducă aminte de el. Acesta îl primise cam ostil.

— Ce cauţi aici?

Îl informase respectuos că interveniseră elemente noi, care motivau reluarea cazului.

Colonelul nu fusese de acord cu această opinie, dar acceptase să-i asculte, fiindcă el, Coman, îi era vechi prieten.

— Zi repede! îi spusese, n-am timp de pierdut.

Intrase de-a dreptul în subiect, repetând ceea ce aflase prin intermediul Soniei.

— De necrezut! De unde ştii?

— De la bătrâna lui mătuşă!

— Formidabil! exclamase Tomescu şi-l bătuse pe umăr. Asta aruncă o lumină nouă asupra întregii afaceri. Bravo, Radule, felicitările mele.

După aceea îşi ceruse scuze şi-l învestise cu toate prerogativele ducerii la bun sfârşit a cercetărilor.

Iluziile îl transpuseseră într-o asemenea stare euforică, încât secretara trebui să repete de trei ori „poftiţi la tovarăşul colonel!” Când o auzi, în sfârşit, se fâstâci şi se arse cu ţigara.

În biroul lui Tomescu, termometrul îndrăznelii sale scăzu sub punctul de îngheţ şi fu incapabil să reediteze dialogul imaginar.

Colonelul şedea cu un dosar voluminos pe genunchi. Citea, urmărind rândurile cu degetul arătător.

Când Coman intră, se încruntă şi-şi încleştă buzele.

— Ce vrei?

— Tovarăşe colonel, vă rog respectuos…

— Ţi-am ordonat să aştepţi până vei fi chemat.

— Da, tovarăşe colonel!

— Atunci?

— Tomescule, mai ascultă-mă de data asta! A intervenit ceva…

— Ştiu! Spionul s-a sinucis! Cazul „Păianjenul” aparţine trecutului.

— S-a sinucis?

Uimirea îl făcu să devină şi mai stângaci, să-şi rotunjească ochii şi să dea sprâncenelor forma unor semne de întrebare.

— Acum că ai aflat, ţe-ai liniştit?

— Tomescule, faptul că e mort nu înseamnă… nu înseamnă… că nu trăieşte!

Colonelul vru să râdă, se abţinu şi spuse blând, cu condescendenţă:

— Te-ai scrântit, Radule!

— O singură vorbă! Pavel Stoleru era de fapt…

Tomescu îl întrerupse pe acelaşi ton:

— Te duci imediat la un doctor să te consulte. Cel mai bine ar fi să-ţi dea un concediu medical.

Coman se gândi puţin. Ideea îi surâse şi o luă de bună. În drum spre policlinică, prin minte i se încrucişară tot soiul de planuri năstruşnice.

Obţinu un concediu de şapte zile, dar nu plecă pe litoral imediat, ci rezistând tentaţiei stătu încuiat o zi şi o noapte. Îşi consultă însemnările din carnet şi, după ce le ştiu aproape pe de rost, se angrenă într-un joc asemănător celui cu cartonaşe decupate, care, puse la locul potrivit, alcătuiesc o poză. Îşi tăiase din hârtie bileţele pe care scrisese câte o propoziţie sau câte un nume şi le alătura în fel şi chip. De zeci, de sute de ori strica fără regret combinaţiile şi o lua de la început. Încetul cu încetul ajunse la o înşiruire de fapte care, chiar dacă nu corespundea întru totul realităţii, avea o oarecare logică.

Îşi notă concluziile sub formă de tabel în carnetul său şi cu el în buzunar se sui în acceleratul de Constanţa.

În calitatea sa „neoficială” nu se putea adresa Inspectoratului de securitate sau celui de miliţie, ca să le ceară sprijin, ci trebuia să se descurce singur.

Primul drum îl făcu la „Perla”, unde stătu de vorbă cu chelnerii, cu picolii şi cu femeile de serviciu. Vizită apoi, cu aprobarea directorului – spre norocul lui acesta nu-i puse prea multe întrebări – magazia în care fusese găsit cadavrul barmanului. O supuse unui examen lung şi meticulos şi descoperi, în spatele unor lăzi, un culcuş, resturi de mâncare, sticle goale şi mucuri de ţigară. Pe acestea le sortă, despărţind pe cele străine de obişnuitele „Favorit” indigene, şi le numără.

Procedă astfel inspirându-se din lectura unui tratat deosebit de valoros, „Metode moderne de investigaţii”, de prof. Dr. Titus Luduşan.

Se duse apoi la Serviciul administrativ al hotelului, unde consultă condica de prezenţă a salariaţilor, şi avu o întrevedere cu Max Dumitrescu, abia întors de la spital.

Discuţia se referi în special la Van Holm şi la Gavrilescu. Află printre altele că însoţitorul Ginei Botez, înainte de a veni cu ea la bar, telefonase în câteva rânduri de la recepţie, cerând camera reprezentantului firmei „Hermes”. Cu acest prilej, Max observase că avea unghiile ia fel de murdare ca Van Holm. Ceea ce-l făcuse să-l creadă şi pe el arheolog amator.

Urmă o perioadă de patru zile, în care nu făcu mai nimic. Se plimbă prin staţiunile de odihnă la ore de maximă aglomeraţie,

frecventă restaurantele şi barurile de zi, cutreieră îmbrăcat în vechiul său costum bleumarin, dar cu o pălărie nouă de paie trasă pe frunte, plajele. Îl caracteriza o nerăbdare greu stăpânită, manifestată prin dese consultări ale calendarului de buzunar şi ale ceasului-brăţară.

Aştepta ceva, ceva care potrivit calculelor sale urma să se producă în a cincea zi de la plecarea sa din Bucureşti.

În sfârşit, se împlini şi sorocul. Dis-de-dimineaţă părăsi camera închiriată la o familie constănţeană şi luă autobuzul de Mangalia. Spre nedumerirea şoferului, ceru să fie lăsat în plină şosea. Şoferul n-avea de unde să ştie că locul era foarte apropiat de cel pe care-l supraveghease în atâtea seri Hardley, de plaja pustie unde fuseseră debarcate conteinerele cu stupefiante.

Se furişă printre arbuşti până aproape de malul mării şi descoperi, pe nisipul presărat cu bolovani, un cort albastru.

— E cineva aici? strigă de departe.

Din cort ieşi barmanul. Era viu!

În legitimă apărare

— Bună ziua! Ce mai faceţi?

Nu-l recunoscu sau se prefăcea a nu-l recunoaşte.

— Pe mine mă căutaţi?

— Să zicem că pe dumneavoastră.

Fane Croitoru arăta rău, cu pielea ofilită şi cu ochii încercănaţi. Semăna bine cu una dintre variantele portretului-robot. Aşa cum stătea, gârbovit, cu braţele atârnând de-a lungul trupului, cu capul între umerii înguşti, îţi trezea compătimire.

— Nu vă cunosc.

— Ne-am mai întîlnit, totuşi. Sunt locotenent-colonel de securitate. Iar· dumneavoastră vă numiţi Stoleru! *Cornel Stoleru!*

— Vă înşelaţi! Eu sunt...

— Atunci Thomas Frey sau... „Păianjenul!”

— „Păianjenul” da, tovarăşe locotenent-colonel. Pe vremuri mi se spunea aşa. Îmi pare bine că aţi venit, deoarece eram decis să mă predau.

— Zău? Aşa deodată? De ce?

— O să vă spun. Să intrăm, că n-are rost să stăm la soare.

În pofida umbrei din cort, zăduful îngroşa aerul, dându-i consistenţa unei supe. Începutul de septembrie era la fel de torid ca un început de august, în care atmosfera se încinge în primele ore ale dimineţii şi păstrează căldura până seara târziu. Coman renunţase la costumul din stofă bleumarin, înlocuindu-l cu o pereche de pantaloni de doc şi cu o bluză cu găurele. Se aprovizionase cu trei batiste, din care două deveniseră de-acum inutilizabile.

Se aşezară pe scaune pliante, de-o parte şi de alta a mesei.

— Vreau să mă predau, deoarece nu mai suport să fiu hărţuit. Trei sferturi din viaţă am trăit ca un fugar, şi nu-s în stare acum, la bătrâneţe, s-o iau de la început. Nu mai am nervi, nu mai am putere, pricepeţi?

— E o idee cât se poate de înţeleaptă! Care e numele dumneavoastră real?

— Pavel Stoleru!

— Atunci cel ucis este fratele dumneavoastră geamăn, Cornel?

— Da! Eu l-am împuşcat! Am fost în legitimă apărare.

— Aşa? Care dintre voi era Ştefan Croitoru, barmanul?

— Eu! Sub acest nume de împrumut m-am întors în ţară.

— Când asta?

Acum douăzeci şi trei de ani. În 1948.

— Cornel când a venit?

— Anul acesta, în iunie. Tovarăşe locotenent-colonel, daţi-mi voie să vă povestesc totul de la început până la sfârşit. Voi fi scurt.

— Vă rog! Nu sunt grăbit.

Coman luă o poziţie pe cât posibil de comodă şi scoase pachetul de „Carpaţi” şi chibriturile.

— Cornel şi cu mine eram fraţi gemeni, începu Stoleru. Ne-am născut la Pojorâta, în Bucovina, la 19 noiembrie 1914. Tata lucra la o exploatare forestieră. Mama murise când nu mergeam încă la şcoală, aşa că am fost crescuţi de o mătuşă, Aneta Mareş. Eu am părăsit comuna la 13 ani, ca să găsesc de lucru la Suceava. Am fost ucenic a o croitorie, băiat de prăvălie la un băcan şi în cele din urmă picolo. În 1938 am plecat la Bucureşti.

— Şi fratele, Cornel?

— Hoinărea! Nu prea ne înţelegeam, din cauză că aveam firi

foarte diferite. Habar n-am cu ce s-a ocupat în perioada aceea. Uneori venea la mine, ca să-mi stoarcă bani. Din 1938 până în 1944, n-am auzit de el.

— Dumneavoastră ce aţi făcut în Capitală în aceşti şase ani?

— Eram chelner la diferite restaurante. În ‘42 am fost angajat la Athenée Palace. În martie ’43 m-am alăturat luptei antifasciste.

— Aţi fost ilegalist?

— Da!

— La Bucureşti, fratele nu v-a căutat?

— O singură dată, la începutul verii lui patruzeci şi patru.

— Tot bani voia?

— De unde! Arăta ca unul care s-a căpătuit. Nu mi-a pretins nimic, dimpotrivă, mi-a oferit o sumă respectabilă.

— Pentru ce?

— Aşa! Zicea că mi-o face cadou!

— Ştia despre activitatea dumneavoastră politică?

— Nu cred! Cunoştea în schimb relaţiile mele cu… Alina Coman.

— Ce fel de relaţii? Puse întrebarea pe un ton repezit, care făcea notă discordantă cu cel întrebuinţat până atunci.

— Alina era legătura mea, în cadrul organizaţiei. Asta, fireşte, Cornel n-avea de unde s-o ştie. Mă tachina, sfătuindu-mă să am grijă să nu mă prindă bărbatul.

— De unde deţinea informaţiile cu privire la… această tovarăşă Coman?

— N-am idee! În orice caz, cunoştea foarte multe lucruri despre ea. I-oi fi spus şi eu câte ceva, în toiul discuţiei, apărându-mă împotriva insinuărilor. Scurt timp după această întrevedere am fost arestat de Gestapo. Direct de la restaurant m-au ridicat.

— V-au interogat? V-au schingiuit?

— Desigur! Am rezistat însă torturilor. N-am trădat! După o săptămână, văzând că nu scot nimic de la mine, m-au suit într-o maşină şi m-au transportat la aeroport. Aşa am ajuns în Germania, la Dusseldorf.

— Şi acolo?

— M-au internat într-un lagăr, complet izolat de ceilalţi deţinuţi. O lună încheiată n-am văzut decât pe paznicii care-mi aduceau mâncarea. Am încercat să vorbesc cu ei. Zadarnic!

Parcă erau muţi. Într-o zi am fost condus la un ofiţer superior SS, care, spre bucuria mea, mi-a comunicat că sunt liber. M-a pus însă să semnez o hârtie.

— Anume?

— O cerere antedatată, prin care solicitam să lucrez ca agent-informator al Gestapoului.

— Aţi iscălit?

— N-aveam încotro! Unica mea dorinţă era să fiu liber şi să aflu ce se petrecuse în realitate. Mi s-au înmânat acte pe numele de Ştefan Croitoru şi mi s-a atras atenţia că înapoierea mea în ţară ar echivala cu o sinucidere.

— Cât aţi stat în Germania?

— Încă patru ani după capitulare. Mă temeam să revin în România, din cauza acestei hârtii, mă temeam că voi fi declarat criminal de război şi judecat. Cine ar fi crezut povestea mea? Până în 1948 am răbdat, pe urmă mi-am zis „fie ce-o fi” şi am plecat acasă.

— Ca Ştefan Croitoru?

— Da! Curând mi-am dat seama că-mi făcusem griji degeaba. Nu s-a legat nimeni de mine. Am lucrat la Braşov, la Sibiu, la Craiova. Acum locuiesc la Bacău, dar vara mă trimit pe litoral.

— Şi fratele? Aţi mai avut veşti de la el?

— Până acum în iunie, nu! Într-o zi m-a chemat la telefon şi mi-a cerut o întâlnire. Se dădea drept Thomas Frey şi spunea că are să-mi predea ceva de la o persoană din străinătate, apropiată mie. M-am gândit imediat la Cornel. Când l-am văzut, era chiar el! Arăta ca cei din lumea mare, avea bani cu ghiotura. Şi sentimentele faţă de mine păreau altele. Mi-a oferit o mulţime de cadouri şi zece mii de lei.

— Cerând în schimb…?

— Nimic! Zicea că o face din dragoste fraternă. Apoi a început să frecventeze barul.

— Deghizat, sub numele de Gavrilescu!

— Văd că ştiţi! îmi pretindea câte un mic contraserviciu. De pildă, să servească uneori în locul meu ca să audă ce vorbesc anumiţi clienţi; o dată m-a pus să las o sticlă de Henessy şi o cutie cu bomboane în faţa camerei 416.

— Faptul că-şi schimbase identitatea nu v-a pus în gardă?

— Ba da! I-am cerut explicaţii. Mi-a mărturisit că nu venise ca turist să-şi revadă meleagurile natale, cum afirmase iniţial, ci în

interes de afaceri. Neştiind încă ce învârteşte, i-am satisfăcut dorinţele. După ce am aflat de sinuciderea Lizei Vicol şi că Sorin Verescu a căzut victimă unui atentat, am refuzat să-l mai ajut. A trecut la ameninţări. Avea la el cererea pe care o semnasem la Diisseldorf şi cu ea mă şantaja.

— Ce mai voia?

— În primul rând să tac! În al doilea, să-i găsesc un loc la hotel unde să poată sta, la nevoie, neştiut de nimeni. I-am propus magazia. Când servea el clientela, mă ascundeam eu acolo. Aşa am dus-o până în seara aceea când a apărut însoţit de fată. Văzând cum toarnă pe ascuns un praf alb în sticlă, nu m-am putut abţine şi am plecat pe uşa din dos. M-a ajuns din urmă. Mi-a spus că vor să-l aresteze şi m-a implorat să-l scap. I-am descris drumul spre intrarea furnizorilor şi i-am atras atenţia că dacă îndrăzneşte să se mai arate, îl dau pe mâna miliţiei.

— De atunci a mai fost?

— Nu! Abia în ziua aia nenorocită, când l-am…

— Cum s-a întâmplat?

— A intrat şi mi-a făcut semn să-l urmez. Cu ţeava pistolului m-a împins spre magazie şi m-a încuiat. Am stat acolo câteva ore, întrebându-mă ce mârşăvie plănuieşte. Deodată au răsunat împuşcături. Voiam să sparg uşa, să-l împiedic să comită o nouă crimă. Tocmai mă pregăteam s-o fac, când a dat buzna. Arăta ca o fiară turbată. Mi-a vârât pistolul în mână şi mi-a poruncit să îmbrac jacheta portocalie pe care o purta. Am ghicit însă şiretlicul! Trăsese în cineva şi voia să mă scoată pe mine ţap ispăşitor.

I-am spus-o. „Atunci mori!” a urlat, scoţând un al doilea revolver. N-am avut încotro şi am apăsat pe trăgaci. L-am văzut prăbuşindu-se. Avea în mijlocul frunţii o gaură neagră. Am pus arma pe care mi-o dăduse pe duşumea, şi pe a lui am băgat-o în buzunar. Cunoscând fiecare colţişor al hotelului, am stat pitit până la plecarea miliţiei şi după aceea m-am furişat afară. Asta e totul, tovarăşe locotenent-colonel. Vă jur, eram în legitimă apărare. Dacă nu-l doboram…

Coman se abţinu de la comentarii. Compară depoziţia cu propriile sale deducţii şi găsi numeroase nepotriviri. Îşi vârî o ţigară între dinţi şi scăpară un chibrit. După ce trase fumul în piept, i se adresă lui Stoleru cu o viclenie atât de fină, încât păru sincer:

— La urma urmei, povestea dumneavoastră, adevărată sau nu, mă priveşte prea puţin. Nu mă mai ocup de afacerea asta, şi vizita mea are un caracter strict… particular! Îmi permiteţi să vă întreb dacă mi-aţi reţinut numele?

— Mărturisesc că nu!

— Mă cheamă Radu Coman!

Îl observă ridirând pentru o fracţiune de secundă sprâncenele. Fu singura lui reacţie necontrolată.

— Soţul Alinei?

— Da! Iată motivul prezenţei mele aici. Vă rog să-mi vorbiţi despre ea.

— A fost un om excepţional! Păcat că a murit atât de tânără.

— Au trecut mulţi ani şi tot n-am izbutit să aflu ce a determinat-o să-şi pună capăt zilelor. Ce credeţi, domnule Stoleru, de ce a făcut-o?

— V-o pot spune! Era foarte deprimată. Jocul de-a v-aţi ascunselea cu poliţia, cu siguranţa, îi măcinase nervii. Trăia sub o continuă ameninţare, sub teroare chiar. Oricine din anturajul ei putea fi un trădător. Deţinea informaţii de mare importanţă pentru mişcare.

— Aşadar, în ultimele săptămâni. Aţi găsit-o deprimată, terorizată?…

— Da! Mă străduiam în fel şi chip să-i dau curaj, să-i ridic moralul. Lucram pe vremea aceea la Athenée Palace şi îi puteam aduce câte ceva, o sticlă de vin, o trufanda… Ştiţi ce greu se trăia pe atunci.

— Apreciez bunătatea de care aţi dat dovadă şi vă mulţumesc. V-aţi purtat ca un adevărat prieten. Acum, în altă ordine de idei: aţi revăzut-o cumva pe Sonia Chelaru? întreba mereu de dumneavoastră.

— Sonia Chelaru? Nu-mi amintesc.

— O fată înaltă, frumoasă, cu ochi de căprioară. Cea mai timidă şi mai retrasă din tot grupul.

— Da, desigur! Sonia!

— V-a iubit mult!

— Posibil! A trecut atâta timp… Pesemne că pentru mine a fost o aventură oarecare.

— Şi copilul?

— Care copil? Da, desigur, copilul! Când m-au arestat şi m-au trimis în Germania, eram gata să-l înfiez. Întorcându-mă în ţară,

recunosc…

— Se întâmplă, domnule Stoleru. Nu vă fac reproşuri. Aşa suntem noi, bărbaţii! Altminteri, Sonia s-a măritat curând după aceea. Dacă aţi fi căutat-o, ca să vă îndepliniţi obligaţiile, i-aţi fi provocat numai neplăceri.

Îşi manifestă uşurarea trăgând adânc aerul în piept.

— Aşa e? Oamenii se unesc, se despart, şi timpul şterge urmele. Asta-i soarta! Eu nu prea m-am împotrivit valurilor vieţii. Le-am lăsat să treacă peste mine ori să mă ducă cu ele, oriunde au vrut. Cred în fatalitate!

— Poate aveţi dreptate! Fie că te laşi antrenat de curent, fie că te împotriveşti, există o fatalitate care te ajunge din urmă: cea a judecăţii!

— A judecăţii de apoi!

— Nu, domnule Stoleru, a justiţiei. Căci dacă ne-am lăsa în nădejdea judecăţii de apoi…

— Vorbiţi aşa, fiindcă sunteţi un reprezentant al legii. Eu, vrând-nevrând, am alte concepţii.

Locotenent-colonelul nu-l mai contrazise. Introduse ca din întâmplare mâna în buzunar şi, făcu să apară o altă cutie de chibrituri. Se juca cu ea submasă, agitând-o, apoi o deschise pe jumătate. Un păianjen gras şi lucios, sătul de captivitate, ieşi, se căţără sprinten în sus şi o porni de-a curmezişul plăcii de plastic. Alerga pe picioarele sale lungi şi subţiri ca nişte catalige de parcă ar fi planat.

Coman ridică palma gata să-l strivească.

— Nu! Lăsaţi-l!

Suna a rugăminte şi a poruncă totodată! Ofiţerul întrebă precipitat:

— De ce? E o gânganie scârboasă.

— O vieţuitoare ca oricare alta. Nu v-a făcut nimic!

Apucă păianjenul cu o delicateţe exagerată, ca pe un fluture gingaş căruia te temi să nu-i întinezi culorile. Cu un deget al celeilalte mâini îi mângâie spinarea, privindu-l extaziat. După aceea se duse afară, îl aşeză pe nisip şi-l urmări îndepărtându-se.

Când reveni, Coman îl întâmpină vesel:

— Mi se pare ciudat, domnule Stoleru. Iubiţi păianjenii şi, totuşi, porecla i-a fost atribuită fratelui dumneavoastră, care avea o aversiune bolnăvicioasă împotriva acestor animale.

— Greu de înţeles raţionamentul unor copii, răspunse. Cred că-l strigau aşa ştiind că se sperie, că până şi rostirea cuvântului „păianjen” îl exasperează. Şi mie îmi spuneau la fel, fiindcă nu ne puteau deosebi.

Zvâcnirea colţului gurii, deşi fulgerătoare, nu trecu neobservată.

— Nu vă neliniştiţi din cauza acestei scăpări neînsemnate. S-ar fi putut întâmpla să nu ştiu că *Pavel* Stoleru ura păianjenii, pe când *Cornel* îi iubea. Aţi făcut şi alte greşeli, dar nu contează. Oricum, vă cunoşteam identitatea!

Nu se alarmă, nu încercă să nege, ci spuse cu un calm imperturbabil, pentru care Coman îl invidie:

— Felicitările mele! Îmi plac adversarii puternici. Aş comite o indiscreţie, întrebându-vă de unde deţineţi toate aceste… secrete de familie?

— De la mătuşa dumneavoastră Aneta. Am vizitat-o la Bucureşti, la spital, împreună cu Sonia Chelaru. De la ea am aflat povestea fraţilor gemeni Stoleru.

— Zău? Ce v-a istorisit?

— Totul, începând cu moartea mamei dumneavoastră şi până la vizita pe care v-a făcut-o în ’44, la Bucureşti.

— Nu-mi amintesc!

— Bătrânii au în general o memorie prodigioasă. Dacă vă interesează… „Semănau, zicea, ca două picături de apă, dar numai la chip; la suflet erau mai diferiţi ca doi străini, unul de la un capăt, celălalt de la alt capăt al Pământului. Pavel era pâinea lui Dumnezeu, iar frati-său, Cornel, ucigă-l toaca.”

— Chiar aşa?

— Pe cuvânt de onoare! A subliniat această idee: „să-mi dau duhul fără împărtăşanie dacă vorbesc cu păcat. Cât era Pavel de bun, pe atâta de hain era celălalt”. Mi-a mai relatat şi altele, dar lucrul cel mai important mi s-a părut călătoria ei la Bucureşti. Iată cum mi-a descris-o:

„Venisem cu o jalbă pentru cele două văcuţe, de mi le-au luat nemţii din ogradă, cu rechiziţie. Nu prea ştiam la ce uşă să bat, aşa că m-am dus mai întâi la Pavel. Era devreme, zori de zi, şi când mi se deschide, ce să văz…? Cornel!

— Acum ştiu! Numai ea ne putea deosebi.

— Întocmai! Tuşa Aneta a continuat: „a încercat să mă păcălească, cică Pavel ar fi fost căutat de poliţie şi că el l-a

ajutat să fugă în străinătate. M-a învăţat să nu vorbesc despre asta nimănui, m-a pus să mă şi jur! Abia acasă, la Pojorâta, când am avut oleacă de răgaz să chibzuiesc, am priceput că mă minţise. Păi dacă Pavel fugise de poliţie, de ce scria pe uşă *Pavel Stoleru* şi nu *Cornel* – cum s-ar fi cuvenit – şi de ce-l striga cucoana, gazda lui, domnule Pavele? Cum de nu l-a înhăţat poliţia în locul lui frati-său, dacă locuia în odaia lui şi îi purta numele?”

Acestea au fost cuvintele tuşei Aneta, domnule Cornel Stoleru.

— Avea o minte ageră, mătuşica! Altceva ce aţi mai aflat de la ea, domnule Coman?

— Chestia cu porecla! Şi cu simpatia dumneavoastră pentru păianjeni, unul dintre puţinele semne de recunoaştere. Asta mi-a sugerat mica experienţă de adineauri.

— Care v-a reuşit! Ce alte gafe am mai comis?

— Aţi descris ultimele zile de viaţă ale soţiei mele, starea ei de spirit, aţi încercat să daţi o explicaţie gestului ei disperat. Or Pavel, care fusese luat de Gestapo încă din iunie 1944, n-avea de unde să ştie.

Îi dădu locotenent-colonelului din nou dreptate şi acesta continuă:

— Pavel n-avea obiceiul s-o viziteze pe Alina şi nici să-i aducă daruri.

— Nu ştiam! Am considerat normal să procedez astfel!

— Sonia Chelaru trăia cu Pavel de şase luni. Deodată, a încetat să mai vină. Asta a şocat-o! L-a aşteptat într-o noapte ca să provoace o explicaţie. A trecut pe lângă ea fără măcar s-o observe. Apoi a bruscat-o şi ea l-a pălmuit.

— De palme, da, de palme îmi amintesc. Dar fratele meu putea să-şi fi găsit între timp pe altcineva.

— Am avut în vedere şi acest lucru. De aceea, am înfrumuseţat-o pe Sonia, i-am atribuit calităţi pe care nu le-a avut niciodată şi i-am inventat şi un copil. Sonia nu e suplă, cu ochii de ciută, ci solidă ca un tanc, cu o gură care nu iartă şi cu un temperament vulcanic. Ar fi trebuit să mă contraziceţi, dar mai ales, să negaţi paternitatea pruncului.

— Asta e! M-am dat de gol şi dumneavoastră jubilaţi! „Păianjenul răsuci capul într-o parte, etalându-şi profilul: o frunte înaltă, mult înclinată, un nas acvilin, o bărbie pătrată,

energică… Niciunul dintre portretele-robot nu scotea îndeajuns de bine în relief asemănarea cu o pasăre de pradă.

— Vă recunoaşteţi învins, domnule Stoleru?

— Da! Vorba e, ce facem acum! Dumneavoastră încercaţi să mă arestaţi, eu să mă opun, ne batem… Sau aveţi alte propuneri?

— Sincer să fiu, nu ştiu! V-am anunţat că n-am calitatea să vă arestez. Sunt o persoană particulară, care cel mult ar putea fi tentată să vă taie beregata, din răzbunare. Am suferit mult, după moartea Alinei. Până una, alta, să ne continuăm discuţia! Uf, ce căldură infernală!

Pe cine acoperi, Cornel Stoleru?

Gâtlejul îmi era uscat ca iasca. S-a sculat, a dat la o parte perdeaua de la intrare şi a strâns-o într-o chingă, ca să intre mai mult aer. S-a dus apoi la micul frigider portativ şi mi-a adus un pahar de plastic roz, cu apă rece.

Am băut ca deobicei, pe nerăsuflate. Când şi-a reluat locul pe scăunelul pliant, i-am spus:

— Până acum, mai mult eu am vorbit. Ce-ar fi să continui dumneata? Nu mai foloseam nici eu, nici el, formula „dumneavoastră”, deoarece atinsesem un anumit grad de familiaritate.

— Dacă ţii neapărat? Să nu-ţi pară rău.

— De ce să-mi pară rău?

— Fiindcă vei afla lucruri îngrozitoare. Ne învârtim într-o lume în care cinstea, sinceritatea, prietenia au devenit noţiuni perimate, pe care le întâlnim doar în romane şi în filme. Noi însă trăim, domnule Coman, nu facem literatură,

— Aşa o fi lumea dumitale!

L-am rugat apoi să se abţină de la considerente teoretice.

— Bine! N-ai decât să inversezi rolurile, să pui în loc de Pavel – Cornel, şi vei cunoaşte adevărul! Exact aşa au decurs evenimentele.

Nu minţea. Făcând, mental, înlocuirea, căpătăm o imagine clară, în care toate piesele se găseau la locul lor. L-am lăsat să vorbească.

— În 1944 eram în slujba serviciului secret german. Şefii mei

descoperiseră activitatea lui Pavel şi mi-au ordonat să mă substitui lui. A fost arestat, supus obişnuitului tratament, dar n-au scos de la el cine ştie ce! De aceea am fost nevoit să pornesc la lucru insuficient pregătit.

Se aflase, din altă sursă, că Alina avea legături cu cercuri politice ostile aliaţilor germani, cercuri care urmăreau ieşirea din război a României, iar fratele meu fusese văzut cu ea.

Am luat contact cu soţia dumitale, dându-mă drept Pavel. N-am reuşit să-i câştig încrederea. N-avea niciun dubiu în privinţa identităţii, dar probabil că mă purtam altfel decât el, şi asta a determinat-o să fie circumspectă, în ciuda eforturilor nu progresam. Şefii se arătau din ce în ce mai impacientaţi şi mă muştruluiau pentru ineficienţa mea. Atunci mi-a venit ideea cu stupefiantele. Într-o zi i-am adus vin amestecat cu o substanţă halucinogenă care dă foarte repede obişnuinţă. Am repetat operaţia de două-trei ori şi am dispărut. Revenind după câteva zile, am găsit-o distrusă fiziceşte, cu voinţa aparent frântă. Atunci am atacat-o frontal, cerându-i informaţii în schimbul drogului. Deşi ştia că nu are altă posibilitate să-l capete, deşi nevoia de a-l consuma îi intrase în sânge, a refuzat. Am plecat şi am lăsat să se mai scurgă un timp, după care mi-am repetat propunerea. A respins-o şi de data aceasta! în dimineaţa următoare, au găsit-o moartă!

Relata faptele sale atât de odioase cu aerul celui care redă subiectul unei piese de teatru. Era profesionistul tipic al crimei, ajuns la limita dezumanizării. Dacă până atunci în mine clocotise mânia, dacă fusesem cuprins de o ură năvalnică, aceasta se stinse subit. Îl priveam acum ca pe un instrument al morţii pe care eşti obligat să-l desfiinţezi, ca pe o bombă ce trebuie dezamorsată, dar faţă de care eşti incapabil de simţăminte.

La această nouă stare de spirit contribuiseră probabil şi cuvintele lui Tomescu despre incompatibilitatea rezolvării unui caz când există implicaţii personale şi despre obiectivitate.

În pofida atmosferei încinse din cort mâinile şi picioarele îmi erau de gheaţă. Am surprins o uşoară furnicătură căreia nu i-am dat importanţă. Văzându-i trăsăturile încremenite, ca ale unei măşti metalice, l-am întrebat mai mult ca să-l pun la încercare:

— Nu ţi-e frică de mine, domnule Stoleru? Cutezi să spui toate astea omului a cărui soţie ai împins-o la moarte?

— Mata ai vrut-o! Te-ara avertizat! Nu, nu mi-e frică. Ăm un al

şaselea simţ, cel al autoconservării, extrem de util în meseria mea. Am luat cuvenitele măsuri.

— Ştii că până mai adineauri intenţionam să te ucid?

— Serios? Nu te-aş fi crezut capabil!

— Află că m-am răzgândit! Am să te arestez!

— Parcă spuneai că n-ai calitatea?

Asta m-a înfuriat. Am încercat să duc mâna la buzunarul de la spate, unde ţineam revolverul. A fost imposibil. Braţul era paralizat, insensibil, ca după o anestezie locală. Nici picioarele nu mi se supuneau.

A urmărit eforturile mele cu interesul cercetătorului pentru reacţiile unui animal de experienţă.

— Da, şi-a făcut efectul! Adineauri ţi-am pus ceva în apă, un praf care acţionează asupra centrilor motori din creier. Rămâi lucid, poţi vorbi şi recepţiona ce ţi se spune, dar muşchii extremităţilor sunt scoşi din funcţiune. Mai doreşti să continuu, domnule locotenent-colonel?

Ce-mi rămânea de făcut decât să-l sfidez? Am afişat o indiferenţă senină, ca şi când aş fi fost în deplinătatea facultăţilor mele fizice.

— Sigur că da! Te ascult cu plăcere.

S-a mirat puţin.

— Îţi sunt recunoscător! Am atât de puţine ocazii să vorbesc despre mine şi despre activitatea mea. Să trec totuşi peste etapele pe care, în linii mari, le cunoşti. După război m-am reabilitat, ducând la îndeplinire diferite misiuni, pentru alţi patroni, desigur. Oameni ca mine, cu experienţă şi, ca să zic aşa, lipsiţi de scrupule, au totdeauna căutare. Cu timpul, numele de „Păianjen” a devenit o marcă, un blazon. Am cutreierat lumea, făcându-mi meseria nu numai cu conştiinciozitate, ci şi cu iscusinţă, iar rezultatele mele erau excelente. M-am îmbogăţit, îmi puteam satisface gusturile cele mai rafinate… fireşte cu preţul unei singurătăţi apăsătoare.

Am găsit resurse să fiu ironic.

— Eşti un sentimental, domnule Stoleru!

— Să ştii că sunt! Dar nu-mi pot îngădui decât rareori să mă manifest. În iunie am fost trimis în România cu o dublă misiune…

— Supravegherea transferului de stupefiante şi obţinerea planurilor generatorului ypsilon. Îmi dai voie să urmez? După

încercarea nereuşită de a o racola pe Liza Vicol – dovadă că nu eşti numai sentimental, ci şi ambiţios de vreme ce ai recurs la aceeaşi metodă – ţi-ai îndreptat atenţia asupra lui Sorin Verescu.

— Aşa e! Am exercitat presiuni asupra fetei şi a lui Verescu! Prin Pavel le-am trimis drogul. Doar că nu este vorba de ambiţie! Metoda e bună, încercată! Aici, la voi, m-a urmărit ghinionul!

— Crezi că eşecurile dumitale s-au datorat ghinionului? E altceva la mijloc! N-ai ţinut cont de un factor esenţial, de forţa morală a unor oameni! Dumitale ţi se pare de neînţeles ca cineva să prefere moartea trădării!

— Verescu n-a avut tăria de care pomeneşti!

— Adevărat! Nu ţi-a rezistat, dar nici mie. Ai mizat pe slăbiciunea lui, pe faptul că va tăcea de frică şi pentru a nu rămâne fără sursa de stupefiante şi ai pierdut. Mi-a mărturisit în noaptea aceea tot ce ştia. I-ai subapreciat sentimentele pentru Liza. Îndată ce l-am anunţat că s-a sinucis, a vorbit.

— L-am înlăturat cu întârziere, deoarece tot cu întârziere am înţeles că nu mă pot bizui pe el. Nutrisem speranţa că nu mă va trăda din primul moment.

Cu degetele sale subţiri a scos un ac şi mi l-a înfipt în antebraţ şi în pulpă. N-am simţit nimic.

— În regulă! Efectul ţine şase ore.

M-am prefăcut dezinvolt.

— Eu unul nu mă grăbesc. Poate dumneata, priveam insinuant sacul de voiaj din colţul cortului.

— Nici eu n-am zor!

— Pe la nouă şi jumătate pleci, nu-i aşa? Atunci soseşte vaporul, din trei în trei săptămâni? Ce te făceai dacă Baltha apuca să solicite centralei oprirea transporturilor?

A zâmbit încurcat.

— Ce făceam? Făceam prost! Căutam o altă soluţie.

— Fiindcă veni vorba de Baltha: ce intenţii aveai cu el?

— Cum ce „intenţii”? Să-l fac scăpat şi să salvez marfa. De aceea l-am şi eliminat pe Hardley.

— N-ai cochetat cu ideea să-l elimini şi pe el?

— Ferească dumnezeu! Era un colaborator vechi şi încercat. Dădusem însă greş cu Liza şi fusesem obligat să-l înlătur pe Verescu, aşa că aveam nevoie de un… hai să-i zicem „acar

Păun”. I-am dat o întâlnire şi i-am ordonat să părăsească imediat România. Fusese văzut în societatea tinerilor, detectivul de la Interpol îl fila; fiind gata compromis, era cel mai indicat. Fuga lui ar fi constituit o dovadă incontestabilă de vinovăţie, în primul rând în privinţa contrabandei, iar dacă Sorin nu-şi ţinuse gura, şi în privinţa tentativei de spionaj.

— O dată prins, Baltha ar fi putut să te trădeze. Nu era riscant?

— Nicidecum! Ştia foarte puţin şi chiar declarând ceea ce ştia, n-ar fi fost crezut. Povestea cu omul invizibil era suficient de fantastică pentru a părea inventată.

— Intervenţia lui Hardley te-a surprins?

— Într-un fel! Ştiam de existenţa lui, nu însă că descoperise locul de debarcare. În seara când urma să se efectueze ultimul transport, Baltha m-a chemat la telefon ca să-mi comunice că plaja e supravegheată. M-am repezit imediat într-acolo. Reuşise să salveze marfa, dar era urmărit. Atunci am fost obligat să-l împuşc pe detectiv.

— Aşa? Şi care era rolul lui… Van Holm?

— Van Holm? De unde…? Van Holm mi-a servit ca un al doilea paravan. Asemănarea fizică dintre noi mi-a sugerat ideea de a-l ademeni de fiecare dată în locuri unde urma să se petreacă ceva, cu scopul de a vă induce în eroare.

Spunând asta, mi s-a părut niţel dezorientat. A continuat precipitat:

— Baltha capturat, am lăsat să treacă timp înainte de a-mi relua activitatea. M-am transformat în Gavrileseu, am plecat la Bucureşti şi mi-am ales o nouă colaboratoare printre salariatele institutului.

— O altă greşeală capitală. Te-ai oprit tocmai asupra ofiţerului de securitate Gina Botez.

A rămas cu gura căscată. Nu i-am dat răgaz să-şi revină din stupoare.

— Ştii care a fost nenorocirea dumitale? Că voiai să te asiguri pe prea multe fronturi. Fratele… Baltha… Van Holm…

— Totul a pornit de la faptul că ai aflat de existenţa gemenilor. Altfel reuşeam!

— Mă îndoiesc, dar n-are aface! Aşadar, să-ţi recapitulăm isprăvile: porţi vina morţii Alinei şi a Lizei Vicol. L-ai ucis pe Sorin Verescu, pe detectivul de la Interpol şi pe Pavel; ca Mihai

Gavrilescu, ai atacat-o pe Gina Botez. Am omis ceva?

— Lista ar fi completă, dacă l-ai include şi pe locotenent-colonelul Coman,

M-a izbit iarăşi tonul, uşor dezamăgit.

— Ceva mi-e neclar, domnule Stoleru!

— Anume!

— De ce mă minţi? Sunt într-o situaţie în care redarea corectă a faptelor nu-ţi poate dăuna.

— Ce te face să crezi că-ţi ascund ceva?

— Povestea dumitale e veridică până la un anumit punct: până la lichidarea lui Sorin Verescu; după aceea începe să scârţâie!

— Fii, te rog, mai explicit!

— Pe Hardley nu l-ai omorât dumneata şi nici rolul lui Gavrilescu nu l-ai jucat. De ce iei asupra-ţi ceea ce n-ai făcut?

— De unde asemenea idei năstruşnice?

— Pe cine acoperi, Cornel Stoleru?

— Pe nimeni! De ce aş face-o? Doar nu crezi că de frică?

— O, nu! Tocmai de aceea sunt intrigat! Probabil din orgoliu, fiindcă-ţi place să te lauzi.

— Mă laud, nu mă laud, mă priveşte! Vreau să ştiu cum ai ajuns la acest raţionament?

— Când a murit detectivul, dumneata le aflai la bar. Plecaseşi pentru o oră, dar în momentul crimei îţi serveai clienţii.

A râs în hohote.

— Era Pavel!

— Nu! Pe fratele dumitale l-ai ţinut sechestrat în magazie din ziua când explozia l-a sfârtecat pe Verescu. De atunci n-a mai părăsit-o decât în drum spre morgă. Probabil a refuzat să-ţi fie complice şi voia să te denunţe.

— De ce n-a strigat după ajutor! Putea s-o facă oricând!

— Teoretic! Practic, îl aveai la mână cu hârtia aceea. Şi acum, în privinţa lui Gavrilescu. Cine era Gavrilescu?

— Subsemnatul, bineînţeles! M-am deghizat, m-am dus la Bucureşti…

— Bazaconii! N-ai părăsit Mamaia! Lucrai la bar zi de zi. Seară de seară şi, pe deasupra, îl supravegheai şi pe Pavel. Când omul acela a venit cu Gina, dumneata i-ai servit.

— Ba, fratele meu!

— Te-am observat din hol, înainte de a fi ieşit prin uşa din

dos. Erai prea neîndemânatic pentru un barman de meserie. Pe cine acoperi, Cornel Stoleru, pe cine? Te pomeneşti că pe… Van Holm?

Afară se întunecase şi Luna urcase pe cer. O siluetă ca cele din teatrele de umbre chinezeşti se proiecta pe foaia de cort, deplasându-se încet spre intrare. Aparţinea unui bărbat înalt, slab, cu umerii căzuţi ca ai „Păianjenului”.

— Da, pe mine! a exclamat un glas pe care parcă nu-l auzeam pentru prima oară. Am rezistat îndemnului de a încerca să mă întorc ca să nu provoc, prin neputinţa mea, ilaritate.

Nimeni nu vrea să moară

— Pe mine, a repetat Van Holm, făcând câţiva paşi şi postându-se aşa ca să-l pot vedea. Avea aceeaşi statură ca Stoleru, dar la trăsături nu-i semăna câtuşi de puţin: S-a înclinat foarte corect, ca la o recepţie în saloanele unei ambasade.

— Eu sunt Van Holm! Dacă nu mă înşel, ai pronunţat adineauri numele meu. Cum ai dedus că pe *mine* mă acoperă prietenul nostru Cornel?

Fericit că găsesc resurse să-l tachinez, am răspuns:

— Secret profesional! Dacă acceptaţi un schimb de informaţii, e altceva! Spuneţi-mi mai întâi ce rost avea ca „Păianjenul” să vă acopere?

— E adevărat, n-avea rost! Nu făcea altceva decât să execute ordinul şefului său.

— Adică al dumneavoastră?

— Fireşte! I-am interzis, înaintea plecării în misiune, să pomenească despre mine, indiferent de împrejurare. E un subaltern disciplinat, dar dacă mai are ocazia să se împopoţoneze cu pene străine, nu ezită s-o facă. E rândul dumneavoastră!

— Dumnealui a greşit în repetate rânduri! Dumneavoastră, domnule Van Holm, o singură dată, dar substanţial: nu v-aţi curăţat unghiile!

— Cum vine asta?

— Era bătător la ochi ca Mihai Gavrilescu, om de lume, să aibă unghiile la fel de murdare… ca ale bătrânului arheolog amator Van Holm.

S-a amuzat teribil.

— Eşti formidabil! Păcat că nu mai avem vreme să pălăvrăgim. Se apropie ora despărţirii. Totuşi, sunt dispus să-ţi satisfac şi alte curiozităţi.

— N-am curiozităţi, domnule Van Holm, dar m-ar bucura să capăt nişte confirmări. Sunteţi atât de amabil să-mi scoateţi din buzunar carneţelul şi să-l deschideţi la ultima filă? Eu, din păcate…

După ce mi-a satisfăcut dorinţa, a citit cu glas tare:

Pavel Stoleru – Ştefan Croitoru; Cornel Stoleru – „Păianjenul” – Thomas Frey; Van Holm – Mihai Gavrilescu.

1. Cine vine la restaurantul din Constanţa şi stă de vorbă cu Hardley? *Van Holm.*

2. Cine depune sticla de coniac pe coridor? *Pavel Stoleru.*

3. Cine mă ajută să-l duc pe Sorin Verescu în cameră? *Van Holm.*

4. Cine aşază explozivul şi-l ucide pe Verescu? *„Păianjenul”.*

5. Cine se întâlneşte cu Rocas-Baltha în apartamentul de vizavi de teatrul de vară? *„Păianjenul”.*

6. Cine e văzut pe şosea lângă Volvo-ul galben? *„Păianjenul”.*

7. Cine îl urmăreşte şi îl ucide pe Hardley? *Van Holm.*

8. Cine încearcă, deghizat în Gavrilescu, s-o recruteze pe Gina Botez? *Van Holm.*

9. Cine este barmanul care-i serveşte pe Gavrilescu şi pe Gina şi pune drogul în sticla cu coniac? *„Păianjenul”.*

10. Cine-l împuşcă pe Pavel Stoleru? *„Păianjenul”.*

— Corect? l-am întrebat.

M-a privit cu o sinceră admiraţie.

— Matematic, domnule Coman! Nici cea mai mică greşeală! Sincerele mele felicitări! Şi memoria dumneavoastră este remarcabilă! M-aţi văzut o singură dată, atunci când îl supravegheam pe Sorin Verescu şi când v-am ajutat să-l urcaţi în lift. Sticla cu Henessy a dus-o într-adevăr Pavel, la îndemnul fratelui său; pe urmă însă a refuzat să colaboreze şi a trebuit să fie izolat.

— Ştiu. Domnule Van Holm, ştiu toate astea! Singura mea nedumerire se referă la maşini. De ce le schimbaţi mereu?

— Bineînţeles ca să vă derutăm! De aceea, Cornel şi cu mine foloseam, când unul când altul, Volvo-ul şi Studebaker-ul. La restaurantul din Constanţa m-am dus eu cu Studebaker-ul ca să

verific dacă Hardley îl filează pe Baltha: pretextul era interesul meu pentru nasturi antici. Cornel l-a utilizat, pentru drumul până la Histria. În seara sosirii ultimului transport mă aflam eu la volanul limuzinei gri, în vecinătatea punctului de debarcare, ca să-l controlez pe Baltha. Era de fapt misiunea lui Cornel, dar din pricina încurcăturii cu fratele, îi ordonasem să nu părăsească hotelul. Telefonul lui Baltha l-a speriat şi atunci s-a suit imediat în Volvo şi a pornit să mă caute. Ştia cam pe unde mă poate găsi, aşa că ne-am întâlnit pe şosea. L-am informat că sunt în cunoştinţă de cauză şi l-am trimis înapoi. După aceea, ca să-l scap pe Baltha şi marfa, am fost obligat să-l lichidez pe agentul Interpolului.

— Când te gândeşti că acest exces de zel al lui Cornel a făcut ca dumneavoastră, domnule Van Holm, să fiţi inclus… „pe nedrept” în rândurile suspecţilor!

— Vorba dumitale: „pe nedrept”. Mi-am dat seama şi am luat anumite măsuri de prevedere.

— Atrăgând atenţia colonelului Tomescu şi dându-vă din nou drept căutător de nasturi antici.

— Întocmai! Aveam două motive: să îndepărtez de la persoana mea orice suspiciune – îmi cream astfel excelente alibiuri – şi să pregătesc, din punct de vedere psihologic, „sinuciderea” spionului. Denunţătorul este mai totdeauna scos din cauză. Atât eu cât şi Cornel ieşeam astfel basma curată. Îi dădusem din vreme proteza şi ochelarii de soare, urmând ca el să le introducă – după moartea lui Pavel – în buzunarul acestuia, împreună cu propriul său paşaport emis pe numele de Thomas Frey şi cu cheile Studebaker-ului. Cum ţi se pare?

— Genial! i-am răspuns, surprins eu însumi de umorul meu negru. Păcat doar că n-a avut timp să-i îmbrace cadavrului jacheta portocalie.

Van Holm a părăsit cortul. A zăbovit câteva minute şi întorcâdu-se, l-a anunţat pe „Păianjen”:

— Au sosit! Semnalizează! Acuşi vor lansa conteinerele.

— Preferam o barcă de cauciuc!

— N-ai să mori de la puţină apă de mare! Barca se observă mai lesne. Am comunicat prin radio cu căpitanul. Trimite *două* conteinere goale. Ai pregătit combustibilul?

— Da!

— Folosiţi un mijloc de locomoţie neobişnuit! am remarcat eu!

Aveţi idei originale, domnule Van Holm.

— Mulţumesc pentru aprecieri, mai ales că vin din partea unei persoane atât de autorizate ca dumneata!

Şi-au îmbrăcat combinezoanele de cauciuc, măştile şi labele de gâscă. „Păianjenul” a luat bidoanele cu benzină. Van Holm geanta de voiaj.

Am mai încercat o dată să-mi urnesc degetele. Erau ţepene, ca nişte stinghii de lemn. Mă întrebam ce sfârşit îmi hărăzeau şi tot eu îmi răspundeam că şansele de a scăpa nevătămat erau nule. Înainte de plecare, aveau să-mi facă de petrecanie. Doream însă, înainte de a deceda, să mă răzbun măcar necăjindu-i!

— Aţi jucat tare, amândoi! Dar când stai să chibzuieşti n-aţi realizat nimic. Planurile generatorului ypsilon nu le-aţi obţinut, iar canalul de stupefiante s-a înfundat! Spune, domnule Van Holm: un asemenea rezultat deplorabil justifică oare eforturile depuse, sângele vărsat? Mai ales că finalul, apoteoza, nu-i decât fugă ruşinoasă!

S-a făcut alb. Obrajii, fruntea, buzele i s-au făcut albe. Ochii i s-au transformat în două crăpături atât de înguste, încât părea imposibil să poată vedea prin ele. A şuierat:

— Meciul nu se dispută într-o singură repriză, domnule locotenent-colonel, ci în mai multe. Am pierdut prima, ei şi? Vor urma altele, şi altele, până la victorie. Pentru dumneata însă, jocul s-a încheiat.

Era o noapte întunecoasă. Văluri de ceaţă albastre-cenuşii umpluseră cortul, făcându-mă să respir, probabil pentru ultima oară, aerul umed, condimentat, al mării. Îl trăgeam în piept cu aviditate.

Duseseră bagajele pe plajă şi se înapoiaseră.

— Să ne luăm rămas bun, domnule Coman! mi s-a adresat Van Holm. Am privit chipul său şi al „Păianjenului”. Aveau aceeaşi duritate ca a granitului, şi nu exprimau decât cruzime. Nu voiam să mor! Deşi aproape bătrân, deşi singur cuc, fără rude şi prieteni – un ins pe care nu-l regretă şi nu-l plânge rimeni – nu voiam să mor! Ne agăţăm de viaţă cu deznădejde, chiar dacă nu ne-a oferit prea multe satisfacţii, chiar dacă am suferit deseori şi ne-am bucurat din an în paşti.

Cornel a întrebat aşa cum întrebi „cât e ceasul”:

— Ce facem cu el?

— Ai destulă benzină?
— Încă trei bidoane.
— Adă-le! Stropeşte cortul şi lucrurile dinăuntru. Stropeşte-l şi pe el. Pe urmă torni o dâră până la marginea apei. După ce umpli rezervoarele conteinerelor, aprinzi un băţ de chibrit şi gata! Până ajung flăcările la cort, vom fi departe.

„Păianjenul” s-a dus după bidoane şi a procedat întocmai. M-a împroşcat cu benzină şi a ieşit, lăsându-mă singur. L-am auzit vărsând lichidul inflamabil pe nisip. Curând după aceea, un zumzet potolit m-a avertizat de sosirea celor două conteinere autopropulsate. Apreciam la câteva minute durata înlocuirii combustibilului consumat; apoi, înainte de a se lăsa remorcaţi în direcţia vaporului, aveau să aprindă benzina.

Perspectiva arderii pe rug era departe de a-mi conveni. Am zărit pe masă cutia mea cu chibrituri. Aplecându-mă, am reuşit s-o iau între buze. După aceea, cu o putere şi cu o voinţă pe care numai instinctul de conservare ţi le împrumută, deplasându-mi centrul de greutate, m-am aruncat la pământ. Eram inert ca o buturugă şi tot ca o buturugă mă rostogoleam către uşa cortului. N-a durat aşa de mult până m-am trezit afară, sub cerul liber, dar de părut, mi s-a părut o veşnicie; erau cele mai lungi minute de când am avut fericirea să devin cetăţean al acestei lumi. M-am mai îndepărtat puţin şi mi-am acordat un răgaz infim. Îi vedeam pe Van Holm şi pe „Păianjen” trebăluind la conteinere. Nu m-au remarcat. După aceea am dat drumul cutiei. A căzut în nisip, deschisă, şi câteva beţe au sărit afară. Pe unul am izbutit să-l apuc cu dinţii şi potrivind cutia cu bărbia, să-l frec de latura ei zgrunţuroasă. Flacăra a ţâşnit galbenă. Eram la câţiva centimetri dâra de benzină. O zvâcnitură a capului şi chibritul a zburat încolo.°Pojarul s-a întins cu repeziciune nu numai spre cort, ci şi în direcţia opusă, spre cei doi bandiţi. Cortul s-a transformat instantaneu într-o torţă uriaşă; de partea cealaltă, lângă mal, pălălaia a lins bidonul pe care-l ţinea în mână Cornel şi a trecut la conteinere. A răsunat o bubuitură urmată de nişte urlete de fiară. Mai mult nu ştiu, căci în fracţiunea aceea de secundă, limbile de foc m-au cuprins şi pe mine.

Epilog cu zâmbet optimist

Îl trezi un miros neplăcut, de dezinfectant. Adulmecînd, Coman constată că provenea de la un bandaj impresionant care se termina puţin deasupra sprîncenelor, şi de la alte bandaje, înfăşurate în jurul trupului, a membrelor. Tentativa de a mişca degetele fu, în pofida temerilor, încununată de succes, dovadă că paralizia cedase.

Miji ochii, clipi insistent şi zări de-asupra-i un glob de sticlă lăptos, amplasat în centrul unui dreptunghi alb. Lateral sclipeau plăci de faianţă, în care se reflectau, estompat, contururi omeneşti. Deocamdată mai privea printr-o ceaţă, dar aceasta se risipi şi din ea se desprinse faţa, smeadă a colonelului Tomescu.

Rosti întocmai cuvintele, pe care Coman le prognosticase cu o precizie matematică:

— Ei bine, Radule, mi-o făcuşi!

Căpătă dintr-o dată certitudinea că nu se află, în chip de cenuşă, pe fundul unei urne funerare, ci între ai săi, în siguranţă. Zâmbi fericit şi la gura lui perpelită începură să se înghesuie întrebările, Rosti la început doar două nume:

— Van Holm?… Stoleru?…

— La spital, Radule, sub pază bună, încă nu le-am putut lua un interogatoriu.

— Permiteţi să vă raportez, tovarăşe colonel!

— Dacă doctorul nu are nimic de obiectat…

O voce de bas încuviinţă şi locotenent-colonelul îşi (debită povestea. Când isprăvi, Tomescu rămase năuc. Îi trebui mult timp să-şi recapete graiul.

— Cum dracu' ai descoperit toate astea şi le-ai potrivit aşa de bine?

— În parte, prin deducţie, tovarăşe colonel, în parte din ceea ce mi-au povestit „Păianjenul" şi Van Holm. E drept că-mi completasem documentarea printr-o mică anchetă personală. Ideea că nu Stoleru ci altcineva l-a împuşcat pe detectiv mi-a dat-o Baltha! Ţineţi minte ce a declarat la ultimul interogatoriu? Că vocea ucigaşului i s-a părut diferită de a „Păianjenului"! Apoi am avut norocul să aflu de la o bătrână, Aneta Mareş, despre existenţa a doi fraţi gemeni Stoleru. Tot ea mi-a sugerat un mijloc de a-i distinge. Când m-aţi anunţat că spionul s-a sinucis, am avut îndoieli. Din motive independente de voinţa mea – tuşi

semnificativ – am fost nevoit să plec la Constanţa ca particular. Discutând cu unul şi cu altul, mi s-au confirmat anumite ipoteze, printre care aceea că aveam de-a face nu numai cu doi gemeni ci şi cu doi spioni, dintre care cel puţin unul se mai afla în libertate. „Păianjenul” şi Gavrilescu nu puteau fi una şi aceeaşi persoană! În momentul uciderii lui Hardley, unul dintre fraţii Stoleru servea la bar. Când acţiona Gavrilescu, de asemenea. Se punea întrebarea: care?

— Putea să fie Pavel!

— Da! Dar la ora aceea, Pavel se găsea de-acum sechestrat la magazie. Am cercetat resturile de mâncare şi am numărat chiştoacele. Mi s-a spus că Pavel fuma în jur de douăzeci de ţigări „Favorit” pe zi. Printr-o simplă împărţire, am stabilit destul de precis de câte zile se găsea în captivitate. Asta pe de o parte. Pe de alta, când am venit să-l arestăm pe Gavrilescu, barmanul m-a impresionat printr-o inexplicabilă neîndemânare. Evident, nu era de meserie. Aşadar Cornel, şi nu Pavel!

— Cum ai ajuns la Van Holm?

— Nasturii lui antici mi s-au părut, nu vă supăraţi, mi s-au părut... cusuţi cu aţă albă. M-am informat la chelneri, la cameriste, în ce zile a lipsit de la hotel. Absenţa sa coincidea cu voiajul lui Gavrilescu la Bucureşti şi apoi pe litoral. În tot acest timp, Volvo-ul rămăsese la parcaj. Folosise, după cum se ştie Studebaker-ul.

— Am impresia că printre argumentele tale, tot fantezia rămâne cel mai puternic!

— Staţi niţel! Am apelat în cele din urmă la Max Dumitrescu. L-am luat cu răbdare şi l-am ţinut trei ceasuri bătut pe muche. Şi-a adus aminte că încă înainte de vizita la bar a lui Gavrilescu şi a Ginei, un individ cu ochelari de soare şi dantură proeminentă l-a sunat de câteva ori de la recepţie pe Van Holm.

— Păi cum, dacă era chiar el?

— O stratagemă! L-a sunat, dar n-a vorbit! Tocmai ca să creeze impresia că nu sunt unul şi acelaşi. Tot lanţul ăsta de măsuri preventive exagerate l-a dus la pierzanie, ca de altfel şi pe „Păianjen”. În timp ce Gavrilescu telefona, Dumitrescu a observat că are unghiile murdare. Şi-a zis că-i şi dânsul arheolog amator. Eu am fost de alta părere: că era chiar arheologul amator în persoană!

— Ce te-a făcut să te îndrepţi către plaja de lângă Costineşti,

Radule?

— Logica, tovarăşe colonel! Spionii erau într-o situaţie disperată. Eşecuri pe toată linia, pericol iminent de a fi capturaţi. Ultima soluţie: fuga din ţară cu ajutorul vasului care aducea stupefiantele! Mi-am făcut un calcul şi am determinat ziua. Acum spune-mi şi mie, Tomescule: cum de-aţi sosit tocmai la ţanc?

— Mulţumită lui Bene şi a grănicerilor. I-a informat iar ei au interceptat nava traficanţilor încă de la pătrunderea ei în apele noastre teritoriale şi ne-au ţinut la curent. Şi eu îmi făcusem aceeaşi socoteală: că dacă există vreun complice, el va veni să ia în primire transportul. Când s-au înălţat flăcările, ne-am grăbit! O parte din oameni au înaintat pe uscat, ceilalţi au debarcat dintr-o şalupă cu motor. Încă nu mi-ai explicat cum a izbucnit incendiul?

— Altă dată, Tomescule, dacă nu te superi. Sunt…

— Obosit, Radule? Flămând?

— …lihnit după o ţigară! Am voie să fumez?

Medicul îi puse în gură una din ţigările sale „Carpaţi” cu filtru şi îi întinse bricheta. Coman trase atât de grăbit fumul în plămâni încât se înecă, dar se simţi după aceea grozav.

— Ce o să se întâmple acum cu mine?

— Păi, ai să-ţi ispăşeşti pedeapsa pentru plecarea ta fără ordin la Constanţa. Asta în orice caz! Presupun însă că ţi se vor acorda circumstanţă atenuante.

— Îmi permiteţi să vă raportez, tovarăşe colonel, că deplasarea mea a avut loc în timpul concediului medical… sugerat chiar de dumneavoastră!

— Bată-te norocul, să te bată. Ştii ce? S-ar putea să ţi se pună în vedere să părăseşti Serviciul de documentare.

— Tovarăşe colonel!

Ceea ce i se vedea din figură semăna cu măştile tragice din teatrul antic.

— …şi să te transferi la un serviciu operativ! Apropo, Radule, ştii că ai făcut treabă bună, nu glumă? Iar eu, trebuie să-ţi cer scuze pentru toate beţele pe care ţi le-am băgat în roate. Ce vrei, deşi vechi prieteni, nu te-am cunoscut! Dacă-ţi cunoşteam toate calităţile, curajul, perseverenţa… Ba, perseverenţa ţi-o ştiu…

Masca se preschimbă din tragică în comică.

— Cum să-ţi mulţumesc, Tomescule? I se aşezase un nod în gât şi înghiţea în sec. Pe cuvânt că nu merit…

— Las-o încurcată! Lumea stă la coadă ca la panoramă să-l vadă, iar dumnealui se smiorcăie! Fii bărbat Radule, ce naiba! Haideţi, intraţi!

Rezerva se umplu de vizitatori. Bene şi Scarlat sosiseră de la Constanţa, Sonia Chelaru de la Tâlmaci. Gina Botez, abia restabilită, se sprijinea de braţul Olguţei care strângea la piept un buchet de crizanteme galbene-aurii. I le puse bolnavului pe pătură şi mirosul pătrunzător îi sugeră locotenent-colonelului deznodământul neplăcut, pe lângă care trecuse foarte aproape.

Toţi vorbeau de-a valma. Murmurul glasurilor era adormitor şi, încet-încet, i se lipiră pleoapele. Faţa încadrată de bandaje, cu sprâncenele stufoase avea ceva de copil, iar zâmbetul care-i flutura pe buze, neobişnuit pentru întreaga asistenţă, o făcu pe Olguţa să exclame:

— Vai, ce dulce e tovarăşul Coman al nostru!

Sfârşit